

Jaarstukken 2021

Vastgesteld door college
D.d. 21-6-2022

Inhoud

Deel A: Aanbiedingsbrief	4
Aan de gemeenteraad	4
Het financiële beeld	8
Raadsvoorstel	9
Deel B Jaarverslag - Programma's	10
Programma 1 – Leven, leren en werken @ Bodegraven-Reeuwijk	10
Programma 2 – Wonen en Leefomgeving @ Bodegraven-Reeuwijk	19
Programma 3 – Samenwerken, ondernemen en dorpspromotie @ Bodegraven-Reeuwijk	51
Programma 4 – Bestuur en dienstverlening @ Bodegraven-Reeuwijk.....	60
Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien @ Bodegraven-Reeuwijk.....	69
Deel C: Paragrafen.....	70
Paragraaf 1. Lokale heffingen	70
Paragraaf 2. Weerstandsvermogen.....	89
Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen	101
Paragraaf 4. Financiering.....	104
Paragraaf 5. Bedrijfsvoering	108
Paragraaf 6. Verbonden partijen.....	110
Paragraaf 7. Grondbeleid	115
Deel D: Jaarrekening	119
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening van het begrotingsjaar (verkort)	122

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening van het begrotingsjaar (uitgebreid)	123
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	125
Toelichting op de balans	128
Toelichting op het overzicht van baten en lasten	145
Programma 1 – Leven, leren en werken @ Bodegraven-Reeuwijk.....	145
Programma 2 – Wonen en Leefomgeving @ Bodegraven-Reeuwijk.....	147
Programma 3 – Samenwerken, ondernemen en dorpspromotie @ Bodegraven-Reeuwijk	148
Programma 4 – Bestuur en dienstverlening @ Bodegraven-Reeuwijk.....	149
Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien @ Bodegraven-Reeuwijk	150
Overzicht incidentele baten en lasten	155
Overzicht reserves	158
Overzicht voorzieningen	169
Overzicht begrotingsrechtmatigheid	173
SiSa	174
Deel E: Overige gegevens	204
Gebeurtenissen na balansdatum	204
Verwerking van het resultaat	205
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	207
Deel F: Overige Stukken	208
Stand investeringsbudgetten per 31 december	208

Deel A: Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad

De voorliggende jaarrekening 2021 laat een toch wat bijzonder beeld zien. Sinds het najaar van 2021 hebben woorden als “tekorten, noodweerscenario’s, herstelplan, etc.” het financiële beeld beheerst en nu wordt een jaarrekening gepresenteerd met een voordelig resultaat van bijna € 5 miljoen. Dat lijkt in eerste aanleg met elkaar in tegenspraak te zijn, maar een nadere beschouwing van de cijfers leert dat hier meer aan de hand is en uit een batig rekeningsaldo niet de conclusie mag worden getrokken dat er nu niets meer aan de hand is. Immers, de gemeente kent een enorme leningenportefeuille en staat voor een forse opgave om die naar een aanvaardbaar niveau terug te brengen. De komende jaren zal telkens de afweging nodig zijn welke uitgaven gedaan moeten worden en hoeveel middelen daarvoor beschikbaar zijn. Eén van de effecten die zorgt voor dit voordelig rekeningresultaat is de hogere algemene uitkering die de gemeente van het Rijk ontvangt. Inmiddels is duidelijk geworden dat deze trend zich in ieder geval tot en met 2025, maar mogelijk ook in de jaren erna door zal zetten. Dit geeft een goede uitgangspositie de (financiële) ambities uit het coalitieakkoord te realiseren.

Op hoofdlijnen zien we de volgende bewegingen in de jaarrekening

1. Solide reguliere exploitatie buiten het Sociaal Domein
2. De blijvende impact van het Sociaal Domein
3. Positieve resultaten binnen de grondexploitaties

Een solide reguliere exploitatie buiten het Sociaal Domein

Als we kijken naar de baten en lasten van onze jaarrekening 2021 dan zien we een solide exploitatie. Buiten het Sociaal Domein om sluit de reguliere exploitatie met een positief saldo van circa € 2,8 miljoen. Voor een groot deel is er sprake van een fors hogere algemene uitkering van het Rijk, waardoor de gewone exploitatie van de gemeente sluit met een voordelig resultaat. Deze hogere algemene uitkering is het gevolg van het feit dat het Rijk in 2021 veel geld (aan

Corona) heeft uitgegeven en via de bestaande verdeelmethode ook meer geld aan de gemeenten door moet sluisen.

De impact van het Sociaal Domein

De financiële impact van het Sociaal Domein is onverminderd groot. Ondanks het feit dat in de begroting 2021 het begrotingskader is verruimd, laat de jaarrekening op dit onderdeel een tekort van circa € 0,8 miljoen zien. Gelukkig kan dat in deze jaarrekening door andere meevallers worden gecompenseerd.

Positieve resultaten binnen de grondexploitaties

In deze jaarrekening is over 2021 een voordelig resultaat op de grondexploitaties verwerkt voor een bedrag van circa € 2,8 miljoen. Grotendeels is daarbij daadwerkelijk sprake van (incidentele) winst, maar voor een deel is het ook resultaat dat verwachte verliezen op bestaande grondexploitaties een meer positief beeld laten zien en daarom de getroffen verliesvoorziening gedeeltelijk vrij kan vallen. Hierbij is wel op te merken dat deze voordelen naar de toekomst toe gaan opdrogen. Naar verwachting is de huidige voorraad grondexploitaties rond 2025-2026 uitgegeven. Dit heeft gevolgen voor verschillende aspecten van onze financiële bedrijfsvoering. Enerzijds de leningenportefeuille want de afgelopen en komende jaren dragen grondverkoop aanzienlijk bij aan het aflossen van onze leningen. Anderzijds is daar het gegeven dat wij een deel van de overheadkosten toerekenen aan uitgaven binnen de grondexploitatie. Zonder deze mogelijkheid van toerekening moet hiervoor ruimte gevonden worden binnen onze reguliere exploitatie.

Zoals u inmiddels van ons gewend bent presenteren wij deze jaarrekening aan de hand van de drie pijlers van ons financiële beleid. Achtereenvolgens komt hierna aan de orde:

1. Het resultaat in meerjarenperspectief
2. De ontwikkeling van de leningportefeuille
3. De ontwikkeling van de reservepositie

1. Het resultaat in meerjarenperspectief

Het totale resultaat van de jaarrekening 2021 komt bijna € 4,7 miljoen voordeliger uit dan de begroting 2021. De belangrijkste factoren die tot dit resultaat hebben geleid zijn in onderstaand

overzicht tot uitdrukking gebracht en daaronder toegelicht. In de volgende hoofdstukken van deze jaarrekening wordt per programma uitgebreider en dieper op de afwijkingen en verschillen ingegaan.

bedragen x € 1.000

Voordelen	Bedrag	Nadelen	Bedrag
Beheer gronden	250 V B	Sociaal domein	- 810 N B
Algemene uitkering	2.253 V B		
Heffingen	309 V B		
Overige verschillen, per saldo	-	Overige verschillen, per saldo	- 84 N
Totaal voordelen	2.812 V	Totaal nadelen	- 894 N
	1.918 V		
Grondexploitaties	2.756 V		
Per saldo	4.674 V		

B = gemeld in Burap
BR = gemeld in Burap als risico

Voordelen

Beheer gronden

Door de verkoop van percelen grond is een niet geraamde opbrengst van € 250.000 gerealiseerd.

Algemene uitkering

De algemene uitkering is € 2.253.000 hoger dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door de gevolgen van het trap op-trap af – beleid. Het Rijk heeft zelf meer uitgegeven dan voorzien en daardoor ontvangen gemeenten een hogere algemene uitkering.

Heffingen

Verschillende heffingen kennen een hogere opbrengst dan verwacht. Het betreft de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Deze hogere opbrengst is het gevolg van areaaluitbreiding.

Grondexploitaties

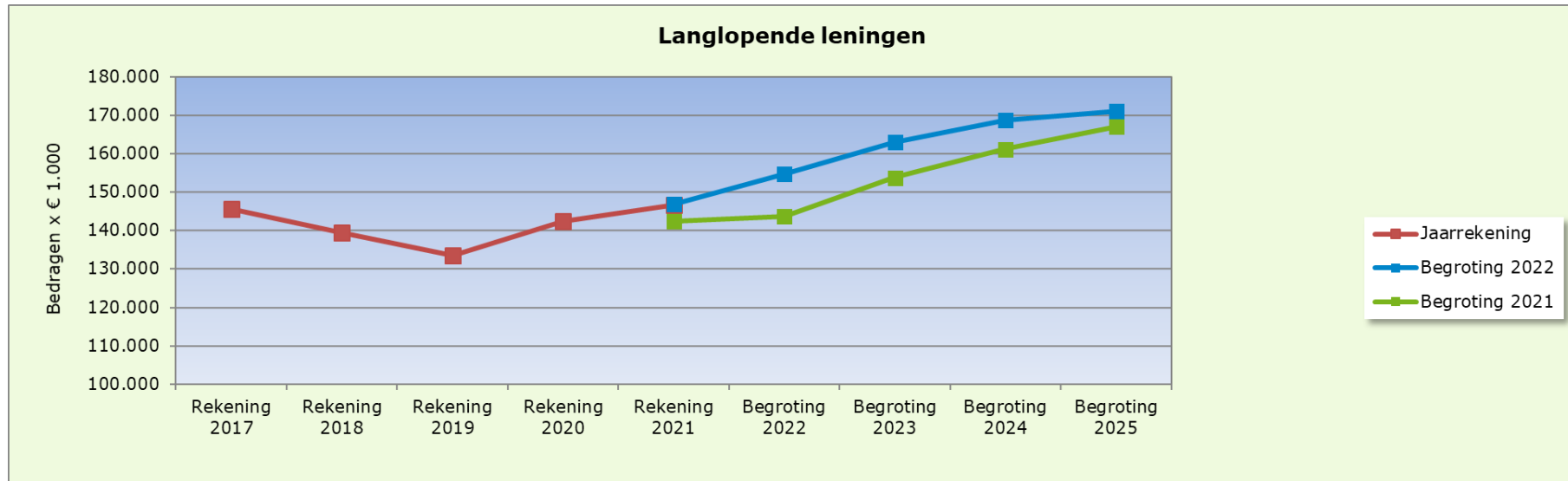
Op grondexploitaties is in 2021 een voordeel van € 2.756.000 gerealiseerd. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van tussentijdse winstnemingen in de reguliere exploitaties en het kunnen laten vrijvallen van geraamde verliesvoorzieningen als gevolg van verbeterde resultaten.

Nadelen

Sociaal Domein

De uitgaven voor het Sociaal Domein leiden tot een nadeel van per saldo € 810.000. Voor een uitgebreide toelichting hiervoor wordt verwezen naar de in de raad behandelde kwartaalrapportages Sociaal Domein.

2. De ontwikkeling van de liquiditeitspositie/leningenportefeuille 2021

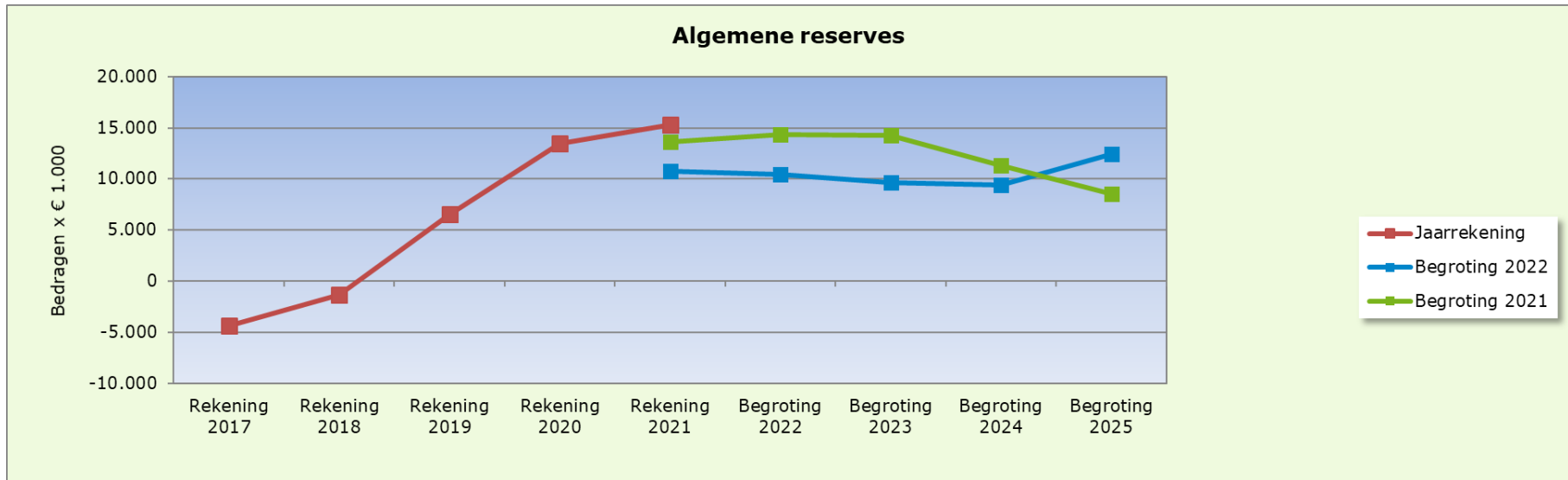

De leningportefeuille kent per 31 december 2021 een eindstand van € 147 miljoen. Ten opzichte van de stand van 2020 (€ 142,5 miljoen) is dat een toename van € 4,5 miljoen.

De stijgende trend die in de jaarrekening 2019 zich reeds aftekende zet daarmee door. Overigens was die verwachting bij de begroting 2022 reeds duidelijk en is het verloop van de leningenportefeuille in

lijn met die verwachting. In de afgelopen maanden is dit voor het college aanleiding geweest aan de raad een herstelplan aan te bieden om te komen tot een structureel herstel van de schuldenpositie van de gemeente.

3. De ontwikkeling van de reservepositie 2021

De algemene reserve sluit in de jaarrekening 2021 met een stand van € 15,3 miljoen. Dit is hoger dan het beeld dat bij de begroting 2021

en 2022 werd aangenomen. Deze toename is het gevolg van het feit dat in 2021 de jaarrekening met een positief resultaat sluit.

Het financiële beeld

Het financiële beeld van het resultaat wordt in onderstaande tabel inzichtelijk gemaakt. Allereerst worden de resultaten per programma inzichtelijk gemaakt. Daar staan de algemene dekkingsmiddelen tegenover. Hieruit volgt dan het saldo van baten en lasten. Een deel van dit saldo is al bestemd, namelijk de mutaties van de reserves

waar de raad reeds een besluit over genomen heeft. Na verwerking van deze mutaties resteert het feitelijke resultaat. Het resultaat over 2021 bedraagt € 4.674.000 voordelig. Onderstaande tabel geeft inzicht hoe dit resultaat over de verschillende programma's verdeeld is.

bedragen x € 1.000

Overzicht van baten en lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Rekening 2020
Saldo van baten en lasten					
Programma's					
1. Leven, leren en werken	- 30.478	- 31.904	- 32.170	- 265 N	- 32.035
2. Wonen en leefomgeving	- 9.969	- 11.627	- 8.384	3.243 V	- 7.238
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	- 4.675	- 5.193	- 5.501	- 308 N	- 4.842
4. Bestuur en dienstverlening	- 2.760	- 2.934	- 2.929	5 V	- 2.780
Programma's	- 47.883	- 51.658	- 48.983	2.675 V	- 46.896
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead					
Uitkeringen Gemeentefonds	44.798	46.454	48.399	1.945 V	44.989
OZB woningen	6.096	6.096	6.080	- 16 N	5.971
OZB niet-woningen	2.907	2.907	3.219	312 V	2.994
Belastingen overig	931	931	945	14 V	929
Overhead	- 7.939	- 7.817	- 7.883	- 67 N	- 7.514
Treasury	857	861	953	92 V	797
Onvoorzien	-	-	- 4	- 4 N	- 9
Vennootschapsbelasting	-	-	- 228	- 228 N	- 109
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead	47.652	49.433	51.481	2.048 V	48.048
Saldo van baten en lasten	- 231	- 2.225	2.498	4.723 V	1.151
Mutatie reserves	231	2.225	2.176	- 49 N	- 1.536
Resultaat	0	0	4.674	4.674 V	- 385

Het voordelig resultaat van de jaarrekening 2021 valt uiteen in de volgende componenten:

- Resultaat normale exploitatie € 1.918.014 Voordelig
- Resultaat grondexploitatie € 2.755.826 Voordelig
- Totaal € 4.673.840 Voordelig

Raadsvoorstel

Voorgesteld wordt de jaarrekening 2021 vast te stellen met een resultaat van € 4.673.840 voordelig. Dit overschot wordt in beginsel toegevoegd aan de algemene reserves. Op pagina 205 en 206 van deze jaarrekening is een nader uitgewerkt dekkingvoorstel opgenomen.

Deel B Jaarverslag - Programma's

Programma 1 – Leven, leren en werken @ Bodegraven-Reeuwijk

Onderwerpen

Dit programma omvat de thema's Leven, leren en werken in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. De belangrijkste onderwerpen die in dit programma zijn terug te vinden zijn:

- Het Sociaal Domein
- De jeugdhulp, de Wmo en de participatiewet
- Het onderwijs
- Het subsidiebeleid
- Sport, Cultuur

Dit programma begint met een korte uiteenzetting van de (beleids) doelstellingen binnen dit programma. Vanuit deze beleidsdoelstellingen wordt een vertaalslag gemaakt naar concrete opdrachten, processen en projecten die bijdragen aan het verwezenlijken van onze doelstellingen.

Gerealiseerde doelstellingen

In de gemeente Bodegraven-Reeuwijk moet het goed leven, leren en werken zijn. In 2021 is gewerkt aan het versterken van de verbinding

tussen overheid en samenleving. Binnen dit programma zijn de volgende doelstellingen geformuleerd, waarbij het uitgangspunt is deze doelstellingen zoveel mogelijk samen met de samenleving te realiseren:

- Inwoners actief laten participeren in onze samenleving
- Ondersteuning en zorg voor inwoners die dat echt nodig hebben
- Zo veel mogelijk inwoners werken om in hun eigen leefomgeving te voorzien
- Goed basisonderwijs
- Een adequaat voorzieningenniveau afgestemd op de behoeften van onze inwoners
- Vrije toegang voor sport en cultuur

Deze doelstellingen vallen uiteen in diverse projecten, opdrachten en processen:

Projecten, opdrachten en processen

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling en stand van zaken aangaande de projecten, opdrachten en processen die binnen dit programma zijn opgenomen. De tekst uit de eerste kolom betreft de tekst zoals die in de begroting 2021 is opgenomen. In de tweede kolom wordt de beleidsrealisatie weergegeven.

Begroting	Realisatie
<p>Sociaal Domein Met de leidraad Sociaal Domein is richting gegeven aan onze leidende principes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inwoners kunnen optimaal participeren en zich goed ontwikkelen. Ondersteuning vanuit de gemeente is beschikbaar als dat noodzakelijk is. 2. Onze begroting, met de Rijksmiddelen die wij ontvangen voor de uitvoering van het sociaal domein, is het uitgangspunt. Activiteiten in het sociaal domein worden binnen dit kader uitgevoerd. 3. Dorpen en wijken verschillen, de inzet van het sociaal domein sluit hierop aan. 4. Kwetsbare inwoners vinden in elke fase van hun leven een plek in onze gemeente. 5. Preventie draagt bij aan de zelf- en samenredzaamheid van inwoners. <p>Ondertussen zetten olopende tekorten binnen het sociaal domein het financiële perspectief van de gemeente zwaar onder druk. Als het aantal en de zwaarte van ondersteuningsvragen binnen dit domein blijft stijgen, zoals de afgelopen drie jaar, dan ontstaat er een structureel tekort dat oploopt tot € 7 miljoen in 2023. Structureel ingrijpen is daarom noodzakelijk. Onze eerste focus is om in 2021 de uitgaven op het niveau van 2020 te houden. Voor 2021 is er een taakstelling op Jeugdzorg en Wmo van € 1,2 miljoen opgenomen. Dat betekent een uitgavenreductie van 7,2% op de begroting van het sociaal domein van circa € 16,6 miljoen. De opgenomen taakstelling op de Participatiewet bedraagt € 0,75 miljoen.</p> <p>Er is een Routekaart Sociaal Domein gemaakt. Deze geeft inzicht in het proces en de inhoud. De focus ligt op de organisatie van de toegang,</p>	<p>Sociaal Domein In 2021 is uitvoering gegeven aan de Routekaart Sociaal Domein. De maatregelen uit de Routekaart van medio 2020 zijn allen in uitvoering genomen en hierop is gedurende het afgelopen jaar voortdurend gemonitord/ gestuurd.</p> <p>Een aantal maatregelen uit de Routekaart kon direct als besparing worden ingeboekt, waarmee ca. € 360.000 is gerealiseerd.</p> <p>Het grootste deel van de besparing moest komen uit het afschalen op zorgzwaarte en zorgduur van maatwerkvoorzieningen op (voornamelijk) Jeugdzorg en Wmo. Hier is met een gewijzigde werkinstructie voor het Sociaal Team invulling aan gegeven. Monitoring op deze aspecten leert ons dat dit steeds beter gaat. Eind 2021 wordt nog ca. 35% boven de nieuw norm vastgesteld (tegen ca. 48% in het eerste kwartaal 2021). Daarmee is de doelstelling van 25% niet gehaald, maar er wordt kritischer gekeken naar de zorgvraag. De financiële vertaling van de besparing is evenwel niet gelukt.</p> <p>Zowel bij de Jeugdzorg als Wmo is wel gelukkig aanvullend Rijksbudget beschikbaar gekomen (ca 1,4mln.) voor compensaties vanwege covid, prijsontwikkeling en arbitragezaak tussen Rijk en gemeenten.</p> <p>Ten aanzien van de Participatiewet (waarvan de uitvoering bij Ferm Werk ligt), is de taakstelling van € 750.000 voor ca. € 480.000 ingevuld. Hier lag een intensief traject met Ferm Werk aan ten grondslag (en met alle deelnemende gemeenten) en dit duurde ook langer dan voorgeschreven vanuit de WGR. Het resterende deel van de taakstelling wordt voor een deel doorgeschoven naar 2022, maar voor een deel ook aangemerkt als niet in te vullen (en daarmee kostenverhogend).</p> <p>Uit de analyse/besprekingen is een deel van kosten als autonoom aangemerkt en daarnaast kosten die verband houden met een relatief</p>

<p>de preventieve maatregelen (subsidies) en de organisatie en vorm van maatwerk- en individuele voorzieningen. Nadrukkelijke aandacht is er voor onze wettelijke taak en de wijze waarop toegang wordt gegeven aan ondersteuning en zorg. De voorgestelde maatregelen uit de Routekaart, die worden doorgevoerd of eerst nader worden uitgewerkt, zullen pijn (gaan) doen of in ieder geval merkbaar zijn. Behoud van zorg voor de meest kwetsbare inwoners is leidend om het sluitende financiële perspectief te halen.</p>	<p>groot aantal uitkeringsgerechtigden.</p>
<p>Onderwijs <i>Onderwijshuisvesting</i></p> <p>Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs vormt het beleidskader voor de onderwijshuisvesting. De gemeente heeft hiervoor een wettelijke zorgplicht. Deze bestaat onder andere uit de bekostiging van nieuwbouw, vervangende nieuwbouw of renovatie van schoolgebouwen. Met een onderwijshuisvestingsprogramma wordt een bredere integrale afweging gemaakt over het beschikbaar stellen van (financiële) middelen. Met name in de jaren 2025 en 2026 moeten er flinke investeringen worden gedaan om goede huisvesting voor de scholen te blijven waarborgen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ In juli 2019 is de nieuwe <u>Verhoeff-Rollmanschool</u> opgeleverd. ▪ Voor <u>school en gymzaal De Brug in Nieuwerbrug</u> is in januari 2020 krediet beschikbaar gesteld. De planontwikkeling wacht nog op helderheid over de financiering van het kinderopvangdeel. Hiervoor vinden afstemmingen met diverse partijen plaats (SPCO, Stichting Waarborgfonds Kinderopvang en Kind&Co). ▪ Ook de <u>Da Costaschool</u> is op relatief korte termijn aan vernieuwing toe. Mogelijk zal eerst de oude (centrum)locatie van de Verhoeff-Rollmanschool tijdelijk dienstdoen als opvanglocatie voor de Da Costaschool. Momenteel doet deze locatie dienst voor andere huisvestingsvraagstukken op het gebied van onderwijs en (kinder-/peuter-/buitenschoolse) opvang, maar deze locatie verdient op enig moment een passende herontwikkeling. 	<p>Onderwijs <i>Onderwijshuisvesting</i></p> <p>Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs vormt het beleidskader voor de onderwijshuisvesting. De gemeente heeft hiervoor een wettelijke zorgplicht. Deze bestaat onder andere uit de bekostiging van nieuwbouw, vervangende nieuwbouw of renovatie van schoolgebouwen. Met een onderwijshuisvestingsprogramma wordt een bredere integrale afweging gemaakt over het beschikbaar stellen van (financiële) middelen. Door demografische ontwikkelingen en de financiële situatie van de gemeente heeft 2021 vooral in het teken gestaan om een update van het IHP voor te bereiden. Voorzien wordt een verhoging van het normbedrag verwacht wat maakt dat de investeringen die gedaan moeten worden om goede huisvesting voor de scholen te blijven waarborgen flink toenemen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ IKC de Brug: In 2021 is besloten de kinderopvang door de gemeente te laten financieren en te verhuren. Tevens is aanvullend krediet gevraagd als gevolg van de (bouw)kostenstijgingen. In het eerste kwartaal 2022 is met het schoolbestuur SPCO een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. In het tweede kwartaal is de bouwvoorbereiding gestart met het opstellen van het PvE en de selectie van de adviseurs, waaronder de architect. De start uitvoering is gepland voor medio 2023 en de oplevering medio 2024. ▪ De <u>Da Costaschool</u> is aan vernieuwing toe. Met het schoolbestuur vindt afstemming plaats over de vorm en termijn van deze vernieuwing.

- De Willibrordschool aan het Dronenplein kampt met ruimtegebrek. Wij zijn in gesprek met de KPJ, gevestigd in de Willibrordschool, om te bezien of er voor hen andere passende huisvesting mogelijk is. Daarnaast verkennen we tijdelijke huisvesting in de voormalige Verhoeff-Rollmanschool dan wel in tijdelijke noodlokalen.
- Voor het gebied Broekvelden/Vromade, met de daar gelegen scholen Vogelnest, Speel- en Werkhoeve en de Goede Herderschool, wordt thans een gebiedsvisie/nota van uitgangspunten opgesteld, waarna verdere plannen voor nieuwbouw van deze scholen, al dan niet in combinatie met andere functies in het gebied, tot stand kunnen komen.
- Voor de MFA Oude Tol speelt een ruimtevraagstuk waardoor mogelijk enige investeringen noodzakelijk zullen zijn. Dit vraagstuk wordt eerst nader verkend alvorens hiervoor financiële middelen te reserveren.
- De leerlingenprognoses zijn recent geüpdatet, zodat een nieuwe actuele basis beschikbaar is voor de meest actuele vraagstukken: Da Costaschool, Willibrordschool en MFA Oude Tol. Voor deze vraagstukken zijn in voorliggende begroting voorbereidingskredieten van beperkte omvang opgenomen om de voorverkenningen vorm te kunnen geven. Bij het samenstellen van de leerlingenprognoses houden we rekening met nieuwbouwplannen.
- Tot slot is er een wens om het voortgezet onderwijs in onze gemeente te organiseren. Deze ontwikkeling verkeert nog in een dusdanig vroeg stadium dat een inschatting van kosten nog niet gemaakt kan worden.

Startblokgelijkheid

Gezien de huidige financiële situatie van de gemeente wordt het gehele subsidieprogramma kritisch bekeken. De voorkeur van het college gaat uit naar de bezuinigingsvariant, waarbij alle niet-wettelijke taken worden afgebouwd. Startblokgelijkheid valt in het geheel onder het subsidieprogramma en is niet gestoeld op wettelijke verplichtingen. De aankomende tijd zullen gesprekken over de bezuinigingen hier definitief uitsluitsel over geven.

- De Willibrordschool zijn wegens ruimtetekort 2 lokalen opgeleverd. Deze zijn deels boven water gerealiseerd. Eind 2020 is hier een krediet voor beschikbaar gesteld.
- Voor het gebied Broekvelden/Vromade, met de daar gelegen scholen Vogelnest, Speel- en Werkhoeve en de KC de Wereldwijde is over enkele jaren nieuwbouw voorzien. Na plaatsing van 2 noodlokalen is een aanvullend verzoek ontvangen voor nog een lokaal van De Speel en Werkhoeve. Samen met het schoolbestuur wordt gekeken naar een oplossing in de vorm van medegebruik bij één van de buurscholen.
- Voor de MFA Oude Tol is bij basisschool OBS de Venen een interne aanpassing gedaan vanwege ruimtetekort. Door bevolkingsgroei wordt ook op de langere termijn een ruimtetekort voorzien. Investeringsen zijn hiervoor noodzakelijk. Voor de langere termijn is nog steeds sprake van een ruimtetekort waardoor investeringen noodzakelijk zullen zijn. Dit vraagstuk wordt eerst nader verkend alvorens hiervoor financiële middelen te reserveren.
- De gesprekken met het voortgezet onderwijs om in onze gemeente voortgezet onderwijs te organiseren is wegens corona stopgezet. Een doorstart van deze gesprekken is nog niet voorzien.

Startblokgelijkheid

In het gesprek over de beheersing van de kosten in het Sociaal Domein vanuit de routekaart, heeft de gemeenteraad besloten met ingang van januari 2021 een deel van het aanbod te schrappen (aanbod pakketten logopedie en huisbezoekproject). Tevens is met de onderwijsbesturen het gesprek gevoerd over verdeling van kosten. De ruimte hiervoor is zeer beperkt gebleken. Richting 2023 wordt de invulling van startblokgelijkheid opnieuw tegen het licht gehouden.

Bibliotheekwerk

In het raadsprogramma 'Samen Duurzaam Gezond' zijn taal- en leesvaardigheid als speerpunt benoemd. De bibliotheek heeft hierin een belangrijke rol, onder andere via het openen van schoolbibliotheken. De afgelopen jaren zijn in de gemeente op zeven basisscholen schoolbibliotheken geopend. De ervaringen zijn zeer positief. Het aantal jeugdleden en uitleningen is fors gestegen in scholen met een eigen bibliotheek. Het openen van nieuwe schoolbibliotheken leidt echter wel tot stijgende kosten voor de bibliotheek.

Op dit moment is er geen financiële ruimte nieuwe schoolbibliotheken te openen of andere grote investeringen te doen. Dit komt doordat de financiële positie van de bibliotheek in Bodegraven-Reeuwijk zeer kwetsbaar is. De belangrijkste reden (los van eerdere bezuinigingen) is een stijging van het inwoneraantal in de afgelopen jaren. Sinds 2011 is het inwoneraantal van de gemeente gestegen van ruim 32.700 naar ruim 35.000 op dit moment. In 2020 een toename van 7,5%. Diverse kosten worden door het Rijk en ProBiblio doorbelast op inwoneraantal aan de bibliotheek. De subsidie is sinds 2011 echter gedaald waardoor de investeringsruimte voor de bibliotheek dubbel wordt geraakt. Op dit moment behoort Bodegraven-Reeuwijk met € 10,75 subsidie per inwoner (incl. huisvesting) tot de gemeenten in Nederland met de laagste subsidie per inwoner. Door het Rijk zijn wij zelfs aangemerkt als risicogebied voor het geheel verdwijnen van bibliotheekvoorzieningen.

Met het terugverhuizen van de jeugdcollectie in Reeuwijk-Brug naar de vestiging op de Van Staverenstraat wordt op termijn een kleine besparing gerealiseerd. Ook het voorlopig stoppen met de verdere uitrol van schoolbibliotheken geeft enige ruimte. De ambitie is om in 2021 de huidige dienstverlening te kunnen continueren waardoor de huidige schoolbibliotheken en het sterk groeiende bibliotheekpunt in Waarder opgehouden kunnen worden. Hierdoor kan de focus blijven liggen op de doelgroepen jeugd, inwoners met een taal- en leesachterstand en ouderen.

Bibliotheekwerk

In 2021 is het door een financiële meevaller vanuit de WEB nog mogelijk geweest om nog 1 extra 'Bibliotheek op School' te realiseren. In gesprek met het onderwijs en de bibliotheek is besloten om de 'Bibliotheek op School' opnieuw te evalueren/herijken om nog beter aan de vraag en behoeften van de scholen te kunnen voldoen.

De bibliotheek heeft ook een rol gehad in het bevorderen van basisvaardigheden op lokaal niveau. Hierin hebben zij een belangrijke taak om de inwoners te vinden die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. Er is daarin nog een lange weg te gaan. Het is moeilijk deze inwoners te vinden en te enthousiasmeren om aan hun basisvaardigheden te werken.

Voor de bibliotheek is de subsidie gehandhaafd met een indexering. Om de bibliotheek (financieel) toekomstbestendig te maken wordt samen met de gemeenten Waddinxveen en Zuidplas opgetrokken om beleidsmatig en met betrekking tot de uitvoering van de taken/activiteiten van de bibliotheek Groene Venen meer in lijn te brengen. Ook ligt hierin een proactieve rol van de bibliotheek zelf. Er wordt gekeken waar het beter en efficiënter kan zoals onder andere het aanbod. Dit heeft ertoe geleid dat er in 2021 een notitie taalhuisbeleid en vervolgens een resultaatgerichte opdrachtformulering voor de bibliotheek is opgesteld waarin nog meer de verbinding wordt gemaakt met gemeentelijk beleid/regionale aanpak bevorderen basisvaardigheden en doelen binnen verschillende taakvelden hierin. Deze notities worden in voorjaar 2022 bekrachtigd.

Sport

Inmiddels beschikken we over een brede Sport- en beweegvisie met bijbehorend uitvoeringsprogramma. Daarin maken we de verbinding met andere domeinen zoals zorg, welzijn, gezondheid en openbare ruimte. Hierop gebaseerd is voor de zomer van 2020 een Lokaal Sportakkoord tot stand gekomen, dat ook aansluiting heeft bij het Nationaal Preventieakkoord en het Nationaal Sportakkoord.

Beheerorganisatie buitensport

Daarnaast willen we komen tot een nieuw beleid en een passende organisatie van de buitensport. Hieraan wordt met veel enthousiasme gewerkt door de betrokken verenigingen en stichtingen, onder leiding van een onafhankelijk procesbegeleider. Dit najaar presenteert de procesbegeleider het plan van de verenigingen/stichtingen aan college

Sport

Sinds 2020 heeft de gemeente Bodegraven-Reeuwijk samen met sportverenigingen, welzijnsorganisaties en andere partners hard gewerkt aan de komst van een lokaal sportakkoord. Voor de uitvoering van de bijbehorende uitvoeringsagenda krijgt zij gedurende 3 jaar € 20.000 van het Rijk. In 2021 bedraagt dit zelfs € 40.000 in verband met de effecten die de coronacrisis met zich heeft meegebracht. Aan het sportakkoord is een uitvoeringsagenda 'Kom in beweging' gekoppeld met een 12-tal speerpunten. Samen met een klankbordgroep vanuit het werkveld (sport, zorg, welzijn en onderwijs) wordt hieraan invulling gegeven. Voor 2020 en 2021 lag de nadruk op:

- het realiseren van het Jaarlijks sportcafé/sportplatform
- Open sportparken
- Inrichten Sportloket
- Digitaal platform
- Kennismaken met sport

Eind 2020 werd bekend dat het Rijk ook € 20.000 voor 3 jaar beschikbaar stelt voor een lokaal preventieakkoord. Hierin participeren fysiotherapeuten, huisartsen, jongerenwerkers en overige partijen. Het lokale sportakkoord en lokale preventieakkoord vormen samen het leefstijlakkkoord. Een korte impressie van de activiteiten:

- Swingen voor ouderen
- Antirook activiteiten (zoals stickeren)
- Organiseren wandelroute (daar kunnen docenten lessen aan verbinden)
- Avonturenpad
- Zwemmentie (zwemmen voor beginnend dementerenden)
- Nationale Diabeteschallenge
- Beweegcursus (doelgroep zwaar overgewicht)
- Hortus Populus(voedingslessen voor kinderen)

Nieuwe beheerorganisatie buitensport

De buitensportverenigingen hebben gezamenlijk een nieuw beheermodel ontwikkeld en zijn tot een consensus gekomen over de gebruiksafspraken. Per 1 juli 2021 is als gevolg daarvan de exploitatie en het beheer van de buitensportaccommodaties overgedragen aan Stichting Sport en Welzijn Bodegraven-Reeuwijk.

en raad en leggen wij u een raadsvoorstel voor. Daarna richten wij samen met de verenigingen een nieuwe buitensportorganisatie in. Deze kan idealiter per 1 januari 2021 van start gaan.

Sportveldenzone

De eerste stap om te komen tot uitvoering van de visie op de Bodegraafse sportveldenzone krijgt in 2021 haar beslag. We beginnen dan met het ombouwen van het hockeyveld tot kunstgrasvoetbalveld. Daarnaast bouwen we het kunstgrasveld van VV Bodegraven om tot hockeyveld. Dit plan, waarmee we meer verbinding willen organiseren tussen de drie Bodegraafse voetbalverenigingen, past in de financiële kaders. Het vraagt dan ook geen aanpassing van de begroting.

Ook spelen er op dit moment renovaties van diverse sportvelden/accommodaties (twee hockeyvelden, atletiekbaan incl. grasveld, veld 1 en 2 en kleedkamers van RVC) en doen diverse sportclubs duurzaamheidsinvesteringen. Deze zijn mede gefaciliteerd door de Klimaatcoöperatie.

Sporthal Vromade

In sporthal Vromade is dit jaar alle verlichting vervangen door ledlampen met bewegingsmelders. Na 42 jaar trouwe dienst zijn de oude verwarmingsketels vervangen door HR+-ketels. In de loop van 2020 worden in de Vromade alle kleedruimtes voorzien van waterbesparende douchekoppen. Verder is daar de bouwkundige brandveiligheid op orde gebracht en is de sporthal voorzien van een nieuwe en gecertificeerde brandmeldinstallatie. In samenwerking met Zon op Bodegraven worden de schuine daken voorzien van zonnepanelen.

Sporthal De Meerkoet

Recentelijk is de dakbedekking van sporthal De Meerkoet vervangen. Dit biedt kansen voor het plaatsen van zonnepanelen. In samenwerking met Zon op Bodegraven zal gekeken en berekend worden hoeveel dat er kunnen zijn, met als doelstelling deze in 2021 operationeel te hebben. Verder wordt in sporthal De Meerkoet de traditionele

SenW is nu in de afrondende fase om alle gebruiksafspraken te maken en de overeenkomsten te tekenen. Inmiddels zijn de losse beheerstichtingen zoals de BSV, Kaagjesland, en Wierickeweide opgeheven. De laatste stichting in dit rijtje, St. Sportpark de Groene Zoom, zal naar verwachting vanaf 1 juli 2022 ook opgeheven worden.

Sportveldenzone

Een succesvolle aanbesteding is doorlopen en de aannemer is begin 2022 gestart met de renovatie van de top laag van het grasveld van Esto, het ombouwen van het kunstgrasveld voetbal en de aanleg van een half hockeyveld op het terrein van VV Bodegraven. Naar verwachting zullen deze velden eind augustus opgeleverd worden. Daarmee zal uitvoeringsfase 1 van de visie Sportveldenzone afgerond worden. De renovaties aan de atletiekbaan, het clubgebouw van RVC en de velden van AKV Vriendenschaar zijn afgerond.

Sporthal Vromade

De renovatie van de kleedkamers Sporthoeve (aan de Vromade) vindt plaats in 2022.

Sporthal De Meerkoet

De zonnepanelen op de Meerkoet zijn geplaatst op basis van de postcoderoos. De LED verlichting is uitgevoerd in de kantine, voorportaal, beheerdersruimte, toiletten, keuken, opslag achter keuken. LED verlichting in de lange gang, kleedkamers/douches, grote zaal, spiegelzaal, materiaalbergingen, cv-ruimte en korte gang moeten nog

<p>verlichting tussen 2020 en 2025 vervangen door ledlampen met bewegingsmelders.</p> <p><i>Gymzaal Reeuwijk-Dorp</i> Ook in de gymzaal in Reeuwijk-Dorp wordt in 2020 de traditionele verlichting volledig vervangen door ledverlichting met bewegingsmelders. Hier is tevens de oude cv-ketel vervangen voor een moderne HR+-uitvoering.</p>	<p>uitgevoerd worden.</p> <p><i>Gymzaal Reeuwijk-Dorp</i> De renovaties van de kleedkamers en gang is in 2021 afgerond.</p>
<p>Zwembad De Kuil <i>Nieuwbouw</i> In november 2017 heeft de gemeenteraad unaniem besloten tot nieuwbouw van het zwembad. Na een succesvolle aanbesteding voor de bouw en het ontwerp van het zwembad, is de opdracht eind augustus 2018 gegund.</p> <p><i>Beheer en exploitatie</i> De nieuwe exploitant Optisport is via een aanbestedingsprocedure geselecteerd. Optisport draagt actief bij aan het faciliteren van bezoekers in hun behoefte aan sportieve uitdagingen, plezier maken en ontspanning. De komende periode zal Optisport daartoe diverse nieuwe activiteiten ontplooiën in zwembad De Kuil.</p>	<p>Zwembad De Kuil <i>Nieuwbouw</i> Het nieuwe binnenbad is opgeleverd en per 1 september 2020 al in gebruik genomen. In de periode september 2020 t/m april 2021 is het buitenterrein vernieuwd en op 1 mei 2021 is het totale nieuwe sportcentrum in gebruik genomen.</p> <p><i>Beheer en exploitatie</i> In de periode mei 2021 t/m april 2022 zal gewerkt worden aan de afwikkeling van de geconstateerde opleverpunten. Het krediet voor de nieuwbouw zal in 2022 definitief worden afgesloten.</p>
<p>Participatiewet De uitvoering van de Participatiewet is bij de Gemeenschappelijke Regeling Ferm Werk ondergebracht. In de conceptbegroting 2021 van Ferm Werk die voor de zomer werd aangereikt is een fors hogere bijdrage voorzien. Het betreft circa € 650.000. Dit bedrag is overgenomen in de kadernota maar is ook direct als taakstelling opgenomen. Er ligt immers een forse taakstelling op de organisatie en onverkort deze claim honoreren vraagt om ingrepen elders in de begroting. De hogere bijdrage was aanleiding voor de gemeente om tegen de conceptbegroting van Ferm Werk te stemmen.</p>	<p>Participatiewet Ten aanzien van de Participatiewet (waarvan de uitvoering bij Ferm Werk ligt), is de taakstelling van € 750.000 voor ca. € 480.000 ingevuld. Hier lag een intensief traject met Ferm Werk aan ten grondslag (en met alle deelnemende gemeenten) en dit duurde ook langer dan voorgeschreven vanuit de WGR. Het resterende deel van de taakstelling wordt voor een deel doorgeschoven naar 2022, maar voor een deel ook aangemerkt als niet in te vullen (en daarmee kostenverhogend). Uit de analyse/besprekingen is een deel van kosten als autonoom aangemerkt en daarnaast kosten die verband houden met een relatief groot aantal uitkeringsgerechtigden.</p>

Verbonden partijen

Ferm Werk

Ferm Werk voert namens de gemeente Bodegraven-Reeuwijk de participatiewet uit. Ten behoeve van deze uitvoering is verordenende bevoegdheid op het gebied van de participatiewet gemandateerd aan Ferm Werk.

De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG)

De RDOG voert namens de gemeente de opgedragen taken als gevolg van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid en de aan de gemeente opgedragen taken als gevolg van de Wet Kinderopvang uit. Ook draagt de RDOG zorg voor het ambulancevervoer.

De laatste jaren zien we dat de rijksmiddelen voor de RDOG niet langer toereikend zijn. Dit heeft geresulteerd in een financieel ongezonde organisatie. Om weer te komen tot een wendbare, moderne en klantgerichte organisatie is het programma RDOG 2024 gestart. Hiervoor wordt in 2021 van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een bijdrage verlangd van € 51.000.

De afgelopen jaren is er een flinke toename van het aantal meldingen bij Veilig Thuis, met een gemiddelde stijging van 20 tot 30% per jaar. Om deze meldingen op te kunnen blijven vangen heeft de RDOG van de regio Hollands Midden steeds meer budget nodig. Voor Bodegraven-Reeuwijk gaat het in 2021 om een extra bijdrage van bijna € 50.000. Door nieuwe samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis en de Sociale Teams zien we dat naast de extra financiële bijdrage aan de RDOG ook extra inzet wordt gevraagd in werkuren van de Sociale Teams.

Verbonden partijen

Ferm Werk

Ferm Werk voert namens de gemeente Bodegraven-Reeuwijk de participatiewet uit. Ten behoeve van deze uitvoering is verordenende bevoegdheid op het gebied van de participatiewet gemandateerd aan Ferm Werk.

De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG)

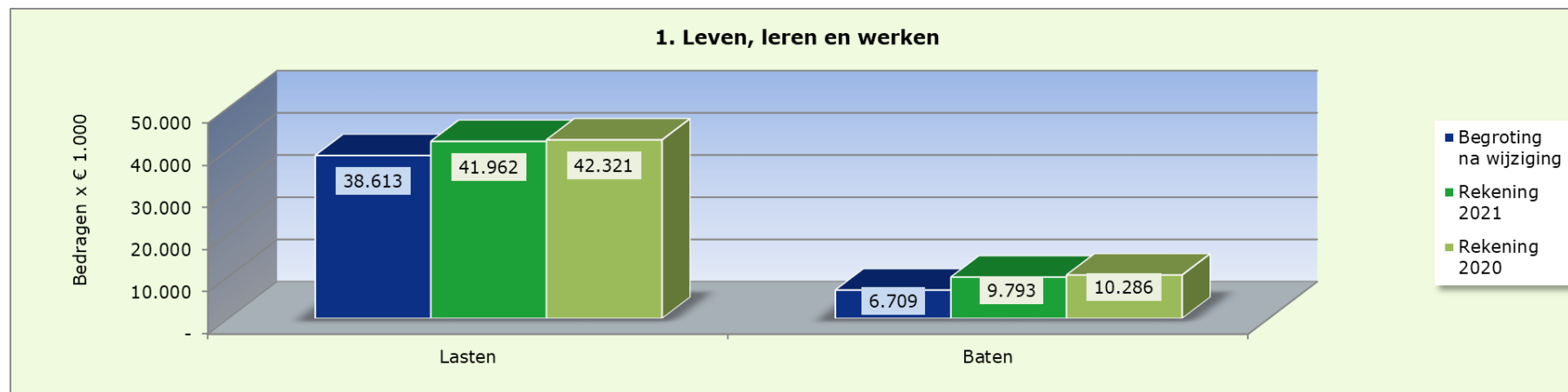
Met programma Hecht/RDOG 2024 zijn, ondanks de extra inspanning die corona aan de organisatie stelde, verbeteringen tot stand gebracht in de aansturing en financiële situatie. Onze gemeente heeft door deelname in de Auditcommissie actief kunnen sturen op governance en financiën. Er is halt toegebracht bij de jaarlijkse stijging van kosten o.a. bij Veilig Thuis. In 2021 is de begroting van Hecht/RDOG geëindigd met een positief resultaat. Dit is eenmalig.

Voor 2023 en verder wordt weer een stijging van de uitgaven voorzien, dit een gevolg van onvermijdbare autonome ontwikkelingen zoals stijging van het aantal inwoners en kinderen, loon- en prijsindexeringen, maar ook door het feit dat er extra wettelijke taken bij komen (zoals prenataal huisbezoek), zonder dat daar een toereikende vergoeding vanuit het Rijk tegenover staat.

Het financiële kader

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Vershil	Rekening 2020
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 37.013	- 38.613	- 41.962	- 3.349 N	- 42.321
Baten	6.535	6.709	9.793	3.084 V	10.286
Totaal Saldo van baten en lasten	- 30.478	- 31.904	- 32.170	- 265 N	- 32.035
Mutatie reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	690	690	690	-	939
Totaal Mutatie reserves	690	690	690	-	939
Resultaat	- 29.788	- 31.214	- 31.480	- 265 N	- 31.096

Programma 2 – Wonen en Leefomgeving @ Bodegraven-Reeuwijk

Onderwerpen

Programma 2 van dit jaarverslag bevat de thema's wonen en leefomgeving. Binnen deze thema's zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

- Woningbouwprojecten
- Bestemmingsplannen
- Volkshuisvesting
- Duurzaamheid
- Openbare Ruimte en Riolering
- Verkeer en vervoer

In dit programma worden eerst kort de doelstellingen van de gemeente benoemd. Deze doelstellingen zijn uitgewerkt in de projecten, programma's en opdrachten.

Gerealiseerde doelstellingen

Binnen het programma 2 zijn de volgende doelstellingen geformuleerd.

- Routekaart klimaatneutraal Bodegraven-Reeuwijk 2035
- Bevorderen van de afzet van de woningbouwprojecten in onze gemeente
- Regeldruk van de gemeente minimaliseren
- Veilige woon- en leefomgeving in onze gemeente waarborgen
- Meer participatie in het onderhoud van de openbare ruimte
- Duurzaam afval inzamelen in onze gemeente
- Inzetten op 'slimme' investeringen

Deze doelstellingen vallen uiteen in diverse projecten, opdrachten en processen:

Projecten, opdrachten en processen

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling en stand van zaken aangaande de projecten, opdrachten en processen die binnen dit programma zijn opgenomen. De tekst uit de eerste kolom betreft de tekst zoals die in de begroting 2021 is opgenomen. In de tweede kolom wordt de beleidsrealisatie weergegeven.

Omschrijving	Realisatie
<p>Wonen</p> <p>Volgens planning wordt voor het einde van 2020 de Woonvisie Bodegraven-Reeuwijk 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. In de woonvisie staan de hoofdlijnen van het nieuwe woonbeleid. Deze hoofdlijnen gaan onder meer uit van meer gemeentelijke regie op het woningbouwprogramma en een betere aansluiting op de behoefte vanuit de dorpen zelf. Met deze hoofdlijnen proberen we een antwoord te geven op de huidige situatie, waarin de woningmarkt in Nederland en ook in onze gemeente aan het vastlopen is. De woonvisie is tot stand gekomen door zes bijeenkomsten over wonen in de dorpen, twee themabijeenkomsten en twee discussiebijeenkomsten met de gemeenteraad.</p>	<p>Wonen</p> <p>De Woonvisie 2021-2025 'Een groot gevoel voor urgentie' is in november 2020 vastgesteld. Hieruit is een actieprogramma wonen afgeleid, met activiteiten waar we de komende jaren aan werken. 17 actiepunten zijn in 2021 opgestart en nu nog in uitvoering of inmiddels afgerond en 5 actiepunten zijn nog niet gestart. Bij nieuwe woningbouwplannen gelden de richtlijnen van het nieuwe woonbeleid. Voor veel van de plannen die momenteel in uitvoering of voorbereiding zijn, zijn in een eerder stadium afspraken gemaakt over het programma.</p>
<p>Gebiedsontwikkeling, grondbeleid</p> <p>De gebiedsontwikkeling in onze gemeente kent drie sporen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lopende grondexploitatieprojecten en particuliere ontwikkelingen; 2. Strategische grondvoorraad die nog niet in voorbereiding is genomen, gericht op gebiedsontwikkeling; 3. Traject van de dorpsvisies en toekomstvisie, inclusief o.a. update woonvisie, regionale agenda wonen, bedrijventerreinstrategie en energiestrategie. Deze thema's kennen zowel lokaal als regionaal hun behoefte- en ruimtevragen. <p>De drie sporen hebben een samenhang met het <u>gemeentelijk grondbeleid</u>. Het grondbeleid heeft als doel om ruimtelijke ontwikkelingen (zoals woningbouw en bedrijventerreinen) actief of passief (faciliterend) tot stand te brengen. In het geval van actief grondbeleid willen we daarmee ook financiële middelen genereren, gericht op de realisatie en instandhouding van onder meer maatschappelijke voorzieningen. Actief grondbeleid kent evenwel ook tal van risico's.</p>	<p>Gebiedsontwikkeling, grondbeleid</p> <p>De gebiedsontwikkeling in onze gemeente kent drie sporen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lopende grondexploitatieprojecten en particuliere ontwikkelingen 2. Strategische grondvoorraad die nog niet in voorbereiding is genomen, gericht op gebiedsontwikkeling 3. Traject van de dorpsvisies en toekomstvisie, inclusief o.a. update woonvisie, regionale agenda wonen, bedrijventerreinstrategie en energiestrategie. Deze thema's kennen zowel lokaal als regionaal hun behoefte- en ruimtevragen. <p>De drie sporen tezamen vormen de totale pijplijn aan ruimtelijke projecten. De Toekomstvisie is in 2021 vastgesteld en nu is het zaak om vandaaruit concreter te worden in de uitwerking van deelgebieden en daarmee nieuwe ontwikkellocaties toe te voegen aan de pijplijn. In samenhang met de inhoudelijke visies op die deelgebieden dient een ontwikkelstrategie en daarmee het grondbeleid te worden bepaald. De financiële positie van de gemeente, maar ook de mate van sturing die wij wensen te geven aan de ontwikkeling, zijn daarbij bepalende zaken.</p>

Door de sterke ambitie op het realiseren van verkopen van grond voor woningbouw raakt de voorraad grond die de gemeente in bezit heeft langzaam op. Om te zorgen dat we ook na 2024/2025 kunnen blijven voorzien in de verwachte vraag naar woningen is het belangrijk dat we hier nu al op inspelen. We vinden het essentieel om voldoende woningen te bieden voor de natuurlijke bevolkingsgroei. Eind 2019 is daarom gestart met het proces voor een toekomstvisie (omgevingsvisie 1.0 - Wat voor gemeente willen we zijn?) en dorpsvisies.

We willen een aantrekkelijke woon- en werkgemeente zijn en blijven. Dat draagt immers ook bij aan de gemeentelijke en particuliere verkoop van woon- en bedrijfskavels. Blijvende promotie van onze gemeente en de diverse dorpen, zoals sinds enkele jaren met diverse aansprekende dorpspromotieactiviteiten gebeurt, is daarvoor erg belangrijk.

Investeringsfonds gebiedsontwikkeling

Het in gang gezette traject voor de dorpsvisies en de toekomstvisie (omgevingsvisie 1.0) resulteert onder meer in een visie op de toekomstige gebiedsontwikkelingen. Op het gebied van wonen (discussienotitie woonvisie), bedrijventerrein (onder meer regionale bedrijventerreinstrategie) en energietransitie (RES), is bekend dat er extra ruimtevragen op onze gemeente afkomen. Ook de klimaatadaptatiestrategie legt druk op de ruimte. Dat zal in versterkte mate het geval zijn als er extra verstedelijking plaatsvindt in de vorm van inbreiding of uitbreiding.

Dit alles kent m.b.t. eventuele uitbreiding nog grote onzekerheden. Zo zijn er op regionaal en provinciaal niveau nog afstemmingen, overeenstemming en goedkeuringen benodigd. Bouwen in het Groene Hart is, gezien de positie die de provincie inneemt, niet vanzelfsprekend. De woningnood waar inmiddels sprake van is, noopt het Rijk tot het nemen van meer regie op dit vraagstuk.

Het college heeft recent besloten om vooruitlopend op, maar in samenhang met de dorpsvisies/toekomstvisie, ons grondbeleid uit 2012 te updaten. Het college wil een strategie bepalen hoe we als gemeente willen omgaan met gronden die – in het kader van de visievormig in de toekomst – in aanmerking zouden kunnen komen voor eventuele uitbreiding.

Investeringsfonds gebiedsontwikkeling

Met het oog op de vele opgaven in het ruimtelijk domein en de complexiteit daarvan, is er een investeringsfonds gebiedsontwikkeling ingericht dat zich richt op toekomstige gebiedsontwikkelingen. Uit dit ontwikkelingsfonds zijn zowel investeringen denkbaar voor toekomstige mogelijke uitbreidingen, als voor complexere binnendorpse transformatie- en herstructureringsopgaven. Ook is denkbaar om uit dit investeringsfonds bijdragen te doen aan grondexploitaties die financieel negatief uitpakken als gevolg van een verhoogd aandeel goedkope en sociale woningbouw. Het investeringsfonds gebiedsontwikkeling heeft een omvang van € 2.500.000.

Inmiddels zijn de eerste initiatieven uit dit fonds gefinancierd, zoals de aankoop van het Timpaan terrein als onderdeel van de ontwikkeling in het centrum van Reeuwijk Dorp.

In deze begroting is een investeringsfonds gebiedsontwikkeling ingericht dat zich richt op toekomstige gebiedsontwikkelingen. Vergelijkbaar met de eerder gebezigde term 'dorpsontwikkelingsmaatschappij/makelaardij'. Uit dit ontwikkelingsfonds zijn zowel investeringen denkbaar voor toekomstige mogelijke uitbreidingen, als voor complexere binnendorpse transformatie- en herstructureringsopgaven. Ook is denkbaar om uit dit investeringsfonds bijdragen te doen aan grondexploitaties die financieel negatief uitpakken als gevolg van een verhoogd aandeel goedkope en sociale woningbouw. In deze begroting wordt voorgesteld € 2,5 miljoen uit de reserve grondexploitaties toe te voegen aan het investeringsfonds gebiedsontwikkeling.

Onduidelijkheid impact coronacrisis

De coronacrisis kan gevolgen hebben voor de grondexploitaties. In maart 2020 zijn door het Centraal Planbureau (CPB) scenario's gepresenteerd over de gevolgen voor de economie. Uitkomsten variëren van slecht tot extreem slecht, afhankelijk van de duur van de crisis. Meer helderheid over de reële verwachtingen is mogelijk pas in het najaar aan de orde. Nadelige gevolgen van de coronacrisis voor de gronduitgifte zijn niet ondenkbaar. Bij een aanhoudende crisis zal volgens het CPB ook de woningmarkt met een terugval te maken krijgen, zowel m.b.t. het aantal transacties als de woningprijzen. Er zijn echter ook deskundigen (bijvoorbeeld van de Rabobank) die nog geen prijsdalingen op de woningmarkt verwachten omdat er nog altijd sprake is van een grote krapte en de hypotheekrente historisch laag is. Deze twee zaken zorgen juist allebei voor hogere prijzen. Daarmee is het mogelijk dat de coronacrisis minder nadelig effect op de woningmarkt heeft in regio's waar de druk op de woningmarkt hoog is, zoals in onze regio. Omdat er nog veel onduidelijk is over de impact van de coronacrisis op de woningmarkt in onze regio, hebben we de onzekerheden daarover vooralsnog buiten beschouwing gelaten in dit programma. Vooral bij verschuivingen in de woningbouwprogramma's naar meer sociale woningbouw, middeldure huur en goedkopere segmenten, zal een eventuele impact van de coronacrisis mogelijk minder voelbaar zijn.

Mogelijk impact economische en mondiale ontwikkelingen

De coronacrisis lijkt achter ons en heeft ons uiteindelijk economisch en op het gebied van (woning)bouwprojecten nauwelijks geraakt. Hier zijn echter andere risico's, die gevolgen kunnen hebben voor de grondexploitaties, voor in de plaats gekomen. Een daarvan is de hoge inflatie. Deze inflatie wordt onder andere -maar niet alleen- veroorzaakt door de oorlog in Oekraïne. De rentestanden stijgen. Bij aanhoudende crisis kan ook de woningmarkt met een terugval te maken krijgen. Ook de steeds grotere nadruk op betaalbare woningen kan een invloed op de grondexploitaties hebben. Die nadruk, hoe nodig ook, heeft haar invloed op de haalbaarheid van de wat complexere gebiedsontwikkelingen. De ontwikkelingen van de bouwkosten en arbeidstekorten in gerelateerde vakdisciplines zijn een andere zorg die betaalbaarheid en haalbaarheid van projecten onder druk zetten. Tot slot spelen er risico's die invloed kunnen hebben op lopende processen zoals de recente uitspraak in het Didam-arrest en de veranderde inzichten in het stikstofdossier. Het is op dit moment lastig vooruitkijken, maar het lijkt erop dat een aantal ontwikkelingen, zoals krapte op de arbeidsmarkt en hoge prijzen, voor wat langere tijd hun stempel zullen drukken. Misschien valt de impact van de voorgenoemde risico's op de vraag naar woningen, door de schaarste in die markt, nog mee. De vraag naar bedrijfslocaties zou door deze economische ontwikkelingen (tijdelijk) wel eens nadrukkelijker geraakt kunnen worden.

<p>Huisvesting arbeidsmigranten</p> <p>In het voorjaar van 2019 is een nieuwe start gemaakt met het thema huisvesting arbeidsmigranten. Uitgangspunt hierbij is om open en transparant met de inwoners en de raad te komen tot een integrale oplossing. Om dit proces in goede banen te leiden is een externe, onafhankelijke procesbegeleider gevonden. Onder aansturing van deze procesbegeleider is het proces opnieuw opgepakt. In maart 2020 heeft de procesbegeleider zijn eerste bevindingen neergelegd. Door de coronasituatie hebben de geplande inwonersbijeenkomsten pas net voor de zomer van 2020 plaatsgevonden. Na deze bijeenkomsten is de procesbegeleider samen met een kleine werkgroep kaders voor de huisvesting van arbeidsmigranten gaan opstellen. Naar verwachting worden deze kaders eind 2020 of begin 2021 aan de raad voorgelegd. Vervolgstappen zijn afhankelijk van de inhoud van de vastgestelde kaders. Ondertussen wordt door intensivering van de handhaving toezicht gehouden op de leefbaarheid.</p>	<p>Huisvesting arbeidsmigranten</p> <p>In april 2021 is het raadsbesluit over huisvesting arbeidsmigranten vastgesteld. Er is ingestemd met een vervolgaanpak in 2 hoofdlijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doorzetten flankerend beleid gericht op handhaving kamerverhuur, het inschrijven van arbeidsmigranten in de BRP en het opzetten van een informatiepunt voor arbeidsmigranten. • Opzetten van een pilot voor huisvesting van arbeidsmigranten binnen een aantal randvoorwaarden. <p>Met betrekking tot hoofdlijn 1 zijn in 2021 al de nodige stappen gezet. Controles worden weer volledig uitgevoerd en lopen zoals gepland, verhuurders kunnen inmiddels huisvestingsvergunningen aanvragen via de website van de ODMH en acties rondom inschrijvingen in BRP en het heffen van toeristenbelasting worden in 2022 verder opgepakt. Voor hoofdlijn 2 is eind 2021 een externe procescoördinator aangesteld om de pilot op te zetten. De verwachting is dat in de zomer van 2022 plannen ingediend kunnen worden.</p>
<p>Woningbouwprojecten</p> <p><i>Weideveld – Bodegraven</i></p> <p>In 2020 zijn de laatste van 73 woningen in woonveld 9 opgeleverd aan de bewoners. Ook het woonrijp maken van dit deelplan is afgerond. Voor 112 kavels (31 vrijesectorhuurwoningen en 81 koopwoningen) in woonvelden 2 en 3 alsmede 49 sociale huurwoningen in woonveld 6 zijn koop- en realisatieovereenkomsten door het college vastgesteld. De koopwoningen worden in 2 fases aangeboden. Daarmee resteert in Weideveld nog ruimte voor circa 50 woningen in het noordelijke deel van woonveld 6. Verwacht wordt dat omstreeks de jaarwisseling de contractbesprekingen voor dit plandeel afgerond kunnen worden. Indien voor de koopwoningen voldoende voorverkoop wordt gerealiseerd, start het bouwrijp maken van woonveld 3 in het vierde kwartaal van 2020. Het zuidelijk deel van woonveld 6 sluit hierop aan. In 2021 wordt de openbare ruimte ingericht rondom de in woonveld 2, 3 en 6 opgeleverde woningen. Twee resterende bruggen in Weideveld worden eveneens in 2021 aangelegd.</p>	<p>Woningbouwprojecten</p> <p><i>Weideveld - Bodegraven</i></p> <p>In 2021 is gestart met de bouw van 97 woningen (72 koopwoningen en 25 geliberaliseerde woningen voor middenhuur) op woonveld 3. Begin 2022 is gestart met het woonrijp maken van het gebied. De eerste woningen zijn in mei 2022 opgeleverd. De groene inrichting volgt vanaf oktober 2022. Verder is in 2021 woonveld 6 bouwrijp gemaakt en is onderhandeld over de koop-realisatieovereenkomst (KRO) voor 50 woningen op woonveld 6. In mei 2022 is deze KRO ook gesloten. Eind 2022 wordt gestart met de bouw van deze 50 woningen. De realisatie van 49 sociale huurwoningen in woonveld 6 heeft door een conflict over bouwkosten (tussen de aannemer/ontwikkelaar en woningbouwvereniging) vertraging opgelopen. Hierdoor zal naar verwachting niet voor 2023 begonnen worden met de bouw. Ook de aanwezigheid van de beschermde Rugstreeppad draagt bij aan vertraging bij de bouw van woningen op woonveld 6. De afronding van het bouwrijp maken van woonveld 2 is doorgezet naar september 2022 in afwachting van het herstel van de riolering en kan plaatsvinden na het bouwrijp maken van woonveld 3, dit in verband met de bereikbaarheid van het Penningkruid.</p>

De Groendijck Oost – Driebruggen

De ontwikkelaar heeft inmiddels de sloop en sanering binnen het plangebied voltooid. Ook is de voorbelasting aangebracht. Samen met de ontwikkelaar onderzoeken we de mogelijkheden van een beperkte wijziging/uitbreiding van het exploitatiegebied ten behoeve van een andere verkaveling (uitbreiding zuidwaarts en opheffen enkele kavels aan de westelijke zijde van het plan). Het bestemmingsplan om deze uitbreiding mogelijk te maken is in ontwerp gereed. Mogelijk gaat dit leiden tot een allonge op de overeenkomst en een gewijzigde grondexploitatie. Gemeente en ontwikkelaar verwachten hier eind 2020 uitsluitsel over te kunnen geven. In 2021 zal dan de wijziging van het bestemmingsplan in procedure gaan; deze procedure kan vervolgens in de tweede helft van 2021 worden afgerond. Aansluitend kan worden gestart met de verkoop en realisatie.

De verkoop van de woningen van de eerste fase is voorspoedig gegaan. De ontwikkelaar is in 2019 gestart met de bouw van de eerste woningen behorende tot fase 1. Onderdeel van deze eerste fase zijn ook enkele sociale en middeldure huurwoningen voor Woningbouwvereniging Reeuwijk. Inmiddels is de realisatie van fase 1 afgerond en gestart met de verkoop van fase 2. Al naar gelang de verkoop voorspoedig verloopt, zal in de eerste helft van 2021 gestart worden met de bouw van fase 2.

Achter de Boerderij – Reeuwijk-Dorp

Het betreft een ontwikkeling waarbij de marktpartij – op basis van een contract uit 2018 – de woningen vermarkt en ook de openbare ruimte aanlegt. In 2019 is met name gewerkt aan planontwikkeling. Eind 2019 heeft de ontwikkelaar echter wensen kenbaar gemaakt die buiten de scope van de overeenkomst vallen. Als gemeente zijn we hierover het gesprek aangegaan; de overeenkomst dient heronderhandeld te worden. Deze onderhandelingen zijn gaande, waardoor de realisatie van deze locatie vertraging oploopt.

Verder is in 2021 begonnen met de realisatie van de groenstrook in Weideveld inclusief voetbalkooi. Eind juli 2022 is deze strook geheel ingericht.

De Groendijck Oost – Driebruggen

De verkoop van fase 2 van Groendijck Oost is voorspoedig gegaan. In de loop van 2022 worden alle woningen in fase 2 opgeleverd. In 2022 wordt de zuidelijke uitbreiding van Groendijck Oost (Groendijck Zuid) verder verkend. De uitbreiding is tijdens een omwonendenavond in het tweede kwartaal van 2022 gepresenteerd. In 2022 wordt er een stedenbouwkundig verkaveling gemaakt en vindt er afstemming plaats met de provincie en het waterschap met als doel het project op de 3 hectare kaart te plaatsen. Ook worden er nadere afspraken gemaakt met de ontwikkelaar van Groendijck Oost om de uitbreiding van Groendijck Oost (oorspronkelijk fase 3) in te passen in Groendijck Zuid om hiermee de ontsluiting van Groendijck Zuid mogelijk te maken. Deze afspraken worden vervolgens vastgelegd in een allonge.

Achter de Boerderij – Reeuwijk-Dorp

Op basis van de overeenkomst die in 2018 tussen de ontwikkelaar Randenburgh Properties en de gemeente is gesloten was de ontwikkeling om diverse redenen nog niet van de grond gekomen. Mei 2022 is er een allonge ondertekend tussen de gemeente en de ontwikkelaar waarmee de ontwikkeling nu wel kan starten. Dat betekent dat ontwerpen en ruimtelijke procedures in de 2^e helft van 2022 op gang komen.

Aldi-locatie e.o. – Reeuwijk-Dorp

De eigenaar van de Aldi-locatie heeft zich bij de gemeente gemeld met de wens deze locatie te ontwikkelen. Er grenzen twee percelen aan de locatie; voor deze percelen bestaat al langer de wens tot ontwikkeling. Als gemeente onderschrijven we het belang om deze voor het dorp belangrijke plek te ontwikkelen. Wij zien graag dat de drie percelen in samenhang (integraal) worden ontwikkeld. Daartoe hebben we de drie eigenaren aangezet tot onderling overleg. Daarnaast hebben we een Nota van Uitgangspunten opgesteld. In deze Nota hebben we de inhoudelijke belangen van de gemeente opgenomen. Daarmee kan de ontwikkelaar zijn planvorming nu opstarten en daarin ook de omgeving betrekken. We zetten in op behoud van een supermarktvoorziening voor dit dorp.

De Steupel – Reeuwijk-Brug

Voor deze locatie staat 2020 met name in het teken van planvoorbereiding. Enerzijds met kandidaat-kopers, om via het proces van bouwplanontwikkeling te komen tot kaveluitgifte. Anderzijds is de aanbesteding van het bouwrijp maken van het gebied en de aanleg van twee openbare verkeersbruggen voorbereid. Als gevolg van afstemming met omwonenden resulteert een andere, langere uitgifte- en realisatiefasering. We schatten dat de eerste kavels in 2021 kunnen worden uitgegeven. Het bouwrijp maken en de aanleg van de bruggen zal naar verwachting kort voorafgaand aan uitgifte en derhalve ook in 2021 plaatsvinden.

Aldi-locatie e.o. – Reeuwijk-Dorp

In het centrum van Reeuwijk Dorp liggen een drietal locaties:
1. De Action-locatie, voorheen Aldi (in 1e kwartaal 2022 aangekocht door een woningbouwontwikkelaar)
2. Voormalige caravanstalling, nu opslagloods
3. Timpaanlocatie (in 1e kwartaal 2022 aangekocht door de gemeente als strategische investering)

De gemeente ziet de drie locaties als een kansrijke 'binnendorpse' ontwikkeling waarbij, naast woningbouw, ook de wens wordt meegenomen voor een kleine buurtsuper. Het voortbestaan van de detailhandelslocatie met een langdurig contract met de Action of een andere partij is geen gewenste ontwikkeling. Bij voorkeur de drie locaties integraal ontwikkelen. De strategische verwerving van de Timpaanlocatie is aanleiding om in gesprek te gaan met de woningbouwvereniging Reeuwijk om mede invulling te geven aan het programma uit de Woonvisie. Medio 2022 staat de Samenwerkingsovereenkomst gepland met ontwikkelaar Renward (en mogelijk woningbouwvereniging Reeuwijk). Participatie en Communicatie zal onderdeel zijn van de Samenwerkings-overeenkomst.
Uitvoering - vanaf derde kwartaal 2023

De Steupel – Reeuwijk-Brug

Begin 2022 zijn de eerste kavels juridisch overgedragen aan de kopers. De algemene bruggen zijn aangelegd. Begin tweede kwartaal 2022 zijn enkele kavelkopers gestart met de bouw. In het derde en vierde kwartaal van 2022 vindt de juridische overdracht en start bouw van naar verwachting 90% van de kavels plaats. Kavel 7 kan pas worden gerealiseerd als de daardoorheen lopende bouwweg weggehaald kan worden. De aanbesteding voor de individuele bruggen wordt voorbereid. Net na de zomerperiode wordt er gestart met de bouwaansluitingen naar de 10 kavels toe. De individuele bruggen naar de kavels toe worden geplaatst zodra de oplevering van de woningen nadert. Uitgangspunt is een gemiddelde van een jaar bouwtijd per kavel.

De Wijde Wiericke – Nieuwerbrug

Deze nieuwbouwwijk wordt gefaseerd ontwikkeld. Fase 1 (40 woningen) is gerealiseerd en in gebruik. De naastgelegen fase 2 omvat 28 kavels voor (collectief) particulier opdrachtgeverschap. In juli 2020 is het merendeel verkocht of onder optie. De eerste woningen zijn opgeleverd. Voor de resterende fasen aan de westzijde van de wijk is een stedenbouwkundig plan op hoofdlijnen vastgesteld. Dit wordt in 2020 nader uitgewerkt. In dit deel van wijk komt ook de nieuwe basisschool met gymzaal te staan. Voor de meest oostelijke kavel, in bezit bij Boer Nieuwerbrug, zal eveneens in 2020 een plan worden vastgesteld.

Molenzicht – Bodegraven

De eerste fase van het plan is opgeleverd en bewoond. Het tweede deel wordt eind 2020 opgeleverd. Alle woningen zijn al enige tijd verkocht. Ook het appartementengebouw, bestemd voor sociale huur, is in aanbouw. De openbare inrichting is daar waar mogelijk gereed. De gemeente is met NS Vastgoed in gesprek over verwerving van een naastgelegen perceel waar een wandelpad is voorzien.

Reesvelt II – Reeuwijk-Dorp

De gehele woningbouwlocatie is medio 2020 bouwrijp. In de eerste helft van 2020 zijn de woningen van het plandeel Vergeer verkocht. De bouw hiervan start na de bouwvak. Voor het gemeentelijk plandeel is het plan aangepast met toevoeging van seniorenwoningen en een alternatief voor het vervallen van de sociale huur. Tevens is met ontwikkelaar Vosplan principeovereenstemming bereikt over de grondprijzen. Daarmee is er een basis voor een overeenkomst. De verkoop van dit plan start in het najaar 2020.

De Wijde Wiericke – Nieuwerbrug

Begin 2022 is de overeenkomst tussen Boer Ontwikkeling BV en de gemeente getekend voor de bouw van 29 woningen op het meest oostelijke kavel van de Wijde Wiericke. Boer Project Ontwikkeling BV heeft als doelstelling om eind 2022 te starten met de bouw van de woningen. Eerst moet de locatie nog bouwrijp gemaakt worden. Voor de resterende fasen aan de westzijde wordt in de 2e helft van 2022 een aanbestedingstraject opgestart waarbij de uitgangspunten voor dit gebied nader worden uitgewerkt. In dit deel van de wijk komt ook de IKC De Brug te staan. De bouw van het IKC zal naar verwachting halverwege 2023 plaatsvinden.

Hoge Rijndijk 15 – Nieuwerbrug aan de Rijn

Met de aankoop van dit perceel wordt beoogd om extra openbare parkeerplaatsen te realiseren. Bedoeling is om de aanleg daarvan nog in 2022 te starten. Het daarvoor niet beoogde terrein wordt verkocht met daarop bestaande woningen en een bestemming voor 1 of 2 extra woningen.

Reesvelt II – Reeuwijk-Dorp

Het plandeel Vergeer is opgeleverd inclusief de openbare ruimte. Het plandeel van Vosplan (Groen Dorpsveld) is in aanbouw en oplevering wordt verwacht in het najaar van 2022. Dan wordt ook het openbaar gebied aangelegd en in deze ontwikkeling gereed.

Zoutmansweg 68-70 / Nautique

Dit project van 15 sociale huurwoningen is vastgelopen op de geluidsbelasting vanuit het bedrijf Vergeer Bouw. Het oplossen van dit probleem moet nu gebeuren door bouwkundige maatregelen in het ontwerp. Zowel Woningbouwvereniging als de gemeente wenst het project nog steeds te realiseren, maar de kosten zijn aanzienlijk hoger. Er is een subsidie aangevraagd bij de provincie om dit knelpunt op te lossen.

<p><i>De Oude Tol – Reeuwijk-Brug</i> De CPO-woningen zijn opgeleverd. Binnenkort volgt de oplevering van de twintig havenwoningen aan de Hooiweide. Het uitwerkingsplan voor de Breevaartzone is onherroepelijk en het volgende wooneiland is in de verkoop. Eind 2020/begin 2021 start de bouw van dit eiland en gaat het volgende eiland in de verkoop. Met de ontwikkelaar zijn vaste afspraken gemaakt over de afname van de resterende te ontwikkelen gronden.</p> <p><i>Transformatie naar wonen bedrijventerrein Zoutman – Reeuwijk-Brug</i> Om in de komende jaren voldoende ruimte voor bedrijven te creëren zetten we in op uitbreiding ten westen van Zoutman. Deze ontwikkeling biedt ruimte om het oostelijk deel van Zoutman te transformeren naar wonen. In 2020 is daarnaar een onderzoek gestart. Om scherper te krijgen hoe een woongebied op Zoutman-Oost eruit kan zien, zijn begin 2020 vier gebiedsbijeenkomsten met alle betrokkenen georganiseerd. Doel is om gezamenlijk tot een gedragen visie voor het gebied te komen. Daarin krijgen thema's als wonen, bereikbaarheid en parkeren, kwaliteit van de leefomgeving en duurzaamheid een plek. Eind 2020</p>	<p><i>Brandweerkazerne – Driebruggen</i> Voor de brandweerkazerne is een aparte GREX opgesteld vanwege de verplaatsing van de kazerne van de Groendijck 20 naar een gemeentelijk perceel. Voor de kazerne geldt dat begin 2022 aan direct omwonenden en later aan het gehele dorp kenbaar is gemaakt dat de gemeente de brandweerkazerne wil verplaatsen naar de locatie naast de voetbalkooi. Het ontwerp bestemmingsplan is in procedure gegaan en in mei zijn er zienswijzen ontvangen die verwerkt worden in de nota van zienswijzen. In juni 2022 wordt de anterieure overeenkomst tussen de gemeente en de veiligheidsregio gesloten, waarna de bestemmingsplanprocedure verder wordt hervat en de veiligheidsregio de omgevingsvergunning kan gaan voorbereiden.</p> <p><i>De Oude Tol – Reeuwijk-Brug</i> Het project Oude Tol, met een grondslag in een overeenkomst uit 2001, is in de laatste fase gekomen en nagenoeg afgerond. Het project Oude Tol III fase 2 bestaat uit vier deelplannen voor de bouw van 102 woningen, waarvan al grond verkocht is voor 90 woningen. Resteert in 2022 de gronduitgifte van een eilandkavel voor 12 woningen en een kavel voor de bouw van een kantoor. De bouw van de laatste 2 woningbouwkwavels zal respectievelijk in het 2e en 4e kwartaal starten. Voor de laatste woningbouwkavel is dit afhankelijk van de verkoopresultaten; start verkoop in het 3e kwartaal 2022. Voor de start bouw van de kantoorkavel is de prognose het 4e kwartaal 2022. Het woonrijp maken voor deze laatste fasen zal naar verwachting eind 2023 afgerond zijn. Daarmee kan de ontwikkeling Oude Tol afgesloten worden.</p> <p><i>Transformatie naar wonen bedrijventerrein Zoutman – Reeuwijk-Brug</i> 2021 heeft voornamelijk in het teken gestaan van bestuurlijke gedachten- en besluitvorming over het vervolg van het traject. Op basis van alle verzamelde kennis en verkenningen en onderzoeken heeft de gemeenteraad eind 2021 besloten krediet te verstrekken voor de volgende fase. Gezien beperkte capaciteit is de planning verschoven, inmiddels is bij de provincie subsidie aangevraagd om het proces te versnellen.</p>
---	---

worden de resultaten van deze verkenningsfase aan de gemeenteraad voorgelegd. Bij positieve besluitvorming kunnen we beginnen met het voorbereiden van een bestemmingsplan dat de transformatie naar wonen mogelijk gaat maken. Dat bestemmingsplan kan in 2021 in procedure worden gebracht. Uiteindelijk kan dit proces een significant aantal betaalbare woningen aan Reeuwijk-Brug toevoegen.

Dronenwijk – Bodegraven

Voor de Dronenhoek is een plan gepresenteerd met circa 250 woningen. Het programma bedient diverse doelgroepen, van sociale huur tot vrije sector en van appartementen tot grondgebonden woningen. Het stedenbouwkundig plan voor Hofjes van Dronen wordt nu uitgewerkt, mede in overleg met omwonenden en belanghebbenden. Naar verwachting kan eind 2020 het plan ter besluitvorming worden aangeboden aan de raad. Daarna wordt de planologische procedure in gang gezet. Start bouw is dan medio 2022 mogelijk.

Overige projecten/initiatieven

Naast de hiervoor genoemde gemeentelijke woningbouwprojecten, lopen er tal van particuliere initiatieven voor woningbouw. Daarnaast proberen we als gemeente toekomstige particuliere initiatieven op gang te krijgen. Een succesvol voorbeeld is de achterlaatlocatie Francken in Nieuwerbrug. Momenteel werken we ook aan de locatie Van Tolstraat in Bodegraven en de locaties Van den Oudenrijn en Versluys dichtbij het centrum van Bodegraven.

Voormalige timmerfabriek Van den Oudenrijn (Wilhelminastraat/Rijnkade) – Bodegraven

Voor deze complexe binnenstedelijke herstructurering is in 2020 het bestemmingsplan ter inzage gelegd. Het plan voorziet in 26 woningen en bestaat grotendeels uit grondgebonden woningen. Daarnaast is een aantal sociale huurwoningen in het plan opgenomen. Vanaf de Wilhelminastraat wordt een doorsteek gecreëerd richting de Oude Rijn. Ook wordt extra groene verblijfsruimte en/of parkeerplaatsen voor de omgeving toegevoegd. Tot slot biedt de locatie plek aan een nieuw trafohuis van Stedin. Door de omzetting naar een woonbestemming kan de huidige bedrijfsbestemming eindelijk worden beëindigd.

Dronenwijk – Bodegraven

Het plan wordt uitgewerkt in een AOK, het betreft een particulier initiatief waarin ca. 274 woningen worden gerealiseerd die verschillende doelgroepen bedienen. Zowel het stedenbouwkundigplan als inrichtingsplan worden uitgewerkt als onderdeel van de AOK. Naar verwachting wordt deze uiterlijk na de zomerperiode vastgesteld door het college. Het traject t.b.v. het bestemmingsplan loopt parallel hieraan. De verwachting is om deze in het vierde kwartaal (Q4) van 2022 te laten vaststellen door de raad. Startbouw is dan medio 2023 mogelijk.

Overige projecten/initiatieven

Naast de hiervoor genoemde gemeentelijke woningbouwprojecten lopen er tal van particuliere initiatieven voor woningbouw. Daarnaast proberen we als gemeente toekomstige particuliere initiatieven op gang te krijgen. Een succesvol voorbeeld is de achterlaatlocatie Francken in Nieuwerbrug. Momenteel werken we ook aan de locatie Van Tolstraat in Bodegraven en de locaties Van den Oudenrijn en Versluys dichtbij het centrum van Bodegraven.

Voormalige timmerfabriek Van den Oudenrijn (Wilhelminastraat/Rijnkade) – Bodegraven

Voor deze complexe binnenstedelijke herstructurering is in 2020 het bestemmingsplan ter inzage gelegd. In 2021 is dit bestemmingsplan definitief geworden. De verwachting is dat eind 2022 gestart wordt met de sloop en sanering van de bestaande bebouwing en grond. Wel loopt er nog een beroep bij de Raad van State voor een met deze locatie samenhangende locatie Noordzijde 116c. Het plan voorziet in 26 woningen en bestaat grotendeels uit grondgebonden woningen. Daarnaast is een aantal sociale huurwoningen in het plan opgenomen. Vanaf de Wilhelminastraat wordt een doorsteek gecreëerd richting de

<p><i>Doortocht 1 – Bodegraven</i> Eind 2017 is er een overeenkomst getekend tussen de gemeente en Looye Projecten b.v./Vabo Ontwikkeling b.v. voor de ontwikkeling en realisatie van het plan. In totaal worden 28 woningen gerealiseerd. Het plan omvat merendeels huurwoningen in de middeldure sector, ook zijn er enkele koopwoningen in opgenomen. Er is een informatiebijeenkomst georganiseerd. Bij de ter visielegging van het ontwerpbestemmingsplan is vertraging opgetreden bij de initiatiefnemer. De gemeente en de ontwikkelaar moeten nog afspraken maken over de inrichting van het terrein. Naar verwachting zal het ontwerpbestemmingsplan in het 3e kwartaal van 2020 ter visie worden gelegd. Uitgaande van een bouwtijd van driekwart jaar kunnen de woningen nog in 2021 worden opgeleverd.</p> <p><i>Van Tolstraat – Bodegraven</i> Het betreft een kansrijke locatie waar ooit plannen waren voor de vestiging van de Blokker. De gemeente is in overleg met de eigenaren om tot een gedragen en financieel uitvoerbaar woningbouwplan te komen. Er zijn verschillende scenario's uitgewerkt voor de ruimtelijke en financiële kaders. Het is nog te vroeg om iets te kunnen zeggen over het woningbouwprogramma.</p> <p><i>Versluysterrein (Overtocht 64) – Bodegraven</i> De eigenaar van dit voormalige gasfabriekterrein wenst het gebied te transformeren tot woningbouw. Gemeente en eigenaar hebben in juli 2020 een intentieovereenkomst afgesloten. Er zal een participatietraject plaatsvinden waarna het plan verder wordt uitgewerkt. Een en ander moet leiden tot een anterieure overeenkomst en een door de gemeenteraad vastgesteld stedenbouwkundig plan. Om dit plan te faciliteren zal een bestemmingsplanprocedure moeten worden doorlopen. Een eerste schets van het plangebied omvat circa 65 woningen (gevarieerd programma) en extra parkeerplaatsen om de</p>	<p>Oude Rijn. Ook wordt extra groene verblijfsruimte en/of parkeerplaatsen voor de omgeving toegevoegd. Tot slot biedt de locatie plek aan een nieuw trafohuis van Stedin. Door de omzetting naar een woonbestemming kan de huidige bedrijfsbestemming eindelijk worden beëindigd.</p> <p><i>Doortocht 1</i> De afgelopen periode is het komen tot een klimaat adaptieve inrichting van het terrein voltooid, ten koste van een woning. Het woningbouwprogramma is aangepast en bestaat uit 3 middeldure huurwoningen (aanvangshuur max € 950 prijspeil 1/1/21 index CPI), 14 vrije sector huurwoningen (aanvangshuur tussen € 950 - € 1.150 prijspeil 1/1/21 index CPI) en 10 vrije sector koopwoningen Het ontwerpbestemmingsplan ligt tot eind juni ter visie. De planning van de ontwikkelaar is om in het 3e kwartaal de woningen toe te wijzen. Het streven is begin 2023 te starten bij de bouw. De verwachting is dat, mede vanwege de hoogteverschillen in het terrein, de bouwtijd ongeveer 1,5 jaar bedraagt. De woningen worden opgeleverd in de loop van 2024.</p> <p><i>Van Tolstraat – Bodegraven</i> De eigenaren zijn niet uitgekomen om gezamenlijk tot een uitvoerbaar woningplan te komen. Op dit moment zijn ze aan het onderzoeken de mogelijkheden om -los van elkaar- vorm te geven aan een eigen plan. Deze eventuele plannen worden meegenomen in het proces van Centrum.</p> <p><i>Versluysterrein (Overtocht 64) – Bodegraven</i> Projectontwikkelaar Thunnissen heeft de intentieovereenkomst die de gemeente heeft gesloten met Versluys overgenomen en is actief aan de slag gegaan met de onderzoeken die noodzakelijk zijn ten behoeve van de bestemmingsplanprocedure. Vanwege de verkregen subsidie (Vliegende Brigade) kan dit project worden bemenst en worden vlotgetrokken. Streven is om in de zomerperiode tot een anterieure overeenkomst te komen met als basis een stedenbouwkundige opzet/definitieve inrichtingstekening. Het eerste concept bestemmingsplan ligt bij de gemeente ter controle. Naast de circa 65</p>
--	---

<p>parkeerdruk in de omgeving te verlichten.</p> <p><i>Voormalige Bunniklocatie (Van Doorn Groep, Weijpoort) – Nieuwerbrug</i> Met behulp van subsidie vanuit de gemeenschappelijke regeling Oude Rijnzone wordt dit gebied getransformeerd naar een locatie voor wonen. Inmiddels is Bunnik vertrokken, zijn alle opstallen gesloopt, is er gesaneerd en is het perceel verder bouwrijp gemaakt. De eerste woningen zijn inmiddels verkocht.</p> <p><i>Markthof – Bodegraven</i> Het plan voor de realisatie van appartementen is in uitvoering. De woningen worden naar verwachting dit jaar opgeleverd. Het achtergelegen hofje met elf woningen is reeds opgeleverd.</p> <p><i>Groendijck 20, voormalig gemeentehuis (brandweer?) – Driebruggen</i> Voor deze locatie wordt gewerkt aan een plan voor de realisatie van circa 26 woningen (appartementen, seniorenwoningen en vrijstaande woningen). Hiervoor wordt het voormalige gemeentehuis van Driebruggen gesloopt. De brandweerkazerne zal voor deze ontwikkeling verplaatst moeten worden. Hierover vindt momenteel overleg plaats met de Veiligheidsregio. In samenhang met deze ontwikkeling worden de percelen Westeinde 69 en 73 herontwikkeld. Het gaat dan om de sloop van meer dan 2.000 m² voormalige (agrarische) bedrijfsbebouwing. Hiervoor in de plaats wordt één burgerwoning (Westeinde 69) en één bedrijfsgebouw voor een klein aannemersbedrijf (Westeinde 73) mogelijk gemaakt. Dit bestemmingsplan is in juli 2020 in procedure gebracht.</p>	<p>woningen en appartementen worden er 18 parkeerplaatsen voor de omgeving gerealiseerd en wordt er nagedacht over een langzaamverkeerverbinding richting het station en centrum.</p> <p><i>Voormalige Bunniklocatie (Van Doorn Groep, Weijpoort) – Nieuwerbrug</i> De achterlaatlocatie van het bedrijf Bunnik/Van Doorn Groep is getransformeerd naar wonen. Partijen hebben in december 2018 een aantal overeenkomsten gesloten voor de herontwikkeling en over de condities waaronder de gemeente bereid was om een subsidie vanuit de gemeenschappelijke regeling De Oude Rijnzone aan de Van Doorn Groep beschikbaar te stellen. Na de sloop en sanering is in 2019 de eerste paal geslagen. De subsidie is in 2021 verantwoord. Vijf van de in totaal 14 woningen zijn inmiddels opgeleverd. Acht woningen zijn in aanbouw en worden naar verwachting dit jaar opgeleverd. De bouw van de laatste woning start binnenkort en is naar verwachting in het eerste kwartaal van 2023 gereed. De uitvoering van de inrichting van de buitenruimte inclusief groene doorzichten door de ontwikkelaar is afhankelijk van de voortgang van de bouw van de woningen.</p> <p><i>Markthof – Bodegraven</i> Dit project is afgerond.</p> <p><i>Groendijck 20, voormalig gemeentehuis (brandweer?) – Driebruggen</i> In 2021 tot eerste kwartaal 2022 is het plan meermaals doorgerekend en geoptimaliseerd om ook in de huidige tijd met stijgende bouwkosten tot een haalbare ontwikkeling te kunnen komen. Op basis van het concept stedenbouwkundig plan is de anterieure overeenkomst begin 2022 getekend door de ontwikkelaar en de gemeente. Het stedenbouwkundig plan is de basis voor de uitwerking naar een definitief stedenbouwkundig plan en een inrichtingsplan. Ook wordt er een bestemmingsplanprocedure gevolgd om de bestemmingswijziging naar wonen mogelijk te maken. Streven is om de procedure van het ontwerp bestemmingsplan nog voor de zomer van 2022 te starten.</p>
--	---

<p><i>Westeinde 81, locatie Bolk – Driebruggen</i></p> <p>De verplaatsing van een bedrijf dat hardsteen bewerkt biedt ruimte voor een transformatie van deze locatie. Momenteel wordt een plan opgesteld voor de ontwikkeling van twee-onder-een-kapwingen en boven-benedenwoningen voor starters en senioren, aansluitend aan de locatie De Groendijck-Oost. Het plan bevindt zich in de intentie-/onderzoeksfase.</p> <p><i>Bunderhof 3 – Reeuwijk-Brug</i></p> <p>Op een voormalige kwekerijlocatie wordt een plan van zo'n 27 woningen voorzien, inclusief sociaal programma. Het bestemmingsplan hiervoor is na de zomer van 2020 ter inzage gelegd. Het betreft één van de laatste locaties in Reeuwijk-Brug waar nog een omvangrijk grondgebonden woonprogramma kan worden gerealiseerd.</p> <p><i>Herontwikkeling achterlaatlocatie Francken – Nieuwerbrug</i></p> <p>Begin 2020 heeft het langdurige proces om overeenstemming te bereiken over de achterlaatlocatie Francken geresulteerd in een raadsbesluit. Daarmee is de financiële inzet van de gemeente voor deze locatie vastgelegd. Er is sprake van hoge kosten als gevolg van bodemsanering en van relatief geringe opbrengsten als gevolg van de wens om naast woningbouw ook in openbare parkeergelegenheid te voorzien. Afgelopen zomer zijn omwonenden en andere belangstellenden over het plan geïnformeerd. De bestemmingsplanprocedure is in de zomer van 2020 voorbereid en vangt naar verwachting vroeg in het</p>	<p><i>Westeinde 81, locatie Bolk – Driebruggen</i></p> <p>In 2021 is het plan nader uitgewerkt tot een inrichtingsplan met concreet woningbouwprogramma. In maart 2022 heeft de gemeente met Westeinde ontwikkeling BV een anterieure overeenkomst getekend voor de realisatie van een gevarieerd woningbouwprogramma dat bestaat uit grondgebonden woningen en appartementen voor onder meer starters en senioren in een groene omgeving. Begin 2022 heeft de ontwikkelaar haar plannen gepresenteerd aan de inwoners in Driebruggen. Medio zomer 2022 gaat de ontwikkelaar met het ontwerp bestemmingsplan in procedure en wordt parallel daaraan het ontwerp verder uitgewerkt. Tevens voert de gemeente gesprekken met de heer Bolk over mogelijke locaties waar zijn hardsteenbedrijf naartoe kan worden verplaatst om op de huidige locatie woningbouw mogelijk te maken.</p> <p><i>Bunderhof 3 – Reeuwijk-Brug</i></p> <p>In juli 2020 is een intentieovereenkomst gesloten voor een particuliere woningbouwontwikkeling op een voormalige kwekerijlocatie met circa 27 woningen, inclusief sociale huur. De concept anterieure overeenkomst wordt eind 3e kwartaal 2022 afgerond. Het ontwerp bestemmingsplan, stedenbouwkundigplan en inrichtingsplan zijn hier onderdeel van en worden parallel verder uitgewerkt. De anterieure overeenkomst wordt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2022 ter besluitvorming aangeboden. Hierna kan het ontwerp bestemmingsplan ter inzage worden gelegd. Het betreft één van de laatste locaties in Reeuwijk-Brug waar nog een omvangrijk grondgebonden woonprogramma kan worden gerealiseerd.</p> <p><i>Herontwikkeling achterlaatlocatie Francken – Nieuwerbrug</i></p> <p>Deze locatie betreft de achterlaatlocatie van het bedrijf Francken, een 'rotte plek' in de kern van Nieuwerbrug. Begin 2020 zijn overeenkomsten gesloten met de familie Francken, die in ruil een perceel bouwgrond in het project De Wijde Wiericke toekomt, en met een ontwikkelaar die de achterlaatlocatie sloop, saneert en ontwikkelt. De ontwikkelaar realiseert 2 levensloopbestendige en 5 rijwoningen en de openbare ruimte. Onderdeel van het plan zijn ook een aantal extra openbare parkeerplaatsen ter verlichting van de parkeerdruk in de omgeving. Voorjaar 2020 is de grond door de familie Francken aan de</p>
---	--

<p>najaar aan.</p> <p><i>Herontwikkeling achterlaatlocatie Millenaar & Van Schaik – Nieuwerbrug</i> Voor deze locatie, gelegen aan de Hoge Rijndijk, is een particuliere planontwikkeling in voorbereiding. Het plan bestaat uit een aantal woningen.</p> <p><i>Maxima (fase 3) – Waarder</i> Ontwikkeling van zeven grondgebonden eengezinswoningen. Daarnaast wordt deze locatie (her)ontwikkeld t.b.v. een woonzorgvoorziening met 32 wooneenheden (onzelfstandige woningen), inclusief zes wooneenheden in het sociale huursegment. Het bestemmingsplan voor deze locatie is onlangs vastgesteld. De aanvragen omgevingsvergunning zijn voor beide plannen in voorbereiding.</p> <p>Verder wordt in Waarder ingezet op het in ontwikkeling kunnen nemen van een locatie aan de Kromme Kamp en is een transformatie van intensieve veehouderij naar woningbouw aan de orde.</p>	<p>gemeente geleverd. In augustus 2021 heeft de gemeente, na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan, het perceel doorgeleverd aan de ontwikkelaar, die hierna meteen gestart is met de sloop van de opstallen en de bodemsanering. In november 2021 is de eerste paal geslagen als startpunt van de woningbouw. Naar verwachting worden de woningen rond de zomer van 2022 opgeleverd. Begin 2022 is de Rif-subsidie vanuit de gemeenschappelijke regeling De Oude Rijnzone verantwoord. Het plan leidt tot kwaliteitsverbetering in de dorpskern.</p> <p><i>Herontwikkeling achterlaatlocatie Millenaar & Van Schaik –Nieuwerbrug</i> Met de inwerkingtreding van de planologie (wijzigingsplan) en de afgifte van de omgevingsvergunning, is dit plan in het eerste kwartaal van 2022 in uitvoering gegaan. Naar verwachting zullen deze 10 woningen in het tweede kwartaal van 2023 worden opgeleverd.</p> <p><i>Maxima (fase 3) - Waarder</i> In maart 2022 is de bouw van de zorgwoningen aan de Molendijk gestart. De verwachte oplevering is in het tweede kwartaal van 2023. Voor de 7 grondgebonden woningen is een wijziging op de verleende omgevingsvergunning aangevraagd. Deze vergunning wordt in het tweede kwartaal van 2022 verleend. De verkoop is onlangs gestart. Na verkoop van de woningen zal ook de bouw medio dit jaar starten en zullen de woningen ook medio 2023 worden opgeleverd.</p> <p><i>Poort van Waarder/Dorp 14 – Waarder</i> Het betreft zowel de verplaatsing van de huidige supermarkt als de herontwikkeling van de achterlaatlocatie. De huidige supermarkt wordt uitgebreid en verplaatst richting de A12. De achterlaatlocatie (begane grond van bestaande gebouw) wordt getransformeerd in 10 woningen voor jongeren en starters. In juni 2021 is een intentieovereenkomst (IOK) tussen de gemeente en ontwikkelende partijen afgesloten. In mei 2022 is de haalbaarheidsfase afgerond en vastgesteld door het college. Op basis daarvan wordt de anterieure overeenkomst (AOK) uitgewerkt en parallel daaraan wordt het bestemmingsplan opgesteld. De verwachting is: 1) eind 2022 de AOK te laten vaststellen en ondertekenen door het college 2) medio 2023 het bestemmingsplan door de raad te laten vaststellen.</p>
--	---

	<p><i>Kromme Kamp – Waarder</i> Het betreft de realisatie van woningbouw voor jongeren en starters op gemeentegrond. De locatie moet nog met de provincie worden afgestemd nadat de uitgangspunten duidelijk zijn opgesteld. Doel is om in het derde kwartaal (Q3) 2022 een kredietaanvraag aan het college en de raad voor te leggen.</p> <p><i>Centrum – Bodegraven</i> De afgelopen periode is onderzoek gedaan naar mogelijke locaties voor een robuuste parkeeroplossing, inclusief een indicatie van de haalbaarheid daarvan. Daarnaast is er een inventarisatie gemaakt van de stand van zaken wat betreft huidige initiatieven, beschikbare parkeermogelijkheden, ruimtelijke uitgangspunten t.b.v. mobiliteit en bereikbaarheid, enz. De komende periode wordt gewerkt aan een centrumplan. Doel is om in het vierde kwartaal (Q4) 2022 een aantal scenario's aan het college en raad te kunnen voorleggen om tot een integraal centrumplan te kunnen komen.</p>
<p>Sociale woningbouw Op basis van de nieuwe woonvisie maken we eind 2020 of begin 2021 nieuwe prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersverenigingen. Deze afspraken gaan onder meer over nieuwbouw, duurzaamheid en leefbaarheid. In de nieuwe woonvisie wordt het voorstel opgenomen om bij nieuwe woningbouwprojecten het aandeel sociale huurwoningen te verhogen van 20% naar 25%.</p> <p>Naast het nieuwste appartementengebouw Nieuw Rijngaarde is een kleiner gebouw met sociale huurwoningen in aanbouw. Daar wordt voor de eerste keer in Nederland het vernieuwende zorgconcept Het Ouden Huis gerealiseerd. Dit project wordt in 2021 opgeleverd. Verder wordt de komende tijd de oplevering verwacht van sociale huurwoningen in de volgende projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Molenzicht, Bodegraven: 29 appartementen (2021) ▪ Reesvelt 2/Vergeer, Reeuwijk-Dorp: 9 eengezinswoningen 	<p>Sociale woningbouw Op verzoek van de corporaties is het maken van nieuwe prestatieafspraken een jaar uitgesteld. Dit betekent dat we in 2022 nieuwe meerjarige prestatieafspraken gaan maken.</p> <p>In de nieuwe woonvisie 2021-2025 is opgenomen dat het aandeel sociale huur in het woningbouwprogramma is verhoogd van 20% naar 25%. Daarnaast is ook een aandeel van 10% middeldure huur en 10% betaalbare koop in de woonvisie opgenomen.</p> <p>In 2021 zijn de volgende projecten met sociale huurwoningen opgeleverd:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Molenzicht, Bodegraven: 29 appartementen ▪ Rijngaarde Het Ouden Huis, Bodegraven: 23 appartementen ▪ Willem de Zwijgerstraat ChdB, Bodegraven: 6 appartementen ▪ Reesvelt 2/Vergeer, Reeuwijk-Dorp: 9 eengezinswoningen

<p>(2021)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Van den Oudenrijn, Bodegraven: 4 appartementen (2021) ▪ Weideveld, Bodegraven: 17 eengezinswoningen en 32 appartementen (2021) ▪ Willem de Zwijgerstraat, Bodegraven: 6 appartementen (2021) ▪ Raadhuisweg, Reeuwijk-Brug: 30 appartementen (2022) ▪ Zoutmansweg 68-70/Nautique, Reeuwijk-Brug: 15 appartementen (2022) ▪ Dronenhoek, Bodegraven: 29 appartementen (2023) ▪ Dammekant/Kremerweg, Bodegraven: 20 appartementen (2023) ▪ Noordhoek/Willem de Zwijgerstraat 10: 12 appartementen (2023) ▪ Versluysterrein, Bodegraven: 24 appartementen (2023) <p>Ook zijn we met partijen in gesprek om te komen tot een ontwikkeling nabij de Crolesbrug. Ter uitvoering van het initiatief van de VVD-fractie wordt daar de mogelijkheden onderzocht van een mix van sociale koop- en huurwoningen met jongeren en starters als doelgroep.</p>	<p>De komende tijd wordt oplevering van sociale huurwoningen in de volgende projecten verwacht:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Groendijck Oost, Driebruggen: 12 egw (2022) ▪ Zoutmansweg 68-70/Nautique, Reeuwijk-Brug: 15 appartementen (2022) ▪ Burggraaf, Bodegraven: 4 appartementen (2023) ▪ Groendijck 20, Driebruggen: 2 appartementen (2023) ▪ Locatie Millenaar van Schaik, Nieuwerbrug: 2 egw (2023) ▪ Dammekant/Kremerweg, Bodegraven: 20 appartementen (2024) ▪ Van den Oudenrijn, Bodegraven: 4 appartementen (2024) ▪ Versluysterrein, Bodegraven: 24 appartementen (2024) ▪ Weideveld, Bodegraven: 17 eengezinswoningen en 32 appartementen (2024) ▪ Bunderhof, Reeuwijk-Brug: 4 appartementen (2024) ▪ Raadhuisweg, Reeuwijk-Brug: 30 appartementen (2024) ▪ Noordhoek/Willem de Zwijgerstraat 10, Bodegraven: 12 appartementen (2025) ▪ Reeuwijkse Poort, Reeuwijk-Brug: 40 app (2025)
<p>Omgevingswet</p> <p>In 2021 bereiden we ons verder voor op de komst van de Omgevingswet, die op 1 januari 2022 in werking treedt. We gaan in 2021 diverse voorbereidende besluiten, uitvoeringskaders en verordeningen uitwerken; daar waar nodig worden deze voorgelegd aan de gemeenteraad. Denk hierbij aan de Verordening op de Leefomgeving, een aangepaste Legesverordening, maar ook de vaststelling van de Omgevingsvisie maakt hier onderdeel van uit. Met de Omgevingsdienst Midden-Holland maken we verdere afspraken over de wijze waarop we gaan samenwerken op basis van de Omgevingswet. Daarnaast zetten we in op een intern en extern communicatietraject om de komst van de Omgevingswet kenbaar te maken (bewustwording en kennisdeling). In 2021 wordt duidelijk wat de structurele effecten van de implementatie van de Omgevingswet zijn voor de ambtelijke organisatie en de gemeentelijke financiën.</p>	<p>Omgevingswet</p> <p>De inwerkingtreding van de Omgevingswet is opnieuw uitgesteld. Naar verwachting zal de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking treden. Ondanks uitstel van inwerkingtreding is er in oktober 2021 een aantal voorbereidende besluiten genomen door de gemeenteraad, te weten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Delegatiebesluit vaststellen delen Omgevingsplan ▪ Besluit adviesrecht raad bij BOPA's ▪ Besluit aanwijzen gevallen participatie verplicht <p>Hierna is de voorbereiding gestart voor de volgende raadsbesluiten.</p> <p>Ook is de Toekomstvisie in 2021 vastgesteld. Deze toekomstvisie is een opmaat naar een Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingsvisie. Ook vormt de Toekomstvisie de basis voor de Omgevingsplannen. Uitstel van inwerkingtreding heeft tot gevolg gehad dat een aantal werkzaamheden is getemporiseerd waaronder de voorbereidingen op een intern- en extern communicatietraject.</p> <p>In samenwerking met de ODMH is in 2021 verder gewerkt aan het opstellen van nadere werkafspraken. Door uitstel van inwerkingtreding</p>

	<p>en de (nog steeds veel) onduidelijkheden over de daadwerkelijke uitwerking van de wet, is er in 2021 geen beeld gevormd over wat de structurele effecten zijn van de implementatie van de Omgevingswet voor de ambtelijke organisatie en de gemeentelijke financiën.</p>
<p>Actualiseren bestemmingsplannen</p> <p>In 2020 zijn we gestart met de samenvoeging van diverse bestemmingsplannen voor het buitengebied, waaronder de bestemmingsplannen Buitengebied West, Buitengebied Noord en Lange Ruige Weide, rondom Waarder en Driebruggen. De plandelen van het laatstgenoemde plan worden bij de samenvoeging op een vergelijkbare manier geactualiseerd als de plandelen West en Noord. Onvoorziene vertragingen daargelaten kan dit plan in de tweede helft van 2021 worden vastgesteld. Dit geldt ook voor de herziening van de bestemmingsplannen voor het Plassengebied, het Sierteeltgebied en een deel van Rijnhoek. Voor het centrum van Bodegraven is, conform de uitvoeringsagenda van de Centrumvisie, in 2020 een bestemmingsplan opgesteld. Het is een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte, waardoor er geëxperimenteerd kan worden met de mogelijkheden die de Omgevingswet biedt. Dit bestemmingsplan zal mogelijk in het eerste kwartaal van 2021 ter vaststelling worden aangeboden. Ook zetten we in 2021 in op het faciliteren van gewenste en belangrijke projecten en ontwikkelingen die onder meer woningbouw mogelijk maken. Tot slot bereiden we ons voor op de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2022, waarbij het Omgevingsplan een belangrijk instrument wordt. We verdiepen ons daarvoor in de nieuwe procedures, zodat we kunnen blijven inspelen op initiatieven uit de samenleving.</p>	<p>Actualiseren bestemmingsplannen</p> <p>Het afgelopen jaar heeft de focus vooral gelegen op het mogelijk maken van (woningbouw)projecten en particuliere initiatieven. Samen met de nodige voorbereidingen op en de implementatie van de Omgevingswet heeft dat geleid tot verminderde voortgang van de actualisering van enkele gebiedsgerichte bestemmingsplannen. Hierdoor zijn ook minder kosten gemaakt.</p> <p>Het bestemmingsplan Bodegraven Centrum is mede door de behandeling van de zienswijzen en de nodige wijzigingen vertraagd. De vaststelling ervan is hierdoor doorgeschoven naar het eerste kwartaal van 2022. Voor het buitengebied is met name gewerkt aan veegplannen (bestemmingsplannen met meerdere particuliere ontwikkelingen). Als gevolg hiervan en diverse gebiedsgerichte opgaven kon het harmoniseren van het bestemmingsplan voor het buitengebied rondom Driebruggen en Waarder niet worden opgestart. Voor dit gebied geldt nog wel een redelijk actueel bestemmingsplan. De vaststelling van het bestemmingsplan voor een deel van Rijnhoek is voorbereid, maar de vaststelling vindt plaats in 2022. De herziening voor het bestemmingsplan Plassengebied is gestart en wordt voorbereid. Deze procedure loopt door in 2022. De herziening voor het sierteeltgebied kon helaas nog niet worden opgestart.</p> <p>Er zijn nog veegplannen voor het buitengebied in voorbereiding. Daarnaast hebben we ons verdiept in de nieuwe instrumenten en procedures onder de Omgevingswet om zo projecten en particuliere initiatieven te kunnen blijven faciliteren. Doordat het een geheel nieuw wetstelsel is vraagt dit de nodige aandacht.</p> <p>Het budget "Planschade" is gereserveerd voor het eventueel uitbetalen van planschade, wanneer hier sprake van blijkt te zijn. In 2021 zijn slechts enkele verzoeken om planschade ingediend en hiervoor is een deskundige advies opgevraagd. Dit heeft niet geleid tot uitkeringen, waardoor een groot deel van het budget nog over is.</p>

Duurzaamheid

De Routekaart Klimaatneutraal 2035 vormt het uitgangspunt voor het thema duurzaamheid. In 2021 leggen we de nadruk op de volgende onderdelen van de routekaart:

Energieopwekking

In het raadsprogramma Samen Duurzaam Gezond is een zeer concrete doelstelling opgenomen wat betreft zonnepanelen. De doelstelling is om in 2022 150.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken te plaatsen; op of ten behoeve van woningen moeten in totaal 50.000 geplaatst worden. De gemeente werkt samen met verschillende partijen om zonnepanelen op bedrijfsdaken te stimuleren. Ook bieden we financiële ondersteuning aan maatschappelijke organisaties door middel van de Klimaatcoöperatie. Met de duurzaamheidsleningen stimuleren we inwoners om zonnepanelen op daken aan te leggen en energiebesparende maatregelen door te voeren.

Zonnepanelen op bedrijfsdaken

Om de doelstelling in het raadsakkoord te behalen, geven we invulling aan de wens de daken op bedrijventerrein Groote Wetering met zonnepanelen te bedekken. Het gaat om een mogelijk beschikbaar dakoppervlakte van 170.000 m². In 2020 is hiertoe samengewerkt met Ondernemersplatform Bodegraven-Reeuwijk Duurzaam (OPBR) aan de hand van de actie 'Zon op Bedrijfsdaken'. Ook werken we samen met LTO Noord om agrariërs te stimuleren hun daken te benutten. Na een evaluatie zullen in 2021 vergelijkbare acties worden georganiseerd.

Maatschappelijk vastgoed

Via de Klimaatcoöperatie kunnen maatschappelijke organisaties een

Duurzaamheid**Energieopwekking**

In het raadsprogramma Samen Duurzaam gezond is de concrete doelstelling opgenomen om in 2022 50.000 zonnepanelen op woningen en 150.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken te plaatsen. De meest recente gegevens laten zien dat in 2021 38.920 zonnepanelen zijn aangelegd op 614 woningen. Dit brengt het totale aantal zonnepanelen in de gemeente naar 97.420 panelen, een groei van 67% ten opzichte van het totale aantal zonnepanelen in 2020. Op kleine daken in de gemeente liggen in totaal 46.658 panelen en op grote daken 50.762 panelen. Gegevens over zon op bedrijfsdaken zijn momenteel niet bekend. In 2021 hebben 30 inwoners gebruik gemaakt van de duurzaamheidslening voor de financiering van zonnepanelen.

Zonnepanelen op bedrijfsdaken

Eind 2020 zijn op het bedrijventerrein Groote Wetering 2.250 zonnepanelen voor de gemeente op het dak van Koemans verpakkingen geplaatst. Voor een verdere invulling van zon op bedrijfsdaken is in maart 2022 de Stichting Servicepunt Energietransitie Bedrijven Midden-Holland opgericht. Het servicepunt heeft als doel de energietransitie bij bedrijven te bevorderen door ondernemers, gebouweigenaren en bedrijventerreinverenigingen met hand en spandiensten bij te staan en ze te begeleiden bij de uitvoering van de energietransitie. Het is een initiatief van de Duurzaamheidsplatforms van het bedrijfsleven en de Energiecoöperaties in Midden-Holland. De komende maanden zal het Servicepunt Energie Bedrijven (SEB) verder worden ingericht, waarbij gestreefd wordt medio 2022 operationeel te zijn. In 2021 heeft ook een onderzoek plaatsgevonden naar zon op agrarische daken. Hieruit kwam naar voren dat de investeringsbereidheid in zonnepanelen van agrariërs laag is vanwege onvoldoende financieel resultaat en onzekerheid in de sector.

Maatschappelijk vastgoed

Via de Klimaatcoöperatie kunnen maatschappelijke organisaties een

gunstige lening aangaan om energiebesparende maatregelen en zonnepanelen te kunnen toepassen. Met deze organisaties maken we afspraken voor een terugbetaling in termijnen, gebaseerd op hun verwachte lagere energielasten. Hiermee houden we de gedachte van een *revolving fund* levend. Een aantal sportorganisaties is nog aan het onderzoeken om hier in 2021 gebruik van te maken. In 2020 en 2021 wordt de Klimaatcoöperatie geëvalueerd en waar nodig verbeterd.

Monitoring

Jaarlijks wordt een scan gemaakt van het aantal zonnepanelen op daken in Bodegraven-Reeuwijk.

Regionale Energiestrategie

Volgens de huidige planning wordt in juni 2021 de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES) opgeleverd. De RES geeft uitvoering aan de nationale en internationale klimaatdoelen en draagt bij aan het behalen van onze lokale doelstelling om in 2035 klimaatneutraal te zijn. Van oktober 2020 tot en met april 2021 worden hiervoor op regionaal niveau ruimtelijk onderzoek en participatieprocessen uitgevoerd met inwoners, gemeenteraad en andere stakeholders. In mei en juni 2021 zal de RES 1.0 ter vaststelling worden voorgelegd aan de gemeenteraad en het college van B en W.

Transitievisie Warmte

Gemeenten zijn verplicht in 2021 een Transitievisie Warmte op te leveren. Dit houdt concreet in dat we een planning moeten maken welke wijken in onze dorpen op welk moment van het gas afgekoppeld kunnen worden en welke alternatieve warmtebronnen wij daarvoor identificeren. De startnotitie voor de Transitievisie Warmte is op 7 juli 2020 besproken in de commissie Ruimte en daar positief ontvangen.

gunstige lening aangaan om energiebesparende maatregelen en zonnepanelen te kunnen toepassen. In 2021 heeft de Korfbalvereniging Vriendenschaar gebruikt gemaakt van deze lening om het clubhuis te verduurzamen.

Regionale Energiestrategie

In juni 2021 is de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES) vastgesteld. Samen met de regio werken we de zoekgebieden verder uit in de RES 2.0. Komende jaren zal de RES richting uitvoering gaan. Hierbij komt de nadruk te liggen op het opzetten van projecten die bijdragen aan de duurzaamheidsdoelen. Binnen de RES wordt gewerkt aan een gemeenschappelijke kennisopbouw en kaderstelling als ondersteuning voor de gemeenten.

Transitievisie Warmte

Op 29 september 2021 is de Transitievisie Warmte (TVW) door de gemeenteraad vastgesteld. Uitgangspunt is aansluiten bij waar de meeste energie is en zoveel mogelijk samenwerken met inwoners aan de warmtetransitie. Er zijn twee wijken aangewezen waar wordt gestart met het opstellen van wijkuitvoeringsplannen. Voor de uitvoering van deze plannen is behoorlijke inzet nodig, mede op het gebied van communicatie en participatie.

In Waarder is vanuit de provincie een haalbaarheidsonderzoek gestart naar de mogelijkheden van zonthermie om te komen tot een aardgasvrij Waarder. Met een groep inwoners is de Werkgroep Warm Waarder gestart en is het onderzoek in nauwe samenwerking doorlopen. In 2022 volgen de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek.

Energie besparen

Energie die we niet verbruiken hoeven we ook niet op te wekken. In 2021 voeren we daarom weer aan de slag met twee wijkaanpakken. In 2020 is bovendien een aantal energiecoaches opgeleid. Zij zullen ook in 2021 individueel advies geven over de verduurzaming van woningen. Daarnaast gaat in 2020 een energiebesparingscampagne van start zal doorlopen in 2021.

Duurzame economie

Om de verduurzaming van de economie te stimuleren blijft de gemeente verbonden aan de Werkgroep Fairtrade Bodegraven Reeuwijk. Ook werken we verder aan maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI). Hiertoe stellen we in 2020 een plan op; de uitvoering gaat in 2021 van start. Daarnaast werken we samen met de ODMH en OPBR Duurzaam op lokaal én regionaal niveau aan de verduurzaming van bedrijven en de

Energie besparen

In 2021 hebben drie wijkaanpakken plaatsgevonden, waaronder een gemeentebrede inkoopactie voor duurzaamheidsmaatregelen. Aan deze actie hebben 503 inwoners deelgenomen, wat heeft geleid tot 128 opdrachtverklaringen. In deze opdrachtverklaringen zitten 70 daken voor zonnepanelen, 56 isolerende maatregelen en 2 warmtepompen. Deze maatregelen leiden tot een totale jaarlijkse besparing op de energierekening van € 51.752. Tevens is een Buurkrachtteam in Waarder opgericht met als doel het vormen van een betrokken groep inwoners die zich wil bezighouden met verduurzamen. Aan dit project hebben 30 inwoners deelgenomen en hebben 4 inwoners een verduurzamingsmaatregel genomen. Tot slot zijn er in Waarder 372 warmtescans uitgevoerd door Sobolt, als input voor het haalbaarheidsonderzoek naar zonthermie in de wijk.

Er zijn in 2021 drie nieuwe energiecoaches bijgekomen, wat het totaal brengt naar 11. In 2021 hebben de energiecoaches 150 gesprekken met inwoners gevoerd over het verduurzamen van hun woning. Het opleiden van energiecoaches en het voeren van gesprekken met inwoners zal blijven doorgaan in 2022. Vanuit landelijk beleid is de RREW (opvolger van de RRE voor huurders in 2020) in 2021 ingezet. Hierbij konden woningeigenaren coupons van maximaal € 70 aanvragen bij de gemeente, die ingezet konden worden bij de lokale bouwmarkten voor isolerende maatregelen. 1811 inwoners hebben deelgenomen aan deze actie. Van de isolerende maatregelen die gekocht zijn is de totale jaarlijkse besparing op de energierekening € 134.105.

De projecten gestart vanuit de energiebesparingscampagne blijven doorlopen en worden uitgebreid. Er zullen regelmatig berichten in de media komen gericht naar inwoners.

Duurzame economie

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk blijft verbonden aan de Werkgroep Fairtrade Bodegraven-Reeuwijk. De gemeente neemt actief deel aan de activiteiten die in de jaarlijkse twee Fairtrade weken worden gehouden. De gemeente koopt nu al 50% maatschappelijk verantwoord in. Daarnaast is een nieuwe beleidsnota Inkoop en Aanbesteden in de maak. Hierin wordt MVI verder uitgewerkt en de vorderingen zullen

circulaire economie. Zo houden in februari 2021 de week van de circulaire economie, organiseren we kennissessies voor bedrijven en stimuleren we duurzame maatregelen bij nieuwbouw of grootschalige renovatie.

Klimaatadaptatie

In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (onderdeel van het Nationale Deltaprogramma) hebben het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen afspraken gemaakt over hoe klimaatadaptatie versneld kan worden opgepakt. Dit heeft geleid tot een Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie, waarin dezelfde gezamenlijke overheden onder meer hebben afgesproken:

- Dat Nederland in 2050 zo goed mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht en bij (her)ontwikkelingen geen extra risico op schade en slachtoffers ontstaat voor zover dat redelijkerwijs haalbaar is
- Dat klimaatbestendig en waterrobuust inrichten uiterlijk in 2020 onderdeel is van het beleid en handelen

In 2019 zijn de stresstesten uitgevoerd en hebben we de risicodialoog gevoerd. Begin 2020 is door de gemeenteraad de gemeentelijke ambitie klimaatadaptatie vastgelegd, inclusief het bijbehorende scenario om hier verder invulling aan te geven. Dit betekent dat er een klimaatadviseur wordt aangesteld (0,5 fte) en er middelen zijn om mee te koppelen en stimuleringsubsidies mee te verstrekken. De financiële gevolgen hiervan zijn opgenomen in de kadernota 2021. Eind 2020 wordt ook de uitvoeringsagenda vastgesteld. In 2021 gaan we aan de slag met de maatregelen die zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda. Verder is besloten om in het – nog op te stellen – onderhoudsplan Leefomgeving 2022-2025 en Rioleringsplan 2022-2025 middelen op te nemen voor de uitvoering van klimaatadaptatieve maatregelen uit de uitvoeringsagenda. Ook in ruimtelijke ontwikkelingsplannen worden hiervoor middelen opgenomen.

zichtbaar worden gemaakt hoe MVI is vormgegeven.

In oktober 2021 heeft de dag van de duurzaamheid plaatsgevonden op het Raadhuisplein, waarbij tal van duurzame initiatieven en verduurzamingsmaatregelen werden gepromoot. Ook is de duurzaamheidspluim uitgereikt aan de Energiecorporatie Bodegraven-Reeuwijk (ECBR) voor de inzet voor meer zonnepanelen op daken in de gemeente. De week van de circulaire economie heeft niet plaatsgevonden vanwege onder andere corona.

Klimaatadaptatie

Op 1 juli 2021 is de subsidie voor het aanleggen van een groen dak, het plaatsen van een regenton en het vergroenen van tuinen gestart. Er zijn 55 subsidies verleend voor ruim 314 m² groen dak, 5.700 liter regenopvang en 219 m² vergroende tuinen. Hiermee is 27% van het subsidiebudget besteed. De subsidie loopt tot eind 2022, waarna deze geëvalueerd zal worden.

In 2021 hebben we deelgenomen aan het NK tegelwippen. Hierbij hebben we onze uitdager, gemeente Woerden, nipt verslagen. Het NK tegelwippen is vooral een aanleiding om te communiceren over nut en noodzaak van vergroening.

Bij het vaststellen van de strategie is structureel € 60.000 per jaar beschikbaar gesteld voor ½ FTE extra capaciteit en 200 uur extra inhuur ODMH. De uitbreiding is voor 2021 ondergebracht bij de ODMH.

Bij het vaststellen van de klimaatstrategie is er ook eenmalig € 250.000 beschikbaar gesteld voor het benutten van meekoppelkansen bij investeringsprojecten in de openbare ruimte in 2021. Bij parkeerplaats de Kuil zijn een infiltratieriool, groene parkeerplaatsen en extra bomen aangebracht. Bij het winkelcentrum Vromade zijn extra bomen en groen aangebracht. Bij de Ruisvoorn is een infiltratieriool aangebracht en zijn de kolken afgekoppeld, in aanvulling op regulier onderhoudswerk. In de Polderbrink en de Hooijerdijk is een hemelwaterriool aangelegd tijdens het op hoogte brengen van deze straten. Nagenoeg alle bewoners hebben de regenpijpen op dit hemelwaterriool aangesloten.

In 2021 hebben we voor een tweetal projecten rijkssubsidie aangevraagd. Met ondersteuning van de Impulsregeling ruimtelijke adaptatie kunnen we in 2022 de projecten Elzenhof en Dunantlaan uitbreiden met klimaatadaptatieve maatregelen om wateroverlast, de

<p><i>Duurzaam en kostenbewust: ecologisch beheer</i></p> <p>Het ingezette ecologisch bermbeheerbestek begint zijn vruchten af te werpen. De algehele kwaliteit van de bermen neemt toe. De duur van dit bestek loopt nog tot 2022 en kan daarna nog drie keer twee jaar worden verlengd. Continuïteit in het beheer is uitermate belangrijk en is op deze wijze geborgd. In het verlengde van dit bermbeheerbestek zijn er in 2020 ook wat kleinere stukjes bloemrijke bermen ingezaaid. De gedachte hierachter is om bewoners enthousiast te maken voor meer bloemen in de bermen en daarmee ook zelf aan de gang te gaan. Bewoners die dat willen kunnen een zakje bloemrijke zaden van de gemeente krijgen. Ook zijn er mooie initiatieven van bewoners te melden wat betreft de plaatsing van bijenhôtels. Begraafplaats Vredehof is fors uitgebreid. Bij de inrichting van deze uitbreiding is veel aandacht geweest voor het vergroten van de biodiversiteit op en rondom de begraafplaats. Zo is er onderlangs een wandelpad aangelegd waar je kunt genieten van het mooie uitzicht over de polders en je midden in bloemrijke bermen van de begraafplaats loopt. Ook hier zijn enkele bijenhôtels gemaakt. Het vergroten van de biodiversiteit en het meer natuurlijk beheren van het openbare groen wordt ook de komende jaren voortgezet en moet zich verder ontwikkelen. Daarbij zal ook veel meer rekening gehouden moeten worden met de gevolgen van de klimaatveranderingen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de keuze voor soorten die beter tegen droogte en hitte kunnen en het nemen van maatregelen om meer water vast te houden, bijvoorbeeld bij de aanplant van nieuwe bomen. Het beheer van het openbare groen zal naar verwachting de komende jaren langzaam maar zeker veranderen en zich moeten aanpassen aan de veranderende omstandigheden.</p>	<p>kans op verdroging en hittestress te beperken. Daarnaast wordt de lokale biodiversiteit versterkt door vergroening.</p> <p>Om meekoppelkansen na 2021 te kunnen benutten, zijn in het onderhoudsplan Leefomgeving 2022 -2025 en het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2022-2025 investeringskredieten voor klimaatadaptatie opgenomen. Deze investeringen zijn nodig om aanspraak te kunnen maken op rijkssubsidies. Voor andere meekoppelkansen is na 2021 geen budget opgenomen. Vanaf 2022 moeten klimaatadaptatieve maatregelen in de projectfinanciering worden meegenomen, passend bij de vastgestelde ambitie uit de strategie. In 2021 is een hydraulische doorrekening gemaakt van het rioolstelsel op basis van diverse (heftige) regenbuien (verdiepingsslag wateroverlast). Dit is verwerkt in het nieuwe GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan) 2022-2025.</p> <p>Eind 2021 is het convenant klimaat adaptief bouwen ondertekend. De minimale eisen uit convenant worden opgenomen als minimum eisen bij nieuwe bouwontwikkelingen. Tevens wordt bij plannen die al in ontwikkeling zijn klimaatadaptatie zo goed mogelijk geïntegreerd. Bij de actualisatie van de LIOR (Leidraad Inrichting Openbare Ruimte) in 2021 is ruim aandacht is besteed aan (het borgen van) klimaatadaptatie. Hiermee wordt klimaatadaptatie in alle projectfasen meegenomen.</p> <p>Bij nieuwe aanplant van bomen en heesters kiezen we soorten die de biodiversiteit versterken. Bij beheer van bomen ligt steeds meer de focus op boomkwaliteit (de grootte en gezondheid) dan op kwantiteit (aantal bomen). Immers hoe groter een boom is (boomkroonvolume), hoe meer deze bijdraagt aan klimaatadaptatie, luchtkwaliteit en biodiversiteit.</p> <p>Ook bij het beheer van gras en bermen is er aandacht voor ecologisch beheer. Ca. 80% hiervan wordt bijvriendelijk onderhouden, wat ten goede komt aan de biodiversiteit.</p>
<p>Afval / Grondstof</p> <p>Als gemeente hebben we ons, in lijn met de landelijke ambities, gecommitteerd aan een afvalscheidingspercentage van tenminste 85% in 2025 en maximaal 30 kg restafval per inwoner per jaar. Daartoe zal het gedrag van de inwoners verder beïnvloed moeten worden. De voornaamste gedragsinstrumenten waar we op inzetten zijn:</p>	<p>Afval / Grondstof</p> <p>Als gemeente hebben we ons, in lijn met de landelijke ambities, gecommitteerd aan een afvalscheidingspercentage van tenminste 85% in 2025 en maximaal 30 kg restafval per inwoner per jaar.</p> <p>In coronatijd zijn we echter meer afval gaan produceren. Vakantiegeld</p>

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voorlichting ▪ Kwaliteitscontrole & coaching (we zijn hiervoor een pilot gestart met Cyclus) ▪ Handhaving ▪ Kosten dumpingen en vervuiling grondstoffen neerleggen bij de veroorzakers. <p>Daarnaast kijken we naar de optimalisatie van het areaal, inclusief het afvalbrengrstation. We willen het aanbieden van grondstoffen betaalbaar houden en toch servicegericht blijven. Dat kan onder meer door de juiste mix aan inzamelmiddelen aan te bieden, die weer aansluit bij het huidige afvalaanbod.</p> <p>Met betrekking tot het afvalbrengrstation worden één of beide scenario's uitgewerkt: afnemen van deze dienstverlening bij de gemeente Alphen aan den Rijn/Woerden en/of toekomstbestendig maken van het eigen afvalbrengrstation (à 2 miljoen euro).</p> <p>Tot slot is de wens om de vermenging van bedrijfs- en particulier afval te beëindigen. Het scheiden van deze stromen geeft een beperkte lastenverlichting voor de inwoners en draagt bij aan het terugdringen van de hoeveelheid restafval zoals gedefinieerd in de VANG-ambitie.</p>	<p>is in verbouwingen en consumptiegoederen omgezet en ook wordt er veel meer thuisbezorgd met alle verpakkingsmiddelen van dien. Met het groeien van de afvalstroom neemt het belang van hergebruik van de grondstoffen toe.</p> <p><i>Voorlichting</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Er zijn voorlichtingscampagnes geweest over verschillende afvalfracties ▪ Op hotspots is geflyerd (in 4 talen) ▪ Er zijn ruim 150 zwerfafval vrijwilligers geworven <p><i>Kwaliteitscontrole & coaching</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Er is een pilot geweest met voorlopers bij inzameling, deze wordt voortgezet en uitgebreid in samenwerking met de andere Cyclus gemeenten ▪ Er zijn deur aan deur gesprekken geweest over GFT. Op basis hiervan komt er een gezamenlijke campagne, met name gericht op hoogbouw in 2022 ▪ Er zijn ruim 4600 kaarten met feedback aan de cliënten gehangen (50% meer dan 2021) <p><i>Handhaving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Spoedeisende bestuursdwang is succesvol ingevoerd, waardoor de kosten van dumpingen verhaald worden op de daders. <p>Er is een plan opgesteld om het areaal aan wijkinzamelmiddelen te optimaliseren met een positieve businesscase en externe financiering. Uitvoering vindt plaats in 2022</p> <p>Scenario's voor de verbouwing van het afvalbrengrstation zijn opgesteld. Externe samenwerking bleek niet haalbaar. Besluit over verbouwing en aanbesteding in 2022, uitvoering in 2023.</p>
<p>Openbare ruimte <i>Onderhoudsplan Leefomgeving en Rioleringsplan</i> In de tweede helft van 2020 zijn we gestart met het proces om tot actualisatie van het onderhoudsplan Leefomgeving 2022-2025 te komen. Gelijktijdig wordt het gemeentelijk Rioleringsplan 2022-2025 geactualiseerd. De planning is dat deze plannen voor de kadernota 2022 ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Bij het actualiseren</p>	<p>Openbare ruimte <i>Onderhoudsplan Leefomgeving en Rioleringsplan</i> Het Onderhoudsplan Leefomgeving en het Rioleringsplan 2022-2024 zijn vóór de kadernota met unanieme instemming van de gemeenteraad vastgesteld. De financiële consequenties zijn in de kadernota vertaald. De vervolgoers is na een participatief traject (binnen de coronamogelijkheden) tot stand gekomen. De negatieve spiraal van</p>

<p>van deze plannen vindt participatie met bewoners plaats, rekening houdend met de dan geldende RIVM-regels met betrekking tot corona. Verder vindt er zoveel mogelijk afstemming plaats, zowel procesmatig als inhoudelijk, met de op te stellen dorpsvisies.</p> <p>In 2017 is een duidelijke lijn ingezet wat betreft de opgaven in de openbare ruimte. In dit kader zijn werkzaamheden uitgevoerd. Hebben deze voldoende bijgedragen aan de beoogde effecten? Welke vraagstukken komen er nu op ons af en hoe anticiperen we daarop? Hoe vertaalt dit zich in beheer, maar ook in inrichting, dienstverlening en bedrijfsvoering? Dit zijn onder meer de vraagstukken die we met inwoners, wijkteams en de gemeenteraad willen beantwoorden om zo een volgende stap zetten. Beheren is vooruitzien.</p>	<p>kwaliteitsteruggang is zichtbaar doorbroken en wordt herkend door wijkteams en inwoners. De koers in het nieuwe onderhoudsplan is om deze beweging door te zetten om zo op een 'voldoende' niveau uit te komen.</p> <p>Met het vaststellen van de begroting is er echter een miljoen euro bezuinigd en is de inflatiecorrectie niet doorgevoerd. Dit maakt dat er 10-15% minder werkzaamheden worden uitgevoerd. Dit zet direct de vastgestelde kwaliteitsdoelstelling onder druk. Samen met de stevige kostenstijgingen die in 2022 nog sterker merkbaar zijn en de beoogde bezuiniging in het coalitieakkoord worden doelstellingen herzien op het gebied van techniek en veiligheid.</p>
<p>Begraven</p> <p>In onze gemeente bevinden zich drie gemeentelijke begraafplaatsen. Op deze begraafplaatsen zijn de afgelopen jaren een groot aantal werkzaamheden uitgevoerd en afgerond.</p> <p><i>Begraafplaats Vredehof</i></p> <p>De uitbreiding en de inrichting van de begraafplaats met circa 3.000 graven is in 2020 afgerond. Gelijktijdig is in 2020 de gehele begraafplaats aangepakt. Zo zijn de buxushagen vervangen, hebben we extra beplantingen aangebracht en paden vernieuwd, is het columbarium opgeknapt en hebben we een natuurlijke urnentuin aangelegd. De komende jaren ligt de nadruk op het vergroenen van de begraafplaats. We werken aan een zo groen mogelijk aanzicht met natuurlijk groenbeheer en het verder vergroten van de mogelijkheden voor bloemen, kruiden, insecten en vlinders. Vanaf de begraafplaats heb je op verschillende plekken prachtig zicht op de polder en onderlangs bij de begraafplaats is een graswandelpad gemaakt om je gedachten te kunnen verzetten en de stilte op te zoeken.</p> <p><i>Begraafplaats Waarder</i></p> <p>Ook op begraafplaats Waarder zijn de werkzaamheden afgerond en ligt het accent op het zo natuurlijk mogelijk beheren van de begraafplaats.</p> <p><i>Begraafplaats Tempel</i></p> <p>Op de begraafplaats Tempel zijn problemen geweest met het afbouwen</p>	<p>Begraven</p> <p>Een nadere toevoeging hierop wordt niet nodig geacht. Dat wat in de planning stond is gerealiseerd. Voor 2021 waren er geen specifieke aandachtspunten.</p>

<p>van de aula en de verdere afwerking van het buitenterrein. In de tweede helft 2020 konden deze werkzaamheden worden hervat. De verwachting en inzet is dat deze werkzaamheden eind 2020 zijn afgerond. Dit houdt in dat de aula is afgebouwd en in gebruik is, de herinrichting van de begraafplaats is afgerond en het nieuwe parkeerterrein in gebruik is. Het maken van ruimte voor algemene graven is doorgeschoven naar 2024. Dit betekent dat ook bij begraafplaats Tempel de nadruk komt te liggen op het beheer.</p>	
<p>Mobiliteit Verkeer, mobiliteit en verkeersveiligheid zijn belangrijke en urgente thema's binnen onze gemeente. Als gemeente willen we veilig bereikbaar zijn voor onze inwoners, onze schoolgaande kinderen, onze toeristen en onze bedrijven en hun werknemers. Mobiliteit behelst in deze begroting zowel de thema's (auto)verkeer, fietsen als openbaar vervoer. Deze thema's zien wij in sterke samenhang met elkaar. Het kenmerk van verkeer is dat het altijd op weg is naar iets. Dit betekent dat wij naast de inhoudelijke samenhang ook een sterke samenhang zien met de ontwikkeling van onze dorpsvisies, onze woningbouwprojecten en natuurlijk onze bedrijventerreinen.</p> <p><i>Lobby Bodegravenboog</i> De onvolledige aansluiting tussen de N11 en de A12 is een in ernst toenemend knelpunt. Twee jaar geleden is een lobby ingezet voor de realisatie van de Bodegravenboog, die voor een oplossing moet zorgen. De provincie Zuid-Holland, de regio en ondernemersorganisaties maken zich hier op uitnodiging van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk sterk voor. Inmiddels wordt er op basis van een in 2018 getekende intentieverklaring overleg gevoerd met de minister van Infrastructuur en Waterstaat. Hierin staat een verbetering van de verkeerssituatie op de A12 centraal, met de Bodegravenboog als een mogelijk onderdeel daarvan. Eind 2020 wordt besloten of de Bodegravenboog ook onderdeel gaat uitmaken van een verkenning in het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT).</p>	<p>Mobiliteit</p> <p><i>Lobby Bodegravenboog</i> De onvolledige aansluiting tussen de N11 en de A12 is een in ernst toenemend knelpunt. Twee jaar geleden is een lobby ingezet voor de realisatie van de Bodegravenboog, die voor een oplossing moet zorgen. De provincie Zuid-Holland, de regio en ondernemersorganisaties maken zich hier op uitnodiging van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk sterk voor. In de zomer van 2021 is verkend wat de geotechnische mogelijkheden zijn voor het realiseren van de Bodegravenboog (inclusief een verkenning van de verbreding van de A12 tussen Utrecht en Gouda). Dit onderzoek is in opdracht van het ministerie van I&W en in samenwerking met de provincie uitgevoerd. Bodegraven-Reeuwijk heeft hier namens de regio Midden-Holland in geparticipeerd. Het onderzoek en de verkenning van de mogelijke wijzen van financiering zijn input voor een volgend MIRT overleg. Onze inzet is er op gericht om samen met onze partners het onderzoek van afgelopen zomer het startpunt te laten zijn voor de start van de formele MIRT-verkenning.</p>

Beter Bereikbaar Gouwe

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk werkt met de provincie Zuid-Holland, Regio Midden-Holland en de gemeenten Alphen aan den Rijn en Waddinxveen aan de verbetering van de bereikbaarheid van het Gouwegebied. Ook binnen dit project neemt de oplossing voor de onvolledige aansluiting van de N11 op de A12 een zeer belangrijke positie in. De Bodegravenboog maakt onderdeel uit van verschillende opties om de bereikbaarheid in het gebied te verbeteren. Realisatie is echter onderwerp van overleg met de Rijksoverheid. Hiervoor wordt door de provincie aangedrongen de oplossing van het knelpunt mee te nemen in de MIRT-verkenning A12 Gouda-Utrecht.

Raadhuisweg / Zoutmansweg

De dorpsroute van Reeuwijk-Dorp wordt veiliger en overzichtelijker. De gemeenteraad heeft het college opgedragen om in te zetten op het verder reduceren van het aantal motorvoertuigen op de Raadhuisweg/Zoutmansweg. Daarbij is ook de snelheid van het verkeer een aandachtspunt. We zetten hierop in door wijzigingen in de inrichting, handhaving en bewustwording. De metingen die voor de uitbraak van het coronavirus zijn uitgevoerd wijzen uit dat de Raadhuisweg de vastgestelde intensiteit sterk benadert. De Zoutmansweg blijft nog drukker. Inmiddels zijn we tot een ontwerpinrichting gekomen die bijdraagt aan een zo veilig mogelijke situatie voor alle weggebruikers. Daarbij hebben we tevens invulling kunnen geven aan een van de beleidsspeerpunten van de raad: de uitvoering van een deeltraject van de 'doorfietsroute' Gouda-Bodegraven via Reeuwijk. Het werk wordt in 2021 uitgevoerd.

Beter Bereikbaar Gouwe

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk werkt met de provincie Zuid-Holland, Regio Midden-Holland en de gemeenten Alphen aan den Rijn en Waddinxveen aan de verbetering van de bereikbaarheid van het Gouwegebied. Ook binnen dit project neemt de oplossing voor de onvolledige aansluiting van de N11 op de A12 een zeer belangrijke positie in. Er is door de provinciale staten en de betrokken gemeenteraden besloten 10 miljoen te reserveren als bijdrage voor het versneld oplossen van het knelpunt Bodegraven. Naast de Bodegravenboog is ook besloten 2 doorfietsroutes te realiseren Gouda-Alphen aan den Rijn en Gouda—Reeuwijk-Bodegraven. Deze laatste doorfietsroute is inclusief een bijdrage van 5 miljoen voor de onderdoorgang onder de N11 (nu geraamd op 15 miljoen). De problematiek Brugweg Waddinxveen en sluiptverkeer (vrachtverkeer) Reeuwijk-Dorp is uit BBG 'getrokken'. Lokaal probleem dat lokaal moet worden opgelost. In 2021 is hiervoor een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de gemeente Waddinxveen. Tot slot bevat het BBG pakket verbeteringen aan de doorvaarderbaarheid van de Gouwe en 2 onderzoeken naar enerzijds een nieuwe verbinding tussen Boskoop en Alphen aan den Rijn (studie naar aquaduct/brug over de Gouwe), en anderzijds een ondertunneling bij Hazerswoude.

Raadhuisweg / Zoutmansweg

In 2021 is gestart met de uitvoering van de werkzaamheden (herinrichting en realisatie trajectdeel van doorfietsroute Gouda-Bodegraven) aan de Zoutmansweg/Raadhuisweg. De planning is dat na de zomervakantie de werkzaamheden zijn afgerond.

<p><i>Herinrichting Notaris d'Aumerielaan</i></p> <p>In 2020 zijn alle benodigde onderzoeken voor de herinrichting Notaris d'Aumerielaan uitgevoerd. In september 2020 is de eerste bewonersavond over dit project gehouden. De intentie is om nog in 2020 tot een definitief ontwerp te komen, samen met een werkgroep van bewoners. Bij het ontwerpen van de weg wordt rekening gehouden met de kaders die de gemeenteraad heeft meegegeven wat betreft verkeersveiligheid, toegankelijkheid en aantal openbare parkeerplaatsen. Daartoe onderzoeken we of de aanleg van een keerlus en een inrichting tot fietsstraat mogelijk en wenselijk is. De planning van de daadwerkelijke uitvoering van het project is nog onzeker, omdat eerst de bouwwerkzaamheden voor het plan Elfhoeven moeten worden uitgevoerd.</p> <p>De bestemmingsplanprocedure voor plan Elfhoeven loopt. Twee ontwerpbestemmingsplannen hebben inmiddels ter inzage gelegen. Als de hierop ingediende zienswijzen niet zorgen voor grote aanpassingen van de plannen, worden deze in het laatste kwartaal van 2020 aan de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd.</p> <p><i>Molendijk</i></p> <p>Het centrum van Waarder wordt in 2022 opnieuw ingericht. De verkeerskundige situatie vormt hierbij een belangrijk onderdeel. Het dorpssteam Waarder maakt zich er al jaren hard voor om de Molendijk (en de verlengde weg, Dorp) van een weg met een toegestane snelheid van 50 km per uur terug te brengen naar een 30km-weg. Om de wegcategorie van de Molendijk te wijzigen is een raadsbesluit nodig. We willen echter al op korte termijn invulling geven aan de wens van het dorpssteam. In samenspraak is daarom besloten nog in 2020 sobere aanpassingen uit te voeren om de snelheid te verminderen. In 2022 staat een volledige reconstructie van Dorp en Molendijk gepland. Dan wordt de definitieve inrichting uitgevoerd. Hiertoe zullen eerst een analyse, verkeersonderzoek, herziening wegcategorie, inventarisatie van wensen en participatie plaatsvinden.</p> <p><i>C-wegen/ kwetsbare wegen</i></p> <p>In ons bijzondere landschap vormt de bescherming van de kwetsbare gebruikers en wegen in het Plassen- en buitengebied een specifiek aandachtspunt. In 2021 gaan we samen met de vele betrokkenen verder</p>	<p><i>Herinrichting Notaris d'Aumerielaan</i></p> <p>Verschillende varianten zijn voorgelegd aan bewoners, waaronder de variant om voor dit gedeelte een fietsstraat te maken. Vanwege de bouwwerkzaamheden voor het plan Elfhoeven is het moment van uitvoering ongewis. De planning voor dit moment is dat er voor deze zomervakantie een definitief ontwerp wordt opgemaakt voor de herinrichting Notaris d'Aumerielaan.</p> <p><i>Molendijk</i></p> <p>Bij het vaststellen van de begroting 2022-2026 is er een miljoen euro bezuinigd en geen inflatiecorrectie doorgevoerd. Dit had tot gevolg dat er minder projecten voor hetzelfde geld konden worden uitgevoerd. Het college heeft een nieuw uitvoeringsprogramma vastgesteld en de gemeenteraad hierover geïnformeerd. Dit betekent onder andere dat het project 'centrum Waarder' drie jaar naar achteren is geschoven en er geen werkzaamheden op dit project zijn verricht. Een project wat wel gaande is en de uiteindelijke inrichting van dit centrum raakt is het masterplan routing zwaar verkeer. Dit zet voor Waarder in op het alleen toelaten van zwaar bestemmingsverkeer tot en met Driebruggen.</p> <p><i>C-wegen/ kwetsbare wegen</i></p> <p>De overslaglocatie Zoutman is dit jaar in gebruik genomen. Voor de loswal is een locatie gevonden aan de Bodegraafsestraatweg. Er is voor de loswal een concept ontwerp opgesteld. Vanwege de ligging aan de</p>
---	--

aan de slag met maatregelen om het gebied duurzaam in te richten. We ontmoedigen de vestiging van nieuwe bedrijven die qua functie niet passen in deze gebieden. Verder zetten we in op handhaving, gedragsbeïnvloeding (onder meer flyers), inrichting en beheer en stimuleren we ideeën en initiatieven van inwoners (bijvoorbeeld de bezorging van pakketten op centrale punten). Hierbij geldt als uitgangspunt wat is vastgesteld in het raadsakkoord: "De wegen in het Plassen- en buitengebied richten we veilig in (met goede wisselplaatsen en signalering) en stemmen we af op het huidige bestemmingsverkeer. We houden daarbij rekening met de agrarische bedrijvigheid. Met het aanbrengen van overslaglocaties en in werking stellen van de BFB's (poortjes) komen we in een periode van het uitvoeren van en toezien op een duidelijke lijn aangaande het gebruik van het gebied."

Fietsen

De uitvoering van het fietsplan wordt in 2021 verder opgepakt. Belangrijk speerpunt is het oplossen van het bestaande knelpunt bij de N11/N459 (kluifrotonde) in Bodegraven. De aanpak van dit knelpunt wordt nog eens bemoeilijkt doordat de eigendomssituatie van de rotonde drievoudig is: een deel is eigendom van de gemeente, een deel van Rijkswaterstaat en een laatste deel van de provincie Zuid-Holland. Dit betekent dat we de aanpak van deze rotonde in samenhang met de reeds ingezette lobby rondom de Bodegravenboog oppakken. In aanvulling op de kortetermijnmaatregelen voor deze locatie voert de gemeente gesprekken met de provincie Zuid-Holland over de inpassing van een fietstunnel. De provincie is inmiddels een onderzoek gestart naar de inpassing van een fietstunnel ter hoogte van de kluifrotonde.

De verkenning voor de snelfietsroute Gouda-Woerden is in maart 2020 afgerond. Een deel van deze route loopt over de Zoutmansweg/Raadhuisweg. De ontwerp-uitgangspunten van de snelfietsroute zijn opgenomen in de ontwerp-inrichting van de reconstructie Zoutmansweg/Raadhuisweg.

Openbaar vervoer

De baanstabiliteit op de spoorverbinding Leiden-Utrecht is onvoldoende om de versnelde intercity hier te laten rijden. Nu wordt ingezet op het zo spoedig mogelijk realiseren van de doorgetrokken spitspendel op deze

Bodegraafsestraatweg, die onderdeel van het traject van de doorfietsroute, is een voorwaarde dat de fietsveiligheid en doorstroming gewaarborgd is.

Wat betreft de fysieke beperking heeft het college vorig jaar besloten om hier niet mee door te gaan. Er was onvoldoende waarborg voor een goede werking van de BFB's. Het systeem is ingehaald door andere meer betrouwbare en beschikbare technieken (ANPR-camera's). Op dit laatste wordt momenteel ingezet.

Verder zijn investeringen in het opknappen van wegen en het aanbrengen van uitwijkplaatsen doorgegaan.

Fietsen

Onderzoek is namens de provincie Zuid-Holland uitgevoerd door Arcadis. Zij hebben de inpassing van een fietstunnel, in samenwerking met stakeholders gebracht tot een Voorlopig Ontwerp en een kostenraming. Vanwege de samenhang met de ingezette lobby rondom de Bodegravenboog en het oplossend vermogen (betere doorstroming en afname gebruik botrotonde) van de boog, zijn de gesprekken over de realisatie van een fietstunnel met de provincie Zuid-Holland niet gecontinueerd.

Qua uitvoering is het hele trace binnen Reeuwijk-Brug momenteel gebudgetteerd en in voorbereiding/uitvoering.

Openbaar vervoer

De spitspendel is december 2021 ingezet. Voorafgaand aan deze inzet is in 2021 de spoorwegovergang Goudseweg volledig heringericht om de overwegveiligheid te optimaliseren.

<p>spoorverbinding. Dit houdt in dat gedurende de brede spits (van circa 5 tot 10 uur en van circa 15 tot 20 uur) op het traject Leiden-Utrecht vier treinen per uur gaan rijden. Deze treinen stoppen op het station Bodegraven. Voor de invoering van deze spitspendel zijn op het grondgebied van Bodegraven-Reeuwijk maatregelen nodig. Deze maatregelen zijn het realiseren van een extra onderstation bij Nieuwerbrug en maatregelen bij de spoorwegovergangen waarmee de overwegveiligheid wordt verbeterd. In dit project nemen we de minimalisatie van de dichtligtijden van de overwegen in Bodegraven mee. Met de invoering van de doorgetrokken spitspendel wordt de bereikbaarheid met het openbaar vervoer van Bodegraven aanzienlijk verbeterd.</p> <p>We werken ook aan de uitbreiding van de fietsenstalling bij het station Bodegraven. Onderdeel hiervan is de wens voor de plaatsing van extra OV-fietsen.</p> <p>De gemeente heeft een voorstel voor een snelle busverbinding tijdens de spitsuren ingediend bij de concessiehouder Arriva. In overleg met Arriva bekijken we of dit haalbaar is.</p> <p>Duurzame mobiliteit</p> <p>In 2021 nemen we ons laadpalenbeleid onder de loep en zullen we dat waar nodig herzien. Daarnaast gaan we aan de slag met de uitkomsten van het onderzoek dat de Verkeersonderneming heeft uitgevoerd in opdracht van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Dit onderzoek staat in het teken van slimmer gebruik van verschillende mobiliteitsvormen door werknemers van bedrijven in Bodegraven-Reeuwijk.</p>	<p>Een snelle busverbinding tijdens de spitsuren is niet haalbaar gebleken, omdat dit niet binnen de beschikbare dienstregelingen (zogenaamde DRU's) gerealiseerd kan worden.</p> <p>Duurzame mobiliteit</p> <p>In 2021 hebben we samen met 30 andere gemeenten deelgenomen aan een gezamenlijke aanbesteding geleid door Gemeente Rotterdam. Hierbij is Equans (Engie) onze nieuwe leverancier geworden. Deze organisatie heeft een strakke werking voor de plaatsing en we plukken daar na een aantal maanden al de vruchten van. We krijgen wekelijks meerdere aanvragen van bewoners voor het plaatsen van laadpalen. Op dit moment hebben we meer dan 65 openbare laadpalen in onze kernen.</p>
<p>Verbonden partijen</p> <p><i>Omgevingsdienst Midden Holland (ODMH)</i></p> <p>De ODMH is ingesteld ter ondersteuning van de Provincie Zuid-Holland en de regiogemeenten bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in het bijzonder.</p> <p><i>Groenalliantie</i></p> <p>De groenalliantie is ingesteld voor de behartiging van de</p>	<p>Verbonden partijen</p> <p><i>Omgevingsdienst Midden Holland (ODMH)</i></p> <p>De ODMH is ingesteld ter ondersteuning van de Provincie Zuid-Holland en de regiogemeenten bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in het bijzonder.</p> <p><i>Groenalliantie Midden Holland en omgeving</i></p> <p>GR Groenalliantie ontwikkelt, onderhoudt en beheert de natuur- en</p>

bovengemeentelijke belangen inzake het beheer en de ontwikkeling van de groengebieden in de regio Midden-Holland en omstreken. De opgave voor de komende tijd is de verbinding tussen de gebieden (verder) te versterken en de kwaliteitsimpuls van de gebieden af te ronden.

recreatiegebieden waarvan zij eigenaar is. Afgelopen jaar is het Ontwikkelplan 2030 vastgesteld en uitgewerkt in uitvoeringsplannen op centraal- en gebiedsniveau. Ook is de Producten en Dienstencatalogus (PDC) opgeleverd.

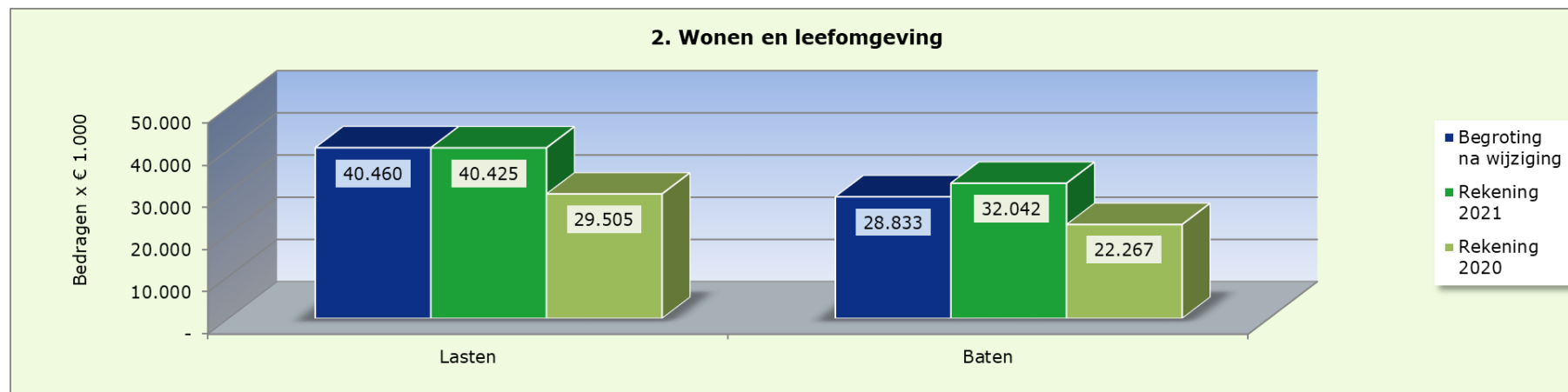
De 2e kwaliteitsimpuls is in uitvoering genomen. Verbetering van de verbindingen tussen gebieden krijgt aandacht.

Thans is de Groenalliantie financieel gezond. Zorgpunt is de financiële positie na 2025, gelet op het voornemen van PZH om de provinciale bijdragen anders in te richten.

Het financiële kader

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Vershil	Rekening 2020
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 33.262	- 40.460	- 40.425	34 V	- 29.505
Baten	23.293	28.833	32.042	3.208 V	22.267
Totaal Saldo van baten en lasten	- 9.969	- 11.627	- 8.384	3.243 V	- 7.238
Mutatie reserves					
Lasten	- 311	- 3.137	- 3.186	- 49 N	- 2.440
Baten	481	5.136	5.136	-	478
Totaal Mutatie reserves	170	2.000	1.951	- 49 N	- 1.962
Resultaat	- 9.799	- 9.627	- 6.433	3.194 V	- 9.200

Programma 3 – Samenwerken, ondernemen en dorpspromotie @ Bodegraven-Reeuwijk

Onderwerpen

Programma 3 in dit jaarverslag bevat de thema's samenwerken, ondernemen en dorpspromotie. Onderwerpen die hier onder vallen zijn regionale samenwerking, economie, bedrijventerreinen en dorpspromotie.

Gerealiseerde doelstellingen

Binnen dit programma zijn de volgende doelstellingen opgesteld.

- Regionale samenwerking in een geografisch brede en sterke regio
- Vervullen van een actieve rol in het regionaal economisch beleid

- Samen met lokale bedrijfsleven werken aan een vitale sterke economische gemeente door middel van het actieprogramma Economie
- De naamsbekendheid van onze gemeente vergroten en uitdragen door middel van dorpspromotie
- Kansen benutten op het gebied van Recreatie en Toerisme

Deze doelstellingen vallen uiteen in diverse projecten, opdrachten en processen:

Projecten, opdrachten en processen

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling en stand van zaken aangaande de projecten, opdrachten en processen die binnen dit programma zijn opgenomen. De tekst uit de eerste kolom betreft de tekst zoals die in de begroting 2021 is opgenomen. In de tweede kolom wordt de beleidsrealisatie weergegeven.

Omschrijving	Realisatie
<p>Dorpsvisies</p> <p>Het proces om te komen tot dorpsvisies is opgestart, en hangt samen met de toekomstvisie (omgevingsvisie 1.0; zie ook <i>Democratic Challenge</i> in programma 4). De dorpen worden hierin ondersteund door de gemeente. De totstandkoming van de dorpsvisies kent geen vaste structuur: de dorpen mogen bij de totstandkoming van dorpsvisies de hoofdrol pakken als zij dat willen. Dit is een continue zoektocht met veel tussentijdse afstemmomenten. Er is immers op meerdere schaalniveaus sprake van relevante partijen/stakeholders en van relevant beleid. Denk bijvoorbeeld aan het Rijk, provincie/regio, gemeente en dorpen. De gemeente is met alle dorpsoverleggen samenwerkingen gestart. Hierin zoeken we nadrukkelijk ook de verbreding naar meerdere partijen/stakeholders:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Reeuwijk-Brug</u>: Hier is een enthousiaste initiatiefgroep opgestaan, deels bestaande uit enkele leden van het dorpssteam. De initiatiefgroep trekt samen met andere partijen op om eind 2020 een eigen dorpsvisie op te leveren. De gemeentelijke organisatie neemt in deze een faciliterende rol op zich. De wijze van samenwerking met onze organisatie en het bestuur is een dynamisch proces. • <u>Nieuwerbrug</u>: Dorpsoverleg WIN wenst de in 2016 opgeleverde dorpsvisie te actualiseren en te voorzien van nieuwe en actuele toekomstthema's. De WIN wil hierover in het najaar in overleg te gaan met de dorpsinwoners en met andere relevante organisaties/partijen uit Nieuwerbrug. • <u>Bodegraven</u>: De dorpsoverleggen Bodegraven-Noord en Centrum en Bodegraven-Zuid willen intensief samenwerken met gemeente (zowel ambtelijk, bestuurlijk als politiek) en andere relevante organisaties en partijen. De twee dorpsoverleggen zien het proces als een kans om een gezamenlijk vertrekpunt te creëren voor de lopende en komende ontwikkelingen. • <u>Reeuwijk-Dorp</u>: Vanuit het Dorpssteam is een commissie gevormd die het proces wil trekken om te komen tot een thematisch brede 	<p>Dorpsvisies</p> <p>Het afgelopen jaar zijn alle dorpsvisies aan de gemeenteraad aangeboden, met als laatste die van Bodegraven begin 2022. Gelijktijdig met de totstandkoming van de dorpsvisies is gewerkt aan de gemeentebrede Toekomstvisie. Input uit de dorpsvisies heeft ook in deze overkoepelende visie een plek gekregen. Voor de dorpsvisies geldt het principe dat de dorpssteams zelf verantwoordelijk zijn voor inhoud en proces; de gemeente faciliteert slechts en kan desgevraagd meedenken. Het is voor en door de dorpen. Net zoals voor de Toekomstvisie geldt, zal ook met de dorpen het gesprek aangegaan moeten worden over de vraag 'Hoe verder?'. Oftewel, hoe gaan we de visies handen en voeten geven. De uitwerking van dorpsvisies naar concrete uitvoeringsprogramma's en acties moet nu een vervolg krijgen. In een aantal dorpen lijkt dit op natuurlijke wijze te gaan, zoals bijvoorbeeld Nieuwerbrug en Waarder, waar thematisch een start is gemaakt met hun ambitie om op korte termijn energieneutraal te zijn. Ook in Reeuwijk-Dorp loopt een continu proces na aanbidding van de dorpsvisie en wordt nagedacht over de vraag hoe de ambities te verwezenlijken. Voor andere dorpen moeten soortgelijke trajecten nog worden opgestart.</p> <p>Omdat het primaat van de dorpsvisies bij de dorpen zelf ligt, lijkt het in lijn om dan ook de uitwerking ervan bij de dorpssteams te leggen. Vanzelfsprekend kunnen de dorpen niet alles zelf. Veel wensen en vraagstukken kennen financiële consequenties, kunnen niet zelfstandig worden opgepakt, of het kan een dorpssteam aan specifieke kennis ontbreken. Voor het verder brengen van de visies zullen ook specifieke partners en partijen anders dan de gemeente en dorpssteams een rol moeten spelen. Denk aan provincie, belangenpartijen, energiecorporaties etc.</p>

<p>dorpsvisie. De commissie ziet zich daarin graag ondersteund door de gemeente. De jaarvergadering van het dorp, op 8 oktober 2020, zal volledig in het teken staan van de Dorpsvisie. In Reeuwijk-Dorp wordt op dit moment al intensief samengewerkt tussen het Dorpsteam en diverse andere relevante partijen als het gaat om het bereikbaarheidsvraagstuk in de omgeving Alphen aan de Rijn/Bodegraven-Reeuwijk/Boskoop/Gouda. Daarmee bestaat er al een stevige overlegbasis met diverse stakeholders.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Driebruggen</u>: Het dorpsoverleg Driebruggen wil een praktische en realistische dorpsvisie opstellen, waarin de kijk van het dorp op de toekomst en het belang van het dorp goed worden benoemd. Zaken die al vaststaan of reeds duidelijk zijn worden hierin niet opnieuw opgenomen. Het dorpsoverleg doet een voorzet voor de onderwerpen die een plek moeten krijgen in de dorpsvisie. Daarna wordt in overleg met de gemeente bekeken hoe het dorp hierbij betrokken kan worden en hoe dit vertaald kan worden in een visie. • <u>Waarder</u>: We werken aan een aanpak waarbij het dorp betrokken wordt bij het opstellen van de dorpsvisie. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door middel van een bijeenkomst. Het thema verkeer krijgt in de visie de nodige aandacht. • <u>De Meije</u>: Hier zet een aantal enthousiaste wijkteamleden de eerste stappen naar een enquête en een gesprek met inwoners. Uitdagend is het gegeven dat de Meije onder drie gemeentes valt. Er spelen grote vraagstukken over het gebruik van het gebied (agrarisch/natuur), mogelijkheden tot bewoning en verjonging van de gemeenschap. • <u>Sluipwijk</u>: Een bestaande samenwerking met het team verder doorgezet. De inwoners nemen zelf veel initiatief door bijvoorbeeld zelf een enquête uit te zetten. De vraag hoe Sluipwijk en het Plassengebied een prettig en waardevol woon- en verblijfsgebied blijven is zeer actueel. 	
<p>Uitvoering actieprogramma economie Het Ondernemersplatform Bodegraven-Reeuwijk (OPBR) en de gemeente Bodegraven-Reeuwijk werken in gezamenlijkheid aan het versterken van de lokale economie. Hiervoor zijn ambities geformuleerd die met elkaar worden verwezenlijkt. Alle ambities zijn beschreven in het Actieprogramma Economie 2019-2022. De gemeente en het OPBR hebben periodiek overleg om acties te formuleren en evalueren. Het</p>	<p>Uitvoering actieprogramma economie Voor bedrijventerreinen is met de Bedrijvensvisie 2030-2040 in december 2021 nieuw beleid vastgesteld. Dit betekent dat er naast Zoutman West voor de Reeuwijkse bedrijven ook wordt gestreefd naar de realisatie van een nieuwe locatie voor bedrijfshuisvesting in Bodegraven. Zulks met een zo duurzaam mogelijk profiel en in dubbel ruimtegebruik voor de opwekking van energie.</p>

Actieprogramma bestaat uit de volgende zes hoofdthema's waarbinnen de acties worden geformuleerd:

1. Bedrijventerreinen
2. Winkels, horeca, recreatie & toerisme
3. Werkgelegenheid & arbeidsmarkt
4. Organisatie & samenwerking
5. Duurzaamheid
6. Bereikbaarheid

Duurzaamheid bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen kunnen nog een verdere duurzaamheidsslag maken. Het gaat dan in het bijzonder om de benutting van daken van bedrijfsgebouwen voor de opwekking van energie met zonnepanelen. Daarnaast willen we de kwaliteit van de terreinen versterken en deelnemen aan de bereikbaarheidsagenda. Daarom heeft de gemeente besloten om – voor een eerste periode van twee jaar – deel te nemen aan het project A12-corridor. Binnen dit project wordt onder meer gewerkt aan de ontwikkeling van een waterstofinfrastructuur voor de transportsector. In de begroting is een bijdrage opgenomen voor deelname aan het project in 2021. Ook is een bedrag opgenomen voor de cofinanciering van circulaire economie-initiatieven op de bedrijventerreinen.

Bedrijventerreinenstrategie

Bodegraven-Reeuwijk heeft goed bezette bedrijventerreinen, die intensief worden gebruikt en van een goede kwaliteit zijn. Er is behoefte aan meer ruimte voor bedrijfshuisvesting, zowel in Bodegraven als in Reeuwijk. Adviesbureau Buck Consultants heeft berekend dat er voldoende animo is bij vooral Reeuwijkse bedrijven voor bedrijfskavels op Zoutman-West. Bovendien bestaat er onder bedrijven in Bodegraven een grote vraag naar nieuw terrein voor bedrijfshuisvesting nabij het centrum van Bodegraven. Dit wordt mede ingegeven door de volledige uitgifte van Rijnhoek. In de Regionale bedrijventerreinenstrategie is voor zowel Zoutman-West als Bodegraven een ruimteclaim opgenomen in de analyse van de ruimteverdeling. Voor een locatie in Bodegraven vraagt die claim wel een nadere precisering, zodat ook daadwerkelijk aanspraak gemaakt kan worden op de ruimteverdeling.

Een verdere uitrol van het centrumproject in Bodegraven heeft plaatsgevonden met herinrichting van de openbare ruimte, verplaatsing van een aantal winkels en horeca naar een meer centrale plek. Dit met stimulans van verhuissubsidies. Daarnaast zijn gevels van verschillende panden opgeknapt en verbeterd met een stimulans van gevelsubsidies. Voor de modernisering van winkelcentrum Vromade is een plan gemaakt.

De afgelopen periode is onderzoek gedaan naar de mogelijke locaties t.b.v. een robuuste parkeeroplossing, inclusief een indicatie van de haalbaarheid daarvan. Daarnaast is er een inventarisatie gemaakt van de stand van zaken wat betreft huidige initiatieven, beschikbare parkeermogelijkheden, ruimtelijke uitgangspunten t.b.v. mobiliteit en bereikbaarheid, enz.

De komende periode wordt gewerkt aan een centrumplan. Doel is om in het vierde kwartaal (Q4) 2022 een aantal scenario's aan het college en raad te kunnen voorleggen om tot een integraal centrumplan te kunnen komen.

Met het georganiseerd bedrijfsleven en MBO-Rijnland is een convenant gesloten voor de inrichting van een Centrum voor innovatief vakmanschap (Civ). Daarnaast is ingezet op toeleiding naar de arbeidsmarkt door intensivering van de relatie met het WSP.

Op basis van een evaluatie is besloten om het Ondernemersfonds Bodegraven-Reeuwijk voort te zetten. Dit met een meer centrale rol voor de ondernemerskoepel OPBR, waardoor de ondernemerssamenwerking aanzienlijk is versterkt. Tevens wordt door het OPBR samen met de gemeente deelgenomen aan de triple; helixsamenwerking Economie Arbeidsmarkt en Onderwijs in Regio Midden-Holland.

Samen met de Stuurgroep OPBR Duurzaam wordt ingezet op

Uitbreiding bedrijventerrein Zoutman

Bedrijven in Reeuwijk-Brug zitten krap in hun jasje en zoeken uitbreidingsruimte. Om in de komende jaren voldoende ruimte te creëren zetten we in op uitbreiding ten westen van Zoutman. Deze ontwikkeling biedt ruimte om het oostelijk deel van Zoutman te transformeren naar wonen. In 2020 is een onderzoek gestart naar beide kansen. Zo onderzoeken we de haalbaarheid van de uitbreiding. Onderdeel daarvan zijn onder meer het gewenste bedrijvenprofiel, ontsluiting, bouwmogelijkheden en duurzaamheid.

In het 3e kwart 2022 worden de resultaten van de verdiepingsfase aan de gemeenteraad voorgelegd. Voor Zoutman-West zal de samenwerking worden gezocht met marktpartijen, ook voor de benodigde investeringen. De eerste stap is de verwerving van de gronden; er zijn 8 verschillende eigenaren in het gebied (inclusief de gemeente). Bij positieve besluitvorming kan worden gestart met het selecteren van de marktpartij, de verwerving en het voorbereiden van een bestemmingsplan dat de uitbreiding mogelijk gaat maken.

Dorpshart Nieuwerbrug

Het hart van Nieuwerbrug ziet er veel aantrekkelijker uit nu diverse wegen opnieuw zijn ingericht. Ook de plannen voor nieuwbouw op de voormalige Francken-locatie zal hieraan bijdragen, evenals de gestage ontwikkeling van woonwijk De Wijde Wiericke. De genoemde veranderingen gaan mogelijk werken als vliegwiel voor meerdere herontwikkelingen in het dorp. Al met al bieden zij kansen voor het relatief zeer beperkte aantal winkels/horecaondernemingen alsook voor recreatie en toerisme. De dagwinkel Nieuwerbrug wordt met inzet van dagbesteding gerund door een enthousiaste, lokaal verbonden ondernemer.

Regionale economische samenwerking

Als onderdeel van de Strategische Agenda Regio Midden-Holland heeft de economische samenwerking verder invulling gekregen. Dit heeft geleid tot een voorstel dat in het najaar van 2020 aan de gemeenteraden wordt voorgelegd. In het regionaal overleg Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs Midden-Holland werken gemeenten, onderwijsinstellingen en het georganiseerd bedrijfsleven in de regio samen. Op basis van een nieuwe regionale economische visie Midden-

verduurzaming van de bedrijventerreinen, waarbij deze stuurgroep ook regionaal deelneemt in de advisering over de RES.

Voor verbetering van de bereikbaarheid is samen met het OPBR ingezet op de lobby voor de Bodegravenboog. Deze lobby heeft geresulteerd in een geotechnisch en constructief onderzoek door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat dat een oplossingsmodel heeft opgeleverd voor het belangrijkste fileprobleem bij Bodegraven. Samen met de provincie Zuid-Holland wordt de lobby voortgezet om de oplossing bij het Rijk gerealiseerd te krijgen in de planning voor infrastructuur.

Holland is een plan ontwikkeld om de regio economisch beter op de kaart te zetten met een gezamenlijk programmabureau. De visie en het uitwerkingsvoorstel worden aan de gemeenteraden gepresenteerd in het najaar van 2020. Voor de intensivering van de triple helixsamenwerking is een verhoging van het budget regionale samenwerking in de begroting opgenomen.

Detailhandel en horeca

Vitale winkelgebieden en goede horecavoorzieningen zijn essentieel voor de gemeenschap. De revitalisatie van Bodegraven-Centrum wordt steeds beter zichtbaar met diverse verhuizingen van winkels en horeca naar het kernwinkelgebied. Daarnaast zorgen de gevelverbetering in diverse straten en de herinrichting van de openbare ruimte voor een aantrekkelijk straatbeeld. In 2021 wordt ingezet op een verdere uitvoering van de centrumaanpak. Het burgerinitiatief Hart in Bodegraven wordt uitgevoerd door een herinrichting van het Raadhuisplein, de Marktstraat en de stegen. Ook de Rijkkade wordt opgefleurd met aankleding.

Daarnaast geven we in samenwerking met diverse partners uitvoering aan maatregelen om de parkeercapaciteit in en rondom het centrum te verbeteren. We werken aan oplossingen waarbij de belangen van zowel bewoners als winkelbezoekers in balans zijn. Ook maken we ruimte voor de gewenste transformaties van voormalige winkelpanden zonder dat de parkeerdruk voor bewoners te hoog wordt.

Voor Winkelcentrum Broekvelden (Vromade) in Bodegraven zetten we naar aanleiding van het raadsbesluit diverse stappen. We beginnen in 2021 met de verbetering van de openbare ruimte rond het winkelcentrum. Samen met ondernemers knappen we het gebied op. Zo geven we het ondernemersklimaat een impuls. Vervolgens gaan we aan de slag met de gebiedsontwikkeling. Als eerste stap daarvoor is in 2020 een voorbereidingskrediet verleend om te starten met de visie- en planvorming voor de integrale gebiedsontwikkeling Vromade/Broekvelden. In 2021 zetten we dit proces van planvorming voort. De uitvoering is gepland vanaf 2026.

Het openbaar gebied rond Winkelcentrum Broekvelden is in 2021 vernieuwd. De grotere gebiedsontwikkeling met het perspectief op 2026 is even gepauzeerd vanwege capaciteitsgebrek. Die wordt in 2022 weer opgepakt. De uitvoeringsstart schuift daarmee mogelijk ook iets op, maar het blijft de ambitie om vanaf 2027 te beschikken over een nieuw en toekomstbestendig wijkcentrum voor Broekvelden en omliggende buurten.

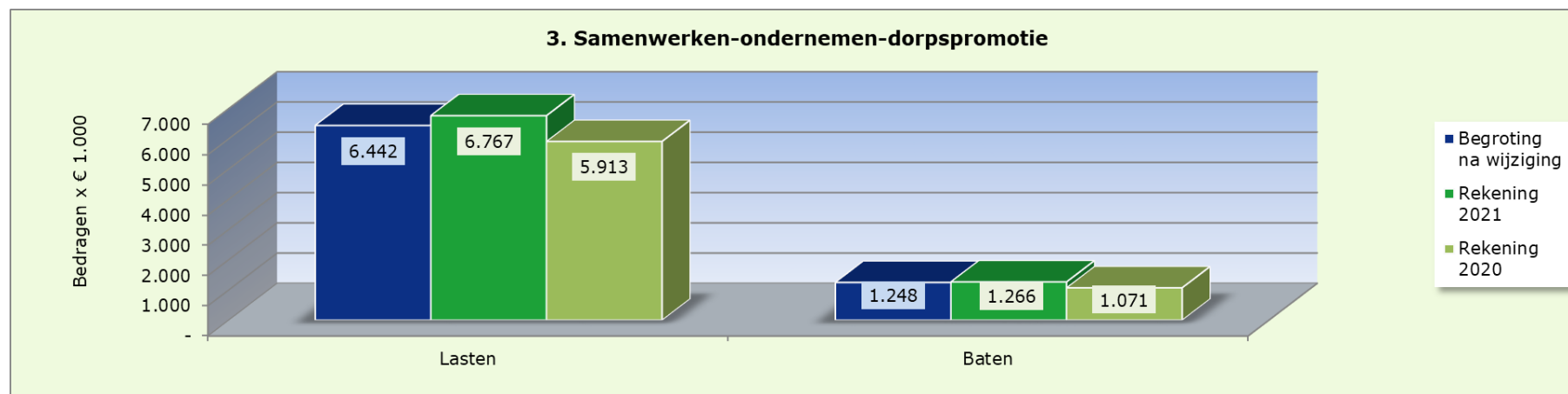
<p>Recreatie en toerisme</p> <p>De toeristische en recreatieve sector ontwikkelt zich zowel provinciaal als regionaal als kansrijke groeisector. Ook binnen onze gemeente leveren recreatie en toerisme een belangrijke bijdrage aan het economisch klimaat. In dit kader maken we altijd de afweging tussen het beschermen van de kernwaarden en de unieke elementen van ons Plassengebied en buitengebied, de rust van onze inwoners en het aanbod dat we met elkaar aan onze toeristen bieden.</p> <p>In 2019 is de visie op recreatie en toerisme vastgesteld door de gemeenteraad. Door inzet van gerichte promotie en productontwikkeling zetten we in op een verhoging van het aantal overnachtingen naar 400.000 in 2024. Door de komst van het coronavirus wordt het steeds duidelijker dat deze sector hard geraakt is. We zullen inzetten op herstel van het economisch klimaat, samen met onze lokale partners. Promotie zal sterker ontwikkeld worden vanuit een regionaal of zelfs landelijk oogpunt. Vanuit stichting Groene Hart Verbinders wordt gewerkt aan een monitor die tot op gemeenteniveau afpelbaar is. Dat zal ons inzicht verschaffen in werkgelegenheid, inkomsten en aantallen bezoekers van het Groene Hart. Als gemeente stimuleren en faciliteren we deze bewegingen.</p>	<p>Recreatie en toerisme</p> <p>Voor 2022 is er € 40.000 beschikbaar voor de exploitatie van het nieuw geopende Kaas Museum en VVV (Promotie Bodegraven-Reeuwijk). De exploitatie wordt voor 50 procent door de kaasindustrie betaald (eveneens € 40.000).</p> <p>Daarnaast is er nog € 45.000 beschikbaar voor Kunst in de dorpen. Dit bedrag zal worden verstrekt als werkbudget aan het platform Het Groene (H)Arthuys, waarin de belangrijkste spelers op het gebied van kunst, cultuur en historie vertegenwoordigd zijn.</p> <p>Na de pandemie wordt langzaam inzichtelijk hoe deze sector is geraakt en blijft het zaak om als gemeente te investeren in recreatie en toerisme als onderdeel van ons voorzieningenniveau. Dit niet alleen richting onze inwoners, maar ook als een goede stimulans voor onze lokale economie.</p>
<p>Streekmuseum</p> <p>In tijden van bezuinigingen is kunst, cultuur en historie een lichtpuntje in ons leven en legt dit verbinding tussen mensen. Uit een deskundigenadvies blijkt dat renovatie van het houten noodgebouw van het Streekmuseum het Groene Hart technisch en financieel niet zinvol is. Het college wil daarom voor 2021 een voorbereidingskrediet van 85.000 euro ter beschikking stellen om samen met het bestuur van het Streekmuseum te komen tot een stappenplan en noodzakelijke voorbereidingen om tot de eerste fase van nieuwbouw te komen van het Streekmuseum het Groene Hart. Gezien de staat van het noodgebouw zou in 2022 gestart moeten worden met de eerste fase van nieuwbouw.</p>	<p>Streekmuseum</p> <p>In de raadsvergadering van februari 2022 is een beschikbaar krediet vastgesteld van € 1.486.000 voor de bouw en realisatie van het streekmuseum.</p> <p>Het voorbereidingskrediet is ingezet om te komen tot heldere uitgangspunten, stappenplan en de noodzakelijke voorbereidingen om tot de eerste fase nieuwbouw te komen.</p>
<p>Agrarische zaken</p> <p>De agrariërs zijn een belangrijke sector in onze Groene Hart gemeente. Waar mogelijk enthousiasmeren en stimuleren wij hen het Groene Hart ook daadwerkelijk Groen te houden. Omdat hun bedrijfsvoering in</p>	<p>Agrarische zaken</p> <p>Op verzoek van de gemeenteraad (motie bij kadernota d.d. 10 juli 2019) is een startnotitie voor een economische visie opgesteld, met daarin ook een eerste analyse en visie op de agrarische sector. Op basis</p>

<p>toenemende mate onder druk komt te staan zoeken zij ook naar alternatieven. Waar mogelijk en passend binnen onze doelstellingen werken wij hier aan mee.</p> <p>-</p>	<p>hiervan wordt naast de Bedrijvenvisie ook een agrarische visie ontwikkeld om richting te geven aan het beleid voor agrarische ondernemers.</p>
<p>Cheese Valley Het doel van de stichting Cheese Valley is de ontwikkeling en verduurzaming van het economisch profiel van het Groene Hart door de groei van de vrijetijdseconomie. Ook voor 2021 is de inzet het versterken van het icoon kaas voor onze regio.</p>	<p>Cheese Valley Voor 2022 is er € 14.144 beschikbaar voor deelname aan samenwerkingsverband Cheese Valley. Naast de bijdragen vanuit de deelnemende gemeenten, hebben we een subsidie bedrag vanuit Provincie Zuid-Holland, Provincie Utrecht en private partijen ontvangen. In 2022 bereiden we de oprichting van de stichting verder voor, zodat deze per 1 januari 2023 van start kan gaan. De kwartiermaker zet Cheese Valley via productontwikkeling nog beter in de markt. Aan marketing en communicatie wordt veel aandacht besteedt.</p>

Het financiële kader

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Vershil	Rekening 2020
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 5.923	- 6.442	- 6.767	- 326 N	- 5.913
Baten	1.248	1.248	1.266	18 V	1.071
Totaal Saldo van baten en lasten	- 4.675	- 5.193	- 5.501	- 308 N	- 4.842
Mutatie reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	50	90	90	-	125
Totaal Mutatie reserves	50	90	90	-	125
Resultaat	- 4.625	- 5.103	- 5.411	- 308 N	- 4.717

Programma 4 – Bestuur en dienstverlening @ Bodegraven-Reeuwijk

Onderdelen

Programma 4 bevat de onderdelen Dienstverlening, Burgerparticipatie, Verbonden Partijen en Organisatieontwikkeling.

Gerealiseerde doelstellingen

Dit programma kent de volgende doelstellingen:

- Optimale dienstverlening aan onze inwoners
- 'Van Buiten naar Binnen' verder ontwikkelen in onze organisatie

- Helder en transparant bestuur

Deze doelstellingen vallen uiteen in diverse projecten, opdrachten en processen:

Projecten, opdrachten en processen

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling en stand van zaken aangaande de projecten, opdrachten en processen die binnen dit programma zijn opgenomen. De tekst uit de eerste kolom betreft de tekst zoals die in de begroting 2021 is opgenomen. In de tweede kolom wordt de beleidsrealisatie weergegeven.

Omschrijving	Realisatie
<p>Organisatie</p> <p>Het team Organisatie en Ontwikkeling (O&O) werkt voortdurend aan het proces van samen organiseren in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. De inzetbaarheid van medewerkers in wisselende rollen, die uitvoering geven aan de bestuurlijke opgaven en werkzaamheden, is daarbij een belangrijk speerpunt. Om dit te realiseren is de aandacht van O&O ook voor 2021 gericht op:</p> <p><i>Medewerkers- en teamgesprekken</i></p> <p>De focus ligt op het voeren van medewerkersgesprekken over bewustwording van wat zij willen en kunnen, waar hun kracht ligt en hoe deze het beste in verschillende rollen ingezet kan worden. Persoonlijk leiderschap is daarin de rode draad. De aandacht is tevens gericht op de doorontwikkeling van samenwerking en inzetbaarheid binnen de teams. Opleidings- en ontwikkelingstrajecten worden hierop afgestemd. De doelstelling is om een ontwikkelgesprek te voeren met medewerkers die dat wensen. Het is afhankelijk van de behoefte of dit in 2021 volledig gerealiseerd kan worden.</p> <p><i>Beheersing verzuim</i></p> <p>Langdurig en niet-werkgerelateerd verzuim heeft specifieke aandacht. Ook in 2021 is hiervoor gerichte en persoonlijke aandacht. Met zieke medewerkers is, afhankelijk van de aard van het verzuim, wekelijks of om de week contact met een O&O-adviseur. Deze gesprekken zijn gericht op het herstel en het vergroten van de belastbaarheid van de medewerker. Ook kijken we naar andere interventies, zoals de inzet van bedrijfsmaatschappelijk werk, een coach of een loopbaantraject.</p>	<p>Organisatie</p> <p><i>Medewerkers- en teamgesprekken</i></p> <p>In 2021 hebben de Adviseurs O&O de individuele ontwikkelgesprekken gevoerd met 85% van de organisatie. De rest van de gesprekken zal in 2022 worden gevoerd. Daar waar de behoefte lag van de medewerkers of de organisatie, is ingezet op het aanbieden van opleidingen, cursussen en/of coachingstrajecten. Daarnaast hebben de O&O adviseurs geholpen bij de ontwikkeling van Teams om de samenwerking te bevorderen. Voor het begeleiden van de teamontwikkelingssessies zijn gespecialiseerde coaches ingeschakeld.</p> <p><i>Beheersing verzuim</i></p> <p>Er is een ziekteverzuimcoördinator benoemd die zich specifiek richt op de zorg en aandacht voor zieke collega's om zo het re-integratieproces en terugkeer naar het werk zo duurzaam en efficiënt mogelijk te laten verlopen. Deze coördinator heeft op regelmatige basis contact met de collega's en met de betreffende zorgverleners. Mede door corona bedraagt het ziekteverzuimcijfer over 2021 6,66%.</p> <p><i>E-HRM</i></p> <p>We hebben alle personeelsdossiers overgeheveld naar één systeem: Motion. Daarnaast hebben we een start gemaakt met het overzichtelijk maken van ons personeelsbestand om een basis te leggen voor onze strategische personeelsplanning.</p> <p><i>Doorontwikkeling organisatie</i></p> <p>In 2021 is er een start gemaakt met de plannen voor de doorontwikkeling van de organisatie. De doorontwikkeling gaat uit van een organisatie met meer</p>

	<p>structuur en duidelijke verantwoordingslijnen binnen de (vak)teams, het domein en het Strategisch Platform. Naast de opbouw van de structuur en het (door)ontwikkelen van de organisatie en teams wordt er gewerkt aan verdere invulling van een strategische personeelsplanning en bijbehorende instrumenten, zoals een transparant HR-21 functiehuis. De bedoeling is dat team O&O op deze manier beter in positie komt binnen de organisatie. Het Strategisch Platform gaat daarbij een deel van de managementtaken op zich nemen. Dit om zorg, aandacht en ontwikkeling voor personeel te vergroten en inzicht en overzicht te creëren van werkzaamheden en prioritering van taken en verantwoordelijkheden.</p>
<p>Dienstverlening Het verbeteren van onze dienstverlening is een continue proces.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ We meten de klanttevredenheid direct na klantcontact. Deze resultaten vullen we aan met kleine onderzoeken en peilingen op onze communicatiekanalen. Daarnaast vragen we inwoners om een reactie op onze dienstverlening in onze uitgaande brieven. Zo krijgen we meer inzicht in de dienstverlening van de gemeente en dat geeft ons de mogelijkheid onze dienstverlening en processen te verbeteren. ▪ Samen met de burgerzaken- en telefonied medewerkers werken we aan de teamontwikkeling en aan het landelijke project 'Burgerzaken gereed voor 2024'. Belangrijke onderwerpen zijn: digitalisering, de inwoner in regie en samenwerking in brede zin. Ook onderzoeken we de mogelijkheden om burgerzaken opnieuw in het gemeentehuis te vestigen. <p>Sinds 23 december 2018 zijn alle Europese overheidsorganisaties, waaronder ook de Nederlandse gemeenten, verplicht hun digitale informatie voor iedereen toegankelijk te presenteren. Hieronder worden websites en pdf's verstaan. Met een speciaal team werken we hard om de toegankelijkheid te verbeteren. We zijn gestart met de diverse websites van onze gemeente.</p>	<p>Dienstverlening Het verbeteren van onze dienstverlening is een continue proces. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk meet de klanttevredenheid over de afhandeling van de meldingen openbare ruimte. De waardering van de afhandeling is goed. Webcare is ondergebracht bij team telefonie. Team telefonie behandelt naast telefonische vragen en vragen via de algemene postbus ook binnenkomende vragen/opmerkingen via whatsapp en messenger. Politiek gevoelige vragen worden behandeld door team communicatie.</p> <p>Er is hard gewerkt aan het digitaliseren van verschillende producten; bij het team burgerzaken is een grote slag gemaakt. Het is nu bijvoorbeeld mogelijk aangifte geboorte en overlijden digitaal door te geven. De website van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk voldoet aan de eisen van de overheid voor een toegankelijke website. Een toegankelijke website betekent dat de website bruikbaar is voor elke surfer, dus ook voor personen met een beperking. Er is een nieuw team dienstverlening gevormd, bestaande uit de diverse geledingen vanuit onze organisatie.</p>
<p>ICT De vervanging van de ICT-infrastructuur is in 2019 in gang gezet en wordt in 2021 volledig afgerond. Hiervoor wordt het al ingeplande investeringsbudget in de meerjareninvesteringsraming ingezet. Daarnaast wordt in 2021 het applicatielandschap verder naar de cloud gebracht met onder meer de overgang van het zaakstelsel naar een cloudvariant. Het tempo van deze migratie is afgestemd op de beschikbare budgetruimte in de exploitatie. In 2021 volgt een verdere financiële uitwerking van de overgang van de laatste applicaties naar de cloud. Daarbij is een duidelijke verschuiving te zien van een CAPEX- naar een OPEX-benadering voor software-implementaties. (Betalen voor gebruik i.p.v. betalen voor bezit.)</p>	<p>ICT De vervanging van de centrale ICT infrastructuur is afgerond in 2021 en is hiermee in een beheerfase gekomen. Aandacht gaat nu uit naar het up-to-date houden van alle softwarecomponenten.</p> <p>De migratie naar de Cloud is in volle gang. In relatie tot de Cloud is vanuit een uitspraak van commissie BBV de begroting ICT voor alle Cloud projecten aangepast op een OPEX model, inclusief de bijbehorende eenmalige projectkosten die niet meer geactiveerd mogen worden. Een voorbeeld van Cloud project is de keuze voor Unit4 ERPx. Dit is de vervanging voor de huidige financiële</p>

Vanwege de overgang naar de cloud en de toenemende noodzaak onze gegevens tegen toenemende cyberrisico's te beschermen is er bijzondere aandacht voor informatiebeveiliging. In 2021 werken alle medewerkers die deze voorziening nodig hebben met een laptop ter vervanging van de Thin Client. Hiermee kunnen zij volledig plaats- en tijdonafhankelijk werken. Deze laptop is op het gebied van informatiebeveiliging volledig beveiligd, tevens wordt actief bewaakt of de beveiliging op orde is en blijft. Op smartphones en tablets wordt een specifiek beveiligd gedeelte geïmplementeerd, waardoor de data van de gemeente volledig onder controle komt. Deze maatregelen gaan verder dan wat in 2020 technisch is geïmplementeerd. Het maakt voor de bescherming van de data van de gemeente niet uit of het mobiele apparaat door de gemeente is uitgeleverd of dat deze van een medewerker/raadslid zelf is. Ook op eigen apparatuur komt de data van de gemeente volledig onder het afgesproken beveiligingsbeleid te vallen. Daarmee wordt deze afgescheiden van privé-informatie op mobiele apparatuur. De kosten voor licenties die het mogelijk maken de gemeentelijke informatie te beschermen en inzicht te houden in eventuele risico's vormen een steeds groter gedeelte van de basiskosten voor ICT-voorzieningen.

Verder wordt er in 2021 een concrete start gemaakt met het thema datagedreven werken. Een nieuwe kwartiermaker zal een uitvoeringsplan opstellen waarmee voor de verschillende domeinen stuurinformatie inzichtelijk kan worden gemaakt. We besteden specifieke aandacht aan de privacyaspecten van de gebruikte persoonsgegevens, zodat de gemeente blijft voldoen aan de zogenaamde doelbinding van data.

2021 staat ook in het teken van de thema's voortvloeiend uit de praktische uitwerking van de wet Digitale Overheid. In dat kader vormen digitale toegankelijkheid en inclusie een structureel thema. Daarnaast werken we eraan om volledig te voldoen aan de betrouwbaarheidseisen die vanuit de wet worden gesteld wat betreft het beschikbaar stellen van data. Dit betekent onder meer dat bestaande software blijvend up-to-date moet worden gehouden. Hiervoor is een aanzienlijk deel van de begroting voor (bedrijfs)software gereserveerd.

Op financieel en beleidsmatig vlak maken we in 2021 steeds vaker een onderscheid tussen financiering voor de ICT-basisvoorziening en financiering voor informatiemiddelen, zoals software die nodig is om de gemeentelijke taken op niveau uit te voeren. Zo wordt het nog duidelijker waartoe de financiële middelen dienen die worden aangevraagd en gebruikt.

applicaties die nog in de eigen datacenters draaien. ERPx zal in 2022 geïmplementeerd worden, uiteraard in de Cloud.

Inmiddels zijn, mede vanwege covid en het thuiswerken ruim 200 laptops in gebruik genomen, die allemaal centraal beheerd en bewaakt worden op het gebied van Cyberdreigingen. Daarnaast zijn op een veilige manier op ruim 220 mobiele apparaten ICT-voorzieningen beschikbaar gesteld. Verder is in 2021 de veilige emailapplicatie Zivver geïmplementeerd om op veilige wijze met andere organisaties te kunnen communiceren.

De backup is ook in 2021 vervangen waarbij specifiek aandacht is besteed aan de gegevens in Office 365. Deze backup is ook in de Cloud, zodat er geen fysieke afhankelijkheid meer is met de gebouwen van de gemeente.

In 2021 is het dataplatform PowerBI geïmplementeerd voor managementrapportages, waarbij stapsgewijs data uit verschillende domeinen beschikbaar worden gesteld. Hierbij wordt geen gebruik gemaakt van geavanceerde algoritmes, het is het zuiver presenteren van productiecijfers.

Vanuit de Digitale Overheid is het project Digitale Toegankelijkheid afgerond en in een beheerfase gekomen. Hiermee voldoet de gemeente in 2021 als een van de eerste gemeenten aan de A status voor digitale toegankelijkheid op onze website.

Veiligheid

In 2021 zijn de thema's drugs, inbraken, ondermijning, toezicht & handhaving en verwarde personen prioritair in de aanpak op veiligheid. We zetten daarnaast blijvend in op jeugdoverlast & -criminaliteit, openbare orde & crisisbeheersing, horeca & evenementen, nazorg (ex) gedetineerden en geweld.

Wij streven naar een gemeente waarin onze inwoners, bezoekers en ondernemers een sociaal en fysiek veilige leefomgeving ervaren. Veiligheid is een verantwoordelijkheid van veel partijen. De balans krijgen in oorzaak, gevolg én juiste inspanning zorgt voor een veilige en weerbare samenleving. Die gezamenlijke inspanningen bepalen hoe veilig een gemeente is en hoe veilig inwoners zich voelen. Dat vraagt om een goede en nauwe samenwerking met inwoners, organisaties en bedrijven.

Veiligheid

Coronacrisis

In 2021 heeft de coronacrisis veel impact gehad en daarmee ook veel extra werk opgeleverd. De Boa's zijn veelvuldig ingezet op de naleving van de maatregelen die regelmatig werden gewijzigd. In de periode zijn er vele contacten geweest met inwoners, bedrijven en verenigingen voor wie het ook een moeilijke periode was en vaak vragen hadden over de interpretatie van de regels. Er is effectief beleid gevoerd, waarbij ook een beroep gedaan is op '*gezond boeren verstand*'.

Actieprogramma Veiligheid

Naast de reguliere werkzaamheden en de extra corona-inzet is er ook gewerkt aan het opzetten van nieuw veiligheidsbeleid. In 2021 is er met de raadsleden gesproken over dit beleid, waarbij twee prioriteiten zijn benoemd:

1. Handhaving & toezicht: inspelen op sterk toenemende behoefte aan toezicht en handhaving.
2. Jeugd: inspelen op ernstige jeugdoverlast. Collectief op straat naar de groep en persoonlijk aan de voordeur op het individu.

Aan het college is de opdracht gegeven om dit verder uit te werken. In 2022 zal het veiligheidsbeleid besluitvormend worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Ondermijning

Met partners is ingezet op ondermijnende criminaliteit en hierbij zijn de nodige successen behaald, zoals het beëindigen van hennepkwekerijen. De bedrijventerreinen Broekvelden-Groote Wetering en Zoutman zijn opnieuw gecertificeerd in het kader van het Keurmerk Veilig Ondernemen.

Complotkwestie

De noodverordening voor begraafplaats Vredehof in Bodegraven was een dieptepunt in een nieuw fenomeen: desinformatie via social media met strafbare feiten en schade als gevolg. In samenwerking met politie en het Openbaar Ministerie is constant integraal inzet gepleegd in deze kwestie en aandacht besteed aan zorg om slachtoffers en vervolging van verdachten.

Evenementen / horeca

2021 bestond voor een lange periode uit meebewegen met de coronaregels als het ging om het organiseren van evenementen en het exploiteren van horeca. De terugkeer van evenementen en

	<p>heropening van de horeca bracht veel (maat)werk en flexibiliteit van gemeente en ondernemers met zich mee.</p> <p><i>Opvang asielzoekers</i> Eind 2021 arriveerde een eerste groep asielzoekers in het GR8 hotel in Bodegraven. De coördinatie van vrijwilligers, de contacten met ondernemers en instanties als het COA en politie is intensief geweest.</p>
<p>Democratic Challenge In 2021 richt een nieuw opgerichte raadscommissie zich op het onderwerp Participatie. Er wordt toegewerkt naar een verordening Participatie waarbij het Right to Challenge-principe een plek krijgt. Het onderwerp participatie is ook gekoppeld aan de nieuwe Omgevingswet. Daarnaast voeren we in nauwe samenspraak met de griffie verdere experimenten door (al dan niet in samenwerking van de VNG) over de wijze van inspraak en de verbetering van actieve openbaarheid van raadsinformatie. Ook blijven we op locatie vergaderen en/of organiseren we werkbezoeken voor de gemeenteraad. Zo vergroten we de zichtbaarheid van raadsleden onder onze inwoners en bedrijven.</p>	<p>Democratic Challenge De raadscommissie is in 2021 opgericht met als doelstelling een Participatieverordening 'nieuwe stijl' op te stellen. Belangrijkste onderwerpen hieruit:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bewoners kunnen de gemeente nu uitdagen om taken over te nemen ▪ De gemeente geeft voortaan vooraf aan hoe zij omgaat met de resultaten van een participatieproces ▪ De gemeente gaat in overleg met bewoners om een nieuwe opzet uit te werken van het dorps- en wijkgericht werken ▪ De participatie in het kader van de Omgevingswet krijgt hiermee handen en voeten <p>De raadscommissie heeft in juli 2021 de Participatieverordening geagendeerd in de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft de Participatieverordening 'nieuw stijl' als één van de eerste gemeenten in Nederland unaniem vastgesteld.</p>
<p>Verbonden partijen <i>Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)</i> De gemeente Bodegraven-Reeuwijk maakt onderdeel uit van de Gemeenschappelijke Regeling van de Veiligheidsregio Hollands Midden. De Veiligheidsregio zorgt voor een adequate brandweer en ambulancezorg, tevens draagt de Veiligheidsregio zorg voor een goede samenwerking tussen de veiligheidsdiensten. Daarnaast treedt zij op bij rampen en zorgt zij dat de gestelde normen op het gebied van veiligheid worden behaald.</p>	<p>Verbonden partijen <i>Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)</i> De samenwerking met de Veiligheidsregio Hollands Midden was in 2021 intensief. De coronacrisis is het gehele jaar een grote taak geweest. Er hebben vele overleggen plaatsgevonden in het regionaal beleidsteam waar de burgemeesters gezamenlijk eenduidige handelingskaders hebben bepaald. Corona zelf heeft bij de hulpdiensten niet geleid tot gevolgen voor de paraatheid van brandweer en ambulancedienst. Brandweer Bodegraven heeft de nieuwe brandweerkazerne aan de Groene Zoom in gebruik genomen en met de brandweer Driebruggen wordt gesproken over de verplaatsing van hun brandweerkazerne. Opleidingen en trainingen voor crisisbeheersing zijn in 2021 deels niet uitgevoerd doordat wij niet bij elkaar mochten komen. Hier is praktisch op ingespeeld door ook online trainingen te ontwikkelen. Met het versoepelen van de coronamaatregelen kon dit langzaam weer worden opgestart.</p>

Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)

De BSGR is in 2009 opgericht als samenwerkingsverband tussen het Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeenten Leiden, Gouda, Oegstgeest, Voorschoten, Wassenaar en Zoeterwoude. In 2013 zijn de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk en Katwijk toegetreden en later ook nog de gemeenten Waddinxveen en Leiderdorp. Per 1 januari 2021 treedt ook de gemeente Velsen toe.

De activiteiten van de BSGR richten zich op beleidsadviesing, heffing en invordering van gemeentelijke en waterschapsbelastingen en op de uitvoering van de Wet WOZ. Tussen de BSGR en haar deelnemers is afgesproken dat onderzoek naar de mogelijkheden van uitbreiding van dat takenpakket voortdurend aandacht heeft. Daarbij moet echter wel sprake zijn van taken gerelateerd aan belastingen en/of WOZ.

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft naast de uitvoering van de Wet WOZ (taxatie, versturen WOZ-beschikkingen en bezwaarafhandeling) ook de heffing en invordering van de ozb, de rioolheffing, de reinigingsheffingen, de toeristenbelasting, de forensenbelasting, de precariobelasting en de bouwleges aan de BSGR overgedragen. Jaarlijks gaat het daarbij om een bedrag van bijna € 22 miljoen. Daarnaast verzorgt de BSGR ook de afhandeling van de kwijtscheldingsverzoeken.

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk betaalt jaarlijks een deelnemersbijdrage aan de BSGR, die voor 2021 is begroot op iets meer dan € 618.000,-. Dit bedrag is gebaseerd op een prognose van de door de gemeente bij de BSGR in 2021 af te nemen producten. De kosten daarvan worden berekend aan de hand van een kostprijscalculatiemodel dat in 2018 is ingevoerd als basis voor de kostenverdeling tussen de deelnemers.

2021 staat voor de BSGR vooral in het teken van de ontwikkeling van de software richting de cloud, de verdere ontwikkeling en het beheer van de basisregistraties en de ontwikkelingen rondom een samenhangende objectenregistratie, het maatschappelijk verantwoord invorderen, de

Bijzondere incidenten die zich afgespeeld hebben:

- Dijkafschuiving polder Tempel
- Grote brand Groenland Kip
- Lekkage tankwagen A12 parkeerplaats Total
- Benzinedamp in riool Bourgondischelaan wijk Broekvelden

Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft naast de uitvoering van de Wet WOZ (taxatie, versturen WOZ-beschikkingen en bezwaarafhandeling) ook de heffing en invordering van de ozb, de rioolheffing, de reinigingsheffingen, de toeristenbelasting, de forensenbelasting, de precariobelasting en de bouwleges aan de BSGR overgedragen. In 2021 ging het daarbij om een bedrag van ruim € 22 miljoen. Daarnaast heeft de BSGR ook de afhandeling van de kwijtscheldingsverzoeken voor de gemeente verzorgd.

Voor de uitvoering van bovenstaande werkzaamheden heeft de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in 2021 een deelnemersbijdrage aan de BSGR betaald van bijna € 620.000. Dit betrof een voorschot, gebaseerd op een prognose van de in 2021 af te nemen producten. Definitieve afrekening vindt plaats in 2022 aan de hand van de werkelijk afgenomen producten, die worden doorgerekend in een kostprijscalculatiemodel dat in 2018 is ingevoerd als basis voor de kostenverdeling tussen de deelnemers.

2021 stond voor de BSGR vooral in het teken van de ontwikkeling van de software richting de cloud, de verdere ontwikkeling en het beheer van de basisregistraties, verkennen van samenwerking met andere belastingorganisaties, de toename van het aantal door no-

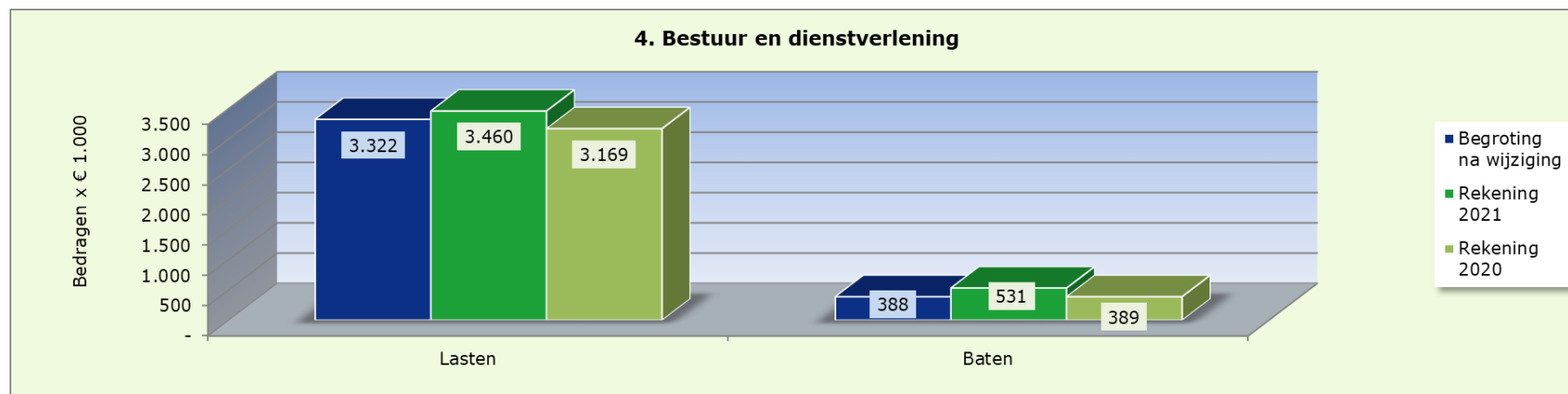
afronding van het project 'Waarderen op gebruiksoppervlakte' en het behoud van de ISAE-certificering. De BSGR is ook nu nog steeds de eerste en enige belastingorganisatie die al zes jaar dit internationaal erkende kwaliteitspredicaat in haar bezit heeft.

cure-no-pay bureaus ingediende bezwaren en de extra werkzaamheden die dat met zich heeft meegebracht, kwijtschelding aan gedupeerden van de Toeslagenaffaire, het maatschappelijk verantwoord invorderen, de afronding van het project 'Waarderen op gebruiksoppervlakte' en het behoud van de ISAE-certificering. De BSGR is ook nu nog steeds de eerste en enige belastingorganisatie die al negen jaar dit internationaal erkende kwaliteitspredicaat in haar bezit heeft.

Het financiële kader

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Vershil	Rekening 2020
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 3.159	- 3.322	- 3.460	- 138 N	- 3.169
Baten	399	388	531	143 V	389
Totaal Saldo van baten en lasten	- 2.760	- 2.934	- 2.929	5 V	- 2.780
Mutatie reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	46	46	-	-
Totaal Mutatie reserves	-	46	46	-	-
Resultaat	- 2.760	- 2.888	- 2.883	5 V	- 2.780

Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien @ Bodegraven-Reeuwijk

Onze visie

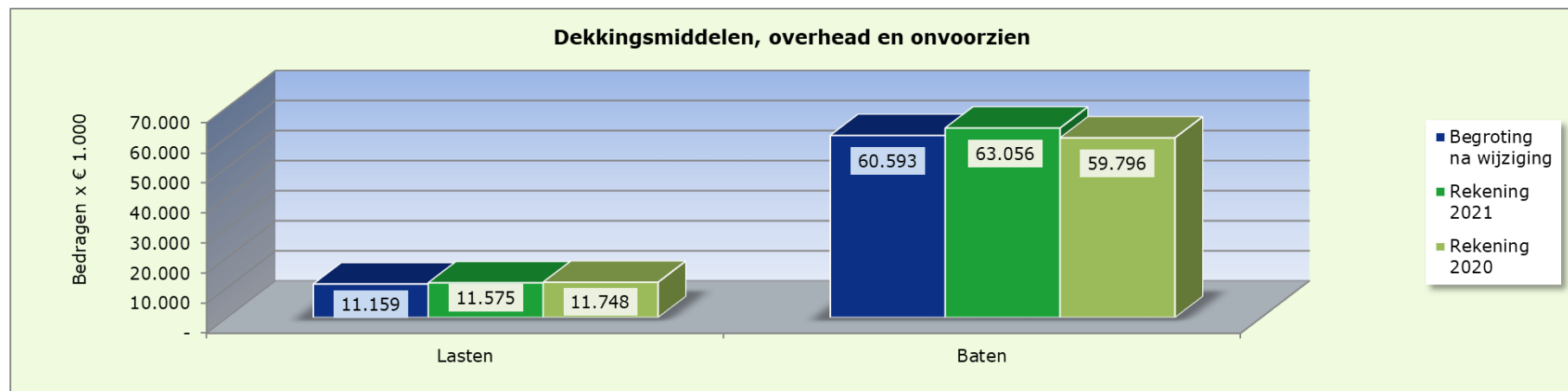
Doelstelling is een in alle jaren sluitende begroting. Het college heeft zich als doel gesteld de leningenportefeuille terug te dringen. De financiële norm is het belangrijkste middel om deze doelstelling te

realiseren. Een aantal jaren lang zijn wij er ook in geslaagd de leningportefeuille te laten afnemen. In 2020 hebben wij ons echter genoodzaakt gezien een nieuwe langlopende lening af te sluiten.

Het financiële kader

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Vershil	Rekening 2020
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 11.243	- 11.159	- 11.575	- 416 N	- 11.748
Baten	58.894	60.593	63.056	2.463 V	59.796
Totaal Saldo van baten en lasten	47.652	49.433	51.481	2.048 V	48.048
Mutatie reserves					
Lasten	- 678	- 601	- 601	0 V	- 638
Baten	-	-	-	-	-
Totaal Mutatie reserves	- 678	- 601	- 601	0 V	- 638
Resultaat	46.973	48.833	50.880	2.048 V	47.410

Deel C: Paragrafen

Paragraaf 1. Lokale heffingen

Wat is het doel van deze paragraaf?

Deze paragraaf geeft een overzicht op hoofdlijnen van de diverse gemeentelijke belastingen, heffingen en rechten die bij de diverse programma's zijn verantwoord. In het kort geven we aan welk beleid we in 2021 hebben gevoerd ten aanzien van de lokale heffingen. Het lokale beleid is vastgelegd in de belastingverordeningen. Verder is een overzicht opgenomen van de gerealiseerde opbrengsten en wordt aandacht besteed aan de lokale belastingdruk en het kwijtscheldingsbeleid.

Doelstellingen

1. Heffing van gemeentelijke belastingen conform de wettelijke regelingen en de door uw raad vastgestelde tarieven.
2. De opbrengsten van de belastingen en rechten moeten kostendekkend zijn.
3. Kwijtschelding aan die belastingplichtigen die over onvoldoende financiële middelen beschikken om te betalen.
4. Uitvoering van de Wet WOZ conform de wettelijke bepalingen en de door de Waarderingskamer vastgestelde normen.

Activiteiten in 2021 om deze doelstellingen te bereiken:

Doelstelling 1:

- 1.1 Voor alle heffingen is door de raad in december 2020 een nieuwe verordening voor het belastingjaar 2021 vastgesteld.
- 1.2 De uitvoering van de taken in het kader van de heffing en inning van de onroerende-zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing, de reinigingsrechten, de rioolheffing, de toeristenbelasting en de forensenbelasting is sinds 2013 overgedragen aan de Belasting Samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) uit Leiden. Sinds 2015 verzorgt de BSGR ook de

heffing en de invordering van de leges omgevingsvergunningen en van de precariobelasting.

- 1.3 Ook de afhandeling van de bezwaren tegen de diverse aanslagen gemeentelijke belastingen wordt sinds 2013 door de BSGR uitgevoerd. Naar aanleiding van de in 2021 door de BSGR verstuurd aanslagen zijn totaal 219 bezwaren binnengekomen. Het grootste deel van deze bezwaren is ook in 2021 afgehandeld.

Doelstelling 2:

- 2.1 De tarieven voor de belastingen en rechten zijn verhoogd met 1,4%. Deze verhoging gold uiteraard niet voor die tarieven die kostendekkend moesten zijn. Die zijn afzonderlijk berekend.

Doelstelling 3:

- 3.1 Ook de uitvoering van de kwijtschelding van de onder doelstelling 1.2 genoemde heffingen wordt sinds 2013 door de BSGR verzorgd. Uiteraard mag de gemeente wel de daarbij te hanteren kwijtscheldingsnorm bepalen. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk hanteert een kwijtscheldingsnorm van 100% van het bijstandsniveau. Dit is het maximale percentage dat de gemeente volgens de wet mag hanteren.
- 3.2 Bij personen met een bijstandsuitkering zijn de gebruikersheffingen automatisch kwijtgescholden. Niet bijstandsgerechtigden met een inkomen op bijstandsniveau konden op verzoek voor kwijtschelding in aanmerking komen.

Doelstelling 4:

- 4.1 De uitvoering van de taken in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) is sinds 2013 overgedragen aan de Belasting Samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) uit Leiden.
- 4.2 Eind februari 2021 zijn door de BSGR de WOZ-beschikkingen naar het prijspeelniveau 1 januari 2020 verstuurd. Naar

aanleiding hiervan zijn 862 bezwaarschriften binnengekomen. Het grootste deel daarvan is ook in 2021 afgehandeld.

- 4.3 In het kader van de Wet WOZ is het complete onroerende zaken bestand door de BSGR opnieuw gewaardeerd naar het prijspeilniveau 1 januari 2021.
- 4.4 De WOZ-beschikkingen naar het prijspeilniveau 1 januari 2021 zijn door de BSGR eind februari 2022 verstuurd. De nieuw vastgestelde waardes, die o.a. als grondslag dienen voor de gemeentelijke onroerende-zaakbelastingen, zullen -zoals al jaren gebruikelijk- voor een periode van één jaar gelden.

Overzicht tarieven per belasting/heffing/recht

Onroerende-zaakbelastingen

Voor de OZB gold in principe de algemene inflatiecorrectie van 1,4%. Daarnaast is tijdens de behandeling van de Keuzenotitie bij de begroting 2021-2024 door uw Raad besloten om de opbrengst van de OZB voor niet-woningen met € 100.000,- extra te verhogen. Concreet betekende dat een extra stijging van de tarieven voor niet-woningen met 3,4%. Totaal dus een stijging van deze tarieven met 4,8%. Dat betekende echter niet dat de tarieven van 2020 zondermeer met 1,4% (woningen) en 4,8% (niet-woningen) konden worden verhoogd. Een aanslag OZB wordt namelijk enerzijds bepaald door het tarief, maar anderzijds door de WOZ-waarde. En deze WOZ-waarde wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het is dan ook gebruikelijk om de tarieven eerst te corrigeren voor de WOZ-waardeontwikkeling en pas daarna te verhogen met het inflatiepercentage.

Bovenstaande werkwijze is ook gehanteerd bij het bepalen van de tarieven voor 2020. Voor de cijfers met betrekking tot de WOZ-waardeontwikkeling is toen echter wel uitgegaan van een prognose,

omdat de BSGR, op het moment dat de verordening OZB 2020 werd vastgesteld, nog niet alle objecten had getaxeerd. Uiteraard was dat een jaar later, toen de verordening OZB 2021 werd vastgesteld, wel het geval en de definitieve cijfers bleken iets af te wijken van de prognose. En aan de raad was toegezegd om hiermee bij het bepalen van de tarieven voor 2021 rekening te houden. Concreet betekende dat, dat eerst de tarieven voor 2020 zijn herberekend en daarna deze herberekende tarieven als uitgangspunt hebben gediend voor het bepalen van de tarieven voor 2021.

Herberekening tarieven 2020

Bij het vaststellen van de tarieven voor 2020 is bij de woningen uitgegaan van een waardestijging tussen 1 januari 2018 en 1 januari 2019 van 7,12% en bij de niet-woningen van gelijkblijvende waardes. De definitieve cijfers gaven aan dat de waardestijging bij de woningen 7,22% bedroeg en dat bij de niet-woningen de waardes toch iets waren gestegen, namelijk met 0,49%. Correctie van de voor 2019 herberekende tarieven aan de hand van deze percentages leverde daarmee het volgende op:

- OZB woningen, eigenaren: 0,1277% (0,1369% gedeeld door 1,0722);
- OZB niet-woningen, gebruiker: 0,2019% (0,2029% gedeeld door 1,0049);
- OZB niet-woningen, eigenaar: 0,2613% (0,2626% gedeeld door 1,0049).

Voor 2020 was het uitgangspunt een verhoging van de tarieven met 1,4%. De tarieven zijn zijn daarom als volgt herberekend:

Onroerende zaak belasting - tarieven	2020	2020	2020	2021
	vastgesteld	herberekend	gecorrigeerd	vastgesteld
Woningen - eigenaar	0,1296%	0,1295%	0,1208%	0,1225%
Niet woningen:				
- eigenaar	0,2663%	0,2650%	0,2663%	0,2791%
- gebruiker	0,2057%	0,2047%	0,2057%	0,2156%
- totaal	0,4720%	0,4697%	0,4720%	0,4947%

Berekening tarieven 2021

Voor het berekenen van de tarieven voor 2021 zijn de voor 2020 herberekende tarieven vervolgens gecorrigeerd voor de gemiddeld opgetreden waardewijziging die tussen 1 januari 2019 en 1 januari 2020 heeft plaatsgevonden. Aan de hand van de cijfers die door de BSGR zijn aangeleverd is daarbij in de categorie woningen uitgegaan van een waardestijging van ongeveer 7,18% en in de categorie niet-woningen van een waardedaling van 0,5%.

Correctie van de voor 2020 opnieuw berekende tarieven aan de hand van deze percentages leverde daarmee het volgende op:

- OZB woningen, eigenaren: 0,1208% (0,1295% gedeeld door 1,0718);
- OZB niet-woningen, gebruiker: 0,2057% (0,2047% gedeeld door 0,995);
- OZB niet-woningen, eigenaar: 0,2663% (0,2650% gedeeld door 0,995).

Vergelijking van de tarieven voor 2021 met die van 2020, uitgaande van een verhoging met 1,4% van het woningtarief en 4,8% van de tarieven voor de niet-woningen, geeft dan het volgende beeld:

Onroerende zaak belasting - tarieven	2019	2019	2020
	herberekend	gecorrigeerd	herberekend
Woningen - eigenaar	0,1369%	0,1277%	0,1295%
Niet woningen:			
- eigenaar	0,2626%	0,2613%	0,2650%
- gebruiker	0,2029%	0,2019%	0,2047%
- totaal	0,4655%	0,4632%	0,4697%

Opbrengst

De totale opbrengst van de OZB is in 2021 € 379.000 hoger dan in 2020 en € 324.000 hoger dan begroot. Het verschil met 2020 wordt uiteraard veroorzaakt door de stijging van de tarieven in de categorie niet-woningen. Het verschil met de begroting wordt veroorzaakt doordat er ten opzichte van 2020 iets te laag was begroot, door een grotere areaaluitbreiding dan oorspronkelijk was voorzien en door een

iets hogere stijging van de WOZ-waardes in de categorie niet-woningen. Maar ook omdat er nog wat meer aanslagen voor oude jaren zijn opgelegd, dan oorspronkelijk was voorzien. Een vergelijking van de opbrengst over de afgelopen jaren geeft het volgende beeld:

bedragen x € 1.000				
Onroerende zaak belasting - opbrengst	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021
Onroerende zaak belasting	9.108	9.421	9.824	9.504

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemene heffing waarbij normaal gesproken de algemene inflatiecorrectie wordt toegepast. Uit praktische overwegingen en om de administratieve afhandeling eenvoudig te houden is echter besloten om de tarieven af te ronden op logische bedragen. De inflatie wordt wel bijgehouden en om de paar jaar zal dat dan leiden tot bijstelling van de tarieven. Ook voor 2021 was dat aan de orde, waardoor het algemene tarief met € 0,05 is gestegen.

Verder is in 2020 een apart tarief voor een overnachting op een vakantiepark ingevoerd. Daarbij is afgesproken om dit tarief gefaseerd

te verhogen naar € 1,80 in 2021, € 1,90 in 2022 en € 2,00 in 2023. Bij de behandeling van de Keuzenotitie bij de begroting 2021-2024 is door uw Raad echter besloten om daarvan af te wijken en de verhoging naar € 2,00 al met ingang van 2021 door te voeren en daarmee een extra opbrengst van ongeveer € 50.000,- te genereren.

Tenslotte is ook besloten om het tarief voor een overnachting in een hotel of pension in 2021 te verhogen naar € 2,35. Alleen het tarief voor een overnachting op een camping of in een B&B is gelijk gebleven. Vergelijking van de tarieven voor 2021 met die van de 2 voorgaande jaren geeft dan het volgende beeld :

Toeristenbelasting - tarieven	2019	2020	2021
Algemeen tarief	€ 3,00	€ 3,05	€ 3,10
Hotels en pensions	€ 2,00	€ 2,05	€ 2,35
Vakantieparken	€ 1,50	€ 1,75	€ 2,00
Campings en B&B's	€ 1,50	€ 1,55	€ 1,55

Opbrengst

De opbrengst is in 2021 bijna € 213.000 hoger dan in 2020. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het feit dat er in 2020 vanwege de coronacrisis veel minder toeristische overnachtingen hebben plaatsgevonden dan aanvankelijk werd aangenomen. Dat geldt

overigens voor een deel ook nog voor 2021, want de opbrengst is nog steeds ruim € 66.000 lager dan begroot. Een vergelijking van de opbrengst over de afgelopen jaren geeft het volgende beeld:

bedragen x € 1.000

Toeristenbelasting - opbrengst	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021
Toeristenbelasting	426	481	694	760

Precariobelasting

Het tarief voor kabels en leidingen is niet verhoogd. Op 1 juli 2017 is namelijk een wetswijziging doorgevoerd, waarbij deze vorm van precario is afgeschaft, met dien verstande dat gemeenten die deze heffing in 2015 al kenden, daarmee nog tot en met 2021 door mochten gaan. De enige beperking daarbij was echter wel dat dan ten hoogste het tarief van 2016 mocht worden gehanteerd.

Verder is besloten om horecaondernemers met een terras, in navolging van de vrijstelling die voor 2020 in verband met de coronacrisis gold, ook voor 2021 vrij te stellen van de precariobelasting. De overige tarieven zijn wel aangepast met de algemene inflatiecorrectie van 1,4%. Vergelijking van de tarieven voor 2021 met die van de twee voorgaande jaren, geeft het volgende beeld:

Precariobelasting - tarieven	2019	2020	2021
Precario op kabels en leidingen - tarief per strekkende meter	€ 1,26	€ 1,26	€ 1,26
Precario op terrassen - tarief met vierkante meter			
- per week	€ 1,02	€ 0,00	€ 0,00
- per maand	€ 3,08	€ 0,00	€ 0,00
- per jaar	€ 25,73	€ 0,00	€ 0,00
Precario op bouwmaterialen - tarief met vierkante meter			
- per week	€ 1,02	€ 1,03	€ 1,04
- per maand	€ 3,08	€ 3,12	€ 3,16
- per jaar	€ 25,73	€ 26,09	€ 26,45
Precario op uitstallingen - tarief met vierkante meter			
- per week	€ 1,02	€ 1,03	€ 1,04
- per maand	€ 3,08	€ 3,12	€ 3,16
- per jaar	€ 25,73	€ 26,09	€ 26,45

Opbrengst

De opbrengst voor 2021 is € 16.000 hoger dan in 2020 en € 13.000 hoger dan begroot. Dat wordt veroorzaakt doordat bij één van de nutsbedrijven het aantal meters leiding in gemeentegrond was uitgebreid, waardoor in 2021 nog een naheffing voor 2020 heeft

plaatsgevonden en voor 2021 direct al een hogere aanslag kon worden opgelegd, dan bij het opstellen van de begroting was voorzien. Een vergelijking van de opbrengst over de afgelopen jaren geeft het volgende beeld:

bedragen x € 1.000

Precariobelasting - opbrengst	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021
Precariobelasting	941	929	945	932

Forensenbelasting

De forensenbelasting is een algemene heffing waarbij de algemene tariefstijging van 1,4% is toegepast. Vergelijking van het tarief voor

2021 met dat van de twee voorgaande jaren geeft dan het volgende beeld:

Forensenbelasting - tarieven	2019	2020	2021
Forensenbelasting	1% van de WOZ-waarde met een maximum van:		
	€ 2.312,-	€ 2.344,-	2.376

Ten aanzien van het bovenstaande moet nog worden opgemerkt dat alleen het maximumbedrag is verhoogd en niet het percentage, omdat vrijwel alle objecten die in aanmerking komen voor de forensenbelasting een WOZ-waarde hebben die ruim hoger is dan de maximumgrondslag en derhalve, ook bij een gemiddelde stijging van de WOZ-waardes, in 2021 het maximumbedrag zijn blijven betalen.

Opbrengst

De opbrengst is in 2021 ruim € 33.000 hoger dan in 2020 en ook ruim € 67.000 hoger dan begroot. Enerzijds wordt dat veroorzaakt door een verhoging van het tarief. Anderzijds omdat door de BSGR wederom extra controles zijn uitgevoerd waardoor voor de belastingjaren 2019 en 2020 nog voor ruim € 45.000 aan extra aanslagen kon worden opgelegd, waarmee in de begroting nog geen rekening was gehouden. Een vergelijking van de opbrengst over de afgelopen jaren geeft het volgende beeld:

bedragen x € 1.000

Forensenbelasting - opbrengst	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021
Forensenbelasting	325	337	370	303

Reinigingsheffingen

In 2017 is in het kader van Bewust Afval Scheiden (BAS) definitief een nieuwe tariefstructuur voor de reinigingsheffingen ingevoerd. Betaalde men in 2016 nog geen aparte tarieven voor het vaste en variabele deel (voor het variabele deel werd namelijk uitgegaan van een gemiddelde), vanaf 2017 was dat wel het geval. Ook in 2021 is deze tariefstructuur doorgezet, waarbij dan ook voor het variabele deel weer gebruik is gemaakt van de verbruiksgegevens van het voorgaande kalenderjaar, in dit geval dus 2020.

De tarieven voor de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten moeten in principe volledig kostendekkend zijn. In de Kadernota was

aangegeven dat de kosten van afvalinzameling en verwerking voor 2021 toe zouden nemen met een bedrag van € 163.000. Bij het vaststellen van de begroting heeft uw raad besloten om deze toename voor het grootste deel op te vangen door met ingang van 2021 een tarief te gaan heffen voor het gebruik van het afvalbrengrstation. Dat gebruik was tot dan toe namelijk gratis. De stijging van de overige tarieven kon daarmee worden beperkt tot de inflatiecorrectie. Vergelijking van de tarieven voor 2021 met die van de twee voorgaande jaren geeft dan het volgende beeld:

Afvalstoffenheffing - tarieven	2019		2020		2021	
	vast	variabel	vast	variabel	vast	variabel
Basisset éénpersoonshuishouden	€ 194,04	n.v.t.	€ 213,00	n.v.t.	€ 216,00	n.v.t.
Basisset meerpersoonshuishouden	€ 238,44	n.v.t.	€ 261,60	n.v.t.	€ 265,32	n.v.t.
Inworp ondergrondse container		€ 1,32		€ 1,75		€ 1,77
Lediging 140 liter minicontainer restafval		€ 3,09		€ 4,08		€ 4,13
Lediging 240 liter minicontainer restafval		€ 5,28		€ 7,00		€ 7,08
Gebruik afvalbrengrstation		n.v.t.		n.v.t.		€ 5,31

Reinigingsrechten - tarieven (exclusief BTW)	2019		2020		2021	
	vast	variabel	vast	variabel	vast	variabel
Basisset	€ 238,44	n.v.t.	€ 261,60	n.v.t.	€ 265,32	n.v.t.
Inworp ondergrondse container		€ 1,32		€ 1,75		€ 1,77
Lediging 140 liter minicontainer restafval		€ 3,09		€ 4,08		€ 4,13
Lediging 240 liter minicontainer restafval		€ 5,28		€ 7,00		€ 7,08

Opbrengst

De totale opbrengst bij de reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing + reinigingsrechten + toegangsheffing afvalbrengrstation) is, door de verhoging van de tarieven en de invoering van de toegangsheffing bij het afvalbrengrstation ruim € 107.000 hoger dan in 2020. De totale opbrengst is, ondanks de tegenvallende resultaten bij het afvalbrengrstation, toch ook nog bijna € 46.000 hoger dan begroot. Er

is namelijk ook sprake van een fors hoger aantal aansluitingen ten opzichte van 2020. Dat komt deels door areaaluitbreiding, maar ook omdat door de BSGR regelmatig leegstandscontroles worden uitgevoerd waardoor voor 2021, maar ook voor voorgaande jaren nog extra aanslagen konden worden opgelegd. Een vergelijking van de opbrengst over de afgelopen jaren geeft het volgende beeld:

bedragen x € 1.000

Afvalstoffenheffing - opbrengst	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021
Afvalstoffenheffing (incl. afvalbrengrstation)	3.854	4.391	4.518	4.501

bedragen x € 1.000

Reinigingsrechten - opbrengst	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021
Reinigingsrechten	89	126	111	82

Rioolheffing

Rioolheffing kan worden geheven van de eigenaar of de gebruiker van een perceel dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering. In Bodegraven-Reeuwijk geldt sinds 2013 een combinatie van een heffing van de eigenaar op basis van een vast bedrag en een heffing van de gebruiker die afhankelijk is van het waterverbruik.

De tarieven voor de rioolheffing mogen in principe niet meer dan 100% kostendekkend zijn. Gelet op het feit dat in 2019 en 2020 een ruim hogere opbrengst is gerealiseerd dan begroot, heeft uw Raad bij het vaststellen van de begroting besloten om de tarieven met 1,5% te verlagen. Vergelijking van de tarieven voor 2021 met die van de twee voorgaande jaren geeft dan het volgende beeld:

Rioolheffing - tarieven	2019	2020	2021
Eigenarenheffing per object			
- bij afvoer van huishoudelijk of bedrijfsafvalwater	€ 128,40	€ 132,36	€ 130,44
- bij afvoer van alleen hemelwater	€ 14,16	€ 14,64	€ 14,40
Gebruikersheffing bij een waterverbruik van:			
- 50m ³ of minder	€ 110,52	€ 113,88	€ 112,20
- meer dan 50m ³ , maar niet meer dan 100m ³	€ 144,12	€ 148,68	€ 146,40
- meer dan 100m ³ , maar niet meer dan 150m ³	€ 183,00	€ 188,64	€ 185,88
- meer dan 150m ³ , maar niet meer dan 200m ³	€ 228,00	€ 235,08	€ 231,48
- meer dan 200m ³ , maar niet meer dan 300m ³	€ 279,72	€ 288,36	€ 284,04
- meer dan 300m ³ , maar niet meer dan 600m ³	€ 400,68	€ 413,16	€ 406,92
- meer dan 600m ³ , maar niet meer dan 1.500m ³	€ 863,76	€ 890,52	€ 877,20
- meer dan 1.500m ³ , maar niet meer dan 3.000m ³	€ 1.295,64	€ 1.335,84	€ 1.315,80
- meer dan 3.000m ³ , maar niet meer dan 6.000m ³	€ 2.591,52	€ 2.671,92	€ 2.631,84
- meer dan 6.000m ³ , maar niet meer dan 15.000m ³	€ 4.319,28	€ 4.453,20	€ 4.386,36
- meer dan 15.000m ³ , maar niet meer dan 30.000m ³	€ 8.638,68	€ 8.906,52	€ 8.772,96
- meer dan 30.000m ³ , maar niet meer dan 100.000m ³	€ 17.277,48	€ 17.813,04	€ 17.545,92
- meer dan 100.000m ³	€ 25.916,40	€ 26.719,80	€ 26.319,00

Opbrengst

Door de daling van de tarieven is de opbrengst van de rioolheffing in 2021 ruim € 50.000 lager dan in 2020. De opbrengst is ook bijna € 54.000 hoger dan begroot. De reden daarvoor is dat door

areaaluitbreiding en leegstandscontroles er sprake is van een behoorlijk aantal extra aansluitingen. Een vergelijking van de opbrengst over de afgelopen jaren geeft het volgende beeld:

bedragen x € 1.000

Rioolheffing - opbrengst	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021
Rioolheffing	4.638	4.914	4.867	4.814

Overige tarieven en heffingen

De overige tarieven en heffingen (waaronder de leges, de lijkbezorgingsrechten, de staan- en marktgelden, de liggelden en de parkeerbelasting) zijn aangepast op grond van de nominale ontwikkelingen. Voor 2021 bedroeg de stijging 1,4%.

Lokale belastingdruk huishoudens

In vergelijkende overzichten van gemeenten in Nederland wordt vaak de lokale lastendruk van een gemiddelde woning als maatstaf genomen. In onderstaand overzicht treft u een vergelijking aan van enkele heffingen van gemeenten in de regio. Het betreft de heffingen voor het jaar 2021 en is gebaseerd op informatie van het Centrum

voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) en de Waarderingskamer. In het overzicht wordt de belastingdruk weergegeven zowel voor een woning met een gemiddelde waarde als voor een woning met een WOZ-waarde van € 250.000. Voor de afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van een meerpersoonshuishouden en bij de rioolheffing van het waterverbruik van een gemiddeld gezin.

Lokale lastendruk	Gemiddelde taxatie waarde	Tarief OZB woonruimte	Tarief Afvalstoffen heffing	Tarief Riool heffing	Belastingdruk gemiddelde taxatie waarde	Belastingdruk taxatie waarde € 250.000
Alphen aan den Rijn	€ 293.000	0,0961%	€ 302,88	€ 241,68	€ 826,13	€ 784,81
Zuidplas	€ 313.000	0,1060%	€ 301,85	€ 210,00	€ 843,63	€ 776,85
Bodegraven-Reeuwijk	€ 357.000	0,1225%	€ 315,55	€ 316,32	€ 1.069,20	€ 938,12
Leiden	€ 311.000	0,1240%	€ 390,36	€ 170,16	€ 946,22	€ 870,57
Gouda	€ 249.000	0,1045%	€ 313,58	€ 500,10	€ 1.073,89	€ 1.074,93
Oudewater	€ 339.000	0,1290%	€ 277,00	€ 299,50	€ 1.013,81	€ 899,00
Woerden	€ 326.000	0,1179%	€ 243,00	€ 234,00	€ 861,35	€ 771,75
Nieuwkoop	€ 338.000	0,1225%	€ 333,45	€ 211,92	€ 959,42	€ 851,62
Waddinxveen	€ 285.000	0,1129%	€ 353,15	€ 195,18	€ 870,10	€ 830,58
Gemiddeld	€ 312.333	0,1150%	€ 314,54	€ 264,32	€ 940,42	€ 866,47

Uit het vorenstaande overzicht blijkt dat het OZB-tarief van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in 2021 weliswaar boven het gemiddelde ligt van de omliggende gemeenten, maar niet het hoogste tarief is. Het tarief van de afvalstoffenheffing ligt vrijwel op het gemiddelde. Het tarief voor de rioolheffing is niet het hoogste, maar ligt nog wel ruim boven het gemiddelde. De totale belastingdruk in 2021 is zowel bij een woning met een waarde van € 250.000 als bij een woning met een gemiddelde taxatiewaarde de op één na hoogste van de regio.

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is mogelijk indien is vastgesteld dat er onvoldoende financiële middelen om te betalen aanwezig zijn. Verder is kwijtschelding afhankelijk van de betalingscapaciteit van de belastingplichtige. De betalingscapaciteit wordt vastgesteld door van het netto besteedbare inkomen bepaalde vaste lasten - zoals de kosten van bestaan - af te trekken.

Deze kosten van bestaan (ook wel de kwijtscheldingsnorm genoemd) zijn voor decentrale overheden vastgesteld op maximaal 100% van de bijstandsnorm. Gemiddeld hanteert meer dan 97% van de gemeenten een normpercentage van 100%.

Ook in 2021 heeft de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een kwijtscheldingsnorm van 100% gehanteerd. Als onderdeel van het

minimabeleid heeft de gemeente een kwijtscheldingsregeling voor de gebruikersheffingen. Bij personen met een bijstandsuitkering worden de heffingen automatisch kwijtgescholden. Niet bijstandsgerechtigden met een inkomen op bijstandsniveau, kunnen voor kwijtschelding in aanmerking komen.

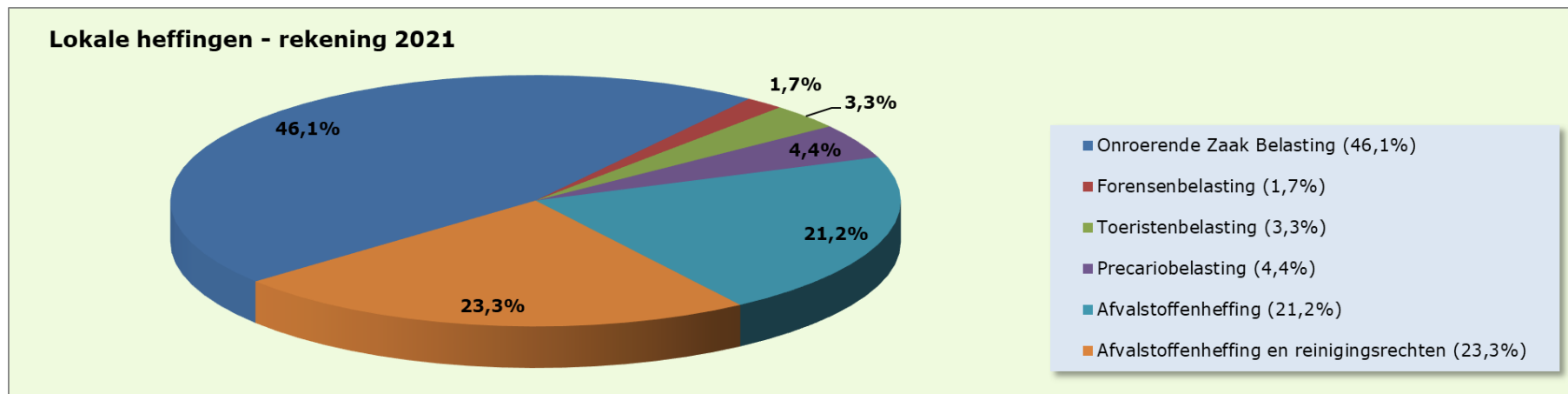
Ten opzichte van 2020 is het zowel aantal kwijtscheldingen als het totaalbedrag aan kwijtschelding behoorlijk gestegen. De gevolgen van Corona zijn hier dan ook duidelijk zichtbaar. Hieronder een overzicht van de aantallen en bedragen voor 2020 en 2021:

Kwijtscheldingen	Rekening 2020		Rekening 2021	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Afvalstoffenheffing	442	€ 123.634	479	€ 137.529
Hondenbelasting	-	€ 0	-	€ 0
OZB	3	€ 907	7	€ 1.898
Rioolheffing	444	€ 72.700	484	€ 80.130
Diverse heffingen voorgaande jaren	66	€ 11.206	79	€ 12.800
Totaal	955	€ 208.447	1.049	€ 232.357

Wat zijn de opbrengsten?

bedragen x € 1.000

Lokale heffingen - rekening 2021	Bedrag	Percentage
Onroerende Zaak Belasting (46,1%)	9.824	46,1%
Forensenbelasting (1,7%)	370	1,7%
Toeristenbelasting (3,3%)	694	3,3%
Precariobelasting (4,4%)	945	4,4%
Afvalstoffenheffing (21,2%)	4.518	21,2%
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten (23,3%)	4.978	23,3%
Totaal	21.328	100,0%

De drie heffingen die de woonlastendruk bepalen (O.Z.B., rioolheffing en afvalstoffenheffing) zijn tezamen goed voor meer dan 90% van de opbrengsten uit lokale heffingen. Van de overige heffingen neemt vervolgens de precario de grootste plaats in.

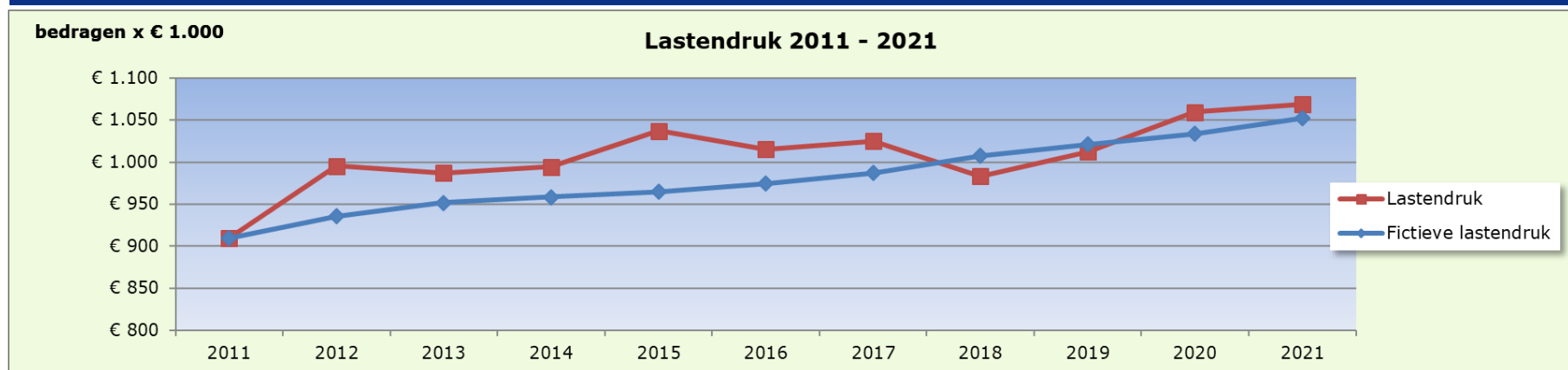

Ontwikkeling van de lastendruk

In onderstaande tabel en grafiek is de ontwikkeling van de lastendruk in onze gemeente inzichtelijk gemaakt. De lastendruk is gebaseerd op het meerpersoonsgezinshuishouden, wonend in een eigen woning met een gemiddelde OZB-waarde. Deze gemiddelde OZB bedraagt in 2021 € 357.000. De gemiddelde lastendruk kwam in 2021 uit op een bedrag van € 1.069 per 'gemiddeld' huishouden en is ten opzichte van 2020 met 0,9% gestegen.

In de jaren sinds de fusie is de ontwikkeling van de lastendruk aan flinke schommelingen onderhevig geweest. De gemiddelde stijging van de lastendruk over de periode na de fusie bedroeg 1,6% per jaar. In de hieronder opgenomen grafische weergave daarvan is ook de lijn 'fictieve lastendruk' opgenomen. Die lijn geeft weer hoe de lastendruk zich zou hebben ontwikkeld als ieder jaar voor de berekening van de tarieven het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie was toegepast.

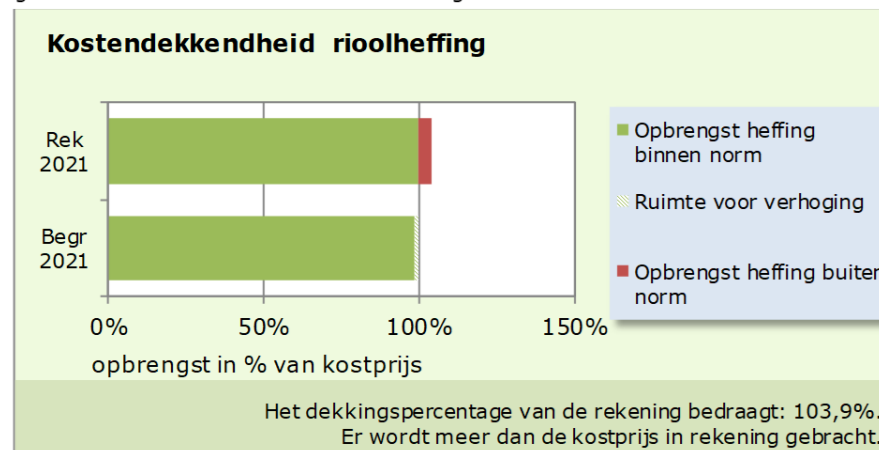
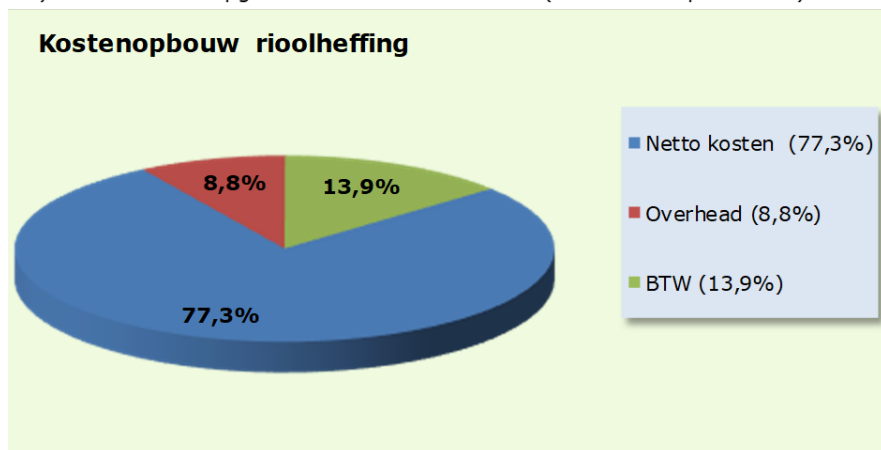
Lastendruk bij gemiddelde WOZ-waarde	Lastendruk	% toename	cumulatief	CPI	cumulatief	Fictieve lastendruk
2011	€ 909					€ 909
2012	€ 995	9,4%	9,4%	2,9%	2,9%	€ 936
2013	€ 987	-0,8%	8,6%	1,7%	4,6%	€ 952
2014	€ 994	0,7%	9,4%	0,7%	5,3%	€ 958
2015	€ 1.037	4,3%	13,7%	0,7%	6,0%	€ 965
2016	€ 1.016	-2,1%	11,6%	1,0%	7,0%	€ 975
2017	€ 1.025	0,9%	12,5%	1,3%	8,3%	€ 987
2018	€ 983	-4,1%	8,4%	2,0%	10,3%	€ 1.007
2019	€ 1.013	3,0%	11,4%	1,4%	11,7%	€ 1.021
2020	€ 1.060	4,6%	16,1%	1,2%	12,9%	€ 1.033
2021	€ 1.069	0,9%	17,0%	1,8%	14,7%	€ 1.052
gemiddeld per jaar over de jaren 2011 - 2020		1,6%		1,4%		

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	Begroting 2021		Rekening 2021	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	3.780	77,6%	3.656	78,1%
Inkomsten, excl. heffingen	- 37	-0,8%	- 39	-0,8%
Netto kosten	3.743	76,8%	3.617	77,3%
Toe te rekenen kosten				
Overhead incl. (omslag)rente	467	9,6%	414	8,8%
BTW *1)	663	13,6%	649	13,9%
Toe te rekenen kosten	1.130	23,2%	1.063	22,7%
Totale kosten heffing	4.873	100,0%	4.679	100,0%
Totale opbrengsten heffing	4.810		4.864	
Dekkingspercentage rioolheffing		98,7%		103,9%

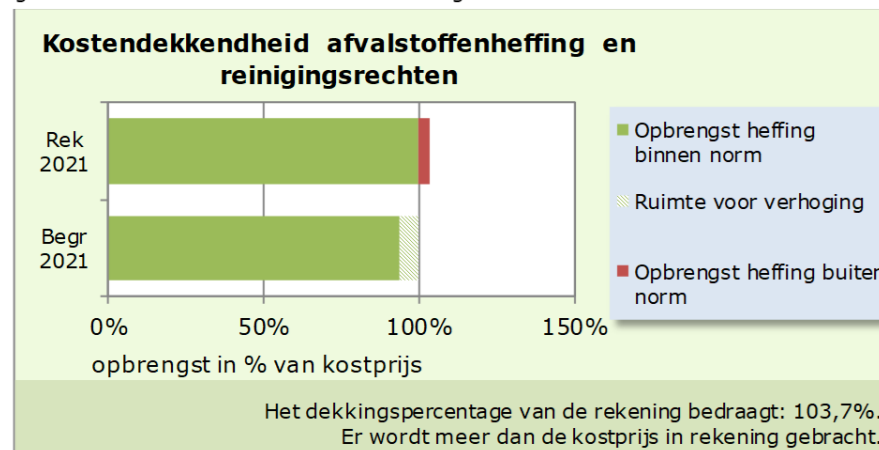
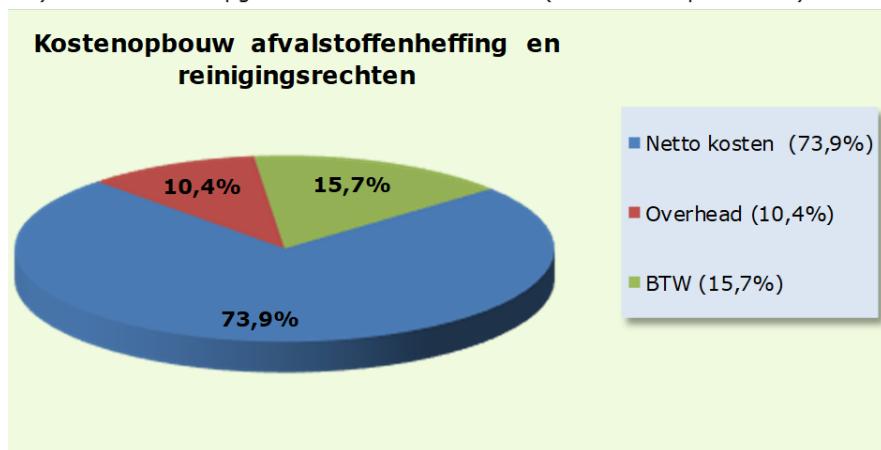
*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	Begroting 2021		Rekening 2021	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	3.978	81,7%	4.019	91,7%
Inkomsten, excl. heffingen	- 486	-10,0%	- 781	-17,8%
Netto kosten	3.492	71,7%	3.238	73,9%
Toe te rekenen kosten				
Overhead incl. (omslag)rente	491	10,1%	455	10,4%
BTW *1)	886	18,2%	689	15,7%
Toe te rekenen kosten	1.377	28,3%	1.144	26,1%
Totale kosten heffing	4.869	100,0%	4.381	100,0%
Totale opbrengsten heffing	4.579		4.545	
Dekkingspercentage afvalstoffenheffing en reinigingsrechten		94,0%		103,7%

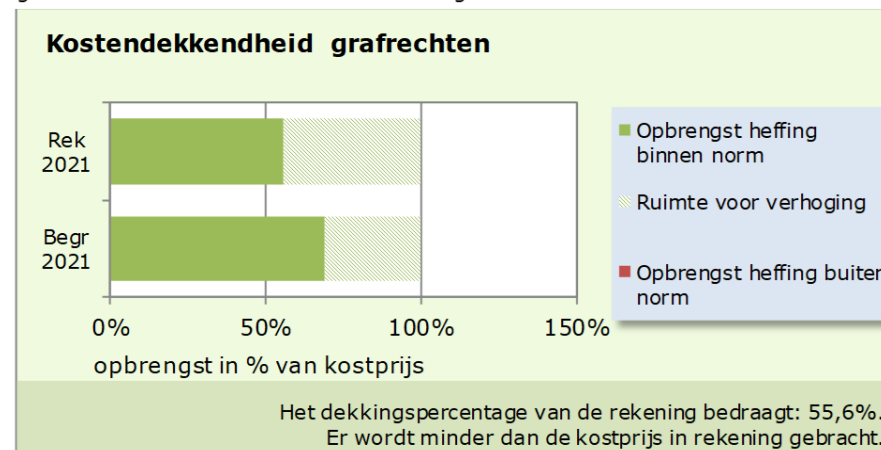
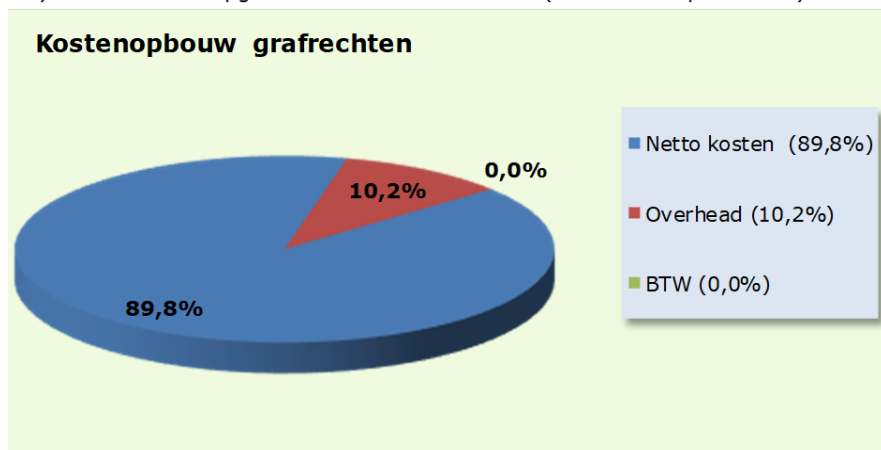
*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid grafrechten	Begroting 2021		Rekening 2021	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	586	89,1%	653	89,8%
Inkomsten, excl. heffingen	-	0,0%	-	0,0%
Netto kosten	586	89,1%	653	89,8%
Toe te rekenen kosten				
Overhead incl. (omslag)rente	72	10,9%	74	10,2%
BTW *1)	-	0,0%	-	0,0%
Toe te rekenen kosten	72	10,9%	74	10,2%
Totale kosten heffing	658	100,0%	727	100,0%
Totale opbrengsten heffing	455		404	
Dekkingspercentage grafrechten		69,1%		55,6%

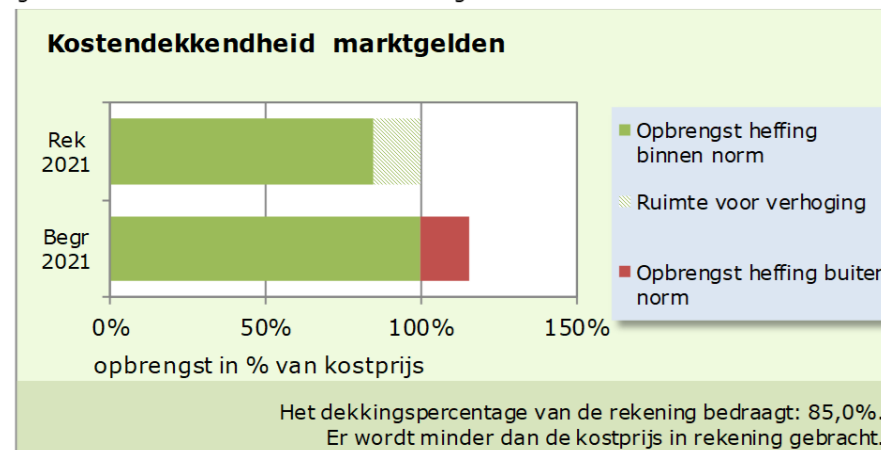
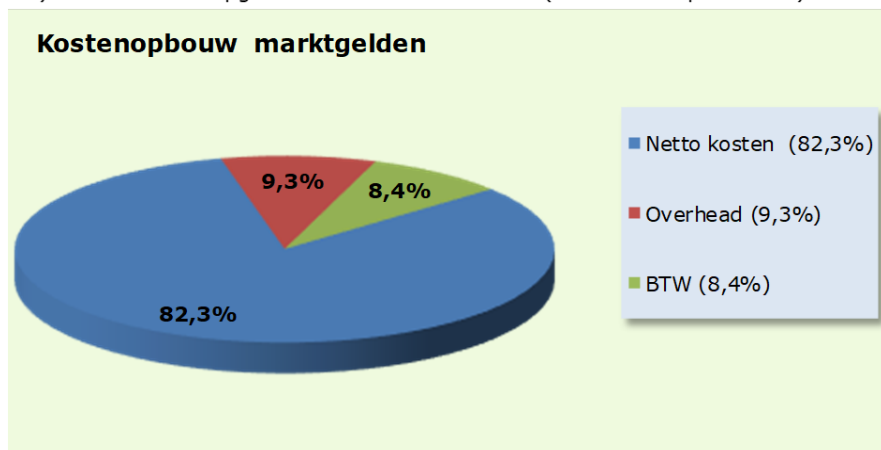
*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid marktgelden	Begroting 2021		Rekening 2021	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	48	84,2%	56	82,3%
Inkomsten, excl. heffingen	- 1	-1,8%	-	0,0%
Netto kosten	47	82,5%	56	82,3%
Toe te rekenen kosten				
Overhead incl. (omslag)rente	6	10,5%	6	9,3%
BTW *1)	4	7,0%	6	8,4%
Toe te rekenen kosten	10	17,5%	12	17,7%
Totale kosten heffing	57	100,0%	68	100,0%
Totale opbrengsten heffing	66		58	
Dekkingspercentage marktgelden		115,8%		85,0%

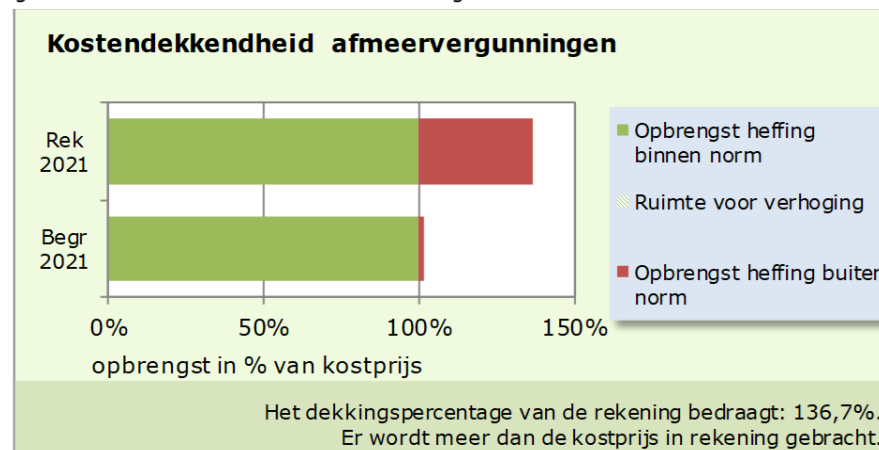
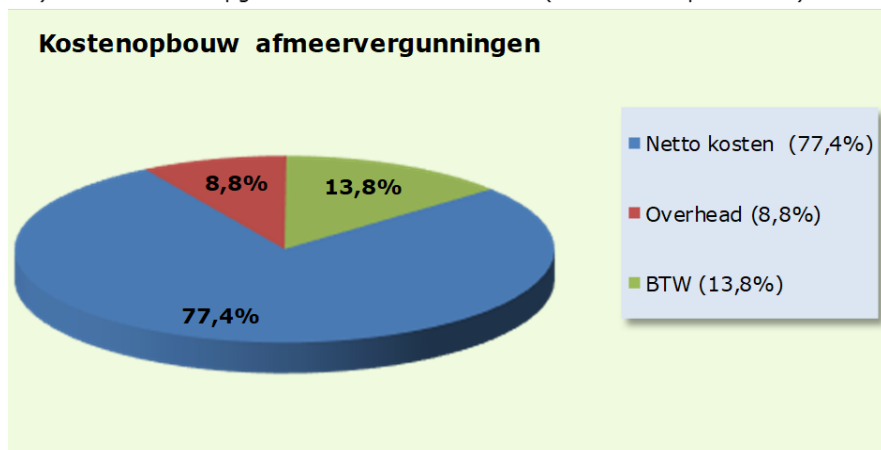
*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen.

bedragen x € 1.000

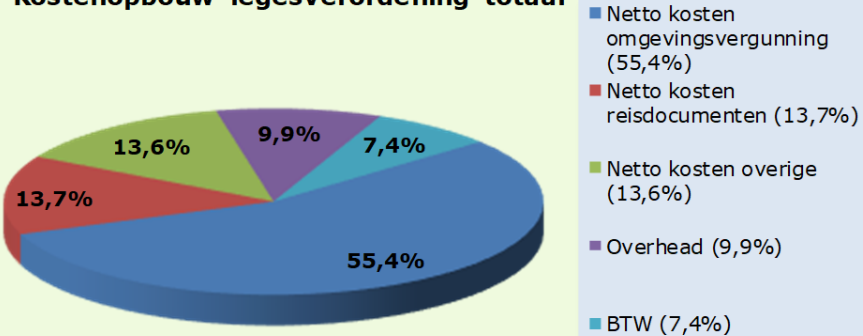
Berekening kostendekkendheid afmeervergunningen	Begroting 2021		Rekening 2021	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	2	75,0%	1	77,4%
Inkomsten, excl. heffingen	-	0,0%	-	0,0%
Netto kosten	2	75,0%	1	77,4%
Toe te rekenen kosten				
Overhead incl. (omslag)rente	0	8,3%	0	8,8%
BTW *1)	0	16,7%	0	13,8%
Toe te rekenen kosten	1	25,0%	0	22,6%
Totale kosten heffing	2	100,0%	1	100,0%
Totale opbrengsten heffing	2		1	
Dekkingspercentage afmeervergunningen		101,7%		136,7%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen.

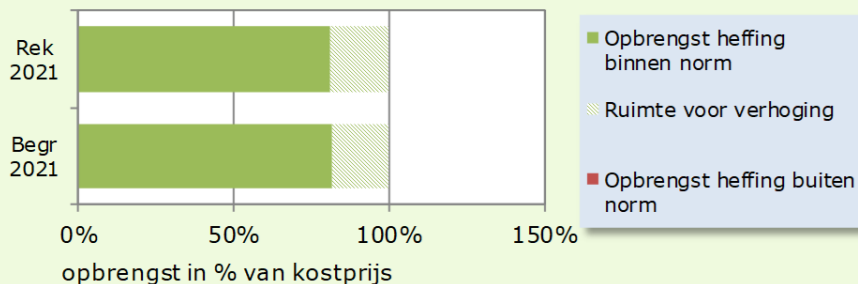

Berekening kostendekkendheid legesverordening	Begroting 2021		Rekening 2021	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten omgevingsvergunning, incl. (omslag)rente	1.535	54,0%	1.537	55,4%
Kosten rijbewijzen, reisdocumenten, incl. (omslag)rente	592	20,8%	381	13,7%
Kosten overige, incl. (omslag)rente	235	8,3%	376	13,6%
Inkomsten omgevingsvergunning, excl. heffingen	-	0,0%	- 0	0,0%
Inkomsten rijbewijzen, reisdocumenten, excl. heffingen	-	0,0%	-	0,0%
Inkomsten overige, excl. heffingen	-	0,0%	-	0,0%
Netto kosten	2.362	83,1%	2.294	82,7%
Toe te rekenen kosten				
Overhead omgevingsvergunning, incl. (omslag)rente	190	6,7%	192	6,9%
Overhead rijbewijzen, reisdocumenten, incl. (omslag)rente	71	2,5%	42	1,5%
Overhead overige, incl. (omslag)rente	28	1,0%	41	1,5%
BTW omgevingsvergunning *1)	135	4,8%	158	5,7%
BTW rijbewijzen, reisdocumenten *1)	37	1,3%	25	0,9%
BTW overige *1)	19	0,7%	23	0,8%
Toe te rekenen kosten	480	16,9%	481	17,3%
Totale kosten heffing	2.842	100,0%	2.775	100,0%
Opbrengsten heffing				
Opbrengsten omgevingsvergunning	1.864		1.901	
Opbrengsten rijbewijzen, reisdocumenten	305		185	
Opbrengsten overige	161		167	
Totale opbrengsten heffing	2.330		2.252	
Dekkingspercentage omgevingsvergunning		100,2%		100,8%
Dekkingspercentage rijbewijzen, reisdocumenten		43,6%		41,2%
Dekkingspercentage overige		57,1%		38,0%
Dekkingspercentage legesverordening totaal		82,0%		81,2%

Kostenopbouw legesverordening totaal

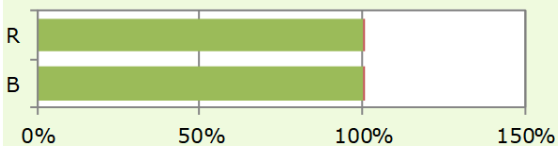

Kostendekkendheid legesverordening totaal

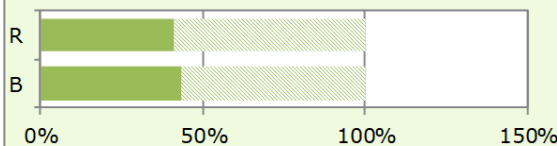

Het dekkingspercentage van de rekening bedraagt: 81,2%.
Er wordt minder dan de kostprijs in rekening gebracht.

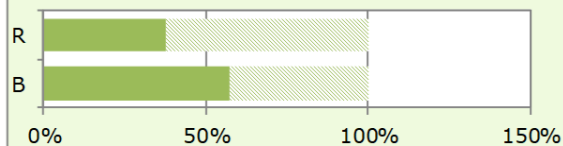
Kostendekkendheid omgevingsvergunning

Kostendekkendheid rijbewijzen, reisdocumenten

Kostendekkendheid overige

Paragraaf 2. Weerstandsvermogen

Wat is het doel van deze paragraaf?

De jaarrekening geeft inzicht in de financiële positie van onze gemeente. De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan in welke mate financiële tegenvallers (risico's) opgevangen kunnen worden. Daarmee geeft de paragraaf weerstandsvermogen aan hoe robuust de financiële positie van de gemeente is.

Voor het beoordelen van de financiële positie is daarom inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. De paragraaf weerstandsvermogen bevat volgens artikel 11 van het Besluit begroting en Verantwoording (BBV) een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

Deze paragraaf staat in nauwe samenhang met de paragraaf Grondbeleid. De risico's die verband houden met de grondexploitatie zijn sterk afgenomen. Dit is vooral het gevolg van de aantrekkende economie waardoor het risico op verminderde uitgifbaarheid van de gronden is gedaald.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken.

Tot de weerstandscapaciteit worden gerekend:

- het vrij besteedbaar eigen vermogen
- de ruimte binnen de begroting
- de onbenutte belastingcapaciteit

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, bestemmingsreserves en eventuele stille reserves. Voor de beoordeling van het weerstandsvermogen is de stand van de reserves per 31 december 2021 bepalend. Alleen de algemene reserve wordt tot het vrij besteedbaar eigen vermogen gerekend.

De onbenutte belastingcapaciteit geeft een indicatie van de mogelijkheden om de eigen inkomsten te verhogen. De belangrijkste belastinginkomsten zijn de onroerend zaakbelasting (OZB), de afvalstoffenheffing en het rioolrecht. De afvalstoffenheffing en het rioolrecht zijn al volledig kostendekkend. Onbenutte belastingcapaciteit kan daarmee alleen gevonden worden in de OZB. De berekening van de onbenutte belastingcapaciteit OZB wordt afgeleid van de norm voor artikel 12 van de financiële verhoudingswet. Er is geen rekening gehouden met onbenutte belastingcapaciteit omdat, als onderdeel van de financiële norm, is afgesproken dat de belastingdruk niet zal stijgen, of in elk geval tot het uiterste wordt beperkt.

Voor de risico's vanuit de grondexploitaties wordt de weerstandscapaciteit afzonderlijk bepaald. Als weerstandscapaciteit wordt een afzonderlijke reserve bouwgrondexploitatie aangehouden. De geprognosticeerde resultaten – verliezen en winsten – van de (grondexploitatie)projecten, voor zover nog niet verrekend met de reserves, maken onderdeel uit van de weerstandscapaciteit voor de projecten.

bedragen x € 1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Beschikbare weerstandscapaciteit exploitatie			
Algemene reserve	1.461	3.077	2.894
Resultaat exploitatie algemene dienst	557	-	1.918
Onbenutte belastingcapaciteit	-	-	-
Raming onvoorziene uitgaven	-	-	-
Beschikbare weerstandscapaciteit exploitatie	2.018	3.077	4.812
Beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitatie/projecten			
Algemene reserve bouwgrondexploitatie	12.382	11.225	7.738
Resultaten grondexploitaties	- 942	-	2.756
Effecten Vpb	-	-	-
Beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitatie/projecten	11.440	11.225	10.494
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	13.458	14.302	15.307

Risico-inventarisatie

Bij de risico-inventarisatie is onderscheid gemaakt tussen de risico's van de exploitatie en de risico's van de (grondexploitatie)projecten.

Bij de inventarisatie is beoordeeld welke maatregelen worden genomen om de risico's te beheersen. Risicobeheersing kan door de volgende maatregelen:

- Vermijden
- Verminderen
- Delen
- Aanvaarden

Aan de hand hiervan zijn de restrisico's bepaald; dit zijn de risico's die overblijven na het nemen van beheersmaatregelen. De restrisico's zijn gekwantificeerd door vast te stellen welke schade zich kan voordoen als het risico optreedt. Daarna is bepaald hoe hoog de kans is dat het risico zich zal voordoen. Hiermee is het gewogen risico bepaald.

Samengevat geven de op deze wijze geïnventariseerde en gewogen risico's per risicogebied het volgende beeld (in volgorde van de benoemde risicogebieden)

De geïnventariseerde en gewogen risico's van de (grondexploitatie)-projecten geven het volgende beeld. De risico's zijn gebaseerd op het MPG 2022. Een nadere toelichting is opgenomen in de paragraaf Grondbeleid.

bedragen x € 1.000

Samenvatting risico's per risicogebied	gewogen risico's		
	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Risico's exploitatie			
Organisatorische risico's personeel en bedrijfsprocessen	750	750	750
Juridische risico's	250	250	250
Risico cybercriminaliteit	-	-	800
Renterisico's	75	-	-
Risico's verbonden partijen	1.000	1.000	1.000
Risico's garanties / verstrekte geldleningen	75	75	75
Risico's verbonden aan open einde regelingen rijk	750	750	750
Risico's open einde subsidiëring	25	25	25
Risico's kapitaalgoederen	1.000	1.000	1.000
Risico's invoering decentralisaties	600	250	250
Kans hogere opbrengst bouwvergunningen	- 300	-	-
Risico vertraging inschrijving arbeidsmigranten	200	-	-
Risico lagere opbrengst Nedvang (restfractie plastic)	300	300	300
Risico hogere storting voorziening onderhoud accommodaties	200	-	-
Risico's exploitatie	4.925	4.400	5.200
Risico's grondexploitaties/projecten			
Bouwgrondexploitaties en projecten	1.768	3.131	1.300
Risicobuffer	-	-	-
Risico's grondexploitaties/projecten	1.768	3.131	1.300
Totaal risico's	6.693	7.531	6.500

Benodigde weerstandscapaciteit

Niet alle risico's zullen zich gelijktijdig in volle omvang voordoen. De kansdichtheid waarop de risico's zich gelijktijdig in volle omvang kunnen voordoen kan via risicosimulatie worden bepaald. Voor de kansdichtheid kan ook gebruik gemaakt worden van ervaringcijfers. Tot 2018 werd in begroting en jaarrekening uitgegaan van een gemiddeld zekerheidspercentage van 60%. Op basis van de toename van het beschikbare weerstandsvermogen is in de begroting 2018 besloten dit zekerheidspercentage te verhogen naar 90%.

Voor wat betreft de grondexploitaties is ervoor gekozen dit zekerheidspercentage op 100 te bepalen omdat bij het wegen van de risico's deze zekerheid al ingebouwd is.

De omvang van de benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door het totaal van de gewogen risico's te corrigeren met het zekerheidspercentage. Aan de hand hiervan kan de benodigde weerstandscapaciteit als volgt worden bepaald.

bedragen x € 1.000

Benodigde weerstandscapaciteit	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Benodigde weerstandscapaciteit exploitatie			
- Gewogen risico	4.925	4.400	5.200
- Zekerheidspercentage	90%	90%	90%
Benodigde weerstandscapaciteit exploitatie	4.433	3.960	4.680
Benodigde weerstandscapaciteit grondexploitaties / projecten			
- Gewogen risico	1.768	3.131	1.300
- Zekerheidspercentage	100%	90%	100%
Benodigde weerstandscapaciteit grondexploitaties / projecten	1.768	2.818	1.300
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	6.201	6.778	5.980

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de verhouding van de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen wordt afzonderlijk bepaald voor de (grondexploitatie)-projecten en voor de overige exploitatierisico's.

Het weerstandsvermogen exploitatie is ten opzichte van de begroting toegenomen. Dit als gevolg van een toename van de algemene reserve veroorzaakt door het positieve resultaat in de reguliere

exploitatie. Volgens de normering kan het weerstandsvermogen van de exploitatie als voldoende worden gekenschetst.

Het weerstandsvermogen voor de grondexploitaties is verder verbeterd door de afname van het risicoprofiel en kan voor 2021 als uitstekend worden beoordeeld.

Het weerstandsvermogen totaal kan in 2021, met name door het hoge weerstandsvermogen in de grondexploitaties, eveneens als uitstekend worden gekenschetst.

bedragen x € 1.000

Weerstandsvermogen	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Weerstandsvermogen exploitatie			
Beschikbare weerstandscapaciteit exploitatie	2.018	3.077	4.812
Benodigde weerstandscapaciteit exploitatie	4.433	3.960	4.680
Overschot (+) / tekort (-) weerstandscapaciteit exploitatie	- 2.414	- 883	132
Ratio weerstandsvermogen exploitatie *	0,46	0,78	1,03
Weerstandsvermogen grondexploitaties/projecten			
Beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitaties / projecten	11.440	11.225	10.494
Benodigde weerstandscapaciteit grondexploitaties / projecten	1.768	2.818	1.300
Overschot (+) / tekort (-) weerstandscapaciteit grondexploitaties	9.672	8.407	9.194
Ratio weerstandsvermogen grondexploitaties / projecten *	6,47	3,98	8,07
Weerstandsvermogen totaal			
Beschikbare weerstandscapaciteit	13.458	14.302	15.307
Benodigde weerstandscapaciteit	6.201	6.778	5.980
Overschot (+) / tekort (-) weerstandscapaciteit	7.257	7.524	9.327
Ratio weerstandsvermogen totaal *	2,17	2,11	2,56

* Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

Voor de beoordeling van de ratio's wordt gebruik gemaakt van de waarderingstabel die door de NAR in samenwerking met de

Universiteit van Twente is ontwikkeld.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

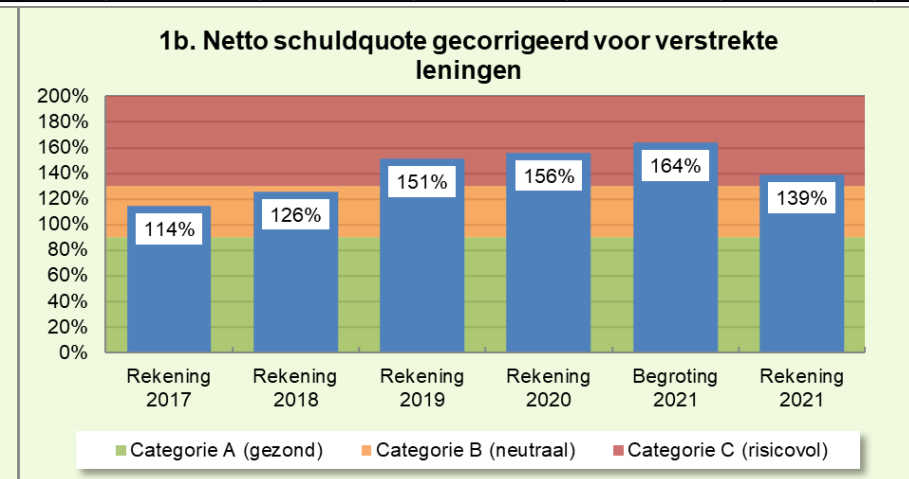
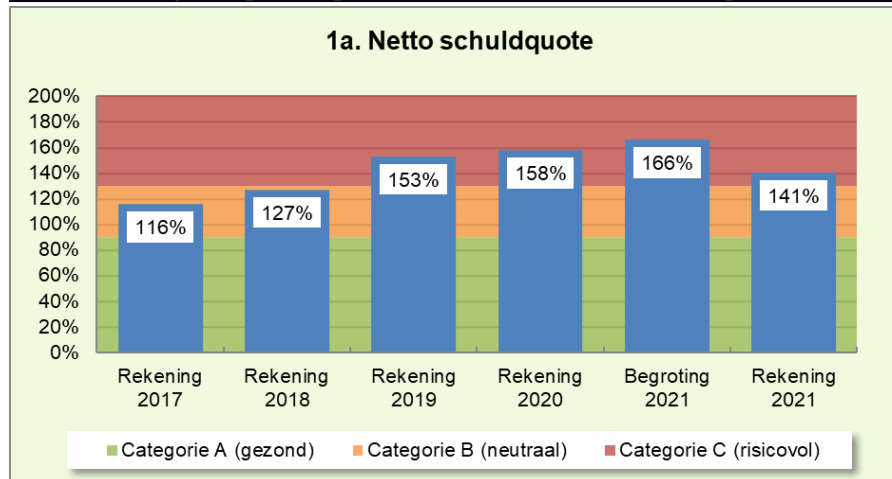
Financiële kengetallen

Het BBV schrijft voor de begroting en rekening een set uniforme kengetallen voor. De verschillende kengetallen bestrijken ieder een eigen gebied. Tegelijkertijd is er ook sprake van onderlinge

samenhang. Hieronder wordt de eigenheid van de verschillende kengetallen nader beschreven en wordt ook de onderlinge samenhang toelicht

bedragen x € 1.000

1. Netto schuldquote		Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
A. Vaste schulden	+	145.521	139.520	133.516	142.508	143.703	146.702
B. Netto vlottende schuld	+	8.003	10.338	15.270	16.569	16.034	15.687
C. Overlopende passiva	+	8.033	9.614	7.948	15.497	8.514	12.638
D1. Financiële activa (excl. verstrekte leningen)	-	546	-	-	-	546	-
D2. Financiële activa (verstrekte leningen)	-	1.615	1.488	1.637	1.757	1.855	1.908
E. Uitzettingen < 1 jaar	-	30.771	34.549	11.444	11.909	12.091	14.454
F. Liquide middelen	-	7.125	377	290	3.441	-	44
G. Overlopende activa	-	4.624	6.150	7.426	11.075	6.139	10.485
H. Totale baten (excl. mut. res.)	/	102.124	92.869	89.792	93.808	90.015	106.688
Netto schuldquote		116,0%	127,5%	153,2%	157,9%	166,1%	140,6%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		114,4%	125,9%	151,4%	156,1%	164,0%	138,9%

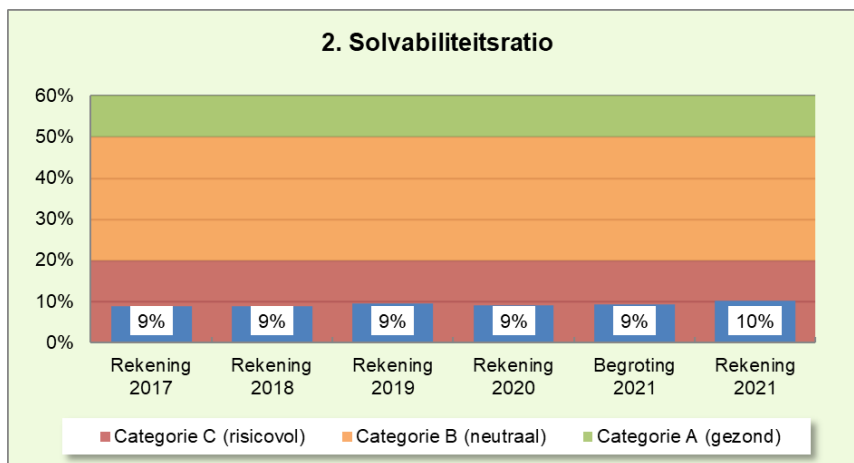

De netto schuld quote geeft aan hoe de netto schuld van de gemeente zich verhoudt tot de jaarlijkse baten. Anders gezegd: Kan met het jaarlijks inkomen de schuld worden gedragen? Door de VNG is hier in

een eerder stadium van gezegd dat gemeenten met een quote van 130% of meer zich in de gevarenzone bevinden.

bedragen x € 1.000

2. Solvabiliteitsratio		Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
A. Eigen vermogen	+	15.732	15.953	16.974	18.125	17.991	20.622
B. Balanstotaal	/	179.262	181.446	179.822	199.224	191.747	201.796
Solvabiliteitsratio		8,8%	8,8%	9,4%	9,1%	9,4%	10,2%

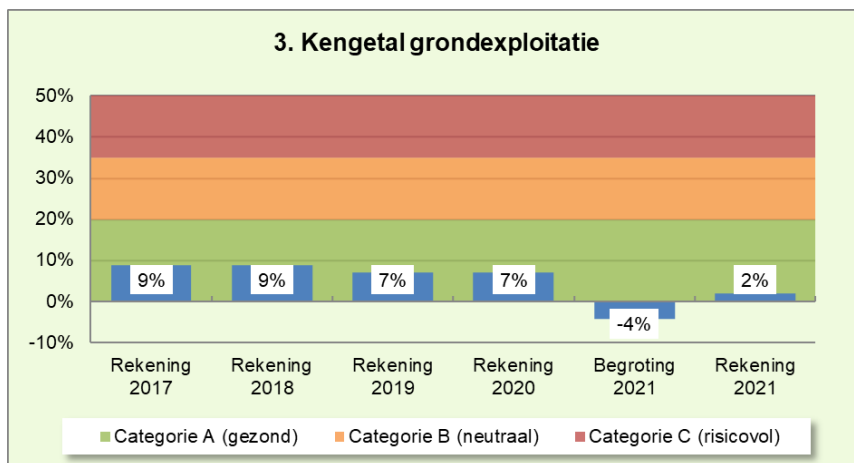
De solvabiliteitsratio geeft aan in hoeverre het gemeentelijk bezit niet met schuld is belast. Vanwege een negatief eigen vermogen is deze ratio enige jaren negatief geweest. Inmiddels is door het herstel van het eigen vermogen er sprake van een verbeterende solvabiliteitsratio.

Desalniettemin moet worden vastgesteld dat een ratio van 10% als 'onder de maat' wordt betiteld.

bedragen x € 1.000

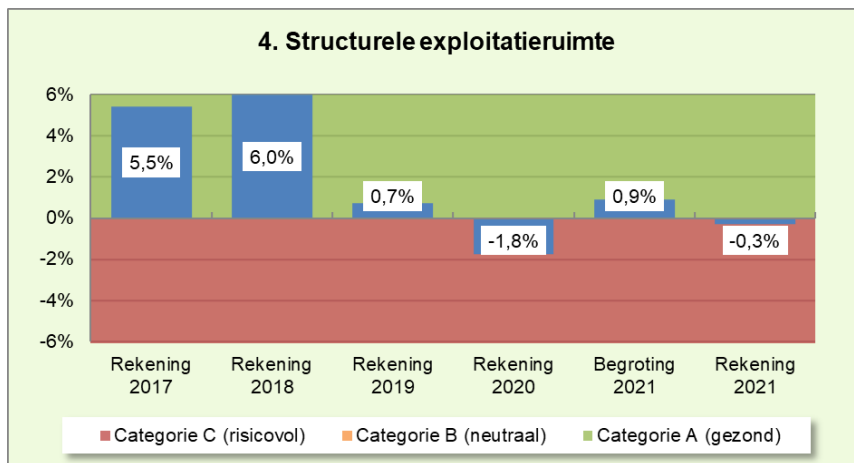
3. Grondexploitatie		Rekening	Rekening	Rekening	Rekening	Begroting	Rekening
		2017	2018	2019	2020	2021	2021
A. Bouwgronden in exploitatie	+	8.929	6.647	10.119	6.557	- 3.748	2.043
B. Totale baten (excl. mut. res.)	/	102.124	92.869	89.792	93.808	90.015	106.688
Grondexploitatie		8,7%	8,7%	7,2%	7,0%	-4,2%	1,9%

Het kengetal grondexploitatie geeft de verhouding van de grondvoorraad ten opzichte van de totale exploitatiebaten weer. Doordat het afgelopen jaar veel gronden zijn verkocht daalt de waarde van de grondvoorraad en daarmee dus ook dit kengetal.

Dit kengetal beoogt de afhankelijk van de grondexploitaties weer te geven. Naarmate de afhankelijkheid groter is wordt deze meer als risicovol betiteld. Immers, (opbrengsten uit) grondexploitaties zijn niet structureel van aard en ook allerminst zeker te noemen.

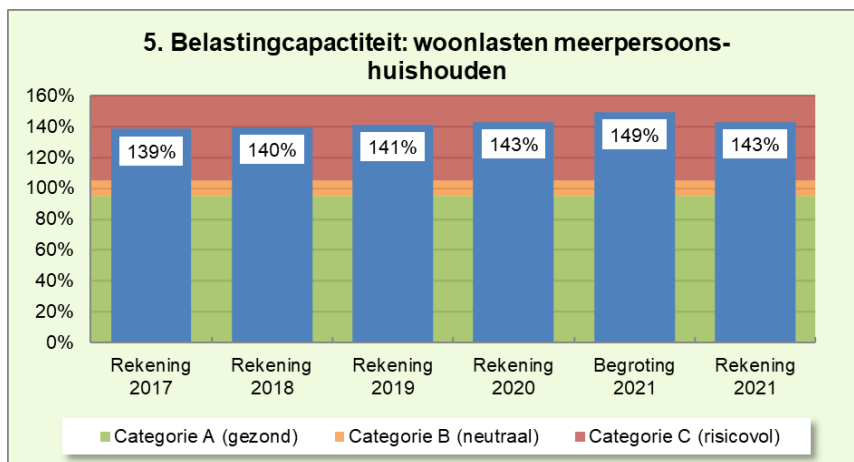
4. Structurele exploitatieruimte		Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
A. Totale structurele lasten	-	93.171	93.171	92.215	92.111	79.241	103.644
B. Totale structurele baten	+	98.741	98.741	92.865	90.458	80.017	103.338
C. Totale structurele toevoegingen aan de reserves	-	-	-	-	-	- 41	-
D. Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	+	-	-	-	-	-	-
E. Totale baten (excl. mut. res.)	/	102.124	92.869	89.792	93.808	90.015	106.688
Structurele exploitatieruimte		5,5%	6,0%	0,7%	-1,8%	0,9%	-0,3%

De structurele exploitatieruimte geeft aan welk gedeelte van de totale exploitatiebaten in beginsel vrij beschikbaar is. Dit percentage dient altijd positief te zijn. Hoe groter het percentage hoe meer ruimte er is voor zaken als "terugdringen schuldpositie", "nieuw beleid", etc. Er is in 2021 sprake van een negatieve structurele exploitatieruimte.

bedragen x € 1.000

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden		Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	400	420	418	422	431	422
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	357	297	311	321	322	321
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	+	209	266	283	316	316	316
D. Eventuele heffingskorting	-	-	-	-	-	-	-
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde		966	983	1.012	1.059	1.069	1.059
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	/	697	704	716	740	716	740
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor		138,6%	139,6%	141,3%	143,1%	149,3%	143,1%

De belastingcapaciteit zou beter kunnen worden omschreven als de belastingdruk. Dit percentage geeft namelijk de lokale lastendruk weer als percentage van de landelijke lastendruk. Hier is een nuancering op zijn plaats. Het kengetal wordt namelijk berekend op basis van de gemiddelde WOZ-waarde. Deze waarde kan van gemeente tot gemeente flink verschillen. Zo kennen de gemeenten Wassenaar en Bloemdal een veel hogere gemiddelde WOZ-waarde dan gemeenten in Noord-Groningen of Zeeland. In dit verband wordt opgemerkt dat Bodegraven-Reeuwijk een relatief hoge gemiddelde WOZ-waarde kent en daarmee per definitie hoog in deze tabel zal eindigen.

Hieronder is een samenvattend overzicht van de onderscheiden kengetallen opgenomen.

bedragen x € 1.000

Kengetallen	Rekening	Rekening	Rekening	Rekening	Begroting	Rekening
	2017	2018	2019	2020	2021	2021
1a. Netto schuldquote	116,0%	127,5%	153,2%	157,9%	166,1%	140,6%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	114,4%	125,9%	151,4%	156,1%	164,0%	138,9%
2. Sovabiliteitsratio	8,8%	8,8%	9,4%	9,1%	9,4%	10,2%
3. Grondexploitatie	8,7%	8,7%	7,2%	7,0%	-4,2%	1,9%
4. Structurele exploitatieruimte	5,5%	6,0%	0,7%	-1,8%	0,9%	-0,3%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	138,6%	139,6%	141,3%	143,1%	149,3%	143,1%

Per kengetal is sprake van een categorisering aan de hand waarvan kan worden afgeleid in hoeverre een gemeente voor wat dat onderdeel betreft al dan niet gezond kan worden genoemd. Deze categorisering is hieronder in één tabel opgenomen. In de hierboven

opgenomen grafieken is reeds per kengetal een signalering verwerkt. In zijn algemeenheid luidt dan de conclusie dat de gemeente in financieel opzicht niet gezond kan worden genoemd.

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A gezond	Categorie B neutraal	Categorie C risicovol
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Sovabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen

Wat is het doel van deze paragraaf?

In deze paragraaf geven we het kader weer over het onderhoud van kapitaalgoederen van de openbare ruimte zoals wegen, rioleringen, waterwerken, kunstwerken, groenvoorzieningen en speelplaatsen. Met het onderhoud van deze kapitaalgoederen is een belangrijk deel van de begroting gemoeid. Een goed overzicht is belangrijk om goed inzicht te krijgen in de financiële positie. Het beheer van de kapitaalgoederen is op basis van de door de raad vastgestelde

uitgangspunten concreet vorm gegeven in het uitvoeringsprogramma. De praktijk leert dat, als dit niet planmatig gebeurt, er achterstallig onderhoud ontstaat. Het oplossen van achterstallig onderhoud en de mogelijk maatschappelijke gevolgen kosten uiteindelijk meer dan regulier uitgevoerd onderhoud. Verder heeft de gemeente een wettelijke zorgplicht waaraan voldaan moet worden. Het bestaande beleid voor onderhoud kapitaalgoederen in 2021 is opgenomen in de volgende plannen:

Beheerplan	Jaar van vaststelling	Jaar van actualisering
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan GRP (V-GRP)	2021	2025
Integraal Beheer- en Beleidsplan (IBBP) --> Beheerplan Leefomgeving	2021	2025

Het uitgebreid gemeentelijk rioleringsplan geeft inzicht in de wijze waarop de gemeente haar taken op basis van de Wet milieubeheer en Waterwet uitvoert. De gemeente is verantwoordelijk voor het inzamelen en transport van afvalwater, het inzamelen en verwerken van hemelwater en de zorgplicht voor het grondwater. De kosten voor de uitvoering van deze beheermaatregel worden gedekt uit de rioolheffing. In 2021 is een geactualiseerd plan voor de komende vier jaar vastgesteld.

In het Beheerplan Leefomgeving zijn het beleid, het beheer en de benodigde financiële middelen vastgelegd voor alle onderdelen van de openbare ruimte, zoals wegen, waterwerken, kunstwerken, groenvoorzieningen, speelplaatsen en straatmeubilair. In 2021 is een geactualiseerd plan voor de komende vier jaar vastgesteld.

Doelstellingen

- Door het goed beheren van de openbare ruimte wordt beoogd dat de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een veilige, aantrekkelijke woon- en leefomgeving biedt voor haar bewoners (schoon, heel en veilig).

- Zorgen voor een goede openbare ruimte. Een ruimte voor de inwoner waarbij inrichting en beheer zorgvuldig en integraal op elkaar zijn afgestemd, passend binnen het karakter en gebiedskenmerken van de dorpen.
- Het onderhoudsniveau is per gebied door middel van beeldkwaliteit vastgesteld. Voor de begraafplaats is dit beeldkwaliteit A. Voor het centrum, de woonwijken en bedrijventerreinen is dit beeldkwaliteit B. Voor het buitengebied is dit beeldkwaliteit C. Het onderhoud en benodigde financiële middelen zijn hierop afgestemd.

Doelstelling 1:

Op basis van de vastgestelde beleidskaders van het Onderhoudsplan Leefomgeving en het V-GRP zijn de jaarlijks terugkerende onderhoudswerkzaamheden voor het reguliere beheer uitgevoerd. De werkzaamheden in het kader van groot onderhoud en rehabilitaties in de openbare ruimte zijn overeenkomstig het door het college vastgestelde uitvoeringsprogramma uitgevoerd.

Doelstelling 2:

Het reguliere beheer, het groot onderhoud en de rehabilitaties worden zoveel mogelijk op elkaar afgestemd, integraal voorbereid en uitgevoerd. De plannen worden samen met de dorpsoverleggen en met de bewoners voorbereid door het houden van informatieavonden. Daarnaast worden de plannen afgestemd met de diverse nutsbedrijven of overige gebruikers van de openbare ruimte.

Wat kost het?

Het onderhoud van kapitaalgoederen wordt onderverdeeld in regulier onderhoud, groot onderhoud en rehabilitaties. De hieronder genoemde kosten hebben betrekking op het beheer zoals verantwoord in het onderhoudsplan Leefomgeving 2020. De overige beheershandelingen zitten qua dekking binnen de begroting in de rioolheffing, de afvalstoffenheffing, begraafplaatstarieven, gladheidsbestrijding, algemene verkeerszaken en overige niet gebonden taken. Verder

worden er projecten in de openbare ruimte uitgevoerd die gekenmerkt worden als "nieuwe aanleg" en waar separaat budgetten beschikbaar voor zijn gesteld.

Regulier onderhoud

Dit betreffen alle kosten die gekenmerkt worden door een kort cyclisch karakter van de uit te voeren werkzaamheden en maatregelen, het verhelpen van meldingen en schadeherstel. Deze kosten worden gedekt uit de beheer- en onderhoudsbudgetten, die jaarlijks in de begroting beschikbaar worden gesteld. In de kosten van het regulier jaarlijks onderhoud is rekening gehouden met de VAT-kosten (voorbereiding, administratie en toezicht). Onderstaande kosten zijn exclusief de dotatie aan de voorziening groot onderhoud en exclusief rente en afschrijving.

bedragen x € 1.000

Regulier onderhoud	Begroting 2021	Realisatie 2021
Groenvoorzieningen	1.488	1.894
Wegen, straten en pleinen	2.900	2.854
Speelgelegenheden	128	154
Bruggen	435	348
Verkeer	521	630
Openbare verlichting	334	457
Waterwegen	567	684
Natuur en landschap	212	163
Totaal	6.585	7.183

Groot onderhoud

Hieronder vallen de werkzaamheden die ervoor zorgen dat de kapitaalgoederen (bestaande areaal in de openbare ruimte) tijdens hun levensduur in goede staat blijven. De kosten voor deze werkzaamheden worden gedekt uit de voorziening groot onderhoud openbare ruimte. Deze voorziening wordt jaarlijks gevoed met een

dotatie uit de begroting, waarmee pieken en dalen in de uitgaven worden geëgaliseerd binnen de voorziening. Bij het overzicht voorzieningen, elders in deze jaarrekening opgenomen, wordt inzage in het verloop van de voorziening gegeven.

bedragen x € 1.000

Groot onderhoud	Begroting 2021	Realisatie 2021
Groenvoorzieningen	138	138
Wegen, straten en pleinen	1.078	1.078
Speelgelegenheden	-	0
Bruggen	4	4
Verkeer	-	12
Openbare verlichting	-	0
Waterwegen	166	166
Natuur en landschap	-	0
Totaal	1.386	1.397

Rehabilitaties

Dit is het totaal vervangen van een kapitaalwerk (bestaande areaal in de openbare ruimte) aan het eind van de levensduur of het uitvoeren van levensduurverlengende maatregelen. Deze investeringen van maatschappelijk nut worden geactiveerd en in een aantal jaren afgeschreven.

Nieuwe werken

Dit betreffen nieuwe werken en uitbreiding van arealen in openbare ruimte waar aparte besluitvorming voor heeft plaatsgevonden. Na aanleg van dit kapitaalgoed wordt het toegevoegd aan het beheerareaal. Voor 2021 zijn die er niet geweest.

bedragen x € 1.000

Rehabilitaties en nieuwe werken		Begroting 2021	Realisatie 2021
Dronenplein, rehabilitatie	Rehabilitatie	0	40
Reconstructies wegen	Rehabilitatie	6.249	6.194
Groot onderhoud en vervanging bruggen	Rehabilitatie	612	220
Verkeer	Rehabilitatie	233	267
Openbare verlichting	Rehabilitatie	506	435
Beschoeiingen	Rehabilitatie	403	339
Speelgelegenheden	Rehabilitatie	205	188
Totaal		8.208	7.683

Paragraaf 4. Financiering

Wat is het doel van deze paragraaf?

De financieringsparagraaf heeft als doel de gemeenteraad te informeren over het beleid op het vlak van financiering / treasury en de daarmee samenhangende risico's. In de begroting is in de paragraaf financiering ingegaan op het voorgenomen beleid. In deze jaarrekening wordt ingegaan op de uitvoering van het dit beleid. De volgende onderwerpen komen aan de orde.

1. Treasurybeleid
2. Treasurybeheer
3. Risicobeheer
4. Kasbeheer

Treasurybeleid

Het algemene financiële beleid is erop gericht de toename van de schuldpositie te verminderen en zo mogelijk de schuldpositie af te bouwen. Het treasurybeleid is opgenomen in het Treasurystatuut. Actief wordt gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheden om passende financieringslasten te bewerkstelligen. Dit resulteert onder meer in het zo maximaal mogelijk betrekken van de kasgeldlimiet bij financieringsbeslissingen.

Financieringsbeleid

Sinds 2019 kent de gemeente een oplopende schuldenlast. Ook in de komende jaren zet deze trend zich voort. Dit was voor het college aanleiding voor het schrijven van het herstelplan, waarin wordt betoogd dat het van het grootste belang is deze stijging een halt toe te roepen en zo mogelijk te doen afnemen.

De verwachting omtrent de renteontwikkelingen

Bij de externe ontwikkelingen moet gedacht worden aan economische factoren (rente, inflatie, economische groei) en wijzigingen in wet- en regelgeving.

De rentetarieven voor langlopende leningen waren in 2021 onverminderd laag te noemen.

Ook de rente voor (maandelijkse) kasgeldleningen is nog steeds laag te noemen. De afgelopen maanden was er zelfs sprake van een negatieve rente. De omstandigheden op de financiële markt zijn grillig en onzeker. Wat de effecten van de uitgebroken Corona-crisis op de ontwikkeling van de rente zal zijn is nog niet goed te voorspellen. Over het algemeen wordt aangenomen dat een stijging van de rente in de lijn der verwachting ligt. De huidige rente is zo extreem laag dat het nauwelijks is voor te stellen dat deze nog verder zal zakken.

Liquiditeitsverloop

In 2021 is het een aantal maanden nodig gebleken een kasgeldlening aan te trekken. Ook is er een nieuwe langlopende geldlening afgesloten.

Treasurybeheer

Saldi langlopende geldleningen

In de onderstaande tabel is het verloop van het saldo langlopende geldleningen opgenomen.

bedragen x € 1.000

Langlopende leningen	Rekening 2018	Rekening 2019	Rekening 2020	Rekening 2021
Stand per 1 januari	145.514	139.514	133.510	142.502
Aflossingen	6.000	6.004	58.271	5.806
Aangetrokken leningen			67.263	10.000
Stand per 31 december	139.514	133.510	142.502	146.696

Risicobeheer

Met betrekking tot het risicobeheer heeft de gemeenteraad als algemeen uitgangspunt vastgesteld, dat alleen leningen of garanties uit hoofden van de "publieke" taak worden verstrekt. Andere uitzettingen zijn op grond van de Wet FIDO niet toegestaan. Eventuele overtollige financiering mag uitsluitend nog worden belegd bij de Rijksoverheid of medeoverheden.

Kasgeldlimiet

Om in de financieringsbehoefte te voorzien wordt gebruik gemaakt van het aantrekken van kortlopende geldleningen. In de wet FIDO is bepaald dat de kasgeldlimiet 8,5% van het begrotingstotaal mag bedragen. In 2021 is de kasgeldlimiet in het 1^e kwartaal overschreden. Door het aangaan van een vaste geldlening is deze overschrijding tijdig ongedaan gemaakt. Voor 2021 geeft de berekening van het kasgeldlimiet het volgende beeld:

bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet 2021	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Toegestane kasgeldlimiet				
Omvang primitieve begroting 2021	91.590	91.590	91.590	91.590
In procenten	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	7.785	7.785	7.785	7.785
Omvang vlottende schulden				
Opgenomen gelden < 1 jaar	14.167	10.833	7.500	3.333
Schuld in rekening-courant	-	-	-	-
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-	-	-	-
Overige leningen (niet zijnde vaste schuld)	-	-	-	-
Totaal vlottende schulden	14.167	10.833	7.500	3.333
Omvang vlottende middelen				
Contante gelden in kas	-	-	-	-
Tegoeden in rekening-courant	4.107	8.253	3.999	4.965
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	-	-	-	-
Totaal vlottende middelen	4.107	8.253	3.999	4.965
Totaal netto vlottende schuld	10.060	2.580	3.501	- 1.632
Afwijking t.o.v. de kasgeldlimiet				
Overschrijding kasgeldlimiet	2.275			
Onderschrijding kasgeldlimiet		5.205	4.284	9.417

Renterisiconorm

De renterisiconorm in de Wet FIDO bepaalt dat een gemeente elk jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal kan vernieuwen. Die vernieuwing kan dan bestaan uit herfinanciering of herziening van het rentepercentage. Doel van de renterisiconorm is, dat de gemeenten

de renterisico's over de jaren spreiden, zodat zij niet van het ene op het andere jaar met een enorme stijging van de rentelasten worden geconfronteerd. Voor 2021 geeft de renterisiconorm het volgende beeld:

bedragen x € 1.000

Renterisico 2021		Rekening 2021
Toegestane renterisiconorm		
Omvang primitieve begroting 2021		91.590
In procenten		20,0%
Minimumbedrag (wettelijk bepaald)		2.500
Toegestane renterisiconorm		18.318
Renterisico vaste schulden		
Renteherziening		-
Aflossing		5.806
Renterisico		5.806
Afwijking t.o.v. renterisiconorm		
Overschrijding renterisiconorm		
Onderschrijding renterisiconorm		- 12.512

Uit deze tabel valt af te leiden dat de gemeente Bodegraven-Reeuwijk zich ruim binnen de renterisiconorm bevindt.

Valutarisicobeheer

Valutarisico's zijn uitgesloten omdat wij alleen leningen verstrekken, aangaan of garanderen in Euro's.

Kredietrisicobeheer

Bij de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting wordt ter uitvoering van de Regeling Starterslening een rekening-courant aangehouden. Het saldooverloop van deze rekening in 2021 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Startersleningen		Rekening 2021
Stand per 1 januari 2021		1.092
Verstreekte leningen		242
Ontvangen aflossingen		236
Stand per 31 december 2021		1.099

Kasbeheer

Saldo- en liquiditeitenbeheer

Het liquiditeitsgebruik wordt geoptimaliseerd door de geldstromen op gemeenteniveau op elkaar af te stemmen. Bovendien maken wij gebruik van het product "pakket geïntegreerde dienstverlening" van de BNG. Het betalingsverkeer wordt zoveel mogelijk elektronisch uitgevoerd door de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Treasury activiteiten worden gebaseerd op een liquiditeitsprognose.

Gemeentefinanciering

In 2021 is een nieuwe langlopende geldlening van € 10 miljoen afgesloten.

Kasgeldleningen

In 2021 is er 13 maal een kasgeldlening afgesloten.

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Tot 1 juli 2021 was dit drempelbedrag gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000. Vanaf 1 juli 2021 is de drempel verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 1.000.000.

De benutting van het drempelbedrag wordt berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal. Gemiddeld mag een decentrale overheid dus maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist hebben gehouden. Tot 1 juli bedraagt ons drempelbedrag € 687.000 en vanaf 1 juli € 1.832.000.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in het 1^e en 2^e kwartaal van 2021 het drempelbedrag heeft overschreden. Dit was noodzakelijk om kasgeldleningen te kunnen aflossen.

bedragen x € 1.000

Schatkistbankieren		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
(1a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	89.417	90.118	27.953	21.147
(1b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(1) = (1a) / (1b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	994	990	304	230
Drempelbedrag					
(2a)	Begrotingstotaal verslagjaar	91.590	91.590	91.590	91.590
(2b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	91.590	91.590	91.590	91.590
(2c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(2) = oude berekening	Drempelbedrag tot 1 juli 2021	687	687		
(2) = nieuwe berekening	Drempelbedrag vanaf 1 juli 2021			1.832	1.832
(3a) = (2) > (1)	Ruimte onder het drempelbedrag			1.528	1.602
(3b) = (1) > (2)	Overschrijding van het drempelbedrag	- 307	- 303		

Paragraaf 5. Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

Met het medewerkertevredenheidsonderzoek, het vertrek van de gemeentesecretaris, het hoofd bedrijfsvoering en de burgemeester in een kort tijdsbestek, is meer dan voorheen duidelijk geworden dat de organisatie inrichting op basis van "zelforganisatie" nog onvoldoende geborgd is. Dit is zichtbaar aan een hoge werkdrukervaring, groot verloop, hoog verzuim en basisprocessen die ontbreken. Het verplichte thuiswerken heeft daarbij niet geholpen.

Daarnaast is er financieel het nodige aan de hand dat is uitgewerkt in het herstelplan.

Een verdere organisatieontwikkeling is nodig en deze richt zich op de korte termijn, in eerste instantie op vier prioriteiten:

- Vaststellen van een organisatiestructuur (structuur – schets organisatie, governance)
- Strategische personeelsplanning
- Heldere prioritering en werkdrukverlichting
- Bepalen en betekenis geven aan kernwaarden

Met deze aanpak werken we ernaar toe dat:

- We een werkgever zijn waarin we mensen boeien in het hebben van betekenisvol werk en binden door een aantrekkelijke werkomgeving te faciliteren.
- We hierbij medewerkers (meer) duidelijkheid geven waar ze als medewerker van zijn en waarmee ze met hun talenten de organisatie het beste kunnen ondersteunen. We werken samen met elkaar ofwel: samen-organiserend. Met elkaar betekent ook dat het duidelijk is wie met wie samenwerkt en bij wie men terecht kan voor ontwikkeling, vragen, escalaties, etc.
- Raad en college kwalitatief hoogwaardig ondersteund worden door het ambtelijk apparaat, en dat raad en college goed in positie worden gebracht om de opgaven goed af te wegen, en waarbij duidelijk is wie en welk team van (vak-)specialisten aan opgaves werkt.

- De inwoner en ondernemer merken dat er meer integraal en samen wordt gewerkt. Dat betekent een minder grote afhankelijkheid van een individuele ambtenaar en een helder kader waarbinnen we onze dienstverlening doen.

Dienstverlening

Het verbeteren van onze dienstverlening is een continue proces.

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk meet de klanttevredenheid over de afhandeling van de meldingen openbare ruimte. De waardering van de afhandeling is goed.

Webcare is ondergebracht bij team telefonie. Team telefonie behandelt naast telefonische vragen en vragen via de algemene postbus ook binnenkomende vragen/opmerkingen via whatsapp en messenger. Politiek gevoelige vragen worden behandeld door team communicatie.

Er is hard gewerkt aan het digitaliseren van verschillende producten, bij het team burgerzaken is een grote slag gemaakt. Het is nu bijvoorbeeld mogelijk aangifte geboorte en overlijden digitaal door te geven.

De website van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk voldoet aan de eisen van de overheid voor een toegankelijke website. Een toegankelijke website betekent dat de website bruikbaar is voor elke surfer, dus ook voor personen met een beperking.

Nieuw team dienstverlening gevormd, bestaande uit de diverse geledingen vanuit onze organisatie.

ICT

De vervanging van de centrale ICT infrastructuur is afgerond in 2021 en is hiermee in een beheerfase gekomen. Aandacht gaat nu uit naar het up-to-date houden van alle softwarecomponenten.

De migratie naar de Cloud is in volle gang. In relatie tot de Cloud is vanuit een uitspraak van commissie BBV de begroting ICT voor alle Cloud projecten aangepast op een OPEX model, inclusief de

bijbehorende eenmalige projectkosten die niet meer geactiveerd mogen worden. Een voorbeeld van Cloud project is de keuze voor Unit4 ERPx. Dit is de vervanging voor de huidige financiële applicaties die nog in de eigen datacenters draaien. ERPx zal in 2022 geïmplementeerd worden, uiteraard in de Cloud.

Vanuit de Digitale Overheid is het project Digitale Toegankelijkheid afgerond en in een beheerfase gekomen. Hiermee voldoet de gemeente in 2021 als een van de eerste gemeenten aan de A status voor digitale toegankelijkheid op onze website.

Paragraaf 6. Verbonden partijen

Wat is het doel van deze paragraaf?

In deze paragraaf wordt de gemeentelijke visie uiteengezet op verbonden partijen en op de bestuurlijk te realiseren doelen per verbonden partij.

Er is sprake van een verbonden partij als onze gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft in een derde rechtspersoon. Bij bestuurlijk belang gaat het om het hebben van zeggenschap van onze gemeente in de derde partij, omdat onze gemeente zitting heeft in het dagelijks- of algemeen bestuur, aandelen bezit en daarom stemrecht heeft.

Van een financieel belang is sprake indien wij de middelen die aan een partij ter beschikking zijn gesteld niet terugkrijgen bij faillissement van de partij, of indien financiële problemen bij de derde partij (deels) verhaald worden op onze gemeente. Relaties waarbij alleen sprake is van een financieel of bestuurlijk belang vallen niet onder het begrip verbonden partij.

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk neemt in de regel deel aan gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, N.V.'s en verenigingen als het belang van de gemeente hiermee is gediend.

Gemeenschappelijke regelingen: zijn door de diverse vertegenwoordigde gemeenten in het leven geroepen en als zodanig een orgaan waarover de deelnemende gemeenten zeggenschap hebben en waarvoor ze verantwoordelijk zijn. Voor de door de gemeenschappelijke regelingen uit te voeren taken is als het ware sprake van een verlengstuk van de gemeenten. Hier is nadrukkelijk sprake van een gemeentelijk belang.

Stichtingen, N.V.'s en verenigingen: deelname is van belang omdat hier sprake is van samenwerkingsverbanden, verenigingen en N.V.'s (deelname in kapitaal vanuit een overheidstaak geredeneerd) die een gemeentelijk belang behartigen in verschillende verschijningsvormen.

Welke doelstellingen willen we bereiken?

Visie op verbonden partijen

De gemeente werkt ondermeer samen op de gebieden van sociale zekerheid, gemeentelijke belastingen, bouw- en woningtoezicht, milieu, gezondheidszorg, afvalinzameling, veiligheid, verstevigen van onderlinge samenwerking, inkoop en archief. Dit is inmiddels een groot aantal taken.

Daarnaast nemen wij deel in een aantal stichtingen op het grondgebied van de gemeente waarin wij het gemeentelijk / publiek belang bewaken. Door deelname in verbonden partijen verwachten wij een beter kwalitatief en kwantitatief resultaat tegen zo laag mogelijke kosten.

Beleidsvoornemens inzake verbonden partijen

De gemeente heeft zich in het nieuwe collegeakkoord uitgesproken over een nieuwe bestuurlijke aanpak ten aanzien van de verbonden partijen. Het accent ligt daarbij op sturing op kwaliteitsniveau van de dienstverlening en op financiën. Doel is om meer pro-actief en vanuit een visie met onze verbonden partijen om te gaan.

Dat vraagt om een goede interne organisatie rondom de verbonden partijen, dat ervoor zorgt dat wij ons tijdig kunnen beraden op onze positie ten opzichte van de verbonden partijen en tot tijdige en gewogen adviezen over beleidsvoornemens en de diverse financiële stukken kunnen komen.

bedragen x € 1.000

Verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Bijdrage		
	01-01	31-12	01-01	31-12	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Ferm Werk, (inclusief Stichting de Wissel) In het leven geroepen om in één uitvoeringsorganisatie Ferm Werk de krachten te bundelen en een integrale gemeenschappelijke aanpak te bieden op het terrein van participatie, werk en inkomen binnen het sociale domein.	0,1	0,3	6,5	8,5	11.348	8.166	9.614
ODMH De Omgevingsdienst Midden-Holland is ingesteld ter ondersteuning van GS en de bestuursorganen van de regiogemeenten bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wabo in het bijzonder.	3,4	n.n.b.	8,5	n.n.b.	2.970	2.936	2.980
Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden De Veiligheidsregio is de overkoepelende 'organisatie' waarbinnen de regionale brandweer, de geneeskundige kolom en de gemeentelijke crisisbeheersing is georganiseerd. De Veiligheidsregio is o.a. belast met advisering van het bevoegd gezag over de brandweezorg, risico's van branden, rampen en crises, het instellen en in stand houden van een brandweer, het instellen en in stand houden van een GHOR.	6,0	5,4	25,1	26,8	2.168	2.259	2.181
RDOG HM De RDOG geeft uitvoering aan de aan de gemeente opgedragen taken als gevolg van de Wet collectieve preventie volksgezondheid en aan de aan de gemeente opgedragen taken als gevolg van de Wet Kinderopvang. Ook draagt de RDOG zorg voor het ambulancevervoer en voor daadwerkelijke geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en de voorbereiding daarop.	0,9	3,6	28,4	27,2	2.010	2.193	2.173
Gemeenschappelijke regeling Groenalliantie Midden-Holland en omstreken De regeling wordt getroffen ter behartiging van de bovengemeentelijke belangen inzake het beheer en de ontwikkeling van groengebieden binnen het werkgebied van de groenalliantie, daaronder begrepen het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten van en de biodiversiteit binnen de groengebieden, alsmede de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht daarvan.	3.000,0	2.500,0	34,6	43,5	252	250	253

bedragen x € 1.000

Verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Bijdrage		
	01-01	31-12	01-01	31-12	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
	Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	142	144
De gemeente is verantwoordelijk voor het overbrengen van de archiefbescheiden welke niet voor vernietiging in aanmerking komen.							
Gemeenschappelijke regeling Oude Rijnzone	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	6	8	- 54
De Oude Rijnzone is een regionale samenwerking tussen provincie Zuid-Holland en de gemeenten Leiderdorp, Rijnwoude, Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk en Zoeterwoude. Het belangrijkste doel van de regionale samenwerking is de realisering van majeure doelstellingen op het gebied van herstructurering bedrijven-terreinen en groenrealisatie in de regio Oude Rijnzone. Het programma van de Oude Rijnzone is gericht op transformatie en een samenhangende en duurzame ontwikkeling van dit gebied, gericht op een verbetering van de kwaliteit.							
BSGR	2,1	2,1	10,7	4,8	562	581	620
De BSGR verzorgt namens de gemeente de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en inning van gemeentelijke belastingen.							

bedragen x € 1.000

Verbonden partijen - Stichtingen en verenigingen	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Bijdrage		
	01-01	31-12	01-01	31-12	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
	Stichting GBKN Zuid-Holland					-	-
De stichting beheert de Grootchalige Basiskaarten Nederland. De Stichting is opgeheven in 2017							
Stichting Greenport	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	-	-	-
Het versterken van de boomteeltsector in de regio Boskoop, het bevorderen van deze sector en de regio en het verantwoord inpassen van de boomteeltsector in de regio.							

bedragen x € 1.000

Verbonden partijen - Stichtingen en verenigingen	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Bijdrage		
	01-01	31-12	01-01	31-12	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Stichting Klasse (openbaar onderwijs)					-	-	-
De deelnemende gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, en Waddinxveen hebben in 2005 een fusie voor het openbaar onderwijs gerealiseerd. Met de verzelfstandiging is het openbaar onderwijs in een gelijkwaardige positie gekomen met het bijzonder onderwijs. De gemeente heeft nog een beperkt aantal wettelijke verantwoordelijkheden.							
Stichting VEEN					-	-	-
Op grond van het met drie verenigingen van watereigenaren in de Reeuwijkse plassen gesloten convenant worden met ingang van het jaar 2000 vaarontheffingen door de stichting VEEN uitgegeven.							
Stichting Klimaatneutraal Bodegraven-Reeuwijk					-	-	-
De Stichting Klimaatneutraal Bodegraven-Reeuwijk heeft zich ten doel gesteld het bevorderen van klimaatneutraliteit van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Zulks ter uitvoering van de landelijke klimaatdoelen om in 2035 tot een klimaatneutrale gemeente te komen.							
Stichting BLR					-	-	-
De Stichting is opgericht om eilanden en perceeltjes land (de "landschapselementen") van de gemeente in eigendom over te nemen en in stand te houden. Doelstelling is om de landschapselementen in het Reeuwijkse plassengebied te onderhouden en te beheren met respect voor de natuurwaarden.							

bedragen x € 1.000

Verbonden partijen - Overige	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Bijdrage		
	01-01	31-12	01-01	31-12	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
N.V. Cyclus De aandelen van Cyclus NV zijn in handen van de deelnemende gemeenten. In juridische zin is Cyclus aan te merken als overheids-NV. Er is een 10-jarige dienstverleningsovereenkomst gesloten met Cyclus NV voor het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen.	11,4	n.n.b.	10,3	n.n.b.	3.035	3.134	2.916
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.					- 97	- 185	- 139
Oasen N.V. Waterbedrijf					-	-	-
Ontwikkelingsmaatschappij Rijnhoek C.V. (OMR), OMR heeft tot doel is het realiseren van het bedrijvenpark Rijnhoek door middel van het ontwikkelen, exploiteren en verkopen van gronden.	54,0	68,1	0,6	3,5	-	-	-
GEM Rijnhoek BV. Het doel van de vennootschap is het ontwikkelen van het gebied Rijnhoek tot het "Bedrijvenpark Rijnhoek". De GEM Rijnhoek BV is door de voormalige gemeente Bodegraven en de Ontwikkelings Combinatie Rijnhoek BV (OCR) opgericht als beherende vennoot van de Ontwikkelingsmaatschappij Rijnhoek CV (OMR). De GEM Rijnhoek BV voert de directie over en vertegenwoordigt de OMR in externe contacten.							
Totaal					22.396	19.487	20.689

Paragraaf 7. Grondbeleid

Wat is het doel van deze paragraaf?

Deze paragraaf verwoordt de gemeentelijke visie op het grondbeleid. Hiermee wordt o.a. getracht de ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Die doelstellingen liggen op het terrein van de volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economische ontwikkeling, openbare ruimte, infrastructuur, natuur en recreatie. De gemeente geeft in deze paragraaf een overzicht van bestaande beleids- en financiële kaders, en de ontwikkeling van de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie en enkele bestemmingsreserves.

Visie op het grondbeleid

Met het grondbeleid wordt beoogd:

- een maatschappelijk gewenst ruimtegebruik te bevorderen
- behalen van volkshuisvestelijke en economische doelstellingen
- de effectiviteit van het ruimtegebruik te verhogen
- een evenwichtige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, grondeigenaren, ontwikkelaars en overheid te bevorderen

De gemeente streeft naar een optimum tussen deze facetten. De gemeente streeft tevens naar minimaal sluitende grondexploitaties.

Beleidskaders

Nota Grondbeleid

Het grondbeleid van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk is in 2012 door de raad vastgesteld in de Kadernota Grondbeleid. De gemeente voert grotendeels een faciliterend grondbeleid, maar waar nodig actief grondbeleid. Bij elk vastgoedproject is sprake van samenwerking tussen gemeente en particulier(en) of marktpartij(en). Uitgangspunt is dat met de wederpartij een anterieure overeenkomst wordt gesloten, zodat gronduitgifte / kostenverhaal is geregeld. De gemeente hanteert marktconforme grondprijzen en bepaalt per plan de meest geschikte grondprijsmethode. Met het vaststellen van een nieuwe woonvisie (eind 2020) en het uitwerken van de toekomstvisie en dorpsvisie, wordt ernaar gestreefd om in 2023 een nieuwe nota Grondbeleid vast te stellen.

Woningbouwprogrammering/ woonvisie

In 2020 is de tweede woonvisie Bodegraven-Reeuwijk 2021-2025 vastgesteld. Het schrijven van een nieuwe woonvisie heeft als doel gehad om te kunnen sturen op de volgende hoofdlijnen:

1. De dorpskernen vanuit de eigen identiteit en kwaliteit laten ontwikkelen. De verschillen tussen de dorpskernen blijven in tact door het leggen van verschillende accenten, waardoor wordt aangesloten op de specifieke woonbehoefte per dorpskern.
2. Regie voeren op het woningbouwprogramma zodat kan worden aangesloten op de behoefte van inwoners.
3. De bestaande woningvoorraad toekomstbestendig maken.
4. De woonvisie laten aansluiten op de dorpsvisie zodat er op een integrale wijze naar wonen gekeken wordt.

Nota Kostenverhaal

De Nota Kostenverhaal is in 2020 geactualiseerd vastgesteld. In deze nota staat voor welke bovenwijkse voorzieningen en ruimtelijke ontwikkelingen de gemeente een bijdrage vraagt en welk tarief in een kern geldt. Het beleid geldt voor zowel particuliere- als gemeentelijke bouwprojecten. Voor particuliere projecten vindt het kostenverhaal bij voorkeur plaats via anterieure overeenkomsten. Het exploitatieplan geldt als stok achter de deur. Voor gemeentelijke projecten vindt kostenverhaal via de grondexploitatie plaats. Met de voorgenomen invoering van de omgevingswet per 1 januari 2023 zullen de mogelijkheden voor kostenverhaal naar verwachting slechts beperkt wijzigen. We gaan na of een actualisatie van de nota Kostenverhaal nodig is in de tweede helft van 2022. Naast wijzigingen in wetgeving, kan dit mede aan de orde zijn indien veel wijzigingen in de projectenlijst (in de uitvoeringsparagraaf bij de toekomstvisie) optreden.

Nota Fonds Volkshuisvesting

De Nota Fonds Volkshuisvesting is begin 2022 geactualiseerd vastgesteld. Met het actualiseren van de Nota Fonds Volkshuisvesting is aansluiting gemaakt met de uitgangspunten van de Woonvisie. De nota heeft twee doelen. Eerst doel is het bevorderen van de bouw van

sociale woningen en het tweede doel is het stimuleren van de doorstroming op de woningmarkt. In principe moeten alle nieuwe woningbouwplannen 25% sociale huur bevatten, maar daar kan in specifieke in de nota aangegeven gevallen van worden afgeweken. Hiervoor is dan wel een financiële bijdrage verschuldigd.

Wet- en regelgeving

Wet Markt & Overheid (vennootschapsbelasting)

De gemeente moet vennootschapsbelasting betalen over de winst die met ondernemingsactiviteiten is behaald. Eén van die ondernemingsactiviteiten is het voeren van een grondexploitatie. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft met het vaststellen van winstgevende grondexploitaties dan ook het risico belasting te moeten betalen. Overigens wordt de vpb altijd na afloop van een kalenderjaar in een aangifte verwerkt. Zo wordt dus in 2022 aangifte gedaan over het belastingjaar 2021, in 2023 over het jaar 2022, enz..

BBV-regelgeving

In september 2019 is de meest recente notitie van het BBV met betrekking tot de grondexploitaties gepubliceerd. De commissie BBV geeft, naar aanleiding van de eerdere notitie Grondexploitatie, meer toelichting op de verscherpte regelgeving rondom grondexploitaties en faciliterende projecten. Daarnaast is meer verduidelijking gekomen op de wijze van tussentijds winstnemen. Deze notitie wordt toegepast in de grondexploitaties, jaarrekening en begroting.

Financiële kaders

Bouwgronden in exploitatie

Lopende en actieve grondexploitaties

In het begrotingsjaar 2022 zijn 12 grondexploitaties actief. Dit aantal is inclusief de grondexploitatie Brandweerkazerne Driebruggen die eind 2021 is vastgesteld. Het is aannemelijk dat in 2022/2023 de nieuwe grondexploitatie Dammekant Kremerweg aan de raad wordt voorgelegd.

Parameters grondexploitaties

In grondexploitaties wordt gerekend met zogenaamde rente- en inflatieparameters. De parameters zijn bepaald op basis van inflatieontwikkelingen uit oktober-november 2021. Het risico bestaat

dat de huidige vastgestelde inflatieparameters niet meer in de pas lopen met de huidige inflatieontwikkelingen. Het scenario van nog sterker stijgende parameters is reeds (deels) verwerkt in de risicoanalyses. Zodra er desondanks nieuwe parameters moeten worden vastgesteld wordt de raad op de hoogte gebracht van de impact hiervan. De renteparameter wordt continue gemonitord of de huidige renteparameter nog gehandhaafd kan worden. Een bandbreedte van 0,5% is toegestaan.

Voor het begrotingsjaar 2022 hanteren we de volgende parameters:

Parameter	2022	2023-204	2025 ev
Grondopbrengsten			
Woningbouw - vrije sector	3,0%	2,5%	2,0%
Woningbouw - sociaal	4,0%	3,0%	2,0%
Overige functies commercieel	2,0%	2,0%	2,0%
Overige functies niet commercieel	4,0%	3,0%	2,0%
Kosten			
Civiele kosten	4,0%	3,0%	2,0%
Plankosten	4,0%	3,0%	2,0%
Overige kosten	4,0%	3,0%	2,0%
Diversen			
Rente	1,7%	1,7%	1,7%
Disconteringsvoet	2,0%	2,0%	2,0%

De gemeente moet op basis van nieuwe BBV-regelgeving de werkelijk betaalde financieringsrente voor de investeringen in de grondexploitatie-projecten toerekenen. De werkelijk betaalde rente bij de gemeente op dit moment heeft een gemiddeld gewogen percentage van 1,7%. Voor negatieve grondexploitaties moet (vanuit BBV-regelgeving) de gemeente een disconteringsvoet hanteren ter hoogte van het maximale meerjarige streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de eurozone. Om de vergelijkbaarheid te behouden van zowel winstgevende als verliesgevende grondexploitaties is de disconteringsvoet voor alle grondexploitaties op 2% gezet.

Didam-arrest

Op 26 november 2021 heeft de Hoge Raad in het Didam-arrest geoordeeld dat overheden de gelegenheid moeten bieden aan alle (potentiële) gegadigden om mee te dingen bij de verkoop van grond. Dit is conform de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, waar het gelijkheidsbeginsel onder valt. Hiermee zijn overheden dus niet (meer) vrij om grond te verkopen aan een partij naar keuze. Overheden moeten aan de hand van objectieve, toetsbare en redelijke criteria een koper selecteren (openbare aanbestedingen). Indien dit niet gebeurt, kan dit leiden tot de vernietigbaarheid of nietigheid van een gesloten overeenkomst. De enkele uitzondering hierop is wanneer er op voorhand redelijkerwijs kan worden aangenomen dat er slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de verkoop van de grond. In dit geval mag er onderhands 1-op-1 gegund worden. Dit voornemen moet wel gemotiveerd gepubliceerd worden en er kan bezwaar tegen worden aangetekend. Voor de lopende grondexploitaties is dit een ontwikkeling die gevolgen heeft voor De Wijde Wiericke Fase 3 en 4 en Weideveld. Er zal aanvullend juridisch advies over worden ingewonnen en op basis hiervan een traject worden gekozen voor de verkoop van de gronden.

Relatie tussen leningenportefeuille en grondexploitaties

Het in deze begroting gepresenteerde verloop van de leningenportefeuille is mede gebaseerd op de verwachte opbrengsten en kosten in de grondexploitaties. Dit betekent dat het voor het verloop van de leningenportefeuille cruciaal is dat de opbrengsten en winsten zo optimaal mogelijk worden bepaald en zo snel mogelijk worden geïnd.

Dat kan tevens betekenen dat wanneer kansen zich voordoen om woningen of bedrijventerreinen eerder te realiseren dan gepland dit een impact zal hebben op de leningenportefeuille. In de afweging bij de besluitvorming wordt die impact meegenomen. De lasten gaan immers voor de baten uit. In een dergelijk geval zal de gemeente investeringen in een project immers eerder moeten voorfinancieren dan gepland. Daar staat tegenover dat in zo'n geval ook de opbrengsten eerder worden gerealiseerd dan gepland. Op de langere termijn zal het daarom een beperkte impact hebben op de omvang van de leningenportefeuille. De betreffende investeringen en

opbrengsten zijn namelijk al over een langere termijn doorgerekend in de grondexploitaties. Het voordeel voor de gemeente zit hier in de structureel lagere rentelasten, doordat investeringen eerder worden terugverdiend.

Winstnemingen en verliesvoorzieningen

Elk jaar, ten tijde van het opstellen van de jaarrekening, zal moeten worden onderzocht of tussentijdse winstneming gedaan moet worden. Deze winsten zullen in principe toegevoegd worden aan de Algemene Reserve Grondexploitatie. Zodra een verliesgevende grondexploitatie wordt vastgesteld, zal ter hoogte van het negatieve netto contante waarde resultaat een verliesvoorziening worden getroffen. Deze wordt gedekt uit de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie.

Bestemmingsreserves (Nota Kostenverhaal en Fonds Volkshuisvesting)

De gemeente ontvangt vanuit enkele gemeentelijke grondexploitaties en een aantal particuliere bouwplannen bijdrages op basis van de beleidskaders in de nota Kostenverhaal en nota Fonds Volkshuisvesting.

Weerstandsvermogen en risicoprofiel

Het geactualiseerde resultaat van de grondexploitaties in het MPG 2022 is een momentopname (namelijk per peildatum 1-1-2022). Het resultaat is het gevolg van de gekozen uitgangspunten die op dat moment het meest realistisch worden geacht. Een project kan echter onderhevig zijn aan wijzigingen als gevolg van veranderende omstandigheden. In grondexploitaties zijn dan ook ramingsonzekerheden aan de orde en kan er sprake zijn van onvoorziene risico's en kansen. Met name projecten die zich nog in het begin van het ontwikkelproces bevinden kennen de meeste risico's en kansen. Dat wil zeggen dat grondexploitatie-resultaten geen feitelijke uitkomsten zijn, maar gelezen moeten worden als een gemiddelde van een bandbreedte. Die bandbreedte wordt kleiner naarmate een project zich naar de opleveringsfase beweegt. Via de monitor grondexploitaties (vervat in monitor fysiek domein) wordt zowel het college als de raad meegenomen in de ontwikkelingen van de grondexploitaties in het lopende en komende begrotingsjaar. Op

basis daarvan kunnen de kansen en risico's en beheersmaatregelen worden besproken en kan hierop worden gestuurd.

Bij nieuwe en herziene grondexploitaties zijn weer risicoanalyses uitgevoerd. Het risicoprofiel is immers gewijzigd. Het risicoprofiel van een project is een indicatie voor de gewenste weerstandscapaciteit

van de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie. Het biedt een indicatie voor het gewenste minimale niveau van de stand van de reserve.

Deel D: Jaarrekening

Leeswijzer

De jaarrekening bestaat conform het Besluit Begroting en Verantwoording uit de volgende onderdelen:

- Balans (inclusief toelichting)
- Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening (inclusief toelichting)
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Balans

De balans geeft de stand van zaken weer voor wat betreft de omvang en samenstelling van het vermogen. De balans geeft op 'hoofdlijnen' de standen per 31 december weer van het verslagjaar en ter vergelijking zijn de standen van het voorgaande verslagjaar opgenomen.

In de toelichting op de balans wordt per balanspost een nadere specificatie gegeven en daar waar voorgeschreven het saldoverloop gedurende het jaar.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Het overzicht van baten en lasten bevat de gerealiseerde baten en lasten per programma, het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen, het gerealiseerde resultaat voor bestemming, de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en het gerealiseerde resultaat. Ter vergelijking zijn van de genoemde posten ook de cijfers opgenomen van de begroting voor wijzigingen en de begroting na wijzigingen.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten wordt een analyse van afwijkingen tussen de begroting na wijziging en het overzicht van baten en lasten gegeven, een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien en een overzicht van de incidentele baten en lasten.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling geven weer welke uitgangspunten zijn gehanteerd bij de waardering van activa en passiva en de bepaling van baten en lasten. De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn in overeenstemming met de hiervoor geldende bepalingen zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording

ACTIVA	31 dec 2021	31 dec 2020
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	212	262
Bijdragen activa in eigendom derden	12	14
Kosten onderzoek en ontwikkeling	200	247
Materiële vaste activa economisch nut	106.200	103.916
Gronden en terreinen	4.094	4.094
Bedrijfsgebouwen	54.785	53.483
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	32.943	32.216
Machines, apparaten en installaties	1.328	1.528
Gronden uitgegeven in erfpacht	1.349	1.348
Vervoermiddelen	354	265
Woonruimten	386	395
Overige materiele activa	10.961	10.586
Materiële vaste activa maatschapp. nut	64.604	58.050
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	64.604	58.050
Financiële vaste activa	2.477	2.328
Kapitaalverstreck. gemeensch. regelingen	-	-
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	568	571
Overige langlopende leningen	1.908	1.757
Totaal VASTE ACTIVA	173.493	164.555
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden	3.320	8.243
Bouwgronden in exploitatie (projecten)	2.043	6.557
Vooruitbetalingen op voorraden	9	9
Overige grond- en hulpstoffen	1.269	1.677
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	14.454	11.909
Rekening courantverh. met het Rijk	1.350	350
Vorderingen op openbare lichamen	8.563	6.863
R-C verh. met niet-financ. instellingen	560	473
Overige vorderingen < 1 jaar	3.981	4.222
Liquide middelen	44	3.441
Bank	39	3.438
Kas	5	2
Overlopende activa	10.485	11.075
Te ontv. voorschot specifieke uitkeringen	717	273
Nog te ontvangen bijdragen	4.050	4.432
Vooruitbetaalde bijdragen	5.718	6.371
Totaal VLOTTENDE ACTIVA	28.303	34.668
TOTAAL ACTIVA	201.796	199.224
Recht verliescompensatie vennootschapsbelasting	-	-

bedragen x € 1.000

PASSIVA	31 dec 2021	31 dec 2020
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	20.622	18.125
Algemene reserve	10.633	13.843
Bestemmingsreserves	5.316	4.667
Saldo van rekening	4.674	- 385
Voorzieningen	6.145	6.524
Voorzieningen	6.145	6.524
Vaste schulden met een looptijd > 1 jaar	146.702	142.508
Onderhandse leningen van binnenl. banken	146.696	142.502
Waarborgsommen	6	6
Totaal VASTE PASSIVA	173.470	167.158
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden loopt. < 1 jaar	15.687	16.569
Overige schulden	8.187	9.069
Kasgeldleningen overig	7.500	7.500
Overlopende passiva	12.638	15.497
Vooruitontv. voorschotten EU/Rijk/Prov.	5.605	8.165
Vooruitontvangen bijdragen	366	353
Nog te betalen bijdragen	6.667	6.979
Totaal VLOTTENDE PASSIVA	28.326	32.066
TOTAAL PASSIVA	201.796	199.224
Gewaarborgde geldleningen	1.387	1.570
Garantstellingen	58.279	50.642

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening van het begrotingsjaar (verkort)

De cijfers van de primitieve begroting sluiten aan op het overzicht van baten en lasten in de vastgestelde Programmabegroting, daarbij rekening houdend met de keuzes uit de keuzenotitie

bedragen x € 1.000

Overzicht van baten en lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Vershil	Rekening 2020
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
1. Leven, leren en werken	- 37.013	- 38.613	- 41.962	- 3.349 N	- 42.321
2. Wonen en leefomgeving	- 33.262	- 40.460	- 40.425	34 V	- 29.505
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	- 5.923	- 6.442	- 6.767	- 326 N	- 5.913
4. Bestuur en dienstverlening	- 3.159	- 3.322	- 3.460	- 138 N	- 3.169
Dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien	- 11.243	- 11.159	- 11.575	- 416 N	- 11.748
Totaal Lasten	- 90.601	- 99.996	- 104.190	- 4.194 N	- 92.657
Baten					
1. Leven, leren en werken	6.535	6.709	9.793	3.084 V	10.286
2. Wonen en leefomgeving	23.293	28.833	32.042	3.208 V	22.267
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	1.248	1.248	1.266	18 V	1.071
4. Bestuur en dienstverlening	399	388	531	143 V	389
Dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien	58.894	60.593	63.056	2.463 V	59.796
Totaal Baten	90.369	97.771	106.688	8.916 V	93.808
Saldo van baten en lasten	- 231	- 2.225	2.498	4.723 V	1.151
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 990	- 3.737	- 3.786	- 49 N	- 3.078
Onttrekkingen	1.221	5.962	5.962	-	1.542
Mutatie reserves	231	2.225	2.176	- 49 N	- 1.536
Resultaat	- 0	- 0	4.674	4.674 V	- 385

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening van het begrotingsjaar (uitgebreid)

bedragen x € 1.000

Overzicht van baten en lasten	Primitieve begroting			Begroting na wijziging		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten						
Programma's						
1. Leven, leren en werken	- 37.013	6.535	- 30.478	- 38.613	6.709	- 31.904
2. Wonen en leefomgeving	- 33.262	23.293	- 9.969	- 40.460	28.833	- 11.627
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	- 5.923	1.248	- 4.675	- 6.442	1.248	- 5.193
4. Bestuur en dienstverlening	- 3.159	399	- 2.760	- 3.322	388	- 2.934
Programma's	- 79.358	31.475	- 47.883	- 88.837	37.179	- 51.658
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead						
Uitkeringen Gemeentefonds		44.798	44.798		46.454	46.454
OZB woningen	- 362	6.458	6.096	- 362	6.458	6.096
OZB niet-woningen	- 139	3.046	2.907	- 139	3.046	2.907
Belastingen overig	- 0	932	931	- 0	932	931
Overhead	- 7.982	44	- 7.939	- 7.878	61	- 7.817
Treasury	- 2.759	3.616	857	- 2.781	3.642	861
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead	- 11.243	58.894	47.652	- 11.159	60.593	49.433
Saldo van baten en lasten	- 90.601	90.369	- 231	- 99.996	97.771	- 2.225
Mutatie reserves						
Mutatie reserves						
Bestuur en dienstverlening		-	-		46	46
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead	- 678		- 678	- 601		- 601
Wonen en leefomgeving	- 311	481	170	- 3.137	5.136	2.000
Leven, leren en werken		690	690		690	690
Samenwerken, ondernemen en dorpspromotie		50	50		90	90
Mutatie reserves	- 990	1.221	231	- 3.737	5.962	2.225
Mutatie reserves	- 990	1.221	231	- 3.737	5.962	2.225
Resultaat	- 91.590	91.590	- 0	- 103.734	103.734	- 0

bedragen x € 1.000

Overzicht van baten en lasten	Realisatie begrotingsjaar			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten						
Programma's						
1. Leven, leren en werken	- 41.962	9.793	- 32.170	- 3.349 N	3.084 V	- 265 N
2. Wonen en leefomgeving	- 40.425	32.042	- 8.384	34 V	3.208 V	3.243 V
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	- 6.767	1.266	- 5.501	- 326 N	18 V	- 308 N
4. Bestuur en dienstverlening	- 3.460	531	- 2.929	- 138 N	143 V	5 V
Programma's	- 92.615	43.632	- 48.983	- 3.778 N	6.453 V	2.675 V
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead						
Uitkeringen Gemeentefonds		48.399	48.399		1.945 V	1.945 V
OZB woningen	- 378	6.458	6.080	- 16 N	- 0 N	- 16 N
OZB niet-woningen	- 146	3.365	3.219	- 7 N	320 V	312 V
Belastingen overig	- 0	945	945	- 0 N	14 V	14 V
Overhead	- 8.095	212	- 7.883	- 217 N	151 V	- 67 N
Treasury	- 2.718	3.670	953	63 V	29 V	92 V
Onvoorzien	- 10	6	- 4	- 10 N	6 V	- 4 N
Vennootschapsbelasting	- 228		- 228	- 228 N		- 228 N
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead	- 11.575	63.056	51.481	- 416 N	2.463 V	2.048 V
Saldo van baten en lasten	- 104.190	106.688	2.498	- 4.194 N	8.916 V	4.723 V
Mutatie reserves						
Mutatie reserves						
Bestuur en dienstverlening		46	46		-	-
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead	- 601		- 601	0 V		0 V
Wonen en leefomgeving	- 3.186	5.136	1.951	- 49 N		- 49 N
Leven, leren en werken		690	690			
Samenwerken, ondernemen en dorpspromotie		90	90			
Mutatie reserves	- 3.786	5.962	2.176	- 49 N	-	- 49 N
Mutatie reserves	- 3.786	5.962	2.176	- 49 N	-	- 49 N
Resultaat	- 107.976	112.650	4.674	- 4.243 N	8.916 V	4.674 V

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) geeft. Waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kostprijs. De activa en passiva worden opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waar zij betrekking op hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het eind van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Reserves worden gemuteerd voor de bedragen die door de raad zijn goedgekeurd; dit betekent dat zij onderdeel uitmaken van de begroting of gebaseerd zijn op een door de raad genomen besluit. Hieruit volgt het rekeningresultaat.

Een aanvrager van Wmo-voorzieningen is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze bijdrage wordt uitgevoerd door het Centraal Administratiekantoor (CAK). Het CAK verstrekt de gemeente een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting van de geïncasseerde bijdragen aan de gemeente plaatsvindt. Aangezien, omwille van privacy overwegingen, de inkomensgegevens van cliënten niet op het totaaloverzicht van het CAK zijn opgenomen heeft de gemeente geen inzicht in de individueel door het CAK berekende eigen bijdrage van de cliënt. Daardoor kan door onze gemeente geen

sluitende controle op de juistheid en volledigheid van de ontvangen bijdragen worden uitgevoerd.

Activa

Materiële vaste activa met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervangingsprijs. Materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur. Bijdragen van derden worden in mindering gebracht op de investeringssom. Het saldo vormt de afschrijvingsbasis. De te hanteren afschrijvingstermijn wordt per actief beoordeeld aan de hand van de verwachte economische levensduur. Binnen de onderstaande hoofdgroepen worden de onderstaande afschrijvingstermijnen gehanteerd. Een gedetailleerde afschrijvingstabel is opgenomen in de Nota Activabeleid. In verband met de grote variëteit in zettingstypen wordt voor investeringen voortvloeiend uit het onderhoudsplan Leefomgeving een gemiddelde afschrijvingstermijn van 50 jaar gehanteerd. Op grond (al dan niet uitgegeven in erfpacht) wordt niet afgeschreven.

Met de afschrijving wordt gestart het jaar volgende op de afsluiting/ingebruikname van de investering.

Afschrijvingstermijnen

• Nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen	40 jaar
• Rioleringen, wegen	25-60 jaar
• Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen	25 jaar
• Technische installaties in bedrijfsgebouwen	15 jaar
• Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen telefooninstallaties	10 jaar
• Kantoormeubilair schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw	10 jaar
• ICT apparatuur	4 jaar
• Tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen, grootonderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen, zware transportmiddelen, aanhangwagens, schuiten, personenauto's, lichte motorvoertuigen	6-10 jaar

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

Investerings met maatschappelijk nut worden alleen geactiveerd als er sprake is van nieuwe activa of levensduurverlengende maatregelen, zoals rehabilitatie van wegen.

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Slechts in die gevallen, waarbij in de toekomst de gronden in exploitatie zullen worden genomen wordt rente bijgeschreven.

Financiële activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt boven de verkrijgingsprijs.

Immateriële vaste activa

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden conform het desbetreffende raadsbesluit geactiveerd als ze individueel een bedrag van € 50.000 te boven gaan. De bijdragen worden gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. Zij worden lineair afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Voorraden

De als bouwgronden in exploitatie opgenomen projecten zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend zoals grond aankopen, kosten van bouw- en woonrijp maken, uren ambtelijke organisatie, evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Het gemeentelijk beleid voor verliesgevende grondexploitaties is het treffen van verliesvoorzieningen die ten laste gaan van de bestemmingsreserve zodra de verliezen worden vastgesteld. Met behulp van nieuwe notitie van BBV in 2019 is nu gekozen voor de registratie van verliesvoorzieningen tegen eindwaarde (nominale waarde). Elk jaar is de gemeente verplicht tussentijdse winstnemingen te doen. Een voorziening die is gevormd om toekomstige verliezen te dekken wordt gepresenteerd als vermindering van de waarde van de bouwgronden in exploitatie.

Eventueel aanwezige overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen kostprijs. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Recht verliescompensatie vennootschapsbelasting

Op basis van de huidige inzichten bestaat er geen recht op verliescompensatie vennootschapsbelasting.

Passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare bedrag. De pensioenverplichting (oud) wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatie voorzieningen zijn gestoeld op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarbij rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is dit beleid nader uiteengezet.

Vaste schulden

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de telling van de balans het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde van het boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie hierover opgenomen.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de immateriële vaste activa weer:

bedragen x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 1 jan 2021	Vermeer- deringen	Bijdrage van derden	Overige verminderingen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31 dec 2021
Kosten onderzoek en ontwikkeling						
Onderzoekskosten grondexploitatie	247	78	-	- 126	-	199
Bijdragen activa in eigendom derden						
Bijdragen scouting Bodegraven	14	-	-	-	- 2	12
Totaal	262	78	-	- 126	- 2	212

Materiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa weer:

bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa	Boekwaarde 1 jan 2021	Vermeer- deringen	Bijdrage van derden	Overige verminderingen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31 dec 2021
MVA met economisch nut						
Gronden en terreinen	3.778	-	-	-	-	3.778
Gronden en terreinen (vh NIEGG)	59	-	-	-	-	59
Gronden uitgegeven in erfpacht	1.348	-	-	0	-	1.349
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.903	-	-	-	- 70	1.833
Woonruimten	395	-	-	-	- 8	386
Bedrijfsgebouwen	53.483	2.474	- 7	- 2	- 1.164	54.785
Machines, apparaten en installaties	1.508	29	-	-	- 208	1.328
Vervoermiddelen	265	150	-	-	- 61	354
Overige materiële vaste activa	6.461	1.274	- 59	- 62	- 598	7.015
Totaal MVA economisch nut	69.200	3.927	- 66	- 63	- 2.111	70.888
MVA met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven						
Gronden en terreinen	257	-	-	-	-	257
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	30.313	2.063	-	- 0	- 1.266	31.110
Machines, apparaten en installaties	20	-	-	-	- 20	-
Overige materiële vaste activa	4.126	6	-	-	- 186	3.946
Totaal MVA economisch nut	34.715	2.069	-	- 0	- 1.471	35.312
MVA maatschappelijk nut						
Grond-, weg- en waterbouw maatschap. nut	58.050	9.226	- 414	- 375	- 1.883	64.604
Totaal MVA maatschappelijk nut	58.050	9.226	- 414	- 375	- 1.883	64.604
Totaal	161.966	15.222	- 479	- 439	- 5.465	170.804

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht. Genoemd zijn de investeringen waarvoor de uitgaven hoger waren dan € 100.000:

bedragen x € 1.000

Investerings > € 100.000	Toegekend krediet	Uitgaven t/m 2020	Uitgaven 2021	Restant krediet
Algemene projecten				
Herinrichting centrum	1.800	242	744	815
Verduurzaming gemeentehuis	1.576	246	1.267	63
Ingrep openbare ruimte Vromade/Broekvelden	276	21	129	126
Gebruikersapparatuur	207	-	179	28
Noodlokalen Willibrord + 1e inrichting	215	17	104	94
Duurzaamheidsmaatregelen MJOP Rijnland Sporthoeve	386	192	138	56
Groot onderhoud Sporthoeve	1.116	53	198	865
Sportcomplexen Groene Zoom en Kievitsheuvel	1.559	609	687	263
Nieuwbouw zwembad De Kuil	14.076	13.310	721	45
Projecten uitvoeringsprogramma				
Kerkweg Driebruggen	2.078	746	1.072	260
Kerkweg Reeuwijk-Dorp	211	-	209	3
Lecksdijk	423	-	388	35
Nieuwenbroeksedijk	315	-	294	20
Nieuwerbrug	2.377	2.174	202	1
Oudeweg	227	1	110	116
Polderbrink	1.632	216	1.388	28
Raadhuisweg	4.162	67	2.175	1.920
Reconstructie asfaltwegen buitengebied 2021	378	-	352	25
Reeuwijk-Brug West fase 5	2.340	-	2.262	78
Rioleringsprojecten 2021	258	-	175	83
Verkeersregelininstallaties (VRI's)	874	720	152	2
Vervanging beschoeiingen 2021	334	-	339	- 5
Vervanging bruggen 2021	512	-	209	303
Vervanging mech/elektr minigemalen 2021	495	-	486	8
Vervanging openbare verlichting 2020	760	538	223	- 0
Vervanging openbare verlichting 2021	364	-	300	64
Vervanging spelen 2021	218	-	157	61
Totaal	39.167	19.149	14.660	5.358

Financiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de financiële vaste activa weer:

bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde 1 jan 2021	Vermeer- deringen	Aflos- singen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31 dec 2021
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen					
2005 Aandelen Gem Rijnhoek BV	9	-	-	-	9
Aandelen B.N.G. Driebruggen	65	-	-	-	65
Aandelen Cyclus	135	-	-	-	135
Aandelen Cyclus N.V.	206	-	-	-	206
Aandelen NV Bank Ned Gemeen	116	-	-	-	116
Aandelen NV Hydron Zuid-Holland	6	-	-	-	6
Deelneming W.Z.H.O.	9	-	-	-	9
Geldlening Stg Evenementencie Bodegraven	25	-	- 2	-	23
Totaal Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	571	-	- 2	-	568
Overige langlopende geldleningen					
Lening Wierickehuis	27	-	- 5	-	22
Lening Ver. Revitalisering Bedr.terr. I	483	10	- 47	-	447
Lening Ver. Revitalisering Bedr.terr. II	42	-	-	-	42
Leningen funderingsherstel Emmakade	112	-	- 11	-	101
SVN starters- en duurzaamheidsleningen	1.092	242	- 236	-	1.099
Werkkapitaal Jeugdbescherming West	-	197	-	-	197
Totaal Overige langlopende geldleningen	1.757	450	- 298	-	1.908
Totaal	2.328	450	- 301	-	2.477

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

bedragen x € 1.000

Voorraden	Boekwaarde 1 jan 2021	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31 dec 2021
Bouwgronden in exploitatie (projecten)				
Bouwgronden in exploitatie genomen	6.772	2.872	- 6.021	3.623
Verliesvoorziening bouwgronden	- 215	463	- 1.829	- 1.581
Totaal Bouwgronden in exploitatie (projecten)	6.557	3.335	- 7.850	2.043
Overige grond- en hulpstoffen				
Voorraden: Overige grond- en hulpstoffen	1.845	-	- 408	1.437
Verliesvoorziening voorraden	- 168	-	-	- 168
Totaal Overige grond- en hulpstoffen	1.677	-	- 408	1.269
Vooruitbetalingen op voorraden				
Voorraad eigen verklaringen	9	13	- 13	9
Totaal Vooruitbetalingen op voorraden	9	13	- 13	9
Totaal	8.243	3.348	- 8.271	3.320

In de bedragen zoals opgenomen in de kolommen 'vermeerderingen' en 'verminderingen' zijn ook de bedragen begrepen die bij de onderhavige onderwerpen in de jaarrekening als winst dan wel verlies zijn verwerkt.

bedragen x € 1.000

Voorraden - specificatie	Boekwaarde 1 jan 2021	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31 dec 2021
Bouwgronden in exploitatie genomen				
GreX - Rijnzone Groote Wetering 2	- 1	1	-	-
Weideveld	9.407	125	2.226	11.757
GreX - Weideveld hoofdstructuur	8.599	-	460	9.059
GreX - Weideveld fase 1 & 2	- 10.458	-	68	- 10.390
GreX - Weideveld fase 3	1.814	-	- 6.255	- 4.441
GreX - Weideveld fase 4 & 5	- 2.891	-	- 46	- 2.937
GreX - Weideveld fase 7& 8	- 3.007	-	- 49	- 3.057
GreX - De Steupel	744	454	-	1.198
GreX - Oude Tol II, fase 2	- 969	-	- 807	- 1.776
GreX - Groendijck Oost Driebruggen	1.212	-	- 715	497

bedragen x € 1.000

Voorraden - specificatie	Boekwaarde 1 jan 2021	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31 dec 2021
GreX - Weide Wiericke deelgeb.2 (309001)	- 3	-	0	- 3
Achter de Boerderij Rwk-Dorp	408	-	18	426
GreX - Weideveld fase 9	- 1.407	-	- 39	- 1.445
GreX - Reesvelt II	877	-	- 1.613	- 736
GreX - Molenzicht	- 272	212	-	- 60
GreX - Nautique (Zoutmanslocatie) Rwk	252	5	-	257
GreX - Willem de Zwijgerstraat (12-18)	- 53	59	- 6	-
GreX - Restlocatie Rijngaarde	- 266	266	-	-
GreX - Brandweerkazerne Groene Zoom	- 13	13	-	-
GreX - Weideveld fase 6	2.792	-	744	3.535
GreX - Miereakker	6	-	- 6	-
GreX - DWW De Wijde Wiericke fase 3 & 4	-	1.216	-	1.216
GreX - Hoge Rijndijk 15	-	519	-	519
GreX - Brandweerkazerne Driebruggen	-	4	-	4
Totaal Bouwgronden in exploitatie genomen	6.772	2.872	- 6.021	3.623
Verliesvoorziening bouwgronden				
Verliesvoorziening bouwgrond, projecten	- 215	463	- 1.829	- 1.581
Totaal Verliesvoorziening bouwgronden	- 215	463	- 1.829	- 1.581
Voorraden: Overige grond- en hulpstoffen				
Groendijck Oost, 52.601m2	210	-	-	210
Voorraad gronden voormalig Reeuwijk	93	-	-	93
Gronden Oude Rijnzone Weideveld II	339	-	-	339
Kromme kamp Waarder, 1.740m2	9	-	-	9
Gronden Parallelweg	402	-	-	402
Gronden Wijde Wiericke, woningbouw	213	-	- 213	-
Gronden Wijde Wiericke, maatschappelijk	196	-	- 196	-
Gronden Nautique, Vergeer	10	-	-	10
Buitenomweg 9-11	206	-	-	206
Volkstuinen B.Kremerweg Nrd.(BDN B.7175)	86	-	-	86
Reesvelt II, restkavel	81	-	-	81
Totaal Voorraden: Overige grond- en hulpstoffen	1.845	-	- 408	1.437
Verliesvoorziening voorraden				
Voorziening voor grond- en hulpstoffen	- 168	-	-	- 168
Totaal Verliesvoorziening voorraden	- 168	-	-	- 168
Voorraad eigen verklaringen				
Voorraad eigen verklaringen	9	13	- 13	9
Totaal Voorraad eigen verklaringen	9	13	- 13	9
Totaal	8.243	3.348	- 8.271	3.320

Ten aanzien van de bouwgronden in exploitatie zoals opgenomen in bovenstaande tabel wordt in onderstaande tabel inzicht gegeven in het uiteindelijk te verwachten resultaat van deze grondexploitaties. Uitgangspunt hierbij is de boekwaarde zoals opgenomen in deze jaarrekening. Vervolgens is een inschatting gemaakt van de nog te maken kosten en de nog te verwachten opbrengsten, waarna een geprognosticeerd resultaat per grondexploitatie wordt gepresenteerd. Ten aanzien van de getroffen verliesvoorziening voor grondexploitaties wordt vermeld dat deze voorziening tot en met het jaar 2018 werd gewaardeerd tegen de netto contante waarde. Met ingang van 2019 vindt deze waardering plaats tegen de verwachte eindwaarde. Omdat de omvang van deze voorziening zeer beperkt is, is het effect van deze wijziging verwaarloosbaar.

bedragen x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie genomen	Boekwaarde 31 dec 2021	Nog te maken kosten	Geraamde opbrengst	Geraamd resultaat
Weideveld (alle fasen)	1.957	3.153	6.026	916
De Steupel	1.212	2.118	5.187	1.858
Oude Tol II, fase 2	- 1.776	2.655	247	- 632
Groendijck Oost Driebruggen	497	87	596	12
Wijde Wiericke, deelgebied 2	- 3	20	-	- 17
Wijde Wiericke, deelgebied 3&4	1.216	2.365	2.316	- 1.266
Achter de Boerderij	426	649	984	- 91
Reesvelt II	- 736	971	90	- 145
Molenzicht	- 60	93	-	- 33
Nautique (Zoutmanslocatie) Reeuwijk	257	34	289	- 2
Hoge Rijndijk	519	221	405	- 335
Brandweerkazerne Groene Zoom	4	278	262	- 20
Totaal	3.512	12.645	16.401	245

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

bedragen x € 1.000

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	31 dec 2021	31 dec 2020
Vorderingen op openbare lichamen	8.563	6.863
Rekening courantverh. met het Rijk	1.350	350
R-C verh. met niet-financ. instellingen	560	473
Overige vorderingen < 1 jaar	3.981	4.222
Totaal	14.454	11.909

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	31 dec 2021	31 dec 2020
Vorderingen op openbare lichamen		
Aangiften compensatiefonds	8.218	7.023
Debiteuren openbare lichamen	575	262
Te compenseren BTW	70	- 121
BCF gemeenschapsvoorzieningen	- 300	- 300
Totaal Vorderingen op openbare lichamen	8.563	6.863
Rekening courantverh. met het Rijk		
Rek.-courant schatkistbankieren	1.350	350
Totaal Rekening courantverh. met het Rijk	1.350	350
R-C verh. met niet-financ. instellingen		
RC Svn 3090 mutaties	19	13
RC Svn 3091 mutaties	95	293
Rek.-courant BSGR	123	127
RC Stichting Klimaatneutraal Bo-Re 2035	234	155
RC Svn 3093 mutaties	90	- 115
Totaal R-C verh. met niet-financ. instellingen	560	473
Overige vorderingen < 1 jaar		
Debiteuren algemeen	3.336	3.322
Dubieuze debiteuren algemeen	- 295	- 331
Debiteuren belastingen BSGR vanaf 2013	983	1.297
Dubieuze belastingdebiteuren BSGR	- 48	- 73
Fietsleningen	5	8
Totaal Overige vorderingen < 1 jaar	3.981	4.222
Totaal	14.454	11.909

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden.

Tot 1 juli 2021 was dit drempelbedrag gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal (bij een begrotingstotaal lager dan € 500 miljoen), met een minimum van € 250.000. Vanaf 1 juli 2021 is de drempel verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 1.000.000.

De benutting van het drempelbedrag wordt berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal. Gemiddeld mag een decentrale overheid dus maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist hebben gehouden. In het besluit begroting en verantwoording (BBV) is opgenomen dat in de toelichting bij de balans gerapporteerd moet worden over het drempelbedrag en het gebruik daarvan in elk kwartaal. Tot 1 juli bedroeg ons drempelbedrag € 687.000 en vanaf 1 juli € 1.832.000.

De gemiddelde kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen bedragen: 1^e kwartaal € 994.000, 2^e kwartaal € 990.000, 3^e kwartaal € 304.000 en 4^e kwartaal € 230.000.

Onderstaande tabel geeft aan welke bedragen gemiddeld ieder kwartaal door de gemeente Bodegraven-Reeuwijk zijn uitgezet bij de schatkist.

bedragen x € 1.000

Rekening courantverhouding met het Rijk	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Uitgezet geld bij 's Rijks schatkist gemiddeld per kwartaal	2.050	5.717	2.400	3.294
Totaal	2.050	5.717	2.400	3.294

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

bedragen x € 1.000

Liquide middelen	31 dec 2021	31 dec 2020
Bank		
BNG 28.50.01.256	21	3.417
BNG 28.50.82.663 (SoZa)	13	13
Rabobank 30.88.25.667	5	9
Totaal Bank	39	3.438
Kas		
Legeskas publiekszaken	5	2
Totaal Kas	5	2
Totaal	44	3.441

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

bedragen x € 1.000

Overlopende activa	31 dec 2021	31 dec 2020
Nog te ontvangen bijdragen		
Nog te ontvangen bedragen (s)	-	461
Nog te ontvangen bedragen overig	2.785	2.784
Nog te ontvangen bijdragen Rijk	1.265	1.187
Totaal Nog te ontvangen bijdragen	4.050	4.432
Vooruitbetaalde bijdragen		
Kruisposten	0	2
Tussenrekening verzekeringen	-	-
Vooruitgefactureerd/-betaald (s)	3.048	3.678
Vooruitbetaalde bedragen overig	146	235
Vooruitbetaalde bijdragen Gouwe Wiericke	2.524	2.449
Vooruitbetaalde licentiekosten ICT	-	6
Totaal Vooruitbetaalde bijdragen	5.718	6.371
Te ontv. voorschot specifieke uitkeringen		
Nog te ontvangen bijdragen ov. overheid	717	273
Totaal Te ontv. voorschot specifieke uitkeringen	717	273
Totaal	10.485	11.075

De in de balans opgenomen te ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000

Te ontvangen specifieke uitkeringen (EU/Rijk/overige overheid)	Saldo 1/1/2021	Ontvangsten	Bestedingen	Saldo 31/12/2021
Subsidie 2020 Regio Midden Holland	14	14	-	-
Subsidie Duurzaam Veilig Aanpassen voorrangregelingen fietsers D18018-D19016	125	-	-	125
Subsidie Duurzaam Veilig Herinrichten Centrum Nieuwerbrug D19018	61	-	-	61
Subsidie Duurzaam Veilig Inrichten Treebord Reeuwijk-Brug D19017-V19001	59	-	-	59
Subsidie Duurzaam Veilig project D18017 'Maatregelen veilig fietsen'	6	-	-	6
Sanering verkeerslawaaï Raadhuisweg/Zoutmansweg	8	8	-	-
Provinciale subsidie project Fietsplan - fietspad Watermunt	-	-	3	3
Provinciale subsidie project Drugsafval Kremerweg Bodegraven	-	-	3	3
Provinciale bijdrage via Regio Midden-Holland 2021	-	-	23	23
Provinciale bijdrage vervanging VRI op de N458	-	-	38	38
Gemeente Woerden, Leeksdijk	-	-	39	39
Subsidie project Frequentieverhoging Spoorverbinding Leiden-Utrecht	-	-	360	360
Totaal	273	22	466	717

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Reserves	Boekwaarde 1 jan 2021	Verwerking resultaat 2020	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31 dec 2021
Saldo van de rekening					
Resultaat boekjaar na bestemming	- 385	385	4.674	-	4.674
Totaal Saldo van de rekening	- 385	385	4.674	-	4.674
Algemene reserve					
Algemene reserve	262	478	1.164	- 209	1.695
Algemene reserve bouwgrondexploitatie	12.382	- 650	283	- 4.276	7.738
Algemene reserve (restwaarden)	1.200	-	-	-	1.200
Totaal Algemene reserve	13.843	- 172	1.447	- 4.485	10.633
Bestemmingsreserves					
Reserve explosieven	40	-	-	-	40
Reserve nwe activiteiten Recreatieschap	148	-	6	-	154
Reserve bovenwijkse voorzieningen	1.451	- 155	137	- 879	554
Reserve duurzaamheid	424	-	-	- 208	216
Reserve Ruimtelijke ontwikkeling	212	- 138	170	- 67	177
Res volkshuisvesting sociale woningbouw	174	- 108	-	-	66
Volkshuisvesting doorstroomdoelstelling	100	-	20	-	120
Reserve premie centrum Bodegraven	721	-	-	- 247	474
Reserve Sociaal Domein	990	-	-	- 640	350
Reserve verbetering aansluiting N11/A12	280	-	-	-	280
Ondersteuningsfonds	1	-	-	-	1
Reserve bedrijventerreinen	125	-	70	-	195
Reserve ICT-cloud	-	188	-	-	188
Investeringsfonds gebiedsontwikkeling	-	-	2.500	-	2.500
Totaal Bestemmingsreserves	4.667	- 213	2.902	- 2.040	5.316
Totaal	18.125	-	9.023	- 6.525	20.622

Voor een specificatie van het saldoverloop en een toelichting per individuele reserve verwijzen wij u naar het overzicht reserves.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Boekwaarde 1 jan 2021	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31 dec 2021
Vrz. verplichtingen, verliezen, risico's				
Voorziening pensioen oud-wethouders	2.087	141	- 156	2.072
Totaal Vrz. verplichtingen, verliezen, risico's	2.087	141	- 156	2.072
Egalisatievoorzieningen overig				
Parkeervoorziening	245	12	- 53	205
Voorziening tariefegalitatie riolering	207	54	- 17	243
Vrz groot onderhoud openbare ruimte	3.123	1.386	- 2.111	2.398
Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing	5	130	-	135
Voorziening kapitaaloverdracht Stg BSV	-	95	-	95
Totaal Egalisatievoorzieningen overig	4.437	2.446	- 2.809	4.074
Totaal	6.524	2.586	- 2.966	6.145

Voor een specificatie van het saldoverloop en een toelichting per individuele voorziening verwijzen wij u naar overzicht voorzieningen.

Vaste schulden met een oorspronkelijk rentetypische looptijd één jaar of langer

De in de balans opgenomen langlopende schulden bestaan uit de volgende posten:

bedragen x € 1.000

Vaste schulden met een looptijd > 1 jaar	31 dec 2021	31 dec 2020
Onderhandse leningen van binnenl. banken	146.696	142.502
Waarborgsommen	6	6
Totaal	146.702	142.508

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de langlopende leningen:

bedragen x € 1.000

Onderhandse leningen van binnenl. banken	31 dec 2020	Opnamen	Aflossingen	31 dec 2021
Lening Eur 1.773.985 NWB (oud zwembad)	148	-	148	- 0
Lening Eur 19.000.000 (NWB 1-28469)	14.440	-	760	13.680
Lening Eur 20.000.000 (BNG 40.110089)	16.000	-	800	15.200
Lening Eur 48.534.400 (NWB 29237)	44.652	-	971	43.681
Lening Eur 15.000.000 (BNG 40.114088)	15.000	-	600	14.400
Lening Eur 25.200.000 (BNG 40.114140)	25.200	-	1.400	23.800
Lening Eur 27.062.000 (BNG 40.114141)	27.063	-	1.128	25.935
Lening Eur 10.000.000 (BNG 40.115118)	-	10.000	-	10.000
Totaal	142.502	10.000	5.806	146.696

Voor deze leningen is in de jaarrekening een rentelast verwerkt van € 2.632.013. De gemiddelde rentelast over alle langlopende geldleningen komt daarmee voor 2021 uit op 1,84%

Vlottende passiva

Schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

bedragen x € 1.000

Netto vlottende schulden loopt. < 1 jaar	31 dec 2021	31 dec 2020
Kasgeldleningen overig		
Opgenomen kasgeldleningen	7.500	7.500
Totaal Kasgeldleningen overig	7.500	7.500
Overige schulden		
Crediteuren	6.889	8.299
Crediteuren Jeugd	954	508
Crediteuren Wmo	345	262
Totaal Overige schulden	8.187	9.069
Totaal	15.687	16.569

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

bedragen x € 1.000

Overlopende passiva	31 dec 2021	31 dec 2020
Nog te betalen bijdragen	6.667	6.979
Vooruitontvangen bijdragen	366	353
Vooruitontv. voorschotten EU/Rijk/Prov.	5.605	8.165
Totaal	12.638	15.497

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen vooruit ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000

Vooruitontvangen bijdragen (EU/Rijk/overige overheid)	Saldo 1/1/2021	Ontvangsten	Bestedingen	Saldo 31/12/2021
129305 Verkeersmaatregelen Raadhuisweg/Zoutmansweg	-	13	13	-
129307 G18029 Aanpak knelpunt smalle wegen buko	259	-	-	259
129311 D8 Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	79	423	390	112
129327 C1 Spuk Reductie Energieverbruik	89	-	89	-
129330 G4 TOZO 2020-2021 - SZW	4.996	5.014	8.562	1.447
129331 Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021	152	-	-	152
129342 H4 Regeling spuk stimulering sport	231	374	231	374
129347 Herontwikkeling achterlaatllocatie (RIF-ORZ)	28	53	81	-
129348 Projectsubs Recreatieprogram Groene Hart	1.526	-	-	1.526
129349 Projectsubsidie Landbouw Gouwe Wiericke	701	-	-	701
129364 H8 Regeling Sportakkoord 2020	-	85	39	46
129367 C31 Huisvesting kwetsbare doelgroepen	91	-	-	91
129368 B2 Hulp gedupeerden toeslagproblematiek	13	11	24	-
129369 F628.1 Doorfietsroute Raadhuisweg/Zoutmansweg	-	950	271	678
129370 A7 Ondersteuning toezicht en handhaving	-	23	19	4
129371 H12 Spuk Lokale preventieakkoorden	-	20	20	-
129372 H16 Spuk IJsbanen en zwembaden	-	559	559	-
129373 Jongerenhuisvesting Dammekant Kremerweg	-	100	-	100
129376 Project Klooster Reeuwijk Dorp	-	32	-	32
129377 D14 Covid-19 gerelateerde vertragingen	-	82	-	82
Totaal	8.165	7.739	10.298	5.605

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen

De direct gewaarborgde geldleningen worden volledig door de gemeente Bodegraven-Reeuwijk gegarandeerd. Dit zijn met name geldleningen van sportverenigingen, instellingen voor sociaal cultureel werk en zorgcentra.

Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) borgt leningen van woningcorporaties, waarbij het rijk en gemeenten elk voor 50% in de achtervang bij het WSW staan. Onze gemeente heeft een achtervangovereenkomst met het WSW voor Mozaïek Wonen en Woningbouwvereniging Reeuwijk.

Per 1 augustus 2021 is er een nieuwe achtervangovereenkomst afgesloten, waarbij op verzoek van de VNG de verdeling van de achtervang voor nieuwe leningen verandert. Hierdoor staan wij ook in de achtervang van Stichting Mooiland en Vestia.

De verdeling per 31 december 2021 is nu:
Mozaïek Wonen – 12 leningen
Woningbouwvereniging Reeuwijk – 19 leningen
Stichting Mooiland – 4 leningen

Met de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen is een achtervang overeenkomst afgesloten die de met gemeentegarantie afgesloten hypothecaire leningen garandeert.

Van de borgstellingen door de gemeente kan het volgende overzicht gegeven worden:

bedragen x € 1.000

Garantstellingen	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Restbedrag 01-01-2021	Restbedrag 31-12-2021	Waarvan door gemeente gewaarborgd
Direct gewaarborgde geldleningen	4.427	100%	1.519	1.350	1.350
Direct gewaarborgde geldleningen	200	50%	103	74	37
Waarborgfonds Sociale Woningbouw tot 1-8-2021	103.104	50%	97.750	99.833	49.917
Waarborgfonds Sociale Woningbouw vanaf 1-8-2021	63.398	verdeelsleutel	-	63.398	7.515
Waarborgfonds Eigen Woningen	NB	100%	1.767	847	847
Totaal			101.139	165.502	59.666

Overige niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De gemeente heeft met de firma Bunnik een contract afgesloten met een resterende looptijd tot en met 2021. De verwachte resterende contractwaarde is € 1,3 miljoen gebaseerd op een gemiddelde geschatte jaarlijkse omvang van € 1,3 miljoen.

Met ingang van 2020 staat de gemeente direct garant voor krediet-faciliteiten tot maximaal € 475.000 voor de Energiecoöperatie Bodegraven-Reeuwijk 'De Kringloopgemeenschap' U.A. In 2021 is deze faciliteit uitgebreid met een bedrag van € 1,5 miljoen tot in totaal € 1.975.000.

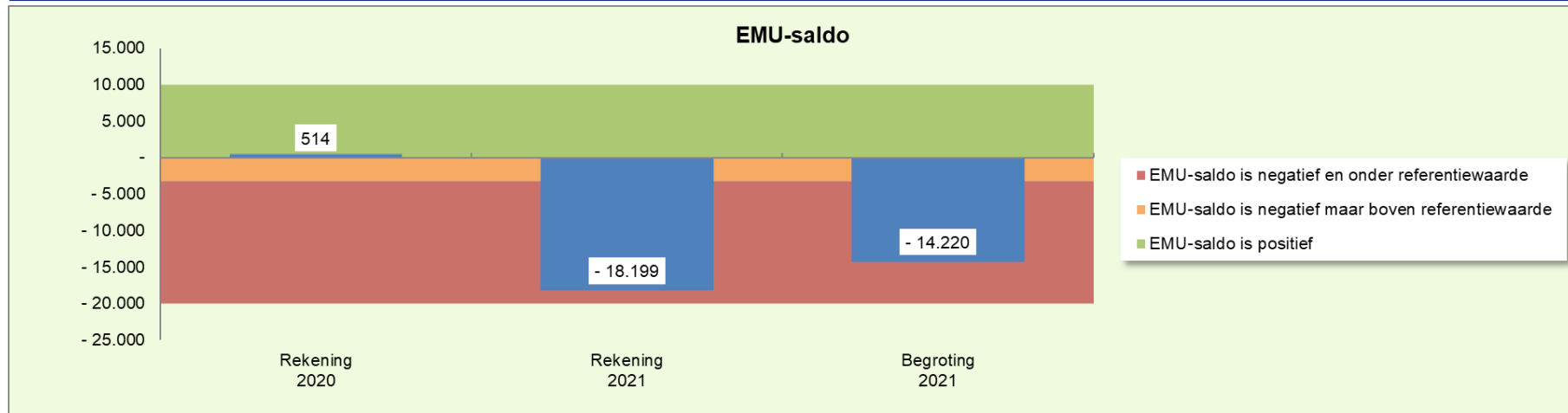
EMU-saldo

Met ingang van de jaarrekening 2019 dient een overzicht van het EMU-saldo te worden opgenomen. Door de landen binnen de Eurozone zijn afspraken gemaakt hoe groot groot dit saldo mag zijn. Als uitwerking daarvan zijn tussen Rijk, Provincies en Gemeenten nadere afspraken gemaakt over een onderlinge verdeling. Onderstaande tabel laat zien in hoeverre de gemeente Bodegraven-Reeuwijk zich houdt

aan deze gemaakte afspraken. Waar onze gemeente in 2020 nog licht positief bijdroeg aan deze norm is dat voor 2021 duidelijk niet het geval. Overigens geldt de norm alleen op landelijk niveau en heeft deze norm voor individuele gemeenten slechts een signalerende functie.

bedragen x € 1.000

EMU-saldo referentiewaarde	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting na wijziging
EMU-saldo volgens berekening	514	- 18.199	- 14.220
EMU-saldo referentiewaarde	- 3.200	- 3.200	- 3.200
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde	3.714	- 14.999	- 11.020
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde			

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Programma 1 – Leven, leren en werken @ Bodegraven-Reeuwijk

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Rekening 2020
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 37.013	- 38.613	- 41.962	- 3.349 N	- 42.321
Baten	6.535	6.709	9.793	3.084 V	10.286
Totaal Saldo van baten en lasten	- 30.478	- 31.904	- 32.170	- 265 N	- 32.035
Mutatie reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	690	690	690	-	939
Totaal Mutatie reserves	690	690	690	-	939
Resultaat	- 29.788	- 31.214	- 31.480	- 265 N	- 31.096

Toelichting	Bedrag	
<u>Jeugd en jongerenwerk</u> In 2021 is via een raadsbesluit een bedrag van ruim € 100.000 beschikbaar gesteld voor het uitvoeringsplan "Perspectief voor de jeugd". Een deel van dit plan is daadwerkelijk in 2021 tot uitvoering gebracht. Een groot deel zal echter pas in 2022 kunnen worden uitgevoerd. Via de bestemming jaarrekeningresultaat wordt voorgesteld van het voordelig saldo van € 96.000 een bedrag van € 71.700 over te hevelen naar 2022.	<u>96.000</u>	V
<u>Sociaal Domein</u> Het nadeel op het Sociaal Domein belooft in 2021 een bedrag van ruim € 0,8 miljoen. In de Q-rapportages Sociaal Domein is aan dit nadeel nadere duiding geven en is een verklaring voor dit nadeel gegeven. In hoofdlijn kan dit nadeel als volgt worden verdeeld: Jeugdhulp Werk en inkomen Wmo	<u>- 810.000</u>	N
<u>Onderwijs</u> Het totale voordeel op onderwijs bedraagt een voordeel van € 140.000. De grootste afwijkingen betreffen: -€ 68.000 voordeel in verband met het niet uitgevoerde project muziekonderwijs. Dit was voor een bedrag van € 65.000 ook al gemeld in BURAP II. -€ 65.000 voordeel op de uitgaven leerlingvervoer. Er zijn minder ritten uitgevoerd in verband met corona. Ook hiervan was al melding gemaakt (€ 50.000) in BURAP II.	<u>140.000</u>	V

<u>Vastgoed</u>		288.000	V
Lagere kosten onderhoud buitensportaccommodaties ad € 205.000 en een ontvangen uitkering SPUK sport 2020 € 48.000			
	Totaal toegelicht	- 286.000	N
Kleine verschillen, niet nader toegelicht, per saldo		21.000	V
	Totaal	- 265.000	N

Programma 2 – Wonen en Leefomgeving @ Bodegraven-Reeuwijk

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Vershil	Rekening 2020
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 33.262	- 40.460	- 40.425	34 V	- 29.505
Baten	23.293	28.833	32.042	3.208 V	22.267
Totaal Saldo van baten en lasten	- 9.969	- 11.627	- 8.384	3.243 V	- 7.238
Mutatie reserves					
Lasten	- 311	- 3.137	- 3.186	- 49 N	- 2.440
Baten	481	5.136	5.136	-	478
Totaal Mutatie reserves	170	2.000	1.951	- 49 N	- 1.962
Resultaat	- 9.799	- 9.627	- 6.433	3.194 V	- 9.200

Toelichting	Bedrag	
<u>Beheer gronden</u> Aan verkoop van losse percelen is een opbrengst gerealiseerd van € 250.000.	<u>250.000</u>	V
<u>Grondexploitaties</u> In het Meerjaren Pogamma Grondexploitaties (MPG) zijn de grondexploitaties herzien, op grond van dit MPG zijn de volgende resultaten verantwoord: - Tussentijdse winstnemingen op de grondexploitatie ad € 2.422.000 (voordeel) - Lagere winstuitkering van de deelneming Rijnhoek ad € 76.000 (nadeel) - Vrijval van de voorziening voor verliesgevende grondexploitaties ad € 410.000 (voordeel)	<u>2.756.000</u>	V
<u>Openbare ruimte</u> Dit voordeel bestaat uit de samenloop van enkele verschillen. Te noemen zijn: Calamiteiten zoals gladheidsbestrijding en schadeherstel Stijging van de opbrengst oud papier Efficiëntere bedrijfsvoering Cyclus	<u>66.000</u>	V
<u>Vergunningverlening en handhaving</u> Er is sprake van een licht hogere opbrengst leges omgevingsvergunningen voor een bedrag van circa € 36.000. Daarnaast is door het uitstel van de invoering van de omgevingswet een aantal kosten (nog) niet uitgevoerd (€ 114.000).	<u>164.000</u>	V
	Totaal toegelicht	3.236.000 V
Kleine verschillen, niet nader toegelicht, per saldo		-42.000 N
	Totaal	3.194.000 V

Programma 3 – Samenwerken, ondernemen en dorpspromotie @ Bodegraven-Reeuwijk

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Vershil	Rekening 2020
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 5.923	- 6.442	- 6.767	- 326 N	- 5.913
Baten	1.248	1.248	1.266	18 V	1.071
Totaal Saldo van baten en lasten	- 4.675	- 5.193	- 5.501	- 308 N	- 4.842
Mutatie reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	50	90	90	-	125
Totaal Mutatie reserves	50	90	90	-	125
Resultaat	- 4.625	- 5.103	- 5.411	- 308 N	- 4.717

Toelichting	Bedrag	
<u>Salarissen</u>	- 302.000	N
Door het inzetten van extra capaciteit heeft een overschrijding op het budget plaatsgevonden.		
	Totaal toegelicht	- 302.000 N
Kleine verschillen, niet nader toegelicht, per saldo	- 6.000	N
	Totaal	- 308.000 N

Programma 4 – Bestuur en dienstverlening @ Bodegraven-Reeuwijk

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Vershil	Rekening 2020
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 3.159	- 3.322	- 3.460	- 138 N	- 3.169
Baten	399	388	531	143 V	389
Totaal Saldo van baten en lasten	- 2.760	- 2.934	- 2.929	5 V	- 2.780
Mutatie reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	46	46	-	-
Totaal Mutatie reserves	-	46	46	-	-
Resultaat	- 2.760	- 2.888	- 2.883	5 V	- 2.780

Toelichting	Bedrag	
Kleine verschillen, niet nader toegelicht, per saldo	Totaal toegelicht	0
		5.000 V
	Totaal	5.000 V

Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien @ Bodegraven-Reeuwijk

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Vershil	Rekening 2020
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 11.243	- 11.159	- 11.575	- 416 N	- 11.748
Baten	58.894	60.593	63.056	2.463 V	59.796
Totaal Saldo van baten en lasten	47.652	49.433	51.481	2.048 V	48.048
Mutatie reserves					
Lasten	- 678	- 601	- 601	0 V	- 638
Baten	-	-	-	-	-
Totaal Mutatie reserves	- 678	- 601	- 601	0 V	- 638
Resultaat	46.973	48.833	50.880	2.048 V	47.410

Toelichting	Bedrag	
<u>Algemene uitkering uit het gemeentefonds</u> Over 2021 is per saldo een hogere algemene uitkering ontvangen dan aanvankelijk geraamd. Dit vooral als gevolg van het feit dat de meicirculaire een voorzichtige voorspelling had afgegeven die in de loop van het jaar positief werd bijgesteld.	<u>2.253.000</u>	V
<u>Heffingen</u> Aan algemene heffingen is € 309.000 meer ontvangen, voornamelijk als gevolg van areaaluitbreiding OZB.	<u>309.000</u>	V
<u>Salarissen</u> Door het inzetten van extra capaciteit heeft een overschrijding op het budget plaatsgevonden.	<u>-785.000</u>	N
<u>Kapitaallasten</u> Als gevolg van vertraging in de investeringen is een voordeel gerealiseerd op de rente en afschrijving van de voorgenomen investeringen.	<u>122.000</u>	V
	Totaal toegelicht	1.899.000 V
Kleine verschillen, niet nader toegelicht, per saldo		149.000 V
	Totaal	2.048.000 V

bedragen x € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Rekening 2020
Algemene dekkingsmiddelen					
Uitkeringen Gemeentefonds	44.798	46.454	48.399	1.945 V	44.989
OZB woningen	6.096	6.096	6.080	- 16 N	5.971
OZB niet-woningen	2.907	2.907	3.219	312 V	2.994
Belastingen overig	931	931	945	14 V	929
Precariobelasting	931	931	945	14 V	929
Treasury	857	861	953	92 V	797
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	55.590	57.250	59.596	2.346 V	55.680
Onvoorzien					
Onvoorzien	-	-	- 4	- 4 N	- 9
Totaal Onvoorzien	-	-	- 4	- 4 N	- 9
Overhead					
Overhead	- 7.939	- 7.817	- 7.883	- 67 N	- 7.514
Totaal Overhead	- 7.939	- 7.817	- 7.883	- 67 N	- 7.514
Vennootschapsbelasting					
Vennootschapsbelasting	-	-	- 228	- 228 N	- 109
Totaal Vennootschapsbelasting	-	-	- 228	- 228 N	- 109
Totaal	47.652	49.433	51.481	2.048 V	48.048

bedragen x € 1.000

Overhead	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Rekening 2020
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 7.982	- 9.878	- 11.804	- 1.927 N	- 9.878
Baten	44	61	212	151 V	333
Totaal saldo van baten en lasten	- 7.939	- 9.817	- 11.592	- 1.776 N	- 9.545
Toegerekend aan:					
Investeringen	-	1.400	3.023	1.623 V	1.252
Grondexploitatie	-	400	521	121 V	544
Voorzieningen	-	200	166	- 34 N	235
Totaal toegerekend	-	2.000	3.709	1.709 V	2.031
Netto lasten Overhead	- 7.939	- 7.817	- 7.883	- 67	- 7.514

bedragen x € 1.000

Overhead als % van totale lasten begroting	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Rekening 2020
Totale overhead	- 7.939	- 7.817	- 7.883	- 67	- 7.514
Totale lasten begroting	- 90.601	- 99.996	- 104.190	- 4.194	- 92.657
Overhead als % van totale lasten begroting	8,8%	7,8%	7,6%	-0,3%	8,1%

Dividend

In 2021 zijn de volgende dividenden verantwoord:

bedragen x € 1.000

Dividend	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Rekening 2020
Dividend	185	185	139	- 46 N	98
Totaal	185	185	139	- 46 N	98

Lokale heffingen

De gemeente kent de volgende niet-bestedingsgebonden gemeentelijke heffingen:

bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Rekening 2020
Onroerende Zaak Belasting	9.504	9.504	9.824	319 V	9.450
Forensenbelasting	303	303	370	67 V	337
Toeristenbelasting	760	760	694	- 67 N	481
Precariobelasting	932	932	945	14 V	929
Afvalstoffenheffing	4.501	4.501	4.518	17 V	4.395
Reinigingsrechten	82	82	111	28 V	126
Rioolheffing	4.814	4.814	4.867	53 V	4.919
Totaal	20.896	20.896	21.328	432 V	20.637

bedragen x € 1.000

Leges	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Rekening 2020
Leges burgerlijke stand	38	43	57	14 V	42
Leges GBA	34	18	18	0 V	15
Leges naturalisaties	8	26	41	14 V	42
Leges reisdocumenten	138	122	167	45 V	102
Leges rijbewijzen	163	163	178	15 V	170
Leges omgevingsvergunningen	1.864	1.864	1.901	37 V	1.910
Marktgelden	66	66	58	- 9 N	62
Begrafenisrechten	455	455	331	- 124 N	344
Totaal	2.767	2.757	2.749	- 7 N	2.687

bedragen x € 1.000

Saldo financieringsfunctie	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Rekening 2020
Hulpkostenplaats Cash Management					
Lasten					
Rente kort geld	- 50	- 72	- 4	67 V	-
Rente langlopende geldleningen	- 2.675	- 2.675	- 2.632	43 V	- 3.178
Totaal Lasten	- 2.725	- 2.747	- 2.636	111 V	- 3.178
Baten					
Doorbelaste kapitaallasten	3.399	3.424	3.467	43 V	3.934
Kortlopende rentebaten	-	-	49	49 V	40
Totaal Baten	3.399	3.424	3.517	93 V	3.974
Renteresultaat	673	677	880	203 V	796

Wet Normering Topinkomens

De Wet Normering Topinkomens (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en verbiedt organisaties met topfunctionarissen in de (semi)publieke sector beloningen en ontslagvergoedingen overeen te komen hoger dan de geldende WNT norm. Daarnaast is er sprake van een openbaarmakingsverplichting voor alle topfunctionarissen en

overige medewerkers in de (semi) publieke sector die een bezoldiging genieten boven de geldende bezoldigingsnorm. De functie van gemeentesecretaris en van griffier aangewezen als topfunctionaris in de zin van de WNT. Het voor de gemeente Bodegraven-Reeuwijk toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2021, bedragen x € 1		J.G. de Jager	E.C.M. Keijzers	J.H. Rijs
Functiegegevens		Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris a.i.	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021		01/01 - 18/05	01/06 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?		ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		55.886	59.012	100.225
Beloningen betaalbaar op termijn		8.609	9.583	18.665
Subtotaal		64.495	68.595	118.890
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		79.019	122.537	209.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terug ontvangen bedrag		-	-	-
Bezoldiging		64.495	68.595	118.890
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t	N.v.t	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t	N.v.t	N.v.t
Gegevens 2020, bedragen x € 1		J.G. de Jager		J.H. Rijs
Functiegegevens		Gemeentesecretaris		Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020		01/01 - 31/12		01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0		1,0
Dienstbetrekking?		ja		ja
Bezoldiging				
Beloning plus belaste onkostenvergoedingen		144.013		94.437
Beloningen betaalbaar op termijn		21.095		15.575
Subtotaal		165.108		110.012
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		201.000		201.000
Bezoldiging		165.108		110.012

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Gegevens 2021, bedragen x € 1	J.G. de Jager
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	gemeentesecretaris
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2021
Uitkering wegens beëindiging dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	75.000
Individueel WNT-maximum ontslaguitkering	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	75.000
Waarvan betaald in 2021	33.558
Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terug ontvangen bedrag	N.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t. / N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Overzicht incidentele baten en lasten

Conform artikel 28 lid c van het Besluit begroting en verantwoording zijn de incidentele baten en lasten afzonderlijk weergegeven in de jaarrekening. Bij het opstellen van dit overzicht is uitgegaan van het volgende uitgangspunt: incidenteel zijn baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Incidenteel zijn daarom in ieder geval (extra) onttrekkingen aan reserves, incidentele (extra) rijksbijdragen, extra dotaties/onttrekkingen aan voorzieningen, incidentele bijdragen van derden en opbrengsten/winst/verliezen uit grondexploitaties.

bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten	Rekening 2021	
	Incidenteel	Totaal
Lasten		
1. Leven, leren en werken	-	- 41.962
2. Wonen en leefomgeving	- 76	- 40.425
Totale lasten van grondexploitaties	- 76	
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	- 302	- 6.767
Inzetten tijdelijk extra capaciteit	- 302	
4. Bestuur en dienstverlening	-	- 3.460
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-	- 11.575
Totaal lasten	- 378	- 104.190
Baten		
1. Leven, leren en werken	-	9.793
2. Wonen en leefomgeving	3.082	32.042
Verkoop van gronden	250	
Totale baten van grondexploitaties	2.832	
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	-	1.266

bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten	Rekening 2021	
	Incidenteel	Totaal
4. Bestuur en dienstverlening	-	531
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-	63.056
Totaal baten	3.082	106.688
Mutatie reserves		
1. Leven, leren en werken	690	690
Alle mutaties op de reserves worden als incidenteel aangemerkt	690	
2. Wonen en leefomgeving	1.951	1.951
Alle mutaties op de reserves worden als incidenteel aangemerkt	1.951	
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	90	90
Alle mutaties op de reserves worden als incidenteel aangemerkt	90	
4. Bestuur en dienstverlening	46	46
Alle mutaties op de reserves worden als incidenteel aangemerkt	46	
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	- 601	- 601
Alle mutaties op de reserves worden als incidenteel aangemerkt	- 601	
Totaal mutatie reserves	2.175	2.176
Saldo van incidentele baten en lasten	4.879	4.674

Uit deze tabel wordt de conclusie getrokken dat het positieve resultaat van de jaarrekening (€ 4.674.000) voor een bedrag van € 4.879.000

wordt beïnvloed door voordelige incidentele effecten. Anders gezegd: Het structureel effect van de jaarrekening 2021 is € 205.000 negatief.

Overzicht reserves

In onderstaande tabel wordt inzicht verschaft in de begin- en eindstanden van de in dit jaar aanwezige reserves en de toevoegingen en onttrekkingen die daaraan zijn gedaan.

bedragen x € 1.000

Reserves	Boekwaarde 1 jan 2021	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31 dec 2021
Saldo van de rekening				
Resultaat boekjaar na bestemming	- 385	5.059	-	4.674
Totaal Saldo van de rekening	- 385	5.059	-	4.674
Algemene reserve				
Algemene reserve	262	1.642	- 209	1.695
Algemene reserve bouwgrondexploitatie	12.382	283	- 4.926	7.738
Algemene reserve (restwaarden)	1.200	-	-	1.200
Totaal Algemene reserve	13.843	1.925	- 5.135	10.633
Bestemmingsreserves				
Reserve explosieven	40	-	-	40
Reserve nieuwe activiteiten Recreatieschap	148	6	-	154
Reserve bovenwijkse voorzieningen	1.451	137	- 1.034	554
Reserve duurzaamheid	424	-	- 208	216
Reserve Ruimtelijke ontwikkeling	212	170	- 205	177
Res volkshuisvesting sociale woningbouw	174	-	- 108	66
Volkshuisvesting doorstroomdoelstelling	100	20	-	120
Reserve premie centrum Bodegraven	721	-	- 247	474
Reserve Sociaal Domein	990	-	- 640	350
Reserve verbetering aansluiting N11/A12	280	-	-	280
Ondersteuningsfonds	1	-	-	1
Reserve bedrijventerreinen	125	70	-	195
Reserve ICT-cloud	-	188	-	188
Investeringsfonds gebiedsontwikkeling	-	2.500	-	2.500
Totaal Bestemmingsreserves	4.667	3.090	- 2.441	5.316
Totaal	18.125	10.074	- 7.576	20.622

bedragen x € 1.000

Resultaat boekjaar na bestemming	Rekening 2021
Saldo 1 januari	- 385
Toevoegingen	5.059
Bestemming voordelig resultaat exploitatie 2020:	
- toevoeging algemene reserve	- 95
- toevoeging reserve ICT-cloud	- 188
- onttrekking algemene reserve	- 383
Bestemming nadelig resultaat grondexploitaties 2020:	
- onttrekking algemene reserve grondexploitaties	650
- onttrekking specifieke reserves woningbouw	401
Resultaat 2021	4.674
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	4.674

Algemene reserve

Deze reserve is een belangrijk onderdeel van het weerstandsvermogen. Het weerstandvermogen staat voor de mate waarin Bodegraven-Reeuwijk in staat is middelen vrij te maken om aanzienlijke onvoorziene tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid moet worden veranderd.

bedragen x € 1.000

Algemene reserve	Rekening 2021
Saldo 1 januari	262
Toevoegingen	1.642
Prog 5 - bijdrage conform begroting	678
Prog 5 - correctie dotatie noodlokalen Willibrord	- 48
Prog 5 - rekeningresultaat 2020 (project Kaashandel)	40
Prog 5 - rekeningresultaat 2020 (2e Kamerverkiezingen)	55
Prog 5 - van fonds bovenwijkse voorzieningen	879
Prog 5 - van fonds ruimtelijke ontwikkelingen	67
Prog 5 - WKO Weideveld	- 30
Onttrekkingen	- 209
Prog 1 - onttrekking conform begroting	- 50
Prog 2 - onttrekking conform begroting	- 356
Prog 3 - onttrekking conform begroting	- 50
Prog 2 - verhuisvergoeding Domburg	- 50
Prog 3 - intensivering toerisme en recreatie	- 40
Prog 4 - tekort budget verkiezingen 2021	- 46
Prog 5 - restant rekeningresultaat 2020	383
Saldo 31 december	1.695

Algemene reserve bouwgrondexploitatie

De reserve bouwgrondexploitatie is bedoeld om mogelijke niet voorziene nadelen bij bouwgrondexploitaties te kunnen dekken.

bedragen x € 1.000

Algemene reserve bouwgrondexploitatie	Rekening 2021
Saldo 1 januari	12.382
Toevoegingen	283
Prog 2 - bijdrage conform begroting	198
Prog 2 - mutatie conform BW21-05, MPG 2021	85
Onttrekkingen	- 4.926
Prog 2 - vorming investeringsfonds gebiedsontwikkeling	- 2.500
Prog 2 - mutatie conform BW21-04, Grex Wijde Wiericke fase 3+4	- 1.482
Prog 2 - mutatie conform BW21-07, Grex Hoge Rijndijk	- 294
Prog 5 - rekeningresultaat grexen 2020	- 541
Prog 5 - rekeningresultaat Vpb-last 2020	- 109
Saldo 31 december	7.738

Algemene reserve restwaarden

De algemene reserve restwaarden is omdat door toepassing van de systematiek van restwaarde over een lager bedrag wordt afgeschreven. Omdat het hier om een boekhoudkundige besparing gaat is besloten dit bedrag niet vrij te laten vallen in de exploitatie maar direct toe te voegen aan de algemene reserve restwaarden. In een later stadium is uit budgettaire overweging besloten de toevoeging aan deze reserve stop te zetten. Op de reserve wordt sindsdien niet meer gemuteerd.

bedragen x € 1.000

Algemene reserve (restwaarden)	Rekening 2021
Saldo 1 januari	1.200
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	1.200

Reserve explosieven

Dekking creëren voor (een deel van) de kosten die gemoed zijn met de explosievenproblematiek (explosievenonderzoeken uitgevoerd in de buurt van de A12 of onderzoeksinitiatief bij de Reeuwijkse Plassen). Ook nu nog niet bekende explosievenonderzoeken kunnen hier onder vallen.

bedragen x € 1.000

Reserve explosieven	Rekening 2021
Saldo 1 januari	40
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	40

Reserve nieuwe activiteiten Natuur- en Recreatieschap Reeuwijkse Plassen e.o.

Deze reserve is bestemd voor nieuwe activiteiten in het kader van natuur en recreatie, waarbij het geld moet dienen als hefboom om andere geldbronnen aan te boren.

bedragen x € 1.000

Reserve nwe activiteiten Recreatieschap	Rekening 2021
Saldo 1 januari	148
Toevoegingen	6
Prog 2 - bijdrage conform begroting	6
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	154

Ondersteuningsfonds

Doel: het apart zetten van gelden voor armoedebestrijding.

bedragen x € 1.000

Ondersteuningsfonds	Rekening 2021
Saldo 1 januari	1
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	1

Reserve bovenwijkse voorzieningen

De gemeenteraad heeft op 25 november 2015 de reserve bovenwijkse voorzieningen ingesteld om haar controlerende taak nog beter te kunnen uitvoeren. Het betreft een geormerkte reserve van programma 2 Wonen en Leven.

bedragen x € 1.000

Reserve bovenwijkse voorzieningen	Rekening 2021
Saldo 1 januari	1.451
Toevoegingen	137
Prog 2 - bijdrage conform begroting	18
Prog 2 - mutatie conform BW21-05, MPG 2021	56
Prog 2 - bijdragen bovenwijks	63
Onttrekkingen	- 1.034
Prog 5 - bestemming rekeningresultaat grexen 2020	- 155
Prog 5 - resultaten fondsafdrachten 2020	- 879
Saldo 31 december	554

Reserve bedrijventerrein Broekvelden

Met de herinrichting van het bedrijventerrein Broekvelden is betaald parkeren ingevoerd. De gelden die daarvoor worden betaald, worden toegevoegd aan de reserve bedrijventerrein Broekvelden met als doel het kunnen betalen van toekomstige kosten van rehabilitatie.

bedragen x € 1.000

Reserve bedrijventerreinen	Rekening 2021
Saldo 1 januari	125
Toevoegingen	70
Prog 2 - bijdrage conform begroting	15
Prog 2 - mutatie conform BW21-01, Groote Wetering + Rijnhoek	6
Prog 2 - afrekening Rebema	49
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	195

Reserve Investeren in Vernieuwen

De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de jaarstukken 2016 besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve voor investeren in vernieuwen. Inmiddels is daar een nadere precisering aan gegeven door deze reserve specifiek te bestemmen voor de verbetering van de aansluiting N11/A12

bedragen x € 1.000

Reserve verbetering aansluiting N11/A12	Rekening 2021
Saldo 1 januari	280
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	280

Reserve duurzaamheid

Deze reserve is ingesteld bij de jaarrekening 2018. Deze reserve heeft als doel om specifieke uitkeringen die de gemeente in het kader van duurzaamheid ontvangt te kunnen labelen op het moment dat aanwending van die middelen in een later jaar zal plaats vinden.

bedragen x € 1.000

Reserve duurzaamheid	Rekening 2021
Saldo 1 januari	424
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	- 208
Prog 2 - onttrekking conform begroting	- 125
Prog 2 - onttrekking conform BW21-02, energietransitie	- 83
Saldo 31 december	216

Reserve ruimtelijke ontwikkeling

De gemeenteraad heeft besloten tot het instellen van een drietal reserves in het kader van de volkshuisvesting. De eerste daarvan betreft de reserve ruimtelijke ontwikkeling. Het betreffen geormerkte reserves gebaseerd op de nota kostenverhaal.

Doel: voor de (partiële) dekking van nog te realiseren ruimtelijke ontwikkelingen.

bedragen x € 1.000	
Reserve Ruimtelijke ontwikkeling	Rekening 2021
Saldo 1 januari	212
Toevoegingen	
Prog 2 - bijdrage conform begroting	36
Prog 2 - mutatie conform BW21-05, MPG 2021	134
Onttrekkingen	
Prog 5 - bestemming rekeningresultaat grexen 2020	- 138
Prog 5 - resultaten fondsafdrachten 2020	- 67
Saldo 31 december	177

Reserve volkshuisvesting sociale woningbouw

De gemeenteraad heeft besloten tot het instellen van een drietal reserves in het kader van de volkshuisvesting. De tweede daarvan betreft de reserve volkshuisvesting sociale woningbouw. Het betreffen geormerkte reserves gebaseerd op de nota kostenverhaal.

Doel: het bevorderen van de bouw van sociale huurwoningen.

bedragen x € 1.000	
Res volkshuisvesting sociale woningbouw	Rekening 2021
Saldo 1 januari	174
Toevoegingen	
	-
Onttrekkingen	
Prog 5 - bestemming rekeningresultaat grexen 2020	- 108
Saldo 31 december	66

Reserve volkshuisvesting doorstroomdoelstelling

De gemeenteraad heeft besloten tot het instellen van een drietal reserves in het kader van de volkshuisvesting. De derde daarvan betreft de reserve volkshuisvesting doorstroomdoelstelling. Het betreffen geormerkte reserves gebaseerd op de nota kostenverhaal.

Doel: doorstroming woningmarkt.

bedragen x € 1.000	
Volkshuisvesting doorstroomdoelstelling	Rekening 2021
Saldo 1 januari	100
Toevoegingen	20
Prog 2 - bijdrage conform begroting	20
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	120

Reserve premie centrum Bodegraven

De gemeenteraad heeft besloten tot het instellen van een reserve premie centrum Bodegraven. Door verhuispremies en gevelsubsidies worden gewenste verhuizingen naar het winkelgebied gestimuleerd.

bedragen x € 1.000	
Reserve premie centrum Bodegraven	Rekening 2021
Saldo 1 januari	721
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	- 247
Prog 2 - stimuleringspremies centrum 2021	- 247
Saldo 31 december	474

Reserve Sociaal Domein

Bij de tweede bestuursrapportage 2018 heeft de gemeenteraad besloten een reserve Sociaal Domein te vormen, te voeden van de Algemene Reserve, waarmee tekorten op het Sociaal Domein in de jaren 2018-2021 incidenteel gedekt worden.

bedragen x € 1.000

Reserve Sociaal Domein	Rekening 2021
Saldo 1 januari	990
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	- 640
Prog 1 - onttrekking conform begroting	- 640
Saldo 31 december	350

Reserve ICT-cloud

Bij de jaarrekening 2020 is besloten tot het instellen van deze reserve. De achtergrond daarvan is gelegen in het feit dat op grond van het BBV investeringen in ICT niet meer mogen worden geactiveerd. De daardoor vrijvallende kapitaallasten worden de komende jaren in deze reserve gestort en kan de reserve straks dienen ter dekking van bepaalde ICT-investeringen.

bedragen x € 1.000

Reserve ICT-cloud	Rekening 2021
Saldo 1 januari	-
Toevoegingen	188
Prog 5 - rekeningresultaat vorming reserve ICT-cloud	188
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	188

Investeringsfonds gebiedsontwikkeling

Met het oog op de vele opgaven in het ruimtelijk domein en de complexiteit daarvan is er een investeringsfonds gebiedsontwikkeling ingericht. Uit dit ontwikkelingsfonds zijn zowel investeringen denkbaar voor toekomstige mogelijke uitbreidingen, als voor complexere binnendorpse transformatie- en herstructureringsopgaven. Ook is denkbaar om uit dit investeringsfonds bijdragen te doen aan grondexploitaties die financieel negatief uitpakken als gevolg van een verhoogd aandeel goedkope en sociale woningbouw.

bedragen x € 1.000

Investeringsfonds gebiedsontwikkeling	Rekening 2021
Saldo 1 januari	-
Toevoegingen	2.500
Prog 2 - vorming fonds conform BW21-03	2.500
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	2.500

Overzicht voorzieningen

In onderstaande tabel wordt inzicht verschaft in de begin- en eindstanden van de in dit jaar aanwezige voorzieningen en de toevoegingen en onttrekkingen die daaraan zijn gedaan.

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Boekwaarde 1 jan 2021	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31 dec 2021
Vrz. verplichtingen, verliezen, risico's				
Voorziening pensioen oud-wethouders	2.087	141	- 156	2.072
Totaal Vrz. verplichtingen, verliezen, risico's	2.087	141	- 156	2.072
Egalisatievoorzieningen overig				
Parkeervoorziening	245	12	- 53	205
Voorziening tariefegalitatie riolering	207	54	- 17	243
Voorziening groot onderhoud openbare ruimte	3.123	1.386	- 2.111	2.398
Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing	5	130	-	135
Vrz onderhoud gem.gebouwen	857	770	- 628	998
Voorziening kapitaaloverdracht Stg BSV	-	95	-	95
Totaal Egalisatievoorzieningen overig	4.437	2.446	- 2.809	4.074
Totaal	6.524	2.586	- 2.966	6.145

Voorziening pensioen oud-wethouders

De voorziening is bestemd om aan de pensioenverplichtingen van oud-wethouders te voldoen. De voorziening is gebaseerd op artikel 44 lid 1b van het BBV.

bedragen x € 1.000

Voorziening pensioen oud-wethouders	Rekening 2021
Saldo 1 januari	2.087
Toevoegingen	141
Reguliere bijdrage ten laste van de exploitatie	141
Onttrekkingen	- 156
Mutaties salarisadministratie	- 156
Saldo 31 december	2.072

Voorziening onderhoud gebouwen

Deze voorziening is gebaseerd op de Meerjaren onderhoudsplannen (MOP) sociaal culturele accommodaties, sportaccommodaties, alsmede het MOP gemeentehuis en De Driewerf. Volgens op artikel 44 lid 1c van het BBV is deze voorziening is bestemd voor het dekken van kosten die samenhangen met het groot onderhoud aan de betreffende accommodaties.

bedragen x € 1.000	
Vrz onderhoud gem.gebouwen	Rekening 2021
Saldo 1 januari	857
Toevoegingen	770
Reguliere dotatie onderhoud gemeentelijke gebouwen ten laste van de exploitatie	770
Onttrekkingen	- 628
Bestedingen	- 628
Saldo 31 december	998

Parkeervoorziening

De parkeervoorziening is ingesteld op basis van de Nota Parkeernormen.

De voorziening wordt gevoed door financiële bijdragen die worden ontvangen als gebruik kan worden gemaakt van beschikbare openbare parkeerplaatsen in plaats van nieuw aan te leggen parkeerplaatsen.

bedragen x € 1.000	
Parkeervoorziening	Rekening 2021
Saldo 1 januari	245
Toevoegingen	12
Bijdragen parkeerfonds voor het realiseren van parkeerplaatsen	12
Onttrekkingen	- 53
Herinrichten parkeerterrein zwembad De Kuil	- 53
Saldo 31 december	205

Voorziening tariefegalisatie riolering

In 2017 is een hogere opbrengst rioolheffing gerealiseerd dan begroot. Conform de daartoe strekkende adviezen van de commissie BBV is deze meeropbrengst gestort in een voorziening voor tariefegalisatie riolering. In 2017 is het nieuwe rioleringsplan voor de jaren 2018 tot en met 2021 vastgesteld. Daarin wordt met deze voorziening rekening gehouden en wordt deze voorziening in de komende jaren middels een lager vast te stellen tarief weer afgebouwd.

bedragen x € 1.000	
Voorziening tariefegalisatie riolering	Rekening 2021
Saldo 1 januari	207
Toevoegingen	54
Dotatie ivm meeropbrengst rioolrechten	54
Onttrekkingen	- 17
Kosten opstellen Gemeentelijk Rioleringsplan 2022	- 17
Saldo 31 december	243

Voorziening groot onderhoud openbare ruimte

De voorziening is bestemd voor het dekken van kosten die samenhangen met het beheer van openbare ruimte en is gebaseerd op de beheerplannen van de hiervoor vermelde voorzieningen en op artikel 44 lid 1c van het BBV.

bedragen x € 1.000	
Vrz groot onderhoud openbare ruimte	Rekening 2021
Saldo 1 januari	3.123
Toevoegingen	1.386
Reguliere bijdrage ten laste van de exploitatie wegen	1.078
Reguliere bijdrage ten laste van de exploitatie groenvoorziening	138
Reguliere bijdrage ten laste van beheer en exploitatie bruggen	4
Reguliere bijdrage ten laste van de exploitatie baggeren	166
Onttrekkingen	- 2.111
Bestedingen in het kader van het uitvoeringsprogramma 2021	- 2.111
Saldo 31 december	2.398

Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

In 2017 is een hogere opbrengst afvalstoffenheffing gerealiseerd dan begroot. Conform de daartoe strekkende adviezen van de commissie BBV is deze meeropbrengst gestort in een voorziening voor tariefsegalisatie afvalstoffenheffing.

bedragen x € 1.000

Egalisatievoorz. afvalstoffenheffing	Rekening 2021
Saldo 1 januari	5
Toevoegingen	130
Dotatie ivm meeropbrengst afvalstofenheffing	130
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	135

Overzicht begrotingsrechtmatigheid

In het overzicht begrotingsrechtmatigheid wordt aangegeven of er een overschrijding van het per programma beschikbaar gestelde bedrag heeft plaats gevonden. Daarbij wordt tevens vermeld of die overschrijding onrechtmatig moet worden genoemd.

bedragen x € 1.000

Begrotingsrechtmatigheid	Programma totaal	Over- schrijding	Onrechtmatig		Toelichting
			ja	nee	
1. Leven, leren en werken	38.613	- 3.349 N		x	Kostenoverschrijdingen gedekt door direct daarmee samenhangende opbrengsten en overschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid en die eerder reeds gesignaleerd werden in de burap. Het betreft vooral de kosten Sociaal domein.
2. Wonen en leefomgeving	40.460	-			
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	6.442	- 326 N		x	Kostenoverschrijdingen die gedekt worden door direct daarmee samenhangende opbrengsten en overschrijdingen die reeds eerder gesignaleerd werden in de burap.
4. Bestuur en dienstverlening	3.322	- 138 N		x	Kostenoverschrijdingen die gedekt worden door direct daarmee samenhangende opbrengsten en overschrijdingen die reeds eerder gesignaleerd werden in de burap.
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	11.159	- 416 N		x	Kostenoverschrijdingen die gedekt worden door direct daarmee samenhangende opbrengsten en overschrijdingen die reeds eerder gesignaleerd werden in de burap.
Totaal	99.996	- 4.228			

Overzicht taakvelden

In de hierna volgende tabellen wordt inzicht gegeven in de lasten en baten per taakveld. In eerste aanleg op totaalniveau, vervolgens ook verdeeld over de programma's.

bedragen x € 1.000

Alle taakvelden	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Begroting na wijziging	Rekening 2021
Saldo van baten en lasten						
0. Bestuur en ondersteuning	- 15.137	- 15.549	61.285	64.225	46.148	48.676
0.1 Bestuur	- 2.449	- 2.377	17	74	- 2.433	- 2.303
0.2 Burgerzaken	- 1.083	- 1.276	371	461	- 712	- 815
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	- 446	- 321	305	634	- 141	313
0.4 Overhead	- 7.878	- 8.095	61	212	- 7.817	- 7.883
0.5 Treasury	- 2.781	- 2.718	3.642	3.670	861	953
0.61 OZB woningen	- 362	- 378	6.458	6.458	6.096	6.080
0.62 OZB niet-woningen	- 139	- 146	3.046	3.365	2.907	3.219
0.64 Belastingen overig	- 0	- 0	932	945	931	945
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-	46.454	48.399	46.454	48.399
0.8 Overige baten en lasten	-	- 10	-	6	-	- 4
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	- 228	-	-	-	- 228
1. Veiligheid	- 3.142	- 3.347	41	63	- 3.101	- 3.285
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	- 2.529	- 2.560	15	23	- 2.514	- 2.537
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 613	- 788	26	40	- 587	- 748
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	- 7.644	- 8.053	393	426	- 7.251	- 7.627
2.1 Verkeer en vervoer	- 7.435	- 7.891	203	235	- 7.233	- 7.656
2.2 Parkeren	- 156	- 111	133	136	- 23	25
2.3 Recreatieve havens	- 33	- 33	57	55	25	22
2.4 Economische havens en waterwegen	- 10	- 9	-	-	- 10	- 9
2.5 Openbaar vervoer	- 10	- 9	-	-	- 10	- 9
3. Economie	- 1.781	- 1.581	1.199	1.180	- 582	- 401
3.1 Economische ontwikkeling	- 366	- 355	-	-	- 366	- 355
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- 136	- 58	44	35	- 92	- 22
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 861	- 802	91	81	- 769	- 721
3.4 Economische promotie	- 418	- 367	1.063	1.064	646	697
4. Onderwijs	- 3.603	- 3.384	595	552	- 3.009	- 2.833
4.1 Openbaar basisonderwijs	- 318	- 332	-	-	- 318	- 332
4.2 Onderwijshuisvesting	- 1.638	- 1.582	104	107	- 1.534	- 1.475
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	- 1.647	- 1.470	491	444	- 1.156	- 1.026
Resultaat	- 103.734	- 107.976	103.734	112.650	- 0	4.674

Alle taakvelden	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Begroting na wijziging	Rekening 2021
5. Sport, cultuur en recreatie	- 8.042	- 8.810	938	1.685	- 7.103	- 7.125
5.1 Sportbeleid en activering	- 225	- 474	-	163	- 225	- 311
5.2 Sportaccommodaties	- 3.754	- 4.108	844	1.471	- 2.910	- 2.638
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 130	- 129	-	-	- 130	- 129
5.4 Musea	- 53	- 63	3	3	- 50	- 60
5.5 Cultureel erfgoed	- 203	- 135	-	-	- 203	- 135
5.6 Media	- 489	- 477	8	8	- 481	- 469
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 3.187	- 3.424	83	40	- 3.104	- 3.384
6. Sociaal domein	- 28.874	- 31.901	5.244	7.582	- 23.630	- 24.319
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 2.330	- 2.456	191	303	- 2.139	- 2.153
6.2 Wijkteams	- 1.547	- 1.681	6	135	- 1.541	- 1.546
6.3 Inkomensregelingen	- 6.065	- 7.459	4.659	5.969	- 1.406	- 1.490
6.4 Begeleide participatie	- 1.886	- 1.601	-	-	- 1.886	- 1.601
6.5 Arbeidsparticipatie	- 841	- 1.087	-	5	- 841	- 1.082
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	- 1.310	- 1.363	10	12	- 1.300	- 1.351
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	- 4.092	- 4.384	379	943	- 3.713	- 3.442
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	- 7.016	- 7.606	-	215	- 7.016	- 7.390
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	- 304	- 305	-	-	- 304	- 305
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	- 3.482	- 3.958	-	-	- 3.482	- 3.958
7. Volksgezondheid en milieu	- 11.054	- 11.353	10.212	10.781	- 842	- 572
7.1 Volksgezondheid	- 1.587	- 1.541	-	-	- 1.587	- 1.541
7.2 Riolering	- 3.212	- 3.176	4.849	4.902	1.638	1.726
7.3 Afval	- 3.697	- 4.015	4.851	5.326	1.153	1.312
7.4 Milieubeheer	- 1.936	- 1.971	57	148	- 1.879	- 1.824
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	- 622	- 650	455	404	- 167	- 245
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke ve	- 20.719	- 20.212	17.864	20.196	- 2.855	- 16
8.1 Ruimtelijke ordening	- 957	- 804	205	170	- 752	- 634
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	- 17.064	- 16.654	15.793	18.088	- 1.270	1.434
8.3 Wonen en bouwen	- 2.698	- 2.753	1.865	1.938	- 833	- 815
Saldo van baten en lasten	- 99.996	- 104.190	97.771	106.688	- 2.225	2.498
Mutatie reserves						
0. Bestuur en ondersteuning	- 3.737	- 3.786	5.962	5.962	2.225	2.176
0.10 Mutaties reserves	- 3.737	- 3.786	5.962	5.962	2.225	2.176
Mutatie reserves	- 3.737	- 3.786	5.962	5.962	2.225	2.176
Resultaat	- 103.734	- 107.976	103.734	112.650	- 0	4.674

1. Leven, leren en werken	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Begroting na wijziging	Rekening 2021
Saldo van baten en lasten						
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 60	- 54			- 60	- 54
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 37	- 16	19	18	- 18	2
4.1 Openbaar basisonderwijs	- 318	- 332			- 318	- 332
4.2 Onderwijshuisvesting	- 1.638	- 1.582	104	107	- 1.534	- 1.475
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	- 1.647	- 1.470	491	444	- 1.156	- 1.026
5.1 Sportbeleid en activering	- 225	- 474	-	163	- 225	- 311
5.2 Sportaccommodaties	- 3.754	- 4.108	844	1.471	- 2.910	- 2.638
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 1	- 24			- 1	- 24
5.6 Media	- 472	- 460	8	8	- 464	- 452
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 2.330	- 2.456	191	303	- 2.139	- 2.153
6.2 Wijkteams	- 1.547	- 1.681	6	135	- 1.541	- 1.546
6.3 Inkomensregelingen	- 6.065	- 7.459	4.659	5.969	- 1.406	- 1.490
6.4 Begeleide participatie	- 1.886	- 1.601			- 1.886	- 1.601
6.5 Arbeidsparticipatie	- 841	- 1.087	-	5	- 841	- 1.082
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	- 1.310	- 1.363	10	12	- 1.300	- 1.351
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	- 4.092	- 4.384	379	943	- 3.713	- 3.442
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	- 7.016	- 7.606	-	215	- 7.016	- 7.390
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	- 304	- 305			- 304	- 305
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	- 3.482	- 3.958			- 3.482	- 3.958
7.1 Volksgezondheid	- 1.587	- 1.541			- 1.587	- 1.541
Saldo van baten en lasten	- 38.613	- 41.962	6.709	9.793	- 31.904	- 32.170
Mutatie reserves						
0.10 Mutaties reserves			690	690	690	690
Mutatie reserves			690	690	690	690
Resultaat	- 38.613	- 41.962	7.399	10.483	- 31.214	- 31.480

2. Wonen en leefomgeving	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Begroting na wijziging	Rekening 2021
Saldo van baten en lasten						
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	- 446	- 321	305	634	- 141	313
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	- 38	- 30			- 38	- 30
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 5	-			- 5	-
2.1 Verkeer en vervoer	- 7.435	- 7.891	203	235	- 7.233	- 7.656
2.2 Parkeren	- 156	- 111	133	136	- 23	25
2.4 Economische havens en waterwegen	- 10	- 9			- 10	- 9
2.5 Openbaar vervoer	- 10	- 9			- 10	- 9
3.1 Economische ontwikkeling	- 256	- 302			- 256	- 302
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- 136	- 58	44	35	- 92	- 22
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 14	- 6	5	5	- 9	- 0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 1.766	- 1.666	67	19	- 1.699	- 1.647
7.2 Riolering	- 3.212	- 3.176	4.849	4.902	1.638	1.726
7.3 Afval	- 3.697	- 4.015	4.851	5.326	1.153	1.312
7.4 Milieubeheer	- 1.936	- 1.971	57	148	- 1.879	- 1.824
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	- 622	- 650	455	404	- 167	- 245
8.1 Ruimtelijke ordening	- 957	- 804	205	170	- 752	- 634
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	- 17.064	- 16.654	15.793	18.088	- 1.270	1.434
8.3 Wonen en bouwen	- 2.698	- 2.753	1.865	1.938	- 833	- 815
Saldo van baten en lasten	- 40.460	- 40.425	28.833	32.042	- 11.627	- 8.384
Mutatie reserves						
0.10 Mutaties reserves	- 3.137	- 3.186	5.136	5.136	2.000	1.951
Mutatie reserves	- 3.137	- 3.186	5.136	5.136	2.000	1.951
Resultaat	- 43.597	- 43.611	33.970	37.178	- 9.627	- 6.433

bedragen x € 1.000

3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Begroting na wijziging	Rekening 2021
Saldo van baten en lasten						
0.1 Bestuur	- 210	- 193	-	3	- 210	- 190
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	- 2.491	- 2.530	15	23	- 2.475	- 2.507
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 548	- 734	26	40	- 522	- 694
2.3 Recreatieve havens	- 33	- 33	57	55	25	22
3.1 Economische ontwikkeling	- 110	- 53			- 110	- 53
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 810	- 780	67	58	- 743	- 723
3.4 Economische promotie	- 418	- 367	1.063	1.064	646	697
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 129	- 105			- 129	- 105
5.4 Musea	- 53	- 63	3	3	- 50	- 60
5.5 Cultureel erfgoed	- 203	- 135			- 203	- 135
5.6 Media	- 17	- 17			- 17	- 17
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 1.421	- 1.758	16	21	- 1.405	- 1.737
Saldo van baten en lasten	- 6.442	- 6.767	1.248	1.266	- 5.193	- 5.501
Mutatie reserves						
0.10 Mutaties reserves			90	90	90	90
Mutatie reserves			90	90	90	90
Resultaat	- 6.442	- 6.767	1.338	1.356	- 5.103	- 5.411

bedragen x € 1.000

4. Bestuur en dienstverlening	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Begroting na wijziging	Rekening 2021
Saldo van baten en lasten						
0.1 Bestuur	- 2.239	- 2.184	17	71	- 2.222	- 2.113
0.2 Burgerzaken	- 1.083	- 1.276	371	461	- 712	- 815
Saldo van baten en lasten	- 3.322	- 3.460	388	531	- 2.934	- 2.929
Mutatie reserves						
0.10 Mutaties reserves			46	46	46	46
Mutatie reserves			46	46	46	46
Resultaat	- 3.322	- 3.460	434	577	- 2.888	- 2.883

Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Begroting na wijziging	Rekening 2021	Begroting na wijziging	Rekening 2021
Saldo van baten en lasten						
0.4 Overhead	- 7.878	- 8.095	61	212	- 7.817	- 7.883
0.5 Treasury	- 2.781	- 2.718	3.642	3.670	861	953
0.61 OZB woningen	- 362	- 378	6.458	6.458	6.096	6.080
0.62 OZB niet-woningen	- 139	- 146	3.046	3.365	2.907	3.219
0.64 Belastingen overig	- 0	- 0	932	945	931	945
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds			46.454	48.399	46.454	48.399
0.8 Overige baten en lasten	-	- 10	-	6	-	- 4
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	- 228			-	- 228
Saldo van baten en lasten	- 11.159	- 11.575	60.593	63.056	49.433	51.481
Mutatie reserves						
0.10 Mutaties reserves	- 601	- 601			- 601	- 601
Mutatie reserves	- 601	- 601			- 601	- 601
Resultaat	- 11.760	- 12.176	60.593	63.056	48.833	50.880

SiSa

Voor het afleggen van verantwoording aan hogere overheden voor door hen verleende bijdragen en gegeven subsidies is een vast format ontwikkeld. Daarmee is het opstellen van een aparte accountantsverklaring voor verschillende regelingen overbodig

geworden. Single-information-Single-audit is de naam die ten grondslag ligt aan de term SiSa. De bijlage kent een vast afgesproken indeling deze wordt digitaal ingezonden en daarnaast als formele bijlage in de jaarrekening van de gemeente opgenomen.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022										
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving	Gemeenten		Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020)	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	
					<i>Aard controle R</i> Indicator: A7/01	<i>Aard controle R</i> Indicator: A7/02	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A7/03	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A7/04	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A7/05	
					€ 6.807	€ 11.950	Ja	Ja		
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	Veiligheidsregio's		Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
					<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	

			Indicator: A12B/01	Indicator: A12B/02	Indicator: A12B/03	Indicator: A12B/04	Indicator: A12B/05	
			Midden-Holland	€ 75.761	Ja	€ 75.761	Ja	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3)	
		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/05</i>	
			€ 0	41	41	€ 0	€ 0	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/08</i>			
			Ja	Ja	Nee			
			Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1		
			Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3)		

		Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: B2/09</i>	Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/10</i>	Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/11</i>	Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/12</i>		
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/13</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/14</i>				
		Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/16</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/18</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/20</i>
		€ 13.680	€ 13.680	€ 10.404	€ 10.404	€ 0	€ 0

			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i>	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicator: B2/22</i>		
			€ 0	€ 0		
BZ K	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik Gemeenten	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/01</i>	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/02</i>	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/03</i>	
			Ja	2.000	1.811	
			Projectnaam/nummer per project <i>Aard controle n.v.t.</i>	Besteding (jaar T) per project <i>Aard controle R</i>	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i>	Besteding (jaar T) aan afwijkingen Alleen invullen bij akkoord ministerie <i>Aard controle R</i>

			<i>Indicator: C1/04</i>	<i>Indicator: C1/05</i>	<i>Indicator: C1/06</i>	<i>Indicator: C1/07</i>		
			1 2019-628175	€ 89.410	Ja			
			Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting op afwijkingen	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/11</i>		
			1 2019-628175	€ 89.410		Ja		
BZ K	C3 1	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: C31/01</i>	<i>Aard controles n.v.t. Indicator: C31/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C31/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C31/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C31/05</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0		Nee	

BZ K	C6 2	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C62/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: C62/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04</i>
			24	€ 3.600	€ 18.451	Nee
OC W	D8	Onderwijsachterstanden beleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			<i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>
			€ 348.537	€ 41.000	€ 0	€ 78.815
		Gemeenten	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsi	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstan	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsi	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstan

			informatie voor die gemeente invullen	denbeleid	informatie voor die gemeente invullen	denbeleid	
				Bedrag		Bedrag	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/08</i>	
			1				
OC W	D1 4	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			<i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal	

			die gemeente invullen	Programma Onderwijs	gemeente invullen	Programma Onderwijs		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/08</i>		
			1					
len W	E2 0	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Provincies en Gemeenten					
			<i>Aard controle R Indicator: E20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08</i>				
		1	105 Verbreden van fietspaden aantal in meters	Nee	1.200	uitvoering in 2022; betreft 1200 meter		

len W	E4 4B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021– 2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsi nformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)	Eindverantwo ording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06</i>
1		061931 Gemeente Krimpenerwaard	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
2		061931 Gemeente Krimpenerwaard	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
3		061931 Gemeente Krimpenerwaard	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
4		061931 Gemeente Krimpenerwaard	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
5		061931 Gemeente Krimpenerwaard	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
		Kopie CBS(code)	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel				
			<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle</i>			

			<i>n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/07</i>	<i>Indicator: E44B/08</i>	<i>n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/09</i>			
			1 061931 Gemeente Krimpenerwaard	1 Aanleg DIT-riool Elzenhof	Nee			
			2 061931 Gemeente Krimpenerwaard	2 Aanleg infiltratievoorziening Elzenhof	Nee			
			3 061931 Gemeente Krimpenerwaard	3 Ontsteden verhard oppervlak Elzenhof	Nee			
			4 061931 Gemeente Krimpenerwaard	4 Aanleg extra HWA riool Dunantlaan	Nee			
			5 061931 Gemeente Krimpenerwaard	5 Ontsteden verhard oppervlak Dunantlaan	Nee			
SZ W	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeent edeel 2021 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorzien ing oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikt e werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorzienin g oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoor ziening oudere en gedeeltelijk arbeidsonges chikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoor ziening oudere en gedeeltelijk arbeidsonges chikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW)
		Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
		€ 0	Nee				

SZ W	G2 A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2020	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsi nformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
				I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorzienin g oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoor ziening oudere en gedeeltelijk arbeidsonges chikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoor ziening oudere en gedeeltelijk arbeidsonges chikte zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2A/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2A/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2A/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2A/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2A/06</i>
		1 061901 Gemeente Bodegraven- Reeuwijk		€ 4.145.433	€ 90.795	€ 314.900	€ 728	€ 74.959
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkosten subsidie o.g.v. art. 10d Participatiewe

		G2A/01					t
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2A/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2A/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2A/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2A/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2A/12</i>
1	061901 Gemeente Bodegraven-Reeuwijk		€ 0	€ 58.541	-€ 14.029	€ 0	€ 192.358
	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)				
			Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam				
			I.7 Participatiewet				

			Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13	(PW) Aard controle R Indicator: G2A/14				
		1	061901 Gemeente Bodegraven- Reeuwijk	€ 0				
SZ W	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstreking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstreking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekking en BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekking en BBZ in (jaar T)		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZ	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_ totaal 2020	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) kapitaalverstreking (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)
W	A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam

<p>Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)</p>	<p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3A/01</i></p>	<p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/02</i></p>	<p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/03</i></p>	<p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/04</i></p>	<p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/05</i></p>	<p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/06</i></p>
1	061901 Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	€ 18.963	-€ 1.900	€ 10.637	€ 0	€ 0
	<p>Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01</p> <p>In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3A/07</i></p>	<p>Besteding (jaar T-1) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob)</p> <p>Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/08</i></p>				
1	061901 Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	€ 4.675				

SZ W	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstr ekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstr ekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>		

	<i>Indicator: G4/07</i>	<i>Indicator: G4/08</i>	<i>Indicator: G4/09</i>	<i>Indicator: G4/10</i>	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee	
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee	
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee	
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee	
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee	
	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T)		
	<i>Aard controle R Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>		
	€ 0	€ 0	€ 0		
	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)

			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	Aard controle R Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle R Indicator: G4/18	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
SZ W	G4 A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _Totalen 2020	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstr ekking (aflossing)
		Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/01	Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/02	Aard controle R Indicator: G4A/03	Aard controle R Indicator: G4A/04	Aard controle R Indicator:	Aard controle R Indicator:

					G4A/05	G4A/06
1	061901 Gemeente Bodegraven- Reeuwijk	Tozo1	€ 2.000.271	€ 118.942	€ 35.153	€ 10.000
2	061901 Gemeente Bodegraven- Reeuwijk	Tozo2	€ 609.433	€ 45.814	€ 25.864	€ 0
3	061901 Gemeente Bodegraven- Reeuwijk	Tozo3	€ 232.126	€ 63.471	€ 3.213	€ 0
	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G4A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsi nformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/07</i>	Hieronder verschijnt de keuze regeling (Tozo 1,2, en 3) conform de keuzes gemaakt bij G4B/02 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/08</i>	Baten (jaar T-1) kapitaalverstreki ng (overig) <i>Aard controle R Indicator: G4A/09</i>	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: G4A/10</i>	Aantal besluiten kapitaalverstr ekking (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: G4A/11</i>	Totaal bedrag vorderingen levensonderh oud (jaar T-1) Tozo 1 (i.v.m. verstrekke voorschotten op Tozo- aanvragen levensonderh oud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020) <i>Aard controle R Indicator: G4A/12</i>
1	061901 Gemeente Bodegraven-	Tozo1	€ 0	490	25	€ 0

			Reeuwijk					
			2 061901 Gemeente Bodegraven- Reeuwijk	Tozo2	€ 0	104	7	€ 0
			3 061901 Gemeente Bodegraven- Reeuwijk	Tozo3	€ 0	88	7	€ 0
SZ W	G1 2	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffai re_ gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW- domein van de hersteloperatie kinderopvangtoes lagaffaire toeslagen)			
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle</i>			

			<i>Indicator: G12/01</i>	<i>Indicator: G12/02</i>	<i>n.v.t.</i>			
			€ 0	€ 0	24			
VW S	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
		Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>				
			€ 374.410	€ 176.322				
		Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is	
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08</i>	
	1	SPUKSPRT21034	€ 176.322	€ 61.885	€ 114.437	€ 0		
VW S	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator:</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator:</i>

						H8/05		H8/06		
			1	1035047	€ 85.142	€ 0	€ 38.997	€ 0	€ 38.997	
				Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>					
			1	1035047	Ja					
VW S	H1 2	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken		Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)				
				<i>Aard controle R Indicator: H12/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03</i>				
				€ 20.000	Ja	Ja				
VW S	H1 6	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden		Betreft jaar	Beschikingsnummer / naam	Totale besteding				
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/03</i>				
			1	2020	SPUKIJZ21040	€ 225.192				
			2	2021	SPUKIJZ21R2076	€ 334.210				
				Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreft jaar?		

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/06</i>	<i>Aard controle n.v.t Indicator: H16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/08</i>
1		Zwembad De Kuil	€ 169.867	€ 169.867		€ 0	2020
2		Zwembad De Fuut	€ 55.325	€ 55.325		€ 0	2020
3		Zwembad De Kuil	€ 316.825	€ 316.825		€ 0	2021
4		Zwembad De Fuut	€ 17.385	€ 17.385		€ 0	2021

Deel E: Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Op 24 februari 2022 is Rusland de Oekraïne binnengevallen. Als gevolg van deze gebeurtenis zijn in Nederland de eerste Oekraïense vluchtelingen opgevangen en wordt door gemeenten de eerste noodopvang verzorgd. Zo ook in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk waar tussen de 50 en 100 opvangplaatsen worden geboden. Als gevolg hiervan is de inflatie en rente opgelopen. Ook kan er een schaarste aan grondstoffen ontstaan, wat invloed kan hebben op de toekomstige kosten. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft voor

enkele gemeentelijke gebouwen een energiecontract van een Russische aanbieder. Momenteel is de verwachting dat dit contract moet worden beëindigd en de gemeente op zoek zal moeten naar een andere aanbieder. In hoeverre dat een financieel effect zal hebben op de jaarrekening 2022 van de gemeente, kan op dit moment niet worden aangegeven. Overigens is de financiële omvang van dat contract, met enkele tienduizenden euro's per jaar, beperkt te noemen.

Verwerking van het resultaat

Gebruikelijk is het resultaat van de jaarrekening te splitsen in de componenten 'normale exploitatie' en 'grondexploitatie'. De resultaten die op beide onderdelen worden gehaald worden verrekend met respectievelijk de algemene reserve en de algemene reserve grondexploitatie.

Van het hierboven geschetste beleid kan worden afgeweken indien er vanuit de jaarrekening aanleiding is bepaalde bedragen te reserveren voor een specifieke bestemming. Daarvan wordt in deze jaarrekening gebruik gemaakt door de volgende voorstellen te doen.

De algemene reserve

Het voordelig resultaat op de normale exploitatie komt uit op een bedrag van € 1.918.014. Voorgesteld wordt dit bedrag niet in zijn geheel aan de algemene reserve toe te voegen maar hierop de volgende uitzonderingen te maken.

1. In 2021 is via de algemene uitkering een aantal bedragen beschikbaar gesteld met een speciaal doel omdat gemeenten zich geconfronteerd zien met hogere en niet voorziene lasten op bepaalde beleidsvelden. Een groot deel van deze bedragen is echter pas in de decembercirculaire beschikbaar gesteld en is daardoor niet meer in 2021 uitgegeven. Voorgesteld wordt deze bedragen in de algemene reserve te storten en in 2022 daar weer aan te onttrekken, omdat de kosten daadwerkelijk in 2022 zullen worden besteed. Het betreft een bedrag van € 295.045; dat als volgt te specificeren is:
  - € 50.000 voor opstellen kerkenvisie
  - € 71.700 uitvoeringsplan "Perspectief voor jeugd"
  - € 50.000 mensen met dementie
  - € 63.345 lokaal cultuuraanbod
  - € 60.000 effecten corona op jeugd
2. In 2021 is een aantal incidenteel voor 2021 beschikbaar gestelde bedragen nog niet volledig uitgegeven. Voorgesteld wordt deze bedragen in de algemene reserve te storten en in 2022 daar weer aan te onttrekken, omdat de kosten daadwerkelijk in 2022 zullen worden besteed. Het betreft een bedrag van € 251.000; dat als volgt te specificeren is:

- € 40.000 subsidie Groene (H)arthuys
  - € 25.000 incidenteel budget vergroening
  - € 120.000 invoering omgevingswet
  - € 25.000 onderzoek huisvesting Willibrordschool
  - € 41.000 Wet Inburgering 2021
3. De niet bestede gelden voor armoedebeleid niet terug laten vloeien in de algemene reserve maar toevoegen aan de reserve ondersteuningsfonds (€ 100.740). Tevens het bedrag dat in 2020 niet is toegevoegd (€ 83.100) nu alsnog toevoegen. In totaal derhalve € 183.840
  4. Het toevoegen van een bedrag van € 255.000 aan de reserve ICT-clouddiensten als gevolg van vrijvallende kapitaallasten omdat investeringen niet meer ten laste van de exploitatie mogen worden gebracht.
  5. In de jaarrekening 2021 is een voordelig resultaat gerealiseerd op de buitensport. Teneinde die middelen voor de buitensport beschikbaar te houden wordt voorgesteld dit bedrag (€ 225.400) toe te voegen aan de reserve buitensport.
  6. De doorontwikkeling van de gemeentelijke organisatie vraagt incidenteel bedrag van € 640.000. De aanzet voor die doorontwikkeling is in 2021 gemaakt, maar de kosten zullen vooral in 2022 en 2023 worden gemaakt. Voorgesteld wordt een bedrag van € 640.000 toe te voegen aan een in te stellen reserve doorontwikkeling organisatie en het college te machtigen de in de komende jaren noodzakelijke bedragen aan deze reserve te onttrekken.
  7. Wanneer de hiervoor genoemde punten worden geëffectueerd resteert een voordelig saldo van € 67.729 waarvan wordt voorgesteld dat toe te voegen aan de algemene reserve.

De reserve grondexploitatie

Het voordelig resultaat op de grondexploitaties belooft een bedrag van € 2.755.826. Dit resultaat is in 2021 beïnvloed door een aantal afdrachten aan specifieke fondsen voor woningbouw. Om die reden wordt voorgesteld een bedrag van € 35.337 te onttrekken aan de woningbouwfondsen en een bedrag van € 2.791.163 toe te voegen aan de algemene reserve grondexploitatie.

Voorgesteld wordt:

1. De jaarrekening 2021 vast te stellen met een resultaat van € 4.673.840 voordelig.
2. Het voordelig resultaat uit de gewone exploitatie, te weten een bedrag van € 1.918.014, als volgt te bestemmen:
  - a. Een bedrag van € 295.045 toe te voegen aan de algemene reserve en in 2022 daar weer aan te onttrekken voor in 2021 beschikbaar gekomen bedragen die daadwerkelijk in 2022 worden besteed
  - b. Een bedrag van € 251.000 toe te voegen aan de algemene reserve en daar in 2022 weer aan te onttrekken voor incidentele bedragen die in 2021 niet zijn benut, maar waarvan de benutting in 2022 plaats zal vinden
  - c. Een bedrag van € 183.840 toe te voegen aan de reserve ondersteuningsfonds
  - d. Een bedrag van € 255.000 toe te voegen aan de reserve ICT-cloud kosten
  - e. Een bedrag van € 225.400 toe te voegen aan de reserve buitensport
  - f. Een bedrag van € 640.000 toe te voegen aan een in te stellen reserve doorontwikkeling organisatie
  - g. Het vervolgens resterend saldo (€ 67.729) toe te voegen aan de algemene reserve
3. Het voordelig resultaat uit de grondexploitaties, te weten een bedrag van € 2.755.826, als volgt te bestemmen:
  - a. Een bedrag van € 2.791.136 toe te voegen aan de algemene reserve grondexploitatie
  - b. Een bedrag van € 35.337 te onttrekken aan de specifieke reserves woningbouw

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Wordt separaat door de accountant aangeleverd.

Deel F: Overige Stukken

Stand investeringsbudgetten per 31 december

In de onderstaande tabel wordt een beeld gegeven van de stand van de openstaande investeringsbudgetten per 31 december 2021. Een krediet is een benodigd uitgavenbedrag voor een investeringsproject. De raad geeft de machtiging hiervoor. Een kredietbesluit wordt omschreven als een machtiging tot het verrichten van uitgaven tot

een maximumbedrag (exclusief btw), voor de realisering van een in het besluit omschreven project. In deze omschrijving is de toelichting op de begrippen machtiging, maximumbedrag en project van belang. Met een project mag pas worden gestart als het kredietbesluit is genomen en de dekking in de gemeentebegroting is opgenomen.

Openstaande investeringsbudgetten	Toegekend krediet	Uitgaven t/m 2020	Uitgaven 2021	Restant krediet
Openstaande investeringsbudgetten				
SOR/BGT doorontwikkeling	115	66	-	49
ICT en informatievoorziening	585	-	277	308
Bedrijfswagen (verv Toyota 7-VDH-17)	33	-	-	33
Bedrijfswagen (verv Toyota 7-VDH-18)	52	-	-	52
Tractor New Holland model 774533	90	-	-	90
Vervanging Snipperaar van Dale tv20-26	24	-	-	24
Vervanging Nimos opvangkar houtsnippers	18	-	-	18
Vervanging Mulcher McConnel	18	-	-	18
Audio-visuele apparatuur raadzaal	30	-	-	30
Verduurzaming gemeentehuis/ Duurzaamheidsmaatregelen Gemeentehuis Bodegraven	1.576	246	1.267	63
Sleutelplan de Driewerf	30	-	-	30
Ingrep openbare ruimte Vromade/Broekvelden	276	21	129	126
(Her)inrichting Groote Wetering+Rijnhoek	320	41	3	276
Herinrichting centrum	1.800	242	744	815
De Kaashandel	175	-	74	101
Dronenplein fs.2, openbare ruimte scholen	1.687	1.321	42	323
Nieuwbouw Basisschool De Brug (excl. gymzaal)	700	10	4	685
Noodlokalen Willibrord + 1e inrichting	215	17	104	94
Nieuwbouw zwembad De Kuil	14.076	13.310	721	45
Wierickeweide ballenvangers	21	-	-	21
Sportcomplexen	2.081	1.108	933	40
Duurzaamheidsmaatregelen MJOP Rijnland CVC/Loose End/Custwijk/ Sporthoeve/Streekmuseum/HRCB	691	192	138	361
Groot onderhoud Driewerf (2020)	135	-	-	135
Groot onderhoud Sporthoeve (2020)	1.116	53	198	865
Groot onderhoud streekmuseum	712	-	-	712
Vorbereidingskrediet streekmuseum	85	-	49	36
Onderzoekskosten herontwikkeling Broekvelden	140	7	7	126
Onderzoekskosten Grex Van Tolstraat 19-29	38	11	14	12
Onderzoekskosten Grex Zoutman + verdiepingsfase Zoutman Oost en West	250	104	8	138
Meekoppelkansen duurzaamheid	224	-	181	43
Totaal openstaande investeringsbudgetten	27.311	16.747	4.893	5.671

Openstaande investeringsbudgetten	Toegekend krediet	Uitgaven t/m 2020	Uitgaven 2021	Restant krediet
Projecten uitvoeringsprogramma				
Actualiseren digitale wegenlegger	43	33	1	9
s-Gravenbroekseweg	138	-	-	138
Dunantlaan + Doornappel	127	30	33	64
Elzenhof	567	59	75	432
Herinrichting Dorp Waarder	10	-	10	-
Kerkweg Driebruggen	2.078	746	1.072	260
Kerkweg Reeuwijk-Dorp	211	-	209	3
Lange Krag	13	2	-	12
Lecksdijk	423	-	388	35
Nieuwdorperweg	210	-	65	144
Nieuwenbroeksedijk	315	-	294	20
Notaris d'Aumerielaan	85	49	24	12
Oudeweg	227	1	110	116
Platteweg/Vlietdijk	68	-	66	2
Polderbrink	1.632	216	1.388	28
Raadhuisweg	4.162	67	2.175	1.920
Reconstructie asfaltwegen buitengebied 2021	378	-	352	25
Reeuwijk-Brug West fase 5	2.340	-	2.262	78
Reeuwijk-Brug West fase 6	581	-	6	575
Tempeldijk	857	-	39	818
Overslaglocatie Zoutman	127	-	99	27
Loswal + doorfietsroute Zoutmans-/Raadhuisweg	204	-	40	164
Verkeersprojecten en meubilair 2021	250	-	26	224
Verkeersregelinstallaties (VRI's)	874	720	152	2
Hoofdgemalen, deelvervangingen 2021	115	-	45	70
Rioleringsprojecten 2021	258	-	175	83
Vervanging beschoeiingen 2021	333	-	339	- 6
Vervanging mech/elektr minigemalen 2021	495	-	486	8
Vervanging bruggen 2021	512	-	209	303
Vervanging openbare verlichting 2021	365	-	300	65
Vervanging spelen 2021	218	-	157	61
Totaal uitvoeringsprogramma	18.213	1.923	10.598	5.692
Totaal	45.524	18.670	15.491	11.363